તા'લીમુલ ઈસ્લામ

મુકમ્મલ (૪) હિસ્સે

મુઅલ્લિફ

હઝરત અલ્લામા મુફતીએ આ'ઝમ
મુહમ્મદ કિફાયતુલ્લાહ (રહ.)

નાશિર

કુતુબખાના અઝીઝિયા
ઉર્દૂ બાઝાર, જામા મસ્જિદ દિલ્હી-૬ (ઈન્ડિયા)
ફોન નં. ૨૩૨૬૬૪૨૨, ફેક્સ : ૨૩૨૬૬૦૬૭

મિલનેકા પતા

નુરાની કુતુબખાના
મુ. પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦
ફોન નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

ફેહરિસ્ત

તા'લીમુલ ઈસ્લામ પેહલા હિસ્સા-૧

મઝ્મૂન	સફા

અપની બાત

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

દીને ઈસ્લામમેં જહાં ફઝાઈલકી જરૂરત હૈ વહાં મસાઈલકા જાનના ભી જરૂરી હૈ. ક્યૂંકે મસાઈલકે બગૈર ઈન્સાન દીની આમાલ સહીહ તૌર પર અદા નહીં કર સકતા. લિહાઝા હઝરત મુફતીએ આઝમ મૌલાના મોહંમદ કિફાયતુલ્લાહ (રહ.) કી મશહૂર કિતાબ "તા'લીમુલ ઈસ્લામ" મુસલમાનોં કુ બુન્યાદી અકાઈદ, નમાઝ, રોઝા, ઝકાત, ગુસલ, વુઝૂ, તયમ્મુમ વગૈરહ કે બારેમેં જરૂરી મસાઈલકા અનમોલ ઝખીરા હૈ.

ઈસ કિતાબકી મકબુલિયતકા અંદાઝા આપ ઈસસે લગા સકતે હૈં કે યે કિતાબ આઠ ઝબાનોં (ભાષા) મેં છપ ચુકી હૈ. ઉર્દૂ, હિન્દી, અંગ્રેજી, આસામી, પંજાબી, ફારસી, ફ્રાન્સીસી ઔર ગુજરાતી.

ઈસ કિતાબકે ચાર હિસ્સે હૈં. યે કિતાબ મુસલમાન બચ્ચોંકી મઝહબી તાલીમકે લિયે લિખ્ખી ગઈ થી, લેકિન છોટે બડે હર ઉમ્રકે લોગોંકે લિયે નફા બખ્શ સાબિત હુઈ. લિહાઝા ગુજરાતી ઝબાન જાનનેવાલોંકી દીની જરૂરત મહેસૂસ કરતે હુએ ઈસે ગુજરાતી લીપીમેં હમને શાએઅ કી હૈ. તાકે ઝિયાદાસે ઝિયાદા લોગોંકો ઈસસે ફાઈદા પહોંચે.

ખુદાસે દુઆ હૈ કે હમારી ઈસ કોશિશકો કબૂલ ફરમાએ, આમીન.

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

તા'લીમુલ ઈસ્લામ દૂસરા હિસ્સા-૨

પહેલા શો'બા યાની તાલીમુલ ઈમાન

દૂસરા શો'બા યાની તા'લીમુલ અરકાન

મઝમૂન	સફા

તા'લીમુલ ઈસ્લામ તીસરા હિસ્સા-૩

પેહલા શોઅબા ઈસ્લામી અકાઈદ

મઝમૂન	સફા

દૂસરા શોઅબા ઈસ્લામી આ'માલ

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

તા'લીમુલ ઈસ્લામ ચોથા હિસ્સા-૪

પેહલા શોઅબા ઈસ્લામી અકાઈદ

મઝમૂન	સફા

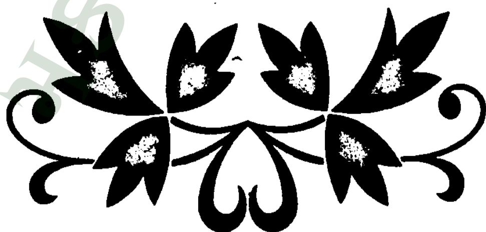
દૂસરા શોઅબા ઈસ્લામી આ'માલ

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

તા'લીમુલ ઈસ્લામ

પેહલા હિસ્સા

તા'લીમુલ ઈસ્લામકા
પેહલા હિસ્સા

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

نَحْمَدُ اللّٰهَ الْعَلِيَّ الْعَظِيْمَ وَنُصَلِّيْ عَلٰى رَسُوْلِهِ الْكَرِيْمِ

બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ

નહ્‌મદુલ્લાહલ અલિય્યલ્ અઝીમ વ નુસલ્લી

અલા રસૂલિહિલ્ કરીમ.

સવાલ : તુમ કૌન હો (યાની મઝહબકે લિહાઝસે તુમહારા ક્યા નામ હૈ)?

જવાબ : મુસલમાન!

સવાલ : મુસલમાનોંકે મઝહબ (ધર્મ) કા નામ ક્યા હૈ? યા તુમહારે મઝહબકા ક્યા નામ હૈ?

જવાબ : ઈસ્લામ!

સવાલ : ઈસ્લામ ક્યા સિખાતા હૈ? યા ઈસ્લામ કિસ મઝહબકો કેહતે હૈં?

જવાબ : ઈસ્લામ યે સિખાતા હૈ કે, "ખુદા એક

હે.'' બંદગીકે લાઈક વોહી હે ઔર હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ખુદા તઆલાકે બંદે ઔર રસૂલ હૈં. ઔર કુરઆન શરીફ ખુદા તઆલાકી કિતાબ હે! ઈસ્લામ સચ્ચા દીન હે. દુનિયા ઔર આખિરતકી તમામ ભલાઈયાં ઔર નેક બાતેં ઈસ્લામ સિખાતા હે.

સવાલ : ઈસ્લામકા કલિમહ ક્યા હે?

كلمہ طیبہ : لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ ۔

જવાબ : ઈસ્લામકા કલિમહ યે હે. લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુ ર્રસૂલુલ્લાહ.

તર્જુમા : અલ્લાહકે સિવા કોઈ ઈબાદતકે લાઈક નહીં. મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અલ્લાહકે રસૂલ હૈં.

ઈસ કલિમહકો કલિમએ તય્યિબહ ઔર કલિમએ તૌહીદ કેહતે હૈં!

સવાલ : કલિમએ શહાદત ક્યા હે?

كلمہ شہادت : اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ ۔

જવાબ : કલિમએ શહાદત યે હે. અશહદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વ અશહદુ અન્ન મુહમ્મદન્ અબ્દુહૂ વ

રસૂલુહૂ.

તર્જુમા : ગવાહી દેતા હૂં મૈં કે અલ્લાહ તઆલાકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં. ઔર ગવાહી દેતા હૂં મૈં કે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) અલ્લાહકે બંદે ઔર ઉસકે રસૂલ હૈં.

સવાલ : ઈમાને મુજમલ ક્યા હૈ?

ایمان مجمل : اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ كَمَا هُوَ بِاَسْمَآئِهٖ وَصِفَاتِهٖ وَقَبِلْتُ جَمِيْعَ اَحْكَامِهٖ

જવાબ : ઈમાને મુજમલ યે હૈ. આમન્તુ બિલ્લાહિ કમા હુવ બિ-અસ્માઈહી વ સિફાતિહી વ કબિલ્તુ જમીઅ અહ્‌કામિહી.

તર્જુમા : ઈમાન લાયા મૈં અલ્લાહ પર જૈસાકે વો અપને નામોં ઔર સિફતોંકે સાથ હૈ ઔર મૈંને ઉસકે તમામ અહકામ કબૂલ કિયે.

સવાલ : ઈમાને મુફસ્સલ ક્યા હૈ?

ایمان مفصّل : اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْقَدْرِ خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ

જવાબ : ઈમાને મુફસ્સલ યે હે :- આમન્તુ બિલ્લાહિ વ મલાઈકતિહી વ કુતુબિહી વ રુસુલિહી વલ્ યૌમિલ આખિરિ વલ કદ્રિ ખૈરિહી વ શર્રિહી મિનલ્લાહિ તઆલા વલ્ બઅ્ષિ બઅ્દલ્ મૌત.

તર્જુમા : ઈમાન લાયા મૈં અલ્લાહ પર ઔર ઉસકે ફરિશ્તોં પર ઔર ઉસકી કિતાબોં પર ઔર ઉસકે રસૂલોં પર ઔર કિયામતકે દિન પર ઔર ઈસ પર કે અચ્છી ઔર બુરી તકદીર ખુદા તઆલાકી તરફસે હોતી હૈ ઔર મૌતકે બાદ ઉઠાએ જાને પર.

સવાલ : તુમહેં કિસને પૈદા કિયા?

જવાબ : હમેં ઔર હમારે માં-બાપ ઔર આસમાનોં ઔર જમીનોં ઔર તમામ મખ્લૂકકો ખુદા તઆલાને પૈદા કિયા હૈ!

સવાલ : અલ્લાહ તઆલાને દુનિયાકો કિસ ચીઝસે પૈદા કિયા?

જવાબ : અપની કુદરત ઔર અપને હુકમસે પૈદા કિયા હૈ!

સવાલ : જો લોગ ખુદા તઆલાકો નહીં માનતે ઉનહેં ક્યા કેહતે હૈં?

2

જવાબ : ઉનહેં કાફિર કેહતે હૈં!

સવાલ : જો લોગ ખુદા તઆલાકે સિવા દૂસરી ચીઝોંકી પૂજા કરતે હૈં યા દો તીન ખુદા માનતે હૈં ઉનહેં ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : ઐસે લોગોંકો કાફિર ઔર મુશરિક કેહતે હૈં!

સવાલ : મુશરિક બખ્શે જાએંગે યા નહીં?

જવાબ : મુશરિકોંકી બખ્શિશ નહીં હોગી. વો હમેશા તકલીફ ઔર અઝાબમેં રહેંગે!

સવાલ : હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કૌન થે?

જવાબ : હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ખુદા તઆલાકે બંદે ઔર ઉસકે રસૂલ ઔર પૈગંબર થે. હમ ઉનકી ઉમ્મતમેં હૈં!

સવાલ : હમારે પૈગંબર હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કહાં પૈદા હુએ થે?

જવાબ : અરબકે મુલ્કમેં મક્કા મુઅઝ્ઝમા એક શહેર હૈ ઉસમેં પૈદા હુએ થે!

સવાલ : આપકે વાલિદ ઔર દાદાકા ક્યા નામ થા?

જવાબ : આપકે વાલિદ માજિદકા નામ અબ્દુલ્લાહ,

ઔર આપકે દાદાકા નામ અબ્દુલ મુત્તલિબ થા!

સવાલ : હમારે પૈગંબર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઔર પૈગંબરોંસે મરતેબેમેં બડે હૈં યા છોટે?

જવાબ : હમારે પૈગંબર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ મરતબેમેં સબ પૈગંબરોંસે બડે ઔર ખુદા તઆલાકી સારી મખ્લૂકસે ઝિયાદા બુઝુર્ગ હૈં!

સવાલ : હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ તમામ ઉમ્ર કહાં રહે?

જવાબ : ત્રેપન (૫૩) સાલકી ઉમ્ર તક અપને શહેર મક્કા મુઅઝ્ઝમામેં રહે, ઉસકે બાદ ખુદા તઆલાકે હુકમસે મદીના મુનવ્વરહમેં ચલે ગયે ઔર દસ (૧૦) સાલ વહાં રહે, ફિર ત્રેસઠ (૬૩) સાલકી ઉમ્રમેં વફાત પાઈ!

સવાલ : અગર કોઈ હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો ન માને વો કૈસા હૈ?

જવાબ : જો શખ્સ હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો ખુદા તઆલાકા રસૂલ ન માને વો ભી કાફિર હૈ!

સવાલ : હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો માનનેકા ક્યા મતલબ હૈ?

જવાબ : હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો

માનનેકા યે મતલબ હૈ કે આપકો ખુદા તઆલાકા ભેજા હુવા પૈગંબર યકીન કરે ઔર ખુદા તઆલાકે બા'દ સારી મખ્લૂકસે આપકો અફઝલ સમઝે ઔર આપસે મુહબ્બત રખ્ખે ઔર આપકે હુકમોંકી તાબેદારી (પૈરવી) કરે!

સવાલ : યે કૈસે મા'લૂમ હુવા કે હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ખુદા તઆલાકે પૈગંબર હૈં?

જવાબ : ઉનહોંને ઐસે અચ્છે કામ કિયે ઔર ઐસી ઐસી બાતેં દિખાઈ ઔર બતાઈ જો પૈગંબરોંકે સિવા દૂસરા કોઈ શખ્સ નહીં દિખા ઔર બતા સકતા!

સવાલ : યે કૈસે મા'લૂમ હુવા કે કુરઆન શરીફ ખુદા તઆલાકી કિતાબ હૈ?

જવાબ : હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે યે કુરઆન મજીદ ખુદા તઆલાકી કિતાબ હૈ ખુદા તઆલાને મેરે ઉપર નાઝ઼િલ કી હૈ યા'ની ઉતારી હૈ!

સવાલ : કુરઆન મજીદ હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ પર પૂરા એક મરતબા ઉતરા યા થોડા થોડા?

જવાબ : થોડા થોડા નાઝિલ હુવા. કભી એક આયત કભી દો ચાર આયતેં કભી એક સૂરત. જૈસી જરૂરત હોતી

ગઈ, ઉતરતા ગયા!

સવાલ : કિતને દિનોંમેં પૂરા કુરઆન મજીદ નાઝિલ હુવા?

જવાબ : તેઈસ (૨૩) સાલમેં!

સવાલ : કુરઆન મજીદ કિસ તરહ નાઝિલ હોતા થા?

જવાબ : હઝરત જિબ્રઈલ અલૈહિસ્સલામ આકર આપકો આયત યા સૂરત સુના દેતે થે આપ ઉસે સુનકર યાદ કર લેતે થે ઔર કિસી લિખનેવાલેકો બુલાકર લિખવા દેતે થે!

સવાલ : આપ ખૂદ ક્યૂં નહીં લિખ લેતે થે?

જવાબ : ઈસ લિયે કે આપ ઉમ્મી થે!

સવાલ : ઉમ્મી કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : જિસને કિસીસે લિખના પઢના ન સીખા હો. ઉસે ઉમ્મી કેહતે હૈં! અગરચે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને દુનિયામેં કિસીસે ઈલ્મ નહીં સીખા, લેકિન ખુદા તઆલાને આપકો તમામ મખ્લૂકસે ઝિયાદા ઈલ્મ દિયા થા!

સવાલ : હઝરત જિબ્રઈલ અલૈહિસ્સલામ કૌન હૈં?

જવાબ : ફરિશ્તે હૈં. ખુદા તઆલાકે હુકમ પૈગંબરોંકે પાસ લાતે થે!

સવાલ : મુસલમાન ખુદા તઆલાકી બંદગી કૈસે કરતે હૈં?

જવાબ : નમાઝ પળ્હતે હૈં, રોઝે રખતે હૈં, માલકી ઝકાત દેતે હૈં, હજ અદા કરતે હૈં!

સવાલ : નમાઝ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : નમાઝ ખુદા તઆલાકી ઈબાદત ઔર બંદગી કરનેકા એક ખાસ તરીકા હૈ જો ખુદા તઆલાને કુરઆન મજીદમેં ઔર હઝરત રસૂલે મકબૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને હદીસોંમેં મુસલમાનોંકો સિખાયા હૈ!

સવાલ : બંદગીકા વો તરીકા જિસે નમાઝ કેહતે હૈં ક્યા હૈ?

જવાબ : ઘરમેં યા મસ્જિદમેં ખુદા તઆલાકે સામને હાથ બાંધકર ખડે હોતે હૈં ઔર કુરઆન શરીફ પળ્હતે હૈં. ખુદા તઆલાકી તા'રીફેં બયાન કરતે હૈં. ઉસકી બુઝુર્ગી, ઔર તા'ઝીમ કરતે હૈં, ઉસકે સામને ઝુક જાતે હૈં ઔર જમીન પર સર રખકર ઉસકી બડાઈ ઔર અપની આજિઝી (લાચારી) ઔર ઝિલ્લત ઝાહિર કરતે હૈં.

સવાલ : મસ્જિદમેં નમાઝ પળ્હનેસે આદમી ખુદા તઆલાકે સામને હોતા હૈ યા ઘરમેં?

જવાબ : ખુદા તઆલા હર જગહ સામને હોતા હૈ. ચાહે મસ્જિદમેં નમાઝ પળ્હો ચાહે ઘરમેં, લેકિન મસ્જિદમેં નમાઝ પળ્હનેકા સવાબ બહોત ઝિયાદા હોતા હૈ!

સવાલ : નમાઝ પળ્હનેસે પેહલે હાથ, મુંહ, ઔર પાંવ ધોતે હૈં ઉસે ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : ઉસકો વુઝૂ કેહતે હૈં. બગૈર વુઝૂ કિયે નમાઝ નહીં હોતી!

સવાલ : નમાઝમેં કિસ તરફ મુંહ કરકે ખડા હોના ચાહિયે?

જવાબ : પશ્ચિમકી તરફ (જિસ તરફ શામકો સૂરજ જાકર છુપ જાતા હૈ!)

સવાલ : પશ્ચિમકી તરફ મુંહ કરનેકા ક્યૂં હુકમ દિયા ગયા?

જવાબ : મક્કા મુઅઝ્ઝમામેં ખુદા તઆલાકા એક ઘર હૈ જિસે કા'બા કેહતે હૈં. ઉસકી તરફ નમાઝમેં મુંહ કરના જરૂરી હૈ. ઔર વો હમારે શહેરોંસે પશ્ચિમકી તરફ હૈ ઈસ લિયે પશ્ચિમકી તરફ મુંહ કરકે નમાઝ પળ્હતે હૈં!

સવાલ : જિસ તરફ મુંહ કરકે નમાઝ પળ્હતે હૈં ઉસે ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : ઉસે કિબ્લા કેહતે હૈં!

સવાલ : દિન રાતમેં નમાઝ કિતની મરતબા પળ્હી જાતી હૈ?

જવાબ : રાત દિનમેં પાંચ નમાઝેં ફર્ઝ હૈં!

સવાલ : પાંચોં નમાઝોંકે નામ ક્યા હૈં?

જવાબ : પેહલી નમાઝે ફજર, જો સુબહકે વક્ત સૂરજ નિકલનેસે પેહલે પળ્હી જાતી હૈ. દૂસરી નમાઝે ઝોહર, જો દોપહરકો સૂરજ ઢલનેકે બાદ પળ્હી જાતી હૈ. તીસરી નમાઝે અસર, જો સૂરજ છુપનેસે દો ડેઢ ઘંટે પેહલે પળ્હી જાતી હૈ. ચોથી નમાઝે મગરિબ, જો શામકો સૂરજ છુપનેકે બાદ પળ્હી જાતી હૈ. પાંચવીં નમાઝે ઈશા, જો ડેઢ દો ઘંટે રાત આને પર પળ્હી જાતી હૈ.

સવાલ : અઝાન કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : જબ નમાઝકા વક્ત આ જાતા હૈ તો નમાઝસે કુછ દેર પેહલે એક શખ્સ ખડે હોકર ઝોર ઝોરસે યે અલ્ફાઝ કેહતા હૈ :-

اذان : اَللّٰہُ اَکْبَرُ اَللّٰہُ اَکْبَرُ اَللّٰہُ اَکْبَرُ اَللّٰہُ اَکْبَرُ

اَشْھَدُ اَنْ لَّآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ اَشْھَدُ اَنْ لَّآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ

اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ   اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ

حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ   حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ   حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ   لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ

અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર,

અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર.

અલ્લાહ સબસે બડા હૈ, અલ્લાહ સબસે બડા હૈ,

અલ્લાહ સબસે બડા હૈ, અલ્લાહ સબસે બડા હૈ.

અશહદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ,

અશહદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ.

ગવાહી દેતા હૂં મૈં કે અલ્લાહકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં હૈ.

ગવાહી દેતા હૂં મૈં કે અલ્લાહકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં હૈ.

અશહદુ અન્ન મુહમ્મદ ર્રસૂલુલ્લાહ,

અશહદુ અન્ન મુહમ્મદ ર્રસૂલુલ્લાહ.

ગવાહી દેતા હૂં મૈં કે મુહમ્મદ (સ.) અલ્લાહકે રસૂલ હૈં.

ગવાહી દેતા હૂં મૈં કે મુહમ્મદ (સ.) અલ્લાહકે રસૂલ હૈં.

હય્ય અલસ્સલાહ, હય્ય અલસ્સલાહ.

આઓ! નમાઝકે લિયે, આઓ! નમાઝકે લિયે.

હય્ય અલલ્ ફલાહ, હય્ય અલલ્ ફલાહ.

આઓ! કામિયાબીકી તરફ, આઓ! કામિયાબીકી તરફ.

અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર.

અલ્લાહ સબસે બડા હૈ, અલ્લાહ સબસે બડા હૈ.

લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ.

અલ્લાહકે સિવા કોઈ ઈબાદતકે લાઈક નહીં

ઈન અલ્ફાઝકો અઝાન કેહતે હૈં. સુબહકી અઝાનમેં હય્ય અલલ્ ફલાહકે બાદ اَلصَّلٰوةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ. "અસ્સલાતુ ખૈરૂમ્ મિનન્ નૌમ" ભી દો મરતબા કેહના ચાહિયે!

સવાલ : તકબીર કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : જબ નમાઝકે લિયે ખડે હોને લગતે હૈં તો નમાઝ શુરૂ કરનેસે પેહલે એક શખ્સ વોહી કલિમે કેહતા હૈ જો અઝાનમેં કહે જાતે હૈં, ઉસે ઈકામત ઔર તકબીર કેહતે હૈં. તકબીરમેં હય્ય અલલ્ ફલાહકે બાદ "કદ્ કામતિસ્સલાહ" قَدْ قَامَتِ الصَّلٰوةُ. દો મરતબા અઝાનકે કલિમોંસે ઝિયાદા કહા જાતા હૈ!

સવાલ : જો શખ્સ અઝાન યા તકબીર કેહતા હૈ ઉસે

ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : જો શખ્સ અઝાન કેહતા હૈ ઉસે "મુઅઝ્ઝિન" કેહતે હૈં, ઔર જો તકબીર કેહતા હૈ ઉસે 'મુકબ્બિર' કેહતે હૈં!

સવાલ : બહોતસે લોગ મિલકર જો નમાઝ પઢ્હતે હૈં ઉસમેં ઉસ નમાઝકો ઔર નમાઝ પઢ્હાનેવાલેકો ઔર નમાઝ પઢ્હનેવાલોંકો ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : બહોતસે આદમી મિલકર જો નમાઝ પઢ્હતે હૈં ઉસે જમાઅતકી નમાઝ કેહતે હૈં. ઔર નમાઝ પઢ્હાને વાલેકો ઈમામ, ઔર ઉસકે પીછે નમાઝ પઢ્હને વાલોંકો મુકતદી કેહતે હૈં!

સવાલ : અકેલે નમાઝ પઢ્હનેવાલેકો ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : અકેલે નમાઝ પઢ્હનેવાલેકો મુન્ફરિદ કેહતે હૈં!

સવાલ : જો મકાન (ઘર) ખાસ નમાઝ પઢ્હનેકે લિયે બનાયા જાતા હૈ ઔર ઉસમેં જમાઅતસે નમાઝ હોતી હૈ ઉસે ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : ઉસે મસ્જિદ કેહતે હૈં!

સવાલ : મસ્જિદમેં જાકર ક્યા કરના ચાહિયે?

જવાબ : મસ્જિદમેં નમાઝ પળ્હે, કુરઆન શરીફ પળ્હે યા ઔર કોઈ વઝીફા પળ્હે યા અદબસે ચુપકા બૈઠા રહે. મસ્જિદમેં ખેલના, કૂદના, શોર મચાના ઔર દુનિયાકી બાતેં કરના બુરી બાત હૈ.

સવાલ : નમાઝ પળ્હનેસે ક્યા ફાઈદા હોતા હૈ?

જવાબ : નમાઝ પળ્હનેમેં બહોતસે ફાઈદે હૈં. થોડેસે ફાઈદે હમ તુમકો બતાતે હૈં :-

(૧) નમાઝી આદમીકા બદન ઔર કપડે પાક સાફ ઔર સુથરે રેહતે હૈં. (૨) નમાઝી આદમીસે ખુદા રાઝી ઔર ખૂશ હોતા હૈ. (૩) હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ નમાઝી આદમીસે રાઝી ઔર ખૂશ હોતે હૈં (૪) નમાઝી આદમી ખુદા તઆલાકે નઝદીક નેક હોંતા હૈ (૫) નમાઝી આદમીકી નેક લોગ દુનિયામેં ભી ઈઝ્ઝત કરતે હૈં. (૬) નમાઝી આદમી બહોતસે ગુનાહોંસે બચ જાતા હૈ. (૭) નમાઝી આદમીકો મરનેકે બાદ ખુદા તઆલા આરામ ઔર સુખસે રખતા હૈ.

સવાલ : નમાઝમેં જો કુછ પળ્હા જાતા હૈ ઉસકે નામ ઔર ઈબારતેં ક્યા ક્યા હૈં?

જવાબ : નમાઝમેં જો ઈબારતેં પળ્હી જાતી હૈં ઉન

સબકે નામ ઔર અલ્ફાઝ યે હૈં :-

تکبیر: اَللّٰهُ اَكْبَرُ

તકબીર - અલ્લાહુ અકબર (અલ્લાહ સબસે બડા હૈ).

ثناء: سُبْحٰنَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالٰى جَدُّكَ وَلَآ اِلٰهَ غَيْرُكَ ۝

સના : સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ વ બિહમ્દિ-ક વ તબારકસ્મુ-ક વ તઆલા જદ્દુ-ક વલા ઈલાહ ગૈરૂક.

તર્જુમા : અય અલ્લાહ હમ તેરી પાકીકા ઈકરાર કરતે હૈં ઔર તેરી તારીફ બયાન કરતે હૈં ઔર તેરા નામ બહોત બરકતવાલા હૈ ઔર તેરી બુઝુર્ગી બરતર હૈ. ઔર તેરે સિવા કોઈ ઈબાદતકે લાઈક નહીં.

تعوّذ: اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ۝

તઅવ્વુઝ : અઊઝુબિલ્લાહિ મિનશ્શૈતા નિર્રજીમ.

મૈં અલ્લાહકી પનાહ લેતા હૂં શયતાન મરદૂદસે.

تسمیہ: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

તસ્મિયહ : બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ.

અલ્લાહકે નામસે શુરૂ કરતા હૂં જો બડા મહેરબાન

નિહાયત રહમવાલા હૈ.

سُورۃ فاتحہ یا الحمد شریف : اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۙ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۙ مٰلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ ؕ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ ؕ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ۙ صِرَاطَ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۙ۬ غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّآلِّيْنَ ۠

સૂરએ ફાતિહા યા અલ્હમ્દુ શરીફ : અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન. અર્રહ્માનિર્રહીમ. માલિકિ યૌમિદ્દીન. ઈય્યા-ક નઅ્બુદુ વ ઈય્યા-ક નસ્તઈન. ઈહ્દિનસ્ સિરાતલ મુસ્તકીમ. સિરાતલ્લઝી-ન અન્અમ્ત અલૈહિમ, ગૈરિલ્ મગ્ઝૂબિ અલૈહિમ વલઝ્ઝાલ્લીન.

હર કિસમકી સબ તારીફેં અલ્લાહકે લાઈક હૈં જો તમામ જહાનોંકા પાલનેવાલા હૈ. બડા મહેરબાન નિહાયત રહમવાલા હૈ રોઝે જઝાકા માલિક હૈ (અય અલ્લાહ) હમ તેરી હી ઈબાદત કરતે હૈં ઔર તુઝ હીસે મદદ માંગતે હૈં. હમકો સીધે રાસ્તે પર ચલા ઉન લોગોંકે રાસ્તે પર જિન પર તૂને ઈન્આમ ફરમાયા હૈ, ન ઉનકે રાસ્તે પર જિન પર તેરા ગઝબ નાઝિલ હુવા ઔર ન

ગુમરાહોંકે રાસ્તે પર.

سورۂ کوثر : اِنَّآ اَعْطَيْنٰكَ الْكَوْثَرَ ۝ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۝ اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ۝

સૂરએ કૌસર : ઈન્ના અઅ્તૈનાકલ કૌષર. ફસલ્લિ લિ રબ્બિ-ક વન્હર. ઈન્ન શાનિઅ-ક હુવલ્ અબ્તર.

(અય નબી સ.અ.વ.) હમને તુમકો કૌસર અતા કી હૈ. પસ તુમ અપને રબકે લિયે નમાઝ પઢો ઔર કુરબાની કરો. બેશક તુમહારા દુશ્મન હી બે-નામો નિશાન હો જાનેવાલા હૈ.

سورۂ اخلاص : قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوْلَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ۝

સૂરએ ઈખ્લાસ : કુલ્ હુવલ્લાહુ અહદ. અલ્લાહુસ્સમદ. લમ્ યલિદ, વ લમ્ યૂલદ. વ લમ્ યકુલ્લહૂ કુફુવન્ અહદ.

તર્જુમા : (અય નબી સ.અ.વ.) કેહ દો કે વો (પાની) અલ્લાહ યગાના (અકેલા) હૈ, અલ્લાહ બે નિયાઝ હૈ ઉસસે કોઈ પૈદા નહીં હુવા ન વો કિસીસે પૈદા હુવા ઔર કોઈ ઉસકા હમસર નહીં.

سورۂ فلق: قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۙ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۙ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۙ وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِی الْعُقَدِ ۙ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ۝

સૂરએ ફલક : કુલ અઊઝુ બિરબ્બિલ ફલક. મિન શર્રિ મા ખલક. વ મિન્ શર્રિ ગાસિકિન્ ઈઝા વકબ. વ મિન્ શર્રિ ન્નફફાષાતિ ફિલ ઉકદ. વ મિન્ શર્રિ હાસિદિન્ ઈઝા હસદ.

તર્જુમા : (અય નબી સ.અ.વ. દુઆમેં યૂં) કહો કે મૈં સુબહકે રબકી પનાહ લેતા હૂં તમામ મખ્લૂકકે શરસે ઔર અંધેરેકે શરસે જબ અંધેરા ફેલ જાએ. ઔર ગિરહોં પર દમ કરને વાલિયોંકે શરસે. ઔર હસદ કરનેવાલેકે શરસે જબ વો હસદ કરને પર આ જાએ.

سورۂ ناس: قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۙ مَلِكِ النَّاسِ ۙ اِلٰهِ النَّاسِ ۙ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ ۙ الْخَنَّاسِ ۙ الَّذِیْ یُوَسْوِسُ فِیْ صُدُوْرِ النَّاسِ ۙ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝

સૂરએ નાસ : કુલ અઊઝુ બિરબ્બિન્નાસ. મલિકિન્નાસ. ઈલાહિન્નાસ. મિન્ શર્રિલ્ વસ્વાસિલ્ ખન્નાસ. અલ્લઝી યુવસ્વિસુ ફી સુદૂરિન્નાસ. મિનલ જિન્નાતિ વન્નાસ.

(અય નબી સ.અ.વ. દુઆમેં યૂં) કહો કે મૈં આદમિયોંકે રબકી પનાહ લેતા હૂં આદમિયોંકે બાદશાહ આદમિયોંકે મા'બૂદકી (પનાહ લેતા હૂં) ઉસ વસ્વસા ડાલનેવાલે પીછે હટ જાનેવાલેકે શરસે જો લોગોંકે દિલોંમેં વસ્વસા ડાલતા હૈ. જિન્નોંમેંસે હો યા આદમિયોંમેંસે.

રૂકૂઅ યાની ઝુકનેકી હાલતકી તસ્બીહ :

સુબ્હાન રબ્બિયલ્ અઝીમ. سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ

પાકી બયાન કરતા હૂં અપને પરવરદિગાર બુઝુર્ગકી.

કૌમા, યાની રૂકૂઅસે ઉઠનેકી તસ્મીઅ :

સમિઅલ્લાહુ લિમન્ હમિદહ. سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهٗ

અલ્લાહને (ઉસકી) સુન લી જિસને ઉસકી તારીફ કી.

ઈસી કૌમાકી તહમીદ :

રબ્બના લકલ્ હમ્દુ. رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ

અય હમારે પરવરદિગાર તેરે હી વાસ્તે તમામ તારીફ હૈ.

સિજદહ- યાની જમીન પર સર રખનેકી હાલતકી

તસ્બીહ :

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْاَعْلٰى

સુબ્હાન રબ્બિયલ્ અઅ્લા.

પાકી બયાન કરતા હૂં મૈં અપને પરવરદિગાર બરતરકી

تشہد یا التحیات : اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوٰتُ وَالطَّيِّبٰتُ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهٗ اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلٰى عِبَادِ اللّٰهِ الصّٰلِحِيْنَ اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ

તશહ્હુદ યા અત્તાહિય્યાત : અત્તાહિય્યાતુ લિલ્લાહિ વસ્સલવાતુ વત્તય્યિબાતુ અસ્સલામુ અલૈક અય્યુહ ન્નબિય્યુ વ રહ્મતુલ્લાહિ વ બરકાતુહૂ, અસ્સલામુ અલૈના વ અલા ઈબાદિલ્લા હિસ્સાલિહીન, અશહદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વ અશહદુ અન્ન મુહમ્મદન્ અબ્દુહૂ વ રસૂલુહૂ.

તર્જુમા : તમામ કૌલી ઈબાદતેં ઔર તમામ ફેઅ્લી ઈબાદતેં ઔર તમામ માલી ઈબાદતેં અલ્લાહ હીકે લિયે હૈં. સલામ તુમ પર અય નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઔર અલ્લાહકી રહમત ઔર ઉસકી બરકતેં. સલામ હો હમ પર

ઔર અલ્લાહકે નેક બંદોં પર. ગવાહી દેતા હૂં મૈં કે અલ્લાહકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં હૈ ઔર ગવાહી દેતા હૂં મૈં કે મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અલ્લાહકે બંદે ઔર ઉસકે પૈગંબર હૈં.

درود شریف : اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰٓى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰٓى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰٓى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ۝ اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰٓى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰٓى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰٓى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ۝

દુરૂદ શરીફ : અલ્લાહુમ્મ સલ્લિ અલા મુહમ્મદિંવ્ વ અલા આલિ મુહમ્મદિન્ કમા સલ્લૈત અલા ઈબ્રાહીમ વ અલા આલિ ઈબ્રાહીમ ઈન્નક હમીદુમ્મજીદ, અલ્લાહુમ્મ બારિક અલા મુહમ્મદિંવ્ વ અલા આલિ મુહમ્મદિન્ કમા બારકત્ત અલા ઈબ્રાહીમ વ અલા આલિ ઈબ્રાહીમ ઈન્નક હમીદુમ્મજીદ.

તર્જુમા : અય અલ્લાહ રહમત નાઝિલ ફરમા મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) પર ઔર ઉનકી આલ પર જૈસે કે રહમત નાઝિલ

ફરમાઈ તૂને ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) પર ઔર ઉનકી આલ પર, બેશક તૂ તા'રીફકે લાઈક બડી બુઝુર્ગીવાલા હૈ. અય અલ્લાહ બરકત નાઝિલ ફરમા મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) પર ઔર ઉનકી આલ પર જૈસે બરકત નાઝિલ ફરમાઈ તૂને ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) પર ઔર ઉનકી આલ પર. બેશક તૂ તા'રીફકે લાઈક બડી બુઝુર્ગીવાલા હૈ.

درود شریف کے بعد کی دُعا: اَللّٰھُمَّ اِنِّیْ ظَلَمْتُ نَفْسِیْ ظُلْمًا کَثِیْرًا وَّلَا یَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ فَاغْفِرْ لِیْ مَغْفِرَۃً مِّنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِیْ اِنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الرَّحِیْمُ

દુરૂદ શરીફકે બાદકી દુઆ : અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઝલમ્તુ નફ્સી ઝુલ્મન્ કષીરંવ્ વલા યગ્ફિરુઝ્ ઝુનૂબ ઈલ્લા અન્ત ફગ્ફિર્‌લી મગ્ફિરતમ્ મિન્ ઈન્દિક વર્‌હમ્ની ઈન્નક અન્તલ ગફૂરુ ર્રહીમ.

તર્જુમા : અય અલ્લાહ મૈંને અપને નફસ પર બહોત બહોત ઝુલ્મ કિયા હૈ ઔર સિવાએ તેરે ઔર કોઈ ગુનાહોંકો બખ્શ નહીં સકતા, પસ તૂ અપની તરફસે ખાસ બખ્શિશસે મુઝકો બખ્શ દે ઔર મુઝ પર રહમ ફરમા દે. બેશક તૂહી બખ્શનેવાલા નિહાયત રહમવાલા હૈ.

سلام : اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ ۝

સલામ : અસ્સલામુ અલૈકુમ વ રહ્‌મતુલ્લાહ.

તર્જુમા : સલામ હો તુમ પર ઔર અલ્લાહકી રહમત.

نماز کے بعد کی دعا : اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَاذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ ۝

નમાઝકે બાદકી દુઆ : અલ્લાહુમ્મ અન્તસ્સલામુ વ મિન્‌કસ્સલામુ તબારકત યા ઝલ્‌જલાલિ વલ ઈકરામ.

તર્જુમા : અય અલ્લાહ તૂહી સલામતી દેનેવાલા હૈ ઔર તેરી હી તરફસે સલામતી (મિલ સકતી) હૈ બહોત બરકતવાલા હૈ તૂ અય અઝમત ઔર બુઝુર્ગીવાલે!

دعائے قنوت : اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِيْنُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِىْ عَلَيْكَ الْخَيْرَ وَنَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَّفْجُرُكَ اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّىْ وَنَسْجُدُ وَاِلَيْكَ نَسْعٰى وَنَحْفِدُ وَنَرْجُوْ رَحْمَتَكَ

وَنَخْشٰى عَذَابَكَ اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ

દુઆએ કુનૂત : અલ્લાહુમ્મ ઈન્ના નસ્તઈનુક વ નસ્તગ્ફિરૂક વ નુઅ્મિનુ બિક વ નતવક્કલુ અલૈક વ નુષ્ની અલૈકલ ખૈર, વ નશ્કુરુક વલા નક્ફુરુક વ નખ્લઉ વ નત્રુકુ મંય્યફ્જુરુક, અલ્લાહુ ઈય્યાક નઅ્બુદુ વ લક નુસલ્લી વ નસ્જુદુ વ ઈલૈક નસ્આ વ નહ્ફિદુ વ નર્જૂ રહ્મતક વ નખ્શા અઝાબક ઈન્ન અઝાબક બિલ કુફ્ફારિ મુલ્હિક.

તર્જુમા : અય અલ્લાહ હમ તુઝસે મદદ માંગતે હૈં ઔર મગફિરત તલબ કરતે હૈં ઔર તેરે ઉપર ઈમાન લાતે હૈં ઔર તેરે ઉપર ભરોસા રખતે હૈં ઔર તેરી બેહતર તારીફ કરતે હૈં ઔર તેરા શુક્ર અદા કરતે હૈં ઔર તેરી નાશુક્રી નહીં કરતે. ઔર અલાહિદા કર દેતે ઔર છોડ દેતે હૈં ઉસ શખ્સંકો જો તેરી નાફરમાની કરે. અય અલ્લાહ હમ તેરી હી ઈબાદત કરતે હૈં ઔર ખાસ તેરે લિયે નમાઝ પળ્હતે ઔર સિજદહ કરતે હૈં ઔર તેરી હી તરફ દૌડતે ઔર ઝપટતે હૈં ઔર તેરી હી રહમતકી ઉમ્મીદ રખતે હૈં ઔર તેરે અઝાબસે ડરતે હૈં. બેશક તેરા અઝાબ કાફિરોંકો પહોંચનેવાલા હૈ.

વુઝૂ કરનેકા તરીકા

સવાલ : વુઝૂ કિસ તરહ કરના ચાહિયે?

જવાબ : સાફ બરતનમેં પાક પાની લેકર પાક સાફ ઔર ઊંચી જગહ પર બૈઠો, કિબ્લાકી તરફ મુંહ કર લો તો અચ્છા હૈ. ઔર ઉસકા મૌકા ન હો તો કુછ નુંકસાન નહીં. આસ્તીનેં કોહનિયોંસે ઉપર તક ચળ્હા લો. ફિર બિસ્મિલ્લાહ પળ્હો. ઔર તીન બાર ગટ્ટોં (પહોંચોં) તક દોનોં હાથ ધોઓ. ફિર તીન મરતબા કુલ્લી કરો. મિસ્વાક કરો. મિસ્વાક ન હો તો ઉન્ગલીસે દાંત મલ લો. ફિર તીન બાર નાકમેં પાની ડાલકર બાએં હાથકી છોટી ઉન્ગલીસે નાક સાફ કરો. ફિર તીન મરતબા મુંહ ધોઓ. મુંહ પર પાની ઝોરસે ન મારો બલ્કે આહિસ્તાસે પેશાની પર પાની ડાલકર ધોઓ. પેશાનીકે બાલોંસે ઠોડીકે નીચે તક ઔર ઈધર ઉધર દોનોં કાનોં તક મુંહ ધોના ચાહિયે. ફિર કોહનિયોં સમેત દોનોં હાથ ધોઓ. પેહલે દાહના (જમણો) હાથ તીન બાર ફિર બાયાં (ડાબો) હાથ તીન બાર ધોના ચાહિયે. ફિર હાથ પાનીસે તર કરકે (ભિગોકર) સરકા મસહ કરો. ફિર કાનોંકા મસહ કરો. ફિર ગરદનકા મસહ કરો. મસહ સિર્ફ

એક એક મરતબા કરના ચાહિયે. ફિર તીન તીન મરતબા દોનોં પાંવ ટખ્નોં સમેત (ઘૂંટી સહિત) ધોઓ. પેહલે દાયાં પાંવ ફિર બાયાં ધોના ચાહિયે!

નમાઝ પળ્હનેકા તરીકા

સવાલ : નમાઝ પળ્હનેકા તરીકા ક્યા હૈ?

જવાબ : નમાઝ પળ્હનેકા તરીકા યે હૈ કે :-

વુઝૂ કરકે, પાક કપડે પંહેનકર, પાક જગહ પર કિબ્લાકી તરફ મુંહ કરકે ખડે હો. નમાઝકી નિય્યત કરકે દોનોં હાથ કાનોં તક ઉઠાઓ ઔર અલ્લાહુ અકબર કેહકર હાથોંકો નાફ (ડૂંટી) કે નીચે બાંધ લો. દાહના હાથ ઉપર ઔર બાયાં હાથ ઉસકે નીચે રહે. નમાઝમેં ઈધર ઉધર ન દખો, અદબસે ખડે રહો. ખુદા તઆલાકી તરફ ધ્યાન રખ્ખો. હાથ બાંધકર સના યાની

سُبْحٰنَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالٰى جَدُّكَ وَلَآ اِلٰهَ غَيْرُكَ

સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ વ બિહમ્દિક વ તબારકસ્મુક વ તઆલા જદ્દુક વલા ઈલાહ ગૈરૂક, ફિર તઅવ્વુઝ યાની અઊઝુબિલ્લાહિ

મિનશ્શૈતાનિર્રજીમ ઔર તસ્મિયહ : બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્‌મા નિર્રહીમ. પળ્હકર અલ્હમ્દુ શરીફ પળ્હો. અલ્હમ્દુ શરીફ ખતમ કરકે આહિસ્તાસે આમીન કહો. ફિર સૂરએ ઈખ્લાસ યા ઔર કોઈ સૂરત જો યાદ હો વો પળ્હો. ફિર અલ્લાહુ અકબર કેહકર રૂકૂઅકે લિયે ઝુકો. રૂકૂઅમેં દોનોં હાથોંસે ઘુટનોંકો પકડ લો. રૂકૂઅકી તસ્બીહ યાની સુબ્હાન રબ્બિયલ અઝીમ તીન યા પાંચ મરતબા પળ્હો. ફિર તસ્મીઅ યાની સમિઅલ્લાહુ લિમન્ હમિદહ કેહતે હુએ સીધે ખડે હો જાઓ. તહમીદ યાની રબ્બના લકલ્ હમ્દ ભી પળ્હ લો, ફિર તકબીર કેહતે હુએ સિજદેમેં ઈસ તરહ જાઓ કે પેહલે દોનોં ઘુટને જમીન પર રખ્ખો. ફિર દોનોં હાથ રખ્ખો. ફિર દોનોં હાથોંકે બીચમેં પેહલે નાક ફિર પેશાની જમીન પર રખ્ખો. સિજદેકી તસ્બીહ યાની સુબ્હાન રબ્બિયલ અઅ્લા તીન યા પાંચ મરતબા કહો. ફિર તકબીર કેહતે હુએ ઉઠો ઔર સીધે બૈઠ જાઓ. ફિર તકબીર કેહકર દૂસરા સિજદહ ઈસી તરહ કરો. ફિર તકબીર કેહતે હુએ ખડે હો જાઓ, ઉઠતે વક્ત જમીન પર હાથ ન ટેકો. સિજદોં તક એક રકા'ત પૂરી હો ગઈ. અબ દૂસરી રકા'ત શુરૂ હુઈ, તસ્મિયહ

પળ્હકર અલ્હમ્દુ શરીફ પળ્હો ઔર કોઈ ઔર સૂરત મિલાઓ. ફિર રૂકૂઅ કૌમા ઔર દોનોં સિજદે કરકે ઉઠકર બૈઠ જાઓ, પેહલે તશહ્હુદ પળ્હો, ફિર દુરૂદ શરીફ ફિર દુઆ પળ્હો. ફિર સલામ ફેરો. પેહલે દાહની તરફ ફિર બાઈં તરફ. સલામ ફેરતે વક્ત દાહની ઔર બાઈં તરફ મુંહ મોડ લો. યે દો રકા'ત નમાઝ પૂરી હો ગઈ. સલામ ફેરનેકે બાદ

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَاذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ

અલ્લાહુમ્મ અન્તસ્સલામુ વ મિન્કસ્સલામુ તબારક્ત યા ઝલ્જલાલિ વલ ઈકરામ પળ્હો. ઔર હાથ ઉઠાકર દુઆ માંગો, હાથ બહોત ઝિયાદા ન ઉઠાઓ યાની કંધોંસે ઊંચે ન કરો. દુઆસે ફારિગ હોકર દોનોં હાથ મુંહ પર ફેર લો.

સવાલ : દોનોં સિજદોંકે દરમિયાનમેં ઔર તશહ્હુદ પળ્હનેકી હાલતમેં કિસ તરહ બૈઠના ચાહિયે?

જવાબ : દાહના પાંવ ખડા રખ્ખો. ઔર ઉસકી ઉન્ગલિયાં કિબ્લેકી તરફ રહેં ઔર બાયાં પાંવ બિછાકર ઉસ પર બૈઠ જાઓ. બૈઠનેકી હાલતમેં દોનોં હાથ ઘુટનોં પર રખને ચાહિયેં!

સવાલ : ઈમામ ઔર મુન્ફરિદ ઔર મુકતદીકી નમાઝોંમેં કુછ ફર્ક હોતા હૈ યા નહીં?

જવાબ : હાં! ઈમામ ઔર મુન્ફરિદ ઔર મુકતદીકી નમાઝમેં થોડાસા ફર્ક હૈ, એક ફર્ક યે હૈ કે ઈમામ ઔર મુન્ફરિદ પેહલી રકા'તમેં સનાકે બાદ અઊઝુબિલ્લાહ ઔર બિસ્મિલ્લાહ પળ્હકર અલ્હમ્દુ શરીફ ઔર સૂરત પળ્હતે હૈં ઔર દૂસરી રકા'તમેં બિસ્મિલ્લાહ ઔર અલ્હમ્દુ શરીફ ઔર સૂરત પળ્હતે હૈં, મગર મુકતદીકો સિર્ફ પેહલી રકા'તમેં સના પળ્હકર દોનોં રકા'તોંમેં ચુપકા ખડા રેહના ચાહિયે, દૂસરા ફર્ક યે હૈ કે રૂકૂઅસે ઉઠતે વક્ત ઈમામ ઔર મુન્ફરિદ સમિઅલ્લાહુ લિમન્ હમિદહ કેહતે હૈં ઔર મુન્ફરિદ તસ્મીઅકે સાથ તહમીદ ભી કેહ સકતા હૈ મગર મુકતદીકો સિર્ફ રબ્બના લકલ્ હમ્દ કેહના ચાહિયે!

સવાલ : નમાઝકી તીન યા ચાર રકા'તેં પળ્હની હોં તો કિસ તરહ પળ્હેં?

જવાબ : દો રકા'તેં તો ઉસી તરતીબસે પળ્હી જાએં જો ઉપર બયાન હુઈ, મગર કાઈદામેં "અત્તહિય્યાત" ઔર તશહ્હુદ" કે બાદ દુરૂદ શરીફ ન પળ્હેં બલ્કે અલ્લાહુ

અકબર કેહકર ખડે હો જાએં. ફિર અગર નમાઝ વાજિબ યા સુન્નત યા નફલ હૈ તો દો રકા'તેં પેહલી દો રકા'તોંકી તરહ પળ્હ લેં. ઔર અગર નમાઝ ફર્ઝ હૈ તો તીસરી રકા'ત ઔર ચોથી રકા'તમેં અલ્હમ્દુ શરીફકે બાદ સૂરત ન મિલાએં. બાકી ઔર સબ ઈસી તરહ પળ્હેં જૈસે પેહલી દો રકા'તેં પળ્હી હૈં!

સવાલ : નમાઝે સુન્નત યા નફલકી તીન રકા'તેં ભી પળ્હી જાતી હૈં યા નહીં?

જવાબ : નમાઝે સુન્નત યા નફલકી તીન રકા'તેં નહીં હોતીં. દો યા ચાર રકા'તેં હી પળ્હી જાતી હૈં:

સવાલ : રૂકૂઅ કરનેકા સહીહ તરીકા ક્યા હૈ?

જવાબ : રૂકૂઅ ઈસ તરહ કરના ચાહિયે કે કમર ઔર સર બરાબર રહેં, યાની સર ન કમરસે ઊંચા રહે ન નીચા હો જાએ. ઔર દોનોં હાથ પસલિયોંસે અલગ રહેં ઔર ઘુટનોંકો હાથોંસે મજબૂત પકડ લિયા જાએ!

સવાલ : સિજદહ કરનેકા ઠીક તરીકા ક્યા હૈ?

જવાબ : સિજદહ ઈસ તરહ કરના ચાહિયે કે હાથોંકે પંજે જમીન પર રહેં ઔર કલાઈયાં ઔર કોહનિયાં જમીનસે ઊંચી રહેં ઔર પેટ રાનોંસે અલાહિદા (જુદા) રહે. ઔર

દોનોં હાથ પસલિયોંસે અલગ રહેં!

સવાલ : નમાઝકે બાદ ઉન્ગલિયોં પર શુમાર કરકે ક્યા પળ્હતે હૈં?

જવાબ : સુબ્હાનલ્લાહ ૩૩ બાર, અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ ૩૩ બાર, અલ્લાહુ અકબર ૩૪ બાર પળ્હના ચાહિયે. ઈસકા બહોત બડા સવાબ હૈ!

તા'લીમુલ ઈસ્લામકા પેહલા હિસ્સા ખતમ હુવા

ઈસ્લામકે કલિમે

کلمۂ طیبہ : لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ

(૧) કલિમએ તય્યિબહ : લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુ ર્રસૂલુલ્લાહ.

کلمۂ شہادت : اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ.

(૨) કલિમએ શહાદત : અશ્હદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વ અશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદન્ અબ્દુહૂ વ રસૂલુહૂ.

کلمۂ تمجید : سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ

(૩) કલિમએ તમ્જીદ : સુબ્હાનલ્લાહિ વલ હમ્દુ લિલ્લાહિ વલા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર વલા હૌલ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહિલ અલિય્યિલ અઝીમ.

کلمۂ توحید : لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِيْ وَيُمِيْتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ

عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ

(૪) કલિમએ તૌહીદ : લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વહ્દહૂ લા શરીક લહૂ લહુલ મુલ્કુ વ લહુલ હમ્દુ યુહ્યી વ યુમીતુ બિયદિહિલ્ ખૈરુ વહુવ અલા કુલ્લિ શૈઈન્ કદીર.

کلمہ ردّ کفر : اَللّٰھُمَّ اِنِّیْٓ اَعُوْذُبِكَ مِنْ اَنْ اُشْرِكَ بِهٖ شَیْئًا وَّاَنَا اَعْلَمُ بِهٖ وَاَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَآ اَعْلَمُ بِهٖ تُبْتُ عَنْهُ وَتَبَرَّأْتُ مِنَ الْكُفْرِ وَالْمَعَاصِیْ كُلِّهَا اَسْلَمْتُ وَاٰمَنْتُ وَاَقُوْلُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ

(૫) કલિમએ રદ્દે કુફ્ર : અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઊઝુબિક મિન્ અન્ ઉશ્રિક બિહી શૈઅંવ્ વ અ-ન અઅ્લમુ બિહી વ અસ્તગ્ફિરુક લિમા લા અઅ્લમુ બિહી તુબ્તુ અન્હુ વ તબર્રઅ્તુ મિનલ્ કુફ્રિ વલ મઆસી કુલ્લિહા અસ્લમ્તુ વ આમન્તુ વ અકૂલુ લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુ ર્રસૂલુલ્લાહ.

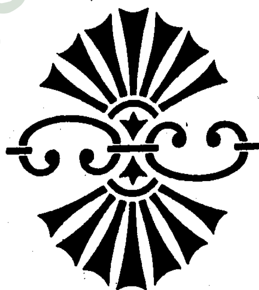
ایمان مجمل :

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ كَمَا هُوَ بِاَسْمَآئِهٖ وَصِفَاتِهٖ وَقَبِلْتُ جَمِیْعَ اَحْكَامِهٖ

ઈમાને મુજમલ : આમન્તુ બિલ્લાહિ કમા હુવ બિઅસ્માઈહી વ સિફાતિહી વ કબિલ્તુ જમીઅ અહ્‌કામિહી.

ایمانِ مُفصَّل : اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْقَدْرِ خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ

ઈમાને મુફસ્સલ : આમન્તુ બિલ્લાહિ વ મલાઈકતિહી વ કુતુબિહી વ રુસુલિહી વલ્ યૌમિલ્ આખિરિ વલ્ કદ્‌રિ ખૈરિહી વ શર્રિહી મિનલ્લાહિ તઆલા વલ્ બઅ્ષિ બઅ્‌દલ્ મૌત.

તા'લીમુલ ઈસ્લામ દૂસરા હિસ્સા

તા'લીમુલ ઈસ્લામકા દૂસરા હિસ્સા

પેહલા શો'બા તા'લીમુલ ઈમાન યા ઈસ્લામી અકાઈદ

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ

સવાલ : ઈસ્લામકી બુન્યાદ કિતની ચીઝોં પર હે?

જવાબ : ઈસ્લામકી બુન્યાદ પાંચ ચીઝોં પર હે!

સવાલ : વો પાંચ ચીઝેં જિન પર ઈસ્લામકી બુન્યાદ હે ક્યા ક્યા હેં?

જવાબ : વો પાંચ ચીઝેં યે હેં :-

અવ્વલ કલિમએ તય્યિબહ યા કલિમએ શહાદતકે મતલબકો દિલસે માનના ઔર ઝબાનસે ઈકરાર કરના. દૂસરે નમાઝ પઢના. તીસરે ઝકાત દેના. ચોથે રમઝાન શરીફકે રોઝે રખના. પાંચવેં હજ કરના!

સવાલ : કલિમએ તય્યિબહ ક્યા હે ઔર ઉસકે મા'ના ક્યા હેં?

کلمۂ طیبہ یہ ہے : لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ

જવાબ : કલિમએ તય્યિબહ યે હૈ. લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુ ર્રસૂલુલ્લાહ. ઔર ઉસકા મતલબ યે હૈ કે "અલ્લાહ તઆલાકે સિવા કોઈ ઔર ઈબાદતકે લાઈક નહીં ઔર હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ખુદાકે ભેજે હુએ રસૂલ હૈં."

સવાલ : કલિમએ શહાદત ક્યા હૈ ઔર ઉસકે મા'ના ક્યા હૈં?

کلمۂ شہادت یہ ہے : اَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ

જવાબ : કલિમએ શહાદત યે હૈ. અશહદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વ અશહદુ અન્ન મુહમ્મદન્ અબ્દુહૂ વ રસૂલુહૂ. ઔર ઉસકે મા'ના યે હૈં : "ગવાહી દેતા હૂં મૈં ઈસ બાતકી કે ખુદા તઆલાકે સિવા ઔર કોઈ ઈબાદતકે લાઈક નહીં હૈ. ઔર ગવાહી દેતા હૂં મૈં ઈસ બાતકી કે હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ખુદા તઆલાકે બંદે ઔર રસૂલ હૈં."

સવાલ : ક્યા બગૈર મા'ના ઔર મતલબ સમઝે હુએ સિર્ફ ઝબાનસે કલિમહ પળ્હ લેનેસે આદમી મુસલમાન

હો જાતા હૈ?

જવાબ : નહીં બલ્કે મા'ના સમઝકર દિલસે યકીન કરના ઔર ઝબાનસે ઈકરાર કરના જરૂરી હૈ!

સવાલ : દિલસે યકીન ઔર ઝબાનસે ઈકરાર કરનેકો ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : ઈમાન લાના કેહતે હૈં!

સવાલ : ગૂંગા (બોબડો) આદમી ઝબાનસે ઈકરાર નહીં કર સકતા તો ઉસકા ઈમાન લાના કૈસે મા'લૂમ હોગા?

જવાબ : ઉસકે લિયે કુદરતી મજબૂરીકી વજહસે ઈશારા કર દેના કાફી સમઝા જાએગા, યાની વો ઈશારેસે યે ઝાહિર કર દે કે ખુદા તઆલા એક હૈ ઔર હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ખુદા તઆલાકે પૈગંબર હૈં!

સવાલ : મુસલમાનોંકો કિતની ચીઝોં પર ઈમાન લાના જરૂરી હૈ?

જવાબ : સાત ચીઝોં પર જિનકા ઝિક્ર ઈસ ઈમાને મુફસ્સલમેં હૈ :-

ایمانِ مفصّل : اٰمَنْتُ بِاللّٰہِ وَمَلٰٓئِکَتِہٖ وَکُتُبِہٖ وَرُسُلِہٖ

وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْقَدْرِ خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ

આમન્તુ બિલ્લાહિ વ મલાઈકતિહી વ કુતુબિહી વ રુસુલિહી વલ યૌમિલ્ આખિરિ વલ કદ્‌રિ ખૈરિહી વ શર્રિહી મિનલ્લાહિ તઆલા વલ બઅ્ષિ બઅ્દલ મૌત.

ઉસકે મા'ના યે હૈં. "ઈમાન લાયા મૈં અલ્લાહ તઆલા પર ઔર ઉસકે ફરિશ્તોં પર ઔર ઉસકી કિતાબોં પર ઔર ઉસકે રસૂલોં (પૈગંબરોં) પર ઔર કિયામતકે દિન પર ઔર ઈસ બાત પર કે દુનિયામેં જો કુછ અચ્છા યા બુરા હોતા હૈ સબ તકદીરસે હોતા હૈ ઔર ઈસ બાત પર કે મરનેકે બાદ ફિર ઝિંદા હોના હૈ."

ખુદા તઆલાકે સાથ મુસલમાનોંકે અકીદે

સવાલ : ખુદા તઆલાકે સાથ મુસલમાનોંકો ક્યા અકીદે રખને ચાહિયેં?

જવાબ : (૧) ખુદા તઆલા એક હૈ (૨) ખુદા તઆલા હી ઈબાદત ઔર બંદગીકે લાઈક હૈ ઔર ઉસકે

સિવા કોઈ બંદગીકે લાઈક નહીં (૩) ઉસકા કોઈ શરીક નહીં (૪) વો હર બાતકો જાનતા હે, કોઈ ચીઝ ઉસસે પોશીદા (છુપી હુઈ) નહીં (૫) વો બડી તાકત ઔર કુદરતવાલા હે (૬) ઉસીને જમીન, આસમાન, ચાંદ, સૂરજ, સિતારે, ફરિશ્તે, આદમી, જિન્નાત ગર્ઝ તમામ જહાનકો પૈદા કિયા હૈ ઔર વોહી તમામ દુનિયાકા માલિક હે. (૭) વોહી મારતા હે વોહી જિલાતા હે. યાની મખ્લૂકકી ઝિંદગી ઔર મૌત ઉસીકે હુકમસે હોતી હે (૮) વોહી તમામ મખ્લૂકકો રોઝી દેતા હે (૯) વો ન ખાતા હે, ન પીતા હે, ન સોતા હે. (૧૦) વો ખૂદ બખૂદ હમેશાસે હે ઔર હમેશા રહેગા. (૧૧) ઉસકો કિસીને પૈદા નહીં કિયા (૧૨) ન ઉસકા બાપ હે ન બેટા ન બેટી ન બીવી, ન કિસીસે ઉસકા રિશ્તા નાતા, વો ઈન તમામ તઅલ્લુકાતસે પાક હે. (૧૩) સબ ઉસકે મોહતાજ હૈં વો કિસીકા મોહતાજ નહીં. ઔર ઉસકો કિસી ચીઝકી હાજત નહીં. (૧૪) વો બેમિસ્લ હે કોઈ ચીઝ ઉસકે મુશાબેહ યા'ની ઉસ જૈસી નહીં. (૧૫) વો તમામ ઐબોંસે પાક હે, (૧૬) વો મખ્લૂક જૈસે હાથ પાંવ, નાક કાન ઔર શકલ વ સૂરતસે પાક હે. (૧૭) ઉસને ફરિશ્તોંકો પૈદા કરકે દુનિયાકે ઈન્તિઝામોં ઔર ખાસ ખાસ કામોં પર મુકર્રર ફરમા દિયા

હૈ. (૧૮) ઉસને અપની મખ્લૂકકી હિદાયતકે લિયે પૈગંબર ભેજે કે લોગોંકો સચ્ચા મઝહબ સિખાએં, અચ્છીં બાતેં બતાએં ઔર બુરી બાતોંસે બચાએં.

મલાઈકહ (ફરિશ્તે)

સવાલ : ફરિશ્તે કૌન હૈં?

જવાબ : ફરિશ્તે ખુદા તઆલાકી એક મખ્લૂક હૈં. નૂરસે પૈદા હુએ હૈં. હમારી નઝરોંસે ગાઈબ હૈં. ન મર્દ હૈં ન ઔરત, ખુદાકી નાફરમાની ઔર ગુનાહ નહીં કરતે, જિન કામોં પર ખુદા તઆલાને ઉનહેં મુકર્રર ફરમા દિયા હૈં ઉનહીંમેં લગે રેહતે હૈં!

સવાલ : ફરિશ્તે કિતને હૈં?

જવાબ : ફરિશ્તોંકી ગિન્તી ખુદા તઆલાકે સિવા કોઈ નહીં જાનતા. હાં ઈતના હમેં માલૂમ હૈ કે ફરિશ્તે બહોત હૈં ઔર ઉનમેંસે ચાર ફરિશ્તે મુકર્રબ ઔર મશ્હૂર હૈં!

સવાલ : મુકર્રબ ઔર મશ્હૂર ચાર ફરિશ્તે કૌન કૌનસે હૈં?

જવાબ : અવ્વલ હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) જો ખુદા તઆલાકી કિતાબેં ઔર અહકામ ઔર પૈગામ

પૈગંબરોંકે પાસ લાતે થે. દૂસરે હઝરત ઈસરાફીલ (અલૈ.)[૧] જો કિયામતમેં સૂર ફૂંકેંગે. તીસરે હઝરત મીકાઈલ (અલૈ.) જો બારિશકા ઈન્તિઝામ કરને ઔર મખ્લૂકકો રોઝી પહોંચાનેકે કામ પર મુકર્રર હૈં. ચોથે હઝરત ઈઝરાઈલ (અલૈ.) હૈં જો મખ્લૂકકી જાન નિકાલને પર મુકર્રર હૈં.

ખુદા તઆલાકી કિતાબેં

સવાલ : ખુદા તઆલાકી કિતાબેં કિતની હૈં?

જવાબ : ખુદા તઆલાકી છોટી બડી બહોતસી કિતાબેં પૈગંબરોં પર નાઝિલ હુઈ મગર બડી કિતાબોંકો કિતાબ ઔર છોટી કિતાબોંકો સહીફે કેહતે હૈં. ચાર કિતાબેં મશ્હૂર હૈં!

સવાલ : ચાર મશ્હૂર આસમાની કિતાબેં કૌન કૌનસી હૈં. ઔર કિન કિન પૈગંબરોં પર નાઝિલ હુઈ?

---

૧. જહાં (અલૈ.) લિખ્ખા હો વહાં અલયહિસ્સલામ પઢના ચાહિયે.

જવાબ : (૧) તૌરેત જો હઝરત મૂસા (અલૈ.) પર નાઝિલ હુઈ. (૨) ઝબૂર જો હઝરત દાઉદ (અલૈ.) પર નાઝિલ હુઈ. (૩) ઈન્જીલ જો હઝરત ઈસા (અલૈ.) પર નાઝિલ હુઈ. (૪) કુરઆન મજીદ જો હમારે પૈગંબર હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ પર નાઝિલ હુવા.

સવાલ : સહીફે કિતને હૈં ઔર કિન કિન પૈગંબરોં પર નાઝિલ હુએ?

જવાબ : સહીફોંકી તા'દાદ (ગણત્રી) મા'લૂમ નહીં. હાં કુછ સહીફે હઝરત આદમ (અલૈ.) પર ઔર કુછ હઝરત શીષ (અલૈ.) પર ઔર કુછ હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) પર નાઝિલ હુએ. ઉનકે અલાવા ઔર ભી સહીફે હૈં જો બા'ઝ ઔર પૈગંબરોં પર નાઝિલ હુએ.

ખુદાકે રસૂલ
(પૈગંબર અલૈહિમુસ્સલામ)

સવાલ : રસૂલ કૌન હોતે હૈં?

જવાબ : રસૂલ ખુદા તઆલાકે બંદે ઔર ઈન્સાન

હોતે હૈં. ખુદા તઆલા ઉનહેં અપને બંદોં તક અહકામ પહોંચાનેકે લિયે મુકર્રર ફરમાતા હૈ. વો સચ્ચે હોતે હૈં. કભી ઝૂઠ નહીં બોલતે, ગુનાહ નહીં કરતે, ખુદા તઆલાકે હુકમસે મોઅજિઝે (ચમત્કાર) દિખાતે હૈં. ખુદા તઆલાકે પૈગામ પૂરે પૂરે પહોંચા દેતે હૈં ઉનમેં કમી બેશી (વધઘટ) નહીં કરતે. ન કિસી પૈગામકો છુપાતે હૈં!

સવાલ : નબીકે ક્યા માઅના હૈં?

જવાબ : નબીકે ભી યેહી માઅના હૈં કે વો ખુદા તઆલાકે બંદે ઔર ઈન્સાન હોતે હૈં. ખુદા તઆલાકે અહકામ બંદોં તક પહોંચાતે હૈં. સચ્ચે હોતે હૈં. ઝૂઠ નહીં બોલતે. ગુનાહ નહીં કરતે. ખુદા તઆલાકે હુકમોંમેં કમી ઝિયાદતી નહીં કરતે. કિસી હુકમકો છુપાતે નહીં!

સવાલ : નબી ઔર રસૂલમેં કુછ ફર્ક હૈ યા દોનોંકે એક માઅના હૈં?

જવાબ : નબી ઔર રસૂલમેં થોડાસા ફર્ક હૈ. વો યે કે રસૂલ તો ઉસ પૈગંબરકો કેહતે હૈં જિસકો નઈ શરીઅત ઔર કિતાબ દી ગઈ હો. ઔર નબી હર પૈગંબરકો કેહતે હૈં ચાહે ઉસે નઈ શરીઅત ઔર કિતાબ દી ગઈ હો યા ન દી ગઈ હો. બલ્કે વો પેહલી શરીઅત

ઔર કિતાબકા તાબેઅ હો!

સવાલ : ક્યા કોઈ આદમી અપની કોશિશ ઔર ઈબાદતસે નબી બન સકતા હે?

જવાબ : નહીં, બલ્કે જિસે ખુદા તઆલા નબી બનાએ વોહી બનતા હૈ. મતલબ યે કે નબી ઔર રસૂલ બનનેમેં આદમીકી કોશિશ ઔર ઈરાદેકો દખલ નહીં, ખુદા તઆલાકી તરફસે યે મરતબા અતા કિયા જાતા હે!

સવાલ : રસૂલ ઔર નબી કિતને હૈં?

જવાબ : દુનિયામેં બહોતસે રસૂલ ઔર નબી આએ. લેકિન ઉનકી ઠીક તા'દાદ (ગણત્રી) ખુદા તઆલા હી જાનતા હે. હમેં તુમહેં ઈસી તરહ ઈમાન લાના ચાહિયે કે ખુદા તઆલાને જિતને રસૂલ ભેજે હમ ઉન સબકો બરહક (સચ્ચા) ઔર રસૂલ માનતે હૈં!

સવાલ : સબસે પેહલે પૈગંબર કૌન હૈં?

જવાબ : સબસે પેહલે પૈગંબર હઝરત આદમ (અલૈ.) હૈં!

સવાલ : સબસે પિછલે પૈગંબર કૌન હૈં?

જવાબ : સબસે પિછલે પૈગંબર હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હૈં!

સવાલ : હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે બાદ કોઈ પૈગંબર આએગા યા નહીં?

જવાબ : નહીં, ક્યૂંકે પૈગંબરી ઔર નુબુવ્વત હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ પર ખતમ હો ગઈ, આપકે બાદ કિયામત તક કોઈ નયા નબી નહીં આએગા. આપકે બાદ જો શખ્સ પૈગંબરીકા દા'વા કરે વો ઝૂઠા હે!

સવાલ : રસૂલોંમેં સબસે અફઝલ રસૂલ કૌન હૈં?

જવાબ : હમારે પૈગંબર હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ તમામ નબિયોં ઔર રસૂલોંસે અફઝલ ઔર બુઝુર્ગ હૈં. ખુદા તઆલાકે તો આપ ભી બંદે ઔર તાબેદાર હૈં. હાં ખુદા તઆલાકે બાદ આપકા મરતબા સબસે ઝિયાદા બળ્હા હુવા હે.

કિયામતકા બયાન

સવાલ : કિયામતકા દિન કિસ દિનકો કેહતે હૈં?

જવાબ : કિયામતકા દિન ઉસ દિનકો કેહતે હૈં જિસ દિન તમામ આદમી ઔર જાનદાર મર જાએંગે ઔર તમામ

દુનિયા ફના હો જાએગી. પહાડ રૂઈકે ગાલોંકી તરહ ઉડતે ફિરેંગે, સિતારે ટૂટકર ગિર પડેંગે, ગર્ઝ હર ચીઝ ટૂટ ફૂટકર ફના હો જાએગી!

સવાલ : તમામ આદમી ઔર જાનદાર કૈસે મર જાએંગે?

જવાબ : હઝરત ઈસરાફીલ (અલૈ.) સૂર ફૂંકેંગે. ઉસકી આવાઝ ઈસ કદર ડરાવની (ભયંકર) ઔર સખ્ત હોગી કે ઉસકે સદમેસે સબ મર જાએંગે ઔર હર ચીઝ ટૂટ ફૂટકર ફના હો જાએગી!

સવાલ : કિયામત કબ આએગી?

જવાબ : કિયામત આનેવાલી હૈ લેકિન ઉસકા ઠીક વક્ત ખુદા તઆલાકે સિવા કોઈ નહીં જાનતા. ઈતના મા'લૂમ હૈ કે જુમ્આકા દિન ઔર મુહર્રમકી દસવીં તારીખ હોગી. ઔર હમારે પૈગંબર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને કિયામતકી કુછ નિશાનિયાં બતા દી હૈં. ઉન નિશાનિયોંકો દેખકર કિયામતકા કરીબ આ જાના મા'લૂમ હો સકતા હૈ!

સવાલ : કિયામતકી નિશાનિયાં ક્યા હૈં?

જવાબ : હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે (૧) જબ

દુનિયામેં ગુનાહ ઝિયાદા હોને લગેં. (૨) ઔર લોગ અપને માં બાપકી ના ફરમાનિયાં ઔર ઉન પર સખ્તિયાં કરને લગેં. (૩) ઔર અમાનતમેં ખયાનત હોને લગે. (૪) ઔર ગાને બજાને, નાચ રંગકી ઝિયાદતી હો જાએ. (૫) ઔર પિછલે લોગ પેહલે બુઝુર્ગોંકો બુરા કેહને લગેં. (૬) બે ઈલ્મ (અભણ) ઔર કમ ઈલ્મ લોગ પેશવા (વડીલ) બન જાએં. (૭) ચરવાહે વગૈરહ કમ દરજેકે લોગ બડી ઊંચી ઊંચી ઈમારતેં (બિલ્ડીંગેં) બનાને લગેં. (૮) નાકાબિલ લોગોંકો બડે બડે ઓહદે (હોદ્દા) મિલને લગેં તો સમઝો કે કિયામત કરીબ આ ગઈ હૈ!

તકદીરકા બયાન

સવાલ : તકદીર કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : હર બાત ઔર અચ્છી ઔર બુરી ચીઝકે લિયે ખુદા તઆલાકે ઈલ્મમેં એક અંદાઝા મુકર્રર હૈ ઔર હર ચીઝકે પૈદા કરનેસે પેહલે ખુદા તઆલા ઉસે જાનતા હૈ ખુદા તઆલાકે ઉસી ઈલ્મ ઔર અંદાઝેકો તકદીર કેહતે હૈં. કોઈ અચ્છી યા બુરી બાત ખુદા તઆલાકે ઈલ્મ ઔર અંદાઝેસે બાહિર નહીં.

મરનેકે બા'દ ઝિંદા હોના

સવાલ : મરનેકે બાદ ઝિંદા હોનેસે ક્યા મુરાદ હે?

જવાબ : કિયામતમેં સબ ચીઝેં ફના હો જાએંગી. ફિર ઈસરાફીલ (અલૈ.) દો બારહ સૂર ફૂંકેંગે તો સબ ચીઝેં મૌજૂદ હો જાએંગી. આદમી ભી ઝિંદા હો જાએંગે. મૈદાને હશ્રમેં ખુદા તઆલાકે સામને પેશી (હાજરી) હોગી, હિસાબ લિયા જાએગા. ઔર અચ્છે બુરે કામોંકા બદલા દિયા જાએગા. જિસ રોઝ યે કામ હોંગે ઉસ દિનકો યૌમુલ હશ્ર (યાની જમા કિયે જાનેકા દિન) યૌમુલ જઝાઅ ઔર યૌમુદીન (યાની બદલા દેનેકા દિન) ઔર યૌમુલ હિસાબ (યાની હિસાબકા દિન) કેહતે હૈં!

સવાલ : ઈમાને મુફસ્સલમેં જિન સાત ચીઝોંકા ઝિક્ર હે ઉનમેંસે અગર કોઈ દો એક બાતોંકો ન માને તો ક્યા વો મુસલમાન હો સકતા હે?

જવાબ : હરગિઝ નહીં, જબ તક ખુદા તઆલાકી તૌહીદ ઔર પૈગંબરોંકી પૈગંબરી ઔર ખુદા તઆલાકી કિતાબોં ઔર ખુદા તઆલાકે ફરિશ્તોં ઔર કિયામતકે દિન ઔર તકદીર ઔર મરનેકે બાદ ઝિંદા હોનેકો ન માને, હરગિઝ

મુસલમાન નહીં હો સકતા!

સવાલ : હઝરત પૈગંબર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને પાંચ ચીઝોં પર ઈસ્લામકી બુન્યાદ બયાન ફરમાઈ હૈ ઔર ઉનમેં ફરિશ્તોં ઔર ખુદા તઆલાકી કિતાબોં ઔર કિયામત ઔર તકદીર વગૈરહકા કોઈ ઝિક્ર નહીં હૈ?

જવાબ : ઉન પાંચ ચીઝોંમેં હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ પર ઈમાન લાનેકા ઝિક્ર હૈ ઔર જબ કોઈ શખ્સ હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ પર ઈમાન લે આયા તો ઉસે આપકી બતાઈ હુઈ તમામ બાતેં માનની જરૂરી હોંગી. ઔર ખુદા તઆલાકી કિતાબ જો હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ લાએ હૈં ઉસ પર ઈમાન લાના ભી જરૂરી હોગા. યે સબ બાતેં જિનકા ઈમાને મુફસ્સલમેં ઝિક્ર હૈ ખુદા તઆલાકી કિતાબ કુરઆન મજીદ ઔર પૈગંબર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે બયાનસે સાબિત હૈં!

સવાલ : ઉન સબ બાતોંકા દિલસે યકીન ઔર ઝબાનસે ઈકરાર કરે લેકિન નમાઝ ન પઢે, યા ઝકાત ન દે, યા રોઝા ન રખ્ખે, યા હજ ન કરે તો વો મુસલમાન હૈ યા નહીં?

જવાબ : હાં, મુસલમાન તો હૈ લેકિન સખ્ત ગુનેહગાર ઔર ખુદા તઆલાકા નાફરમાન હૈ. ઐસે શખ્સકો ફાસિક કેહતે હૈં. યે લોગ અપને ગુનાહોંકી સઝા પાકર અખીરમેં છુટકારા પાએંગે!

તા'લીમુલ ઈસ્લામ હિસ્સા (૨) કા દૂસરા શોઅબા

તા'લીમુલ અરકાન યા ઈસ્લામી આ'માલ

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ○

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્‌મા નિર્રહીમ

સવાલ : ઈસ્લામી આ'માલસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : જિન પાંચ ચીઝોં પર ઈસ્લામકી બુન્યાદ હૈ, ઉનમેંસે પેહલી બાતકો ઈમાન કેહતે હૈં. ઔર ઉસકા બયાન પેહલે શોઅબેમેં ઈસ્લામી અકાઈદકે નામસે તુમ પઢ ચુકે હો. બાકી ચાર ચીઝોં યાની (૧) નમાઝ, (૨) ઝકાત, (૩) રમઝાનકા રોઝા, (૪) હજ્જે બૈતુલ્લાહકો ઈસ્લામી આ'માલ કેહતે હૈં. ઈસ દૂસરે હિસ્સેમેં નમાઝકા બયાન હૈ.

નમાઝ

સવાલ : નમાઝ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : નમાઝ ખુદા તઆલાકી ઈબાદત ઔર બંદગી કરનેકા એક ખાસ તરીકા હૈ જો ખુદા તઆલાને ઔર ઉસકે પૈગંબર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને બંદોંકો સિખાયા હૈ!

સવાલ : નમાઝ પઢનેસે પેહલે કિન ચીઝોંકી જરૂરત હૈ?

જવાબ : નમાઝ પઢનેસે પેહલે સાત ચીઝોંકી જરૂરત હૈ જિનકે બગૈર નમાઝ નહીં હોતી. ઉન ચીઝોંકો શરાઈતે નમાઝ ઔર ફર્ઝ કેહતે હૈં!

સવાલ : વો સાત ચીઝેં જો નમાઝસે પેહલે જરૂરી હૈં ક્યા હૈં?

જવાબ : અવ્વલ બદનકા પાક હોના. દૂસરે કપડોંકા પાક હોના. તીસરે જગહકા પાક હોના. ચોથે સતરકા છુપાના. પાંચવેં નમાઝકા વક્ત હોના. છઠે કિબ્લાકી તરફ મુંહ કરના. સાતવેં નિય્યત કરના.

નમાઝકી પેહલી શર્તકા બયાન

સવાલ : બદનકે પાક હોનેસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : બદનકે પાક હોનેસે યે મુરાદ હૈ કે બદન

પર કિસી કિસમકી નજાસત યાની પલીદી (ગંદકી) ન હો!

સવાલ : નજાસતકી કિતની કિસ્મેં હૈં?

જવાબ : નજાસત યાની નાપાકીકી દો કિસ્મેં હૈં. એક હકીકી, દૂસરી હુકમી.

સવાલ : નજાસતે હકીકી કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : વો ઝાહિરી નાપાકી જો દેખનેમેં આ સકે નજાસતે હકીકિયા કેહલાતી હે જૈસે પેશાબ, પાખાના, ખૂન, શરાબ.

સવાલ : નજાસતે હુકમિયા કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : વો નાપાકી જો શરીઅતકે હુકમસે સાબિત હો મગર દેખનેમેં ન આ સકે નજાસતે હુકમિયા કેહલાતી હે. જૈસે બેવુઝૂ હોના. ગુસલકી હાજત હોના!

સવાલ : નમાઝકે લિયે કિસ નજાસતસે બદનકા પાક હોના શર્ત હે?

જવાબ : દોનોં કિસમકી નજાસતસે બદનકા પાક હોના જરૂરી હે!

સવાલ : નજાસતે હુકમિયાકી કિતની કિસ્મેં હૈં?

જવાબ : દો કિસ્મેં હૈં. એક છોટી નજાસતે હુકમિયા. ઉસે હદસે અસગર કેહતે હૈં. ઔર દૂસરી બડી નજાસતે

હુકમિયા, ઉસે હદસે અકબર ઔર જનાબત કેહતે હૈં!

સવાલ : છોટી નજાસતે હુકમિયાસે બદન પાક કરનેકા ક્યા તરીકા હૈ?

જવાબ : છોટી નજાસતે હુકમિયાસે બદન વુઝૂ કરનેસે પાક હો જાતા હૈ.

વુઝૂકા બયાન

સવાલ : વુઝૂ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : વુઝૂ ઉસે કેહતે હૈં કે આદમી જબ નમાઝ પઢનેકા ઈરાદા કરે તો સાફ બરતનમેં પાક પાની લેકર પેહલે ગટ્ટોં તક હાથ ધોએ. ફિર તીન બાર કુલ્લી કરે. મિસ્વાક કરે. ફિર તીન બાર નાકમેં પાની ડાલે ઔર નાક સાફ કરે. ફિર તીન બાર મુંહ ધોએ, ફિર કોહનિયોં તક દોનોં હાથ ધોએ. ફિર સર ઔર કાનોંકા મસહ કરે. ફિર દોનોં પાંવ ટખ્નોં તક ધોએ. વુઝૂ કરનેકા તરીકા તા'લીમુલ ઈસ્લામકે પેહલે હિસ્સેમેં તુમ પઢ ચુકે હો!

સવાલ : વુઝૂમેં ક્યા યે સબ બાતેં જરૂરી હૈં?

જવાબ : વુઝૂમેં બા'ઝ બાતેં જરૂરી હૈં જિનકે છૂટ

જાનેસે વુઝૂ નહીં હોતા, ઉનહેં ફર્ઝ કેહતે હૈં. ઔર બા'ઝ બાતેં ઐસી હૈં જિનકે છૂટ જાનેસે વુઝૂ હો જાતા હે મગર નાકિસ (અધૂરા) હોતા હે, ઉનહેં સુન્નત કેહતે હૈં. ઔર બા'ઝ બાતેં ઐસી હૈં કે ઉનકે કરનેસે સવાબ ઝિયાદા હોતા હે ઔર છૂટ જાનેસે કોઈ નુકસાન નહીં હોતા ઉનહેં મુસ્તહબ કેહતે હૈં!

સવાલ : વુઝૂમેં ફર્ઝ કિતને હૈં?

જવાબ : વુઝૂમેં ચાર (૪) ફર્ઝ હૈં!

(૧) પેશાનીકે બાલોંસે ઠોડીકે નીચે તક ઔર એક કાનસે દૂસરે કાન તક મુંહ ધોના (૨) દોનોં હાથોંકો કોહનિયોં સમેત ધોના (૩) ચોથાઈ સરકા મસહ કરના (૪) દોનોં પાંવ ટખ્નોં સમેત ધોના!

સવાલ : વુઝૂમેં કિતની સુન્નતેં હૈં?

જવાબ : વુઝૂમેં તેરહ (૧૩) સુન્નતેં હૈં!

(૧) નિય્યત કરના (૨) બિસ્મિલ્લાહ પઢના (૩) પેહલે તીન બાર દોનોં હાથ ગટ્ટોં તક ધોના (૪) મિસ્વાક કરના (૫) તીન બાર કુલ્લી કરના (૬) તીન બાર નાકમેં પાની ડાલના (૭) દાઢીકા ખિલાલ કરના (૮) હાથ પાંવકી ઉન્ગલિયોંકા ખિલાલ કરના (૯) હર ઉઝ્વકો તીન બાર

ધોના (૧૦) એક બાર તમામ સરકા મસહ કરના. યાની ભીગા હુવા હાથ ફેરના. (૧૧) દોનોં કાનોંકા મસહ કરના (૧૨) તરતીબસે વુઝૂ કરના. (૧૩) પૈ દર પૈ વુઝૂ કરના કે એક ઉઝ્વ ખુશ્ક ન હોને પાએ કે દૂસરા ધો લે.

સવાલ : વુઝૂમેં મુસ્તહબ કિતને હૈં?

જવાબ : વુઝૂમેં પાંચ ચીઝેં મુસ્તહબ હૈં!

(૧) દાઈં તરફસે શુરૂ કરના! બા'ઝ ઉલમાને ઈસે સુન્નતોંમેં શુમાર કિયા હૈ ઔર યેહી કવી હૈ (૨) ગરદનકા મસહ કરના. (૩) વુઝૂકે કામકો ખૂદ કરના. દૂસરેસે મદદ ન લેના. (૪) કિબ્લાકી તરફ મુંહ કરકે બૈઠના (૫) પાક ઔર ઊંચી જગહ પર બૈઠકર વુઝૂ કરના!

સવાલ : વુઝૂમેં કિતની ચીઝેં મકરૂહ હૈં?

જવાબ : વુઝૂમેં ચાર ચીઝેં મકરૂહ હૈં!

(૧) નાપાક જગહ પર વુઝૂ કરના (૨) સીધે (જમણા) હાથસે નાક સાફ કરના (૩) વુઝૂ કરનેમેં દુનિયાકી બાતેં કરના (૪) સુન્નતકે ખિલાફ વુઝૂ કરના!

સવાલ : કિતની ચીઝોંસે વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ?

જવાબ : આઠ ચીઝોંસે વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ. ઉનહેં નવાકિઝે વુઝૂ કેહતે હૈં!

(૧) પાખાના પેશાબ કરના, યા ઈન દોનોં રાસ્તોંસે કિસી ઔર ચીઝકા નિકલના. (૨) રીહ યાની હવાકા પીછેસે નિકલના (૩) બદનકે કિસી જગહસે ખૂન યા પીપકા નિકલકર બેહ જાના (૪) મુંહ ભરકર કય (ઉલટી) કરના (૫) લેટકર યા સહારા લગાકર સો જાના (૬) બીમારી યા કિસી ઔર વજહસે બેહોશ હો જાના (૭) મજનૂન યાની દીવાના (પાગલ) હો જાના. (૮) નમાઝમેં કેહકહા મારકર (જોર જોરસે) હંસના.

ગુસલકા બયાન

સવાલ : બડી નજાસતે હુકમિયા યાની હદસે અકબર ઔર જનાબતસે બદન પાક કરનેકા ક્યા તરીકા હૈ?

જવાબ : હદસે અકબર યા જનાબતસે બદન ગુસલ કરનેસે પાક હો જાતા હૈ!

સવાલ : ગુસલ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : ગુસલકે મા'ના હૈં "નહાના" મગર નહાનેકા શરીઅતમેં એક ખાસ તરીકા હૈ!

સવાલ : ગુસલકા ક્યા તરીકા હૈ?

જવાબ : ગુસલકા તરીકા યે હૈ કે પેહલે દોનોં હાથ ગટ્ટોં તક ધોએ ફિર ઈસ્તિન્જા કરે. ઔર બદનસે

હકીકી નજાસત (નાપાકી) ધો ડાલે ફિર વુઝૂ કરે. ફિર તમામ બદનકો થોડા પાની ડાલકર હાથસે મલે. ફિર સારે બદન પર તીન મરતબા પાની બહાએ. કુલ્લી કરે નાકમેં પાની ડાલે!

સવાલ : ગુસલમેં ફર્ઝ કિતને હૈં?

જવાબ : ગુસલમેં તીન ફર્ઝ હૈં. (૧) કુલ્લી કરના, (૨) નાકમેં પાની ડાલના. (૩) તમામ બદન પર પાની બહાના!

સવાલ : ગુસલમેં સુન્નતેં કિતની હૈં?

જવાબ : ગુસલમેં પાંચ સુન્નતેં હૈં.

(૧) દોનોં હાથ ગટ્ટોં તક ધોના (૨) ઈસ્તિન્જા કરના. ઔર જિસ જગહ બદન પર નજાસત (નાપાકી) લગી હો ઉસે ધોના (૩) નાપાકી દૂર કરનેકી નિય્યત કરના (૪) પેહલે વુઝૂ કર લેના (૫) તમામ બદન પર તીન બાર પાની બહાના!

મોઝોં પર મસહ કરનેકા બયાન

સવાલ : કિસ કિસમકે મોઝોં પર મસહ કરના જાઈઝ હે?

જવાબ : તીન કિસમંકે મોઝોં પર મસહ જાઈઝ હે.

પેહલે ચમડેકે મોઝે જિનસે પાંવ ટખ્નોં તક છુપે રહેં. દૂસરે વો ઊની સૂતી મોઝે જિનમેં ચમડેકા તલા (તળીયા) લગા હુવા હો. તીસરે વો ઊની સૂતી મોઝે જો ઈસ કદર મોટે ઔર ગાડે (જાડા ઔર ઘટ) હોં કે ખાલી મોઝે પહેનકર તીન ચાર મીલ રાસ્તા ચલનેસે ન ફટેં!

સવાલ : મોઝોં પર કબ મસહ જાઈઝ હે?

જવાબ : જબ વુઝૂ કરકે યા પાંવ ધોકર મોઝે પેહને હોં ફિર વુઝૂ ટૂટનેકી હાલતમેં મોઝે પેહને હુએ હો!

સવાલ : એક દફાકે પેહને હુએ મોઝોં પર કિતને દિનોં તક મસહ જાઈઝ હે?

જવાબ : અગર આદમી અપને ઘર યા રેહનેકી જગહ હો તો એક દિન ઔર એક રાત મોઝોં પર મસહ કરે. ઔર સફરમેં હો તો તીન દિન તીન રાત તક મસહ જાઈઝ હે!

સવાલ : મોઝે પર કિસ તરહ મસહ કરે?

જવાબ : ઉપરકી તરફ કરના ચાહિયે, તલવોંકી તરફ યા એડીકી તરફ મસહ કરનેસે મસહ નહીં હોતા!

સવાલ : વુઝૂ ઔર ગુસલ દોનોંમેં મોઝોં પર મસહ જાઈઝ હે યા નહીં?

જવાબ : વુઝૂમેં મોઝોંકા મસહ જાઈઝ હે ગુસલમેં

નહીં!

સવાલ : મસહ કિસ તરહ કરે?

જવાબ : હાથકી ઉન્ગલિયાં પાનીસે ભિગોકર તીન ઉન્ગલિયાં પાંવકે પંજે પર રખકર ઉપરકી તરફ ખીંચે. ઉન્ગલિયાં પૂરી રખ્ખે સિર્ફ ઉનકે સિરે (કિનારે) રખના કાફી નહીં!

સવાલ : ફટે હુએ મોઝે પર મસહ જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : અગર મોઝા ઈતના ફટ ગયા કે પાંવકી તીન છોટી ઉનગલિયોંકે બરાબર પાંવ ખુલ ગયા. યા ચલનેમેં ખુલ જાતા હૈ તો ઉસ પર મસહ જાઈઝ નહીં, ઔર ઉસસે કમ ફટા હો તો જાઈઝ હૈ!

જબીરહ પર મસહ કરનેકા બયાન

સવાલ : જબીરહ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : જબીરહ વો લકડી હૈ જો ટૂટી હડ્ડી દુરૂસ્ત કરનેકે લિયે બાંધી જાતી હૈ મગર યહાં જબીરહસે વો લકડી યા ઝખમકી પટ્ટી યા મરહમકા ફાયા જો કુછ ભી

હો મુરાદ હે!

સવાલ : ઉસ લકડી યા પટ્ટી યા ફાયા પર મસહ કરનેકા ક્યા હુકમ હે?

જવાબ : અગર ઉસ લકડી યા પટ્ટીકા ખોલના ઔર ફાયાકા ઉખાડના નુકસાન પહોંચાએ યા સખ્ત તકલીફ હોતી હો તો ઉસ લકડી ઔર પટ્ટી ઔર ફાયા પર મસહ કર લેના જાઈઝ હે!

સવાલ : કિતની પટ્ટી પર મસહ કરે?

જવાબ : સારી પટ્ટી પર મસહ કરના ચાહિયે. ચાહે ઉસકે નીચે ઝખમ હો યા ન હો!

સવાલ : અગર પટ્ટી ખોલનેસે નુકસાન ઔર તકલીફ ન હો તો ક્યા હુકમ હે?

જવાબ : અગર ઝખમકો પાનીસે ધોના નુકસાન ન પહોંચાએ તો ધોના જરૂરી હે, ઔર પાનીસે ધોના નુકસાન પહોંચાએ લેકિન મસહસે નુકસાન ન હો તો ઝખમ પર મસહ કરના વાજિબ હે. ઔર જબ ઝખમ પર મસહ કરના ભી નુકસાન પહોંચાએ ઉસ વક્ત પટ્ટી યા ફાયા પર મસહ કરના જાઈઝ હે!

નજાસતે હકીકિયાકા બયાન

સવાલ : નજાસતે હકીકિયાકી કિતની કિસ્મેં હૈં?

જવાબ : નજાસતે હકીકિયાકી દો કિસ્મેં હૈં. એક નજાસતે ગલીઝા. દૂસરી નજાસતે ખફીફા!

સવાલ : નજાસતે ગલીઝા ઔર નજાસતે ખફીફા કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : જો નાપાકી કે સખ્ત હો ઉસે નજાસતે ગલીઝા કેહતે હૈં. ઔર જો નાપાકી કે હલ્કી હો ઉસે નજાસતે ખફીફા કેહતે હૈં!

સવાલ : કિતની ચીઝેં નજાસતે ગલીઝા હૈં?

જવાબ : આદમીકા પેશાબ પાખાના ઔર જાનવરોંકા પાખાના ઔર હરામ જાનવરોંકા પેશાબ. ઔર આદમી ઔર જાનવરોંકા બેહતા હુવા ખૂન. ઔર શરાબ ઔર મુરઘી ઔર બતખકી બીટ (હગાર) નજાસતે ગલીઝા હે!

સવાલ : નજાસતે ખફીફા ક્યા ક્યા હૈં?

જવાબ : હલાલ જાનવરોંકા પેશાબ. ઔર હરામ પરિંદોંકી બીટ (હગાર) નજાસતે ખફીફા હે!

સવાલ : નજાસતે ગલીઝા કિસ કદર મઆફ હે?

જવાબ : નજાસતે ગલીઝા અગર ગાડે જિસ્મવાલી હે. જૈસે પાખાના તો વો સાડે તીન માશા વજન તક મઆફ હે, ઔર અગર પતલી હો જૈસે શરાબ, પેશાબ. તો વો એક અંગ્રેજી રૂપિયાકે ફેલાવકે બરાબર મઆફ હે. મઆફ હોનેકા મતલબ યે હે કે અગર ઈતની નજાસત બદન યા કપડે પર લગી હો ઔર નમાઝ પઢ લે તો નમાઝ હો જાએગી મગર મકરૂહ હોગી. ઔર જાન બૂઝકર ઈતની નજાસત ભી લગી રખના જાઈઝ નહીં!

સવાલ : નજાસતે ખફીફા કિતની મઆફ હે?

જવાબ : ચોથાઈ કપડે યા ચોથાઈ ઉઝ્વસે કમ હો તો મઆફ હે!

સવાલ : નજાસતે હકીકિયાસે કપડા યા બદન કિસ તરહ પાક કિયા જાએ?

જવાબ : નજાસતે હકીકિયા ચાહે ગલીઝા હો યા ખફીફા, કપડે પર હો યા બદન પર, પાનીસે તીન બાર ધો લેનેસે પાક હો જાતી હે. કપડેકો તીનોં દફા નિચોડના ભી જરૂરી હે!

સવાલ : પાનીકે સિવા ઔર કિસી ચીઝસે ભી પાક

હો સકતી હૈ યા નહીં?

જવાબ : હાં, જો ચીઝેં પતલી ઔર બેહનેવાલી હૈં જૈસે સિરકા યા તરબૂઝકા પાની, ઉનકે સાથ ધોનેસે ભી નજાસતે હકીકિયા પાક હો જાતી હૈ!

ઈસ્તિન્જેકા બયાન

સવાલ : ઈસ્તિન્જા કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : પાખાના યા પેશાબ કરનેકે બાદ જો નાપાકી બદન પર લગી રહે ઉસકે પાક કરનેકો ઈસ્તિન્જા કેહતે હૈં!

સવાલ : પેશાબકે બાદ ઈસ્તિન્જા કરનેકા તરીકા ક્યા હૈ?

જવાબ : પેશાબ કરનેકે બાદ મિટ્ટીકે પાક ઢેલેસે પેશાબકો સુખાના ચાહિયે. ઉસકે બાદ પાનીસે ધો ડાલના ચાહિયે!

સવાલ : પાખાનાકે બાદ ઈસ્તિન્જેકા ક્યા તરીકા હૈ?

જવાબ : પાખાનાકે બાદ મિટ્ટીકે તીન યા પાંચ ઢેલોંસે પાખાનાકી જગહકો સાફ કરે. ફિર પાનીસે ધો ડાલે!

સવાલ : ઈસ્તન્જા કરના કૈસા હૈ?

જવાબ : અગર પાખાના યા પેશાબ અપની જગહસે બહ્હકર ઈધર ઉધર ન લગા હો તો ઈસ્તિન્જા કરના મુસ્તહબ હૈ. ઔર અગર નાપાકી ઈધર ઉધર લગ ગઈ હો મગર એક દિરહમકે બરાબર યા ઉસસે કમ લગી હો તો ઈસ્તિન્જા કરના સુન્નત હૈ. ઔર અગર એક દિરહમસે ઝિયાદા લગી હો તો ઈસ્તિન્જા કરના ફર્ઝ હૈ!

સવાલ : ઈસ્તિન્જા કિન ચીઝોંસે કરના ચાહિયે?

જવાબ : મિટ્ટીકે પાક ઢેલોંસે યા પત્થરસે!

સવાલ : ઈસ્તિન્જા કિન ચીઝોંસે મકરૂહ હૈ?

જવાબ : હડ્ડી, લીદ, ગોબર, ઔર ખાનેકી ચીઝોં, કોયલે ઔર કપડે ઔર કાગઝસે ઈસ્તિન્જા કરના મકરૂહ હૈ!

સવાલ : ઈસ્તિન્જા કિસ હાથસે કરના ચાહિયે?

જવાબ : બાએં (ડાબા) હાથસે કરના ચાહિયે, દાએં હાથસે ઈસ્તિન્જા કરના મકરૂહ હૈ!

પાનીકા બયાન

સવાલ : કિન પાનિયોંસે વુઝૂ કરના જાઈઝ હૈ?

જવાબ : મેંહકા પાની. ચશ્મે (ઝરા) યા કુંવેંકા પાની.

નદી યા સમંદરકા પાની. પિઘલી હુઈ બરફ યા ઓલૂ (કરા) કા પાની. બડે તાલાબ યા બડે હૌઝકા પાની. ઈન સબ પાનિયોંસે વુઝૂ ઔર ગુસલ કરના જાઈઝ હૈ!

સવાલ : કિન પાનિયોંસે વુઝૂ કરના જાઈઝ નહીં હૈ?

જવાબ : ફલ ઔર દરખ્તકા નિચોડા હુવા પાની, શોરબા, વો પાની જિસકા રંગ, બૂ (વાસ), મઝા (સ્વાદ) કિસી પાક ચીઝકે મિલ જાનેકી વજહસે બદલ ગયા હો ઔર પાની ગાડા હો ગયા હો. ઐસા પાની જો થોડા હો ઔર ઉસમેં કોઈ નાપાક ચીઝ ગિર ગઈ હો યા કોઈ જાનવર ગિરકર મર ગયા હો. વો પાની જિસસે વુઝૂ યા ગુસલ કિયા ગયા હો. વો પાની જિસ પર નાપાકીકા અસર ગાલિબ હો, હરામ જાનવરોંકા ઝૂટા (બોટેલા) પાની. સોંફ (વરીયાળી) ગુલાબ યા ઔર કિસી દવાકા ખીંચા હુવા અર્ક!

સવાલ : જિસ પાનીસે વુઝૂ યા ગુસલ કિયા ગયા હો ઉસે ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : ઐસે પાનીકો મુસ્તઅમલ પાની કેહતે હૈં જો ખૂદ પાક હૈ મગર ઉસસે વુઝૂ યા ગુસલ કરના જાઈઝ નહીં!

સવાલ : કિન જાનવરોંકા ઝૂટા પાની નાપાક હૈ?

જવાબ : કુત્તે, ખિન્ઝીર (સુવ્વર) ઔર શિકારી ચોપાએકા ઝૂટા (બોંટેલા) પાની નાપાક હૈ. ઈસી તરહ બિલ્લી ચૂહા યા કોઈ ઔર જાનવર ખાકર ફૌરન પાની પી લે ઉસકા ઝૂટા ભી નાપાક હૈ. જિસ આદમીને શરાબ પી ઔર ફૌરન પાની પી લિયા ઉસકા ઝૂટા ભી નાપાક હૈ!

સવાલ : કિન જાનવરોંકા ઝૂટા પાની મકરૂહ હૈ?

જવાબ : બિલ્લી (બશર્તેકે ફૌરન ચૂહા ન ખાયા હો) ચૂહા, છિપકલી (ગરોળી), ફિરનેવાલી મુરઘી, નાપાકી ખાનેવાલી ગાય, ભેંસ, કવ્વા, ચીલ, શકરા ઔર તમામ હરામ જાનવરોંકા ઝૂટા મકરૂહ હૈ!

સવાલ : કિન જાનવરોંકા ઝૂટા પાની પાક હૈ?

જવાબ : આદમી ઔર હલાલ જાનવરોંકા ઝૂટા પાની પાક હૈ. જૈસે ગાય, બકરી, કબૂતર, ફાખ્તા (હોલી), ઘોડા!

સવાલ : કૌનસા પાની નજાસતકે ગિરનેસે નાપાક હો જાતા હૈ?

જવાબ : સિવાએ દો પાનિયોંકે તમામ પાની નજાસતકે ગિરનેસે નાપાક હો જાતે હૈં. વો દો પાની યે હૈં. અવ્વલ નદી યા દરિયાકા બેહતા હુવા પાની, દૂસરે ઠહેરા હુવા ઝિયાદા પાની. જૈસે બડે તાલાબ યા બડે હૌઝકા

પાની!

સવાલ : ઠેરે હુએ ઝિયાદા પાનીકી ક્યા મિકદાર હૈ?

જવાબ : જો ઠેરા હુવા પાની નંબરી ગઝસે સાડે પાંચ ગઝ લંબા ઔર સાડે પાંચ ગઝ ચૌડા હો વો ઝિયાદા પાની હૈ જો હૌઝ યા તાલાબ કે ઈતના બડા હો, વો બડા હૌઝ ઔર બડા તાલાબ સમઝા જાએગા!

સવાલ : નજાસત ગિરનેકે સિવા ઔર કિસ ચીઝસે થોડા પાની નાપાક હો જાતા હે?

જવાબ : અગર પાનીમેં કોઈ ઐસા જાનવર ગિરકર મર જાએ જિસમેં બેહતા હુવા ખૂન હોતા હૈ તો પાની નાપાક હો જાતા હૈ. જૈસે ચિડિયા, મુરઘી, કબૂતર, બિલ્લી, ચૂહા.

સવાલ : બડે તાલાબ યા હૌઝકા પાની કબ નાપાક હોતા હૈ?

જવાબ : જબ ઉસમેં નજાસતકા મઝા યા રંગ યા બૂ ઝાહિર હો જાએ!

સવાલ : કિન જાનવરોંકે પાનીમેં મર જાનેસે પાની નાપાક નહીં હોતા?

જવાબ : જો જાનવર કે પાનીમેં પૈદા હોતે ઔર રેહતે હૈં જૈસે મછલી, મેંડક, ઔર વો જાનવર જિનમેં બેહતા હુવા

ખૂન નહીં હૈ. જૈસે મખ્ખી, મચ્છર, ભિડ (ભમરો), છિપકલી, ચ્યૂંટી. ઉનકે મરનેસે પાની નાપાક નહીં હોતા!

કુંવેંકા બયાન

સવાલ : કુંવાં કિન ચીઝોંસે નાપાક હો જાતા હૈ?

જવાબ : અગર નજ઼ાસતે ગલીઝા યા ખફીફ઼ા કુંવેંમેં ગિર જાએ યા કોઈ બેહતે હુએ ખૂનવાલા જાનવર કુંવેંમેં ગિરકર મર જાએ તો કુંવાં નાપાક હો જાતા હૈ!

સવાલ : અગર કુંવેંમેં કોઈ જાનવર ગિરકર ઝિંદા નિકલ આએ તો કુંવાં પાક રહેગા યા નાપાક હો જાએગા?

જવાબ : અગર ઐસા જાનવર ગિરે કે ઉસકા ઝૂટા નાપાક હૈ યા વો જાનવર ગિરે જિસકે બદન પર નજાસત (નાપાકી) લગી થી તો કુંવાં નાપાક હો જાએગા, વો હલાલ યા હરામ જાનવર જિનકા ઝૂટા નાપાક નહીં ઔર ઉનકે બદન પર નજાસત ભી ન હો અગર ગિરેં ઔર ઝિંદા નિકલ આએં તો જબ તક ઉનકે પેશાબ યા પાખાના કર દેનેકા યકીન ન હો જાએ કુંવાં નાપાક ન હોગા!

સવાલ : કુંવાં જબ નાપાક હો જાએ તો પાક કરનેકા ક્યા તરીકા હૈ?

જવાબ : કુંવેંકે પાક કરનેકે પાંચ તરીકે હૈં (૧) જબ કુંવેંમેં નજાસત ગિર જાએ તો તમામ પાની નિકાલનેસે પાક હો જાએગા. (૨) ઔર જબ આદમી યા સુવ્વર, યા કુત્તા યા બકરી યા દો બિલ્લિયાં યા ઈતના યા ઉસસે બડા કોઈ ઔર જાનવર ગિરકર મર જાએ તો સારા પાની નિકાલના પડેગા. (૩) ઔર જબ કોઈ બેહતે હુએ ખૂનવાલા જાનવર કુંવેંમેં ગિરકર ફૂલ ગયા યા ફટ ગયા તો સારા પાની નિકાલના હોગા ચાહે વો જાનવર છોટા હો યા બડા. (૪) ઔર જબ કબૂતર યા મુરઘી યા બિલ્લી યા ઈતના હી બડા કોઈ જાનવર ગિરકર મર ગયા, લેકિન ફૂલા નહીં તો ચાલીસ ડોલ નિકાલને પડેંગે. (૫) અગર ચૂહા ચિડિયા યા ઈતના હી બડા ઔર કોઈ જાનવર ગિરકર મર ગયા તો બીસ ડોલ નિકાલને પડેંગે. બીસકી જગહ તીસ ઔર ચાલીસકી જગહ સાઠ (૬૦) ડોલ નિકાલના મુસ્તહબ હૈ!

સવાલ : અગર મરા હુવા જાનવર કુંવેંમેં ગિર જાએ તો ઉસકા ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : મરે હુએ જાનવરકે ગિર જાનેકા વોહી હુકમ હૈ જો કુંવેંમેં ગિરકર મરનેકા બયાન હુવા. જૈસે બકરી મરી

હુઈ ગિરે તો સારા પાની નિકાલા જાએ, ઔર બિલ્લી મરી હુઈ ગિરે તો ચાલીસ (૪૦) યા સાઠ (૬૦) ડોલ, ઔર ચૂહા મરા હુવા ગિરે તો બીસ (૨૦) યા તીસ (૩૦) ડોલ નિકાલે જાએં!

સવાલ : અગર ફૂલા યા ફટા હુવા જાનવર ગિર જાએ તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : સારા પાની નિકાલના હોગા જૈસે કે કુંવેંમેં ગિરકર મરતા ઔર ફૂલતા ઔર ફટ જાતા!

સવાલ : અગર કુંવેંમેંસે મરા હુવા જાનવર નિકલે ઔર માલૂમ ન હો કે કબ ગિરા હૈ તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : જિસ વક્તસે દેખા જાએ ઉસી વક્તસે કુંવાં નાપાક સમઝા જાએગા!

સવાલ : ડોલસે કિતના બડા ડોલ મુરાદ હૈ?

જવાબ : જિસ કુંવેં પર જો ડોલ પડા રેહતા હૈ વોહી મોઅતબર હૈ!

સવાલ : જિતને ડોલ નિકાલને હૈં એક હી મરતબા નિકાલને ચાહિયેં યા કઈ દફા કરકે નિકાલના ભી જાઈઝ હૈ?

જવાબ : કઈ મરતબા કરકે નિકાલના ભી જાઈઝ હૈ. મસલન સાઠ ડોલ નિકાલને હૈં. બીસ (૨૦) સુબહકો

નિકાલે, બીસ (૨૦) દોપહરકો ઔર બીસ (૨૦) શામકો તો યે ભી જાઈઝ હે!

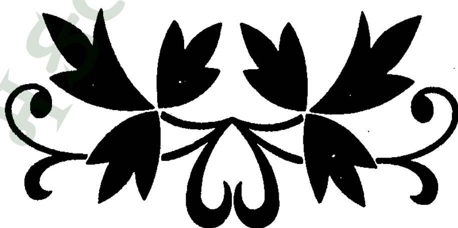
સવાલ : જિસ ડોલ રસ્સીસે નાપાક કુંવેંકા પાની નિકાલા જાએ વોં પાક હૈ યા નાપાક?

જવાબ : જબ ઈતના પાની નિકાલ ડાલા જિતના નિકાલના ચાહિયે થા તો કુંવાં ઔર ડોલ ઔર રસ્સી સબ પાક હો જાતે હૈં.

તા'લીમુલ ઈસ્લામકા દૂસરા હિસ્સા
ખતમ હુવા.

તા'લીમુલ ઈસ્લામ તીસરા હિસ્સા

તા'લીમુલ ઈસ્લામ હિસ્સા (૩) કા પેહલા શોઅબા

યાની

તા'લીમુલ ઈમાન યા ઈસ્લામી અકાઈદ

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્‌મા નિર્રહીમ

તૌહીદ

સવાલ : તૌહીદકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : દિલસે અલ્લાહ તઆલાકો એક સમઝને ઔર ઝબાનસે ઉસકા ઈકરાર કરનેકો તૌહીદ કેહતે હૈં!

સવાલ : ખુદા તઆલાકે એક હોનેકા મખ્લૂકકો કિસ તરહ ઈલ્મ હાસિલ હુવા?

જવાબ : અવ્વલ તો ઈન્સાની અકલ (બશર્તેકે અકલ સહીહ હો) ખુદા તઆલાકે મૌજૂદ હોને ઔર ઉસકે એક હોનેકા યકીન રખતી હૈ. ઔર ઈસી વજહસે દુનિયામેં જિતને

બડે બડે અકલમંદ, હકીમ ઔર ફલ્સફી હુએ હૈં વો સબ ખુદા તઆલાકી તૌહીદકે કાઈલ (માનનેવાલે) હૈં.

દૂસરે યે કે ખુદા તઆલાકે પૈગંબરોંને બિલ ઈત્તિફાક (એક મતે) મખ્લૂકકો તૌહીદકી તા'લીમ દી ઔર બતાયા કે અલ્લાહ તઆલા એક હૈ. ઉસ જૈસા ઔર કોઈ દૂસરા નહીં!

સવાલ : ક્યા કુરઆન મજીદમેં તૌહીદકી તા'લીમ દી ગઈ હૈ?

જવાબ : હાં! કુરઆન મજીદમેં તૌહીદકી તા'લીમ કામિલ તરીકે ઔર આ'લા દરજે પર દી ગઈ હૈ, બલ્કે આજ દુનિયામેં સિર્ફ કુરઆન મજીદ હી ઐસી કિતાબ હૈ જો ખાલિસ તૌહીદકી તા'લીમ દેતી હૈ. અગરચે પેહલી આસમાની કિતાબોંમેં ભી તૌહીદકી તા'લીમ થી લેકિન ઉન તમામ કિતાબોંમેં લોગોંને તહરીફ (અદલ બદલ) કર ડાલી ઔર તૌહીદકે ખિલાફ બાતેં દાખિલ કર દીં ઔર ખુદાકી ભેજી હુઈ આસમાની તા'લીમકો બદલ દિયા, ઉસકી ઈસ્લાહકે લિયે ઔર સચ્ચી તૌહીદ દુનિયામેં ફૈલાનેકે લિયે અલ્લાહ તઆલાને હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો ભેજા ઔર અપની ખાસ કિતાબ કુરઆન મજીદ નાઝિલ ફરમાઈ ઔર ઉસમેં સાફ સાફ સચ્ચી ઔર ખાલિસ તૌહીદકી તા'લીમ દી!

સવાલ : કુરઆન મજીદકી કિન આયાતસે તૌહીદ સાબિત હોતી હૈ?

જવાબ : તમામ કુરઆન મજીદમેં અવ્વલસે આખિર તક તૌહીદકી તા'લીમ ભરી હુઈ હૈ! ચંદ આયતેં યે હૈં :-

وَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ۝

વ ઈલાહુકુમ્ ઈલાહુંવ્ વાહિદ, લા ઈલાહ ઈલ્લા હુવર્રહ્માનુ ર્રહીમ. (સૂરએ બકરહ, રૂ. ૧૯)

યા'ની "તુમહારા મા'બૂદ એક અલ્લાહ હૈ. ઉસકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં, વો બહોત બખ્શનેવાલા મહેરબાન હૈ."

દૂસરી આયત યે હૈ:

شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۙ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًاۢ بِالْقِسْطِ ؕ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝

શહિદલ્લાહુ અન્નહૂ લા ઈલાહ ઈલ્લા હુવ, વલ્ મલાઈકતુ વ ઉલુલ્ ઈલ્મિ કાઈમમ્ બિલ્ કિસ્તિ, લા ઈલાહ ઈલ્લા હુવલ અઝીઝુલ હકીમ.

(સૂ. આલે ઈમરાન : રૂ. ૨)

યા'ની "ખુદા તઆલા ગવાહ હૈ કે અલ્લાહકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં ઔર ફરિશ્તે ઔર ઈલ્મ વાલે ભી ઈસ બાતકી ગવાહી દેતે હૈં. વો ઈન્સાફ કાઈમ રખનેવાલા હૈ. ઉસકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં. વો ગાલિબ હિકમતવાલા હૈ"!

ઈસી તરહ ઔર બેશુમાર આયતેં ખુદાકી તૌહીદકી તા'લીમ દેતી હૈં. જૈસે :

કુલ્ હુવલ્લાહુ અહદ. ○ قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ

"તૂ કેહ કે અલ્લાહ એક હૈ"! (વગૈરહ)

સવાલ : ખુદા તઆલાકા ઝાતી નામ ક્યા હૈ?

જવાબ : ખુદા તઆલાકા ઝાતી નામ અલ્લાહ હૈ. ઉસકો ઈસ્મે ઝાત ઔર ઈસ્મે ઝાતી ભી કેહતે હૈં!

સવાલ : લફઝ અલ્લાહકે સિવા ખુદા તઆલાકે ઔર નામોંકો (જૈસે ખાલિક, રઝ્ઝાક વગૈરહ) ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : લફઝ અલ્લાહકે સિવા ખુદા તઆલાકે ઔર નામોંકો સિફાતી નામ કેહતે હૈં!

સવાલ : સિફાતી નામકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : ખુદા તઆલાકી બહોતસી સિફતેં હૈં જૈસે કદીમ હોના (યાની હમેશાસે હોના ઔર હમેશા રેહના)

આલિમ (યાની હર ચીઝકો જાનનેવાલા) હોના. કાદિર (યા'ની હર ચીઝ પર ઉસકી તાકત ઔર કુદરત) હોના. હય્ય (યાની ઝિંદા) હોના વગૈરહ. તો જો નામ કે ઈન સિફતોંમેંસે કિસી સિફતકો ઝાહિર કરે ઉસકો સિફાતી નામ કેહતે હૈં.

ઈસકી મિસાલ ઐસી સમઝો જૈસે એક શખ્સકા નામ જમીલ હૈ. જો સિર્ફ ઉસકી ઝાતકે લિહાઝસે પેહચાનકે લિયે રખ્ખા ગયા હૈ. ઉસમેં કિસી સિફતકા લિહાઝ નહીં. લેકિન ઉસને ઈલ્મ ભી સીખા હૈ. લિખના ભી જાનતા હૈ, કુરઆન મજીદ ભી હિફ્ઝ યાદ હૈ. ઔર ઈન સિફતોંકે લિહાઝસે ઉસે આલિમ, મુન્શી, હાફિઝ ભી કેહતે હૈં. તો જમીલ ઉસકા ઝાતી નામ હૈ. ઔર આલિમ, મુન્શી, હાફિઝ સિફાતી નામ કહેલાએંગે. ક્યૂંકે ઉસકે ઈલ્મકી સિફત યા લિખના જાનનેકી સિફત યા કુરઆન મજીદ યાદ હોનેકી સિફતકે લિહાઝસે યે નામ રખ્ખે ગયે હૈં.

ઈસી તરહ લફઝ અલ્લાહ તો ખુદા તઆલાકા ઝાતી નામ યા ઈસ્મે ઝાત હૈ. ઔર ખાલિક, કાદિર, આલિમ, માલિક વગૈરહ ઉસકે સિફાતી નામ હૈં!

સવાલ : ખુદા તઆલાકા ઝાતી નામ તો એક લફઝ અલ્લાહ હૈ. ઉસકે સિફાતી નામ કિતને હૈં?

જવાબ : કુરઆન મજીદમેં અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા: وَلِلّٰهِ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى فَادْعُوْهُ بِهَا .

વ લિલ્લાહિલ્ અસ્માઉલ્ હુસ્ના ફદ્ઉહુ બિહા.

(સૂરએ અઅરાફ, રૂ. ૨૨)

યાની "ખુદા તઆલાકે બહોતસે અચ્છે નામ હૈં તો ઉનહીં નામોંસે ઉસે પુકારા કરો."

ઔર હદીસ શરીફમેં હૈ:

اِنَّ لِلّٰهِ تَعَالٰى تِسْعَةً وَّتِسْعِيْنَ اِسْمًا مِّائَةً اِلَّا وَاحِدًا .

ઈન્ન લિલ્લાહિ તઆલા તિસ્અતંવ્ વ તિસ્ઈન ઈસ્મમ્ મિઅતન્ ઈલ્લા વાહિદા. (બુખારી)

"બેશક અલ્લાહ તઆલાકે નિન્નાનવે (૯૯) યા'ની સો (૧૦૦) મેં એક કમ નામ હૈં."

મલાઈકહ યા ફરિશ્તે

સવાલ : મુકર્રબ ફરિશ્તોંકે સિવા ઔર સબ ફરિશ્તોંકા મરતબા આપસમેં બરાબર હૈ યા કમ ઝિયાદા મરતબા રખતે હૈં?

જવાબ : ચાર મુકર્રબ ફરિશ્તે જિનકે નામ તુમ

તા'લીમુલ ઈસ્લામકે દૂસરે હિસ્સેમેં પળ્હ ચુકે હો સબ ફરિશ્તોંસે અફઝલ હૈં. ઉનકે સિવા ઔર ફરિશ્તે ભી આપસમેં કમ ઝિયાદા મરતબે રખતે હૈં કોઈ ઝિયાદા મુકર્રબ હૈં કોઈ કમ!

સવાલ : ફરિશ્તે ક્યા કામ કરતે હૈં?

જવાબ : તમામ આસમાનોં ઔર જમીનમેં બેશુમાર (અસંખ્ય) ફરિશ્તે મુખ્તલિફ કામોં પર મુકર્રર હૈં. યૂં સમઝો કે આસમાન ઔર જમીનકે સારે ઈન્તિઝામાત ખુદા તઆલાને ફરિશ્તોંકે ઝિમ્મે કર રખ્ખે હૈં ઔર ફરિશ્તે તમામ ઈન્તિઝામ ખુદા તઆલાકે હુકમકે મુવાફિક પૂરે કરતે રેહતે હૈં!

સવાલ : ફરિશ્તોંકે કુછ કામ બતાઓ?

જવાબ : હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) ખુદા તઆલાકે પૈગામ, અહકામ ઔર કિતાબેં પૈગંબરોંકે પાસ લાતે થે. બા'ઝ મરતબા અંબિયા (અલૈ.) કી મદદ કરને ઔર ખુદા ઔર રસૂલકે દુશ્મનોંસે લડનેકે લિયે ભી ભેજે ગયે. બા'ઝ મરતબા ખુદા તઆલાને નાફરમાન બંદોં પર અઝાબ ભી ઉનકે ઝરીઆસે ભેજા!

હઝરત મીકાઈલ (અલૈ.) મખ્લૂકકો રોઝી પહોંચાને ઔર બારિશ વગૈરહકે ઈન્તિઝામ (વ્યવસ્થા) પર મુકર્રર હૈં

ઔર બેશુમાર ફરિશ્તે ઉનકી માતહતીમેં (ઉનકે હાથ નીચે) કામ કરતે હૈં. બા'ઝ બાદલોંકે ઈન્તિઝામ પર મુકર્રર હૈં. બા'ઝ હવાઓંકે ઈન્તિઝામ પર મામૂર હૈં. ઔર બા'ઝ દરિયાઓં તાલાબોં નહેરોં પર મુકર્રર હૈં. ઔર ઉન તમામ ચીઝોંકા ઈન્તિઝામ ખુદા તઆલાકે હુકમકે મુવાફિક કરતે હૈં.

હઝરત ઈસરાફીલ (અલૈ.) કિયામતકો સૂર ફૂંકેંગે,

હઝરત ઈઝરાઈલ (અલૈ.) મખ્લૂકકી જાન નિકાલને પર મુકર્રર હૈં ઔર ઉનકી માતહતીમેં (હાથ નીચે) ભી બેશુમાર ફરિશ્તે કામ કરતે હૈં.

નેક બંદોંકી જાન નિકાલનેવાલે ફરિશ્તે અલાહિદા હૈં ઔર બદકાર આદમિયોંકી જાન નિકાલનેવાલે અલાહિદા હૈં. ઈનકે અલાવા ફરિશ્તોંકે બા'ઝ કામ યે હૈં :-

(૧) હર ઈન્સાનકે સાથ દો ફરિશ્તે રેહતે હૈં. એક ફરિશ્તા ઉસકે નેક કામ લિખતા હૈ. ઔર દૂસરા બુરે કામ લિખતા હૈ. ઉન ફરિશ્તોંકો કિરામન કાતિબીન[1] કેહતે હૈં.

---

૧. કિરામન કાતિબીન અરબી લફઝ હૈ. ઔર એક ખાસ તરકીબ ઔર એઅરાબી હાલતમેં ઈસ તરહ બોલા જાતા હૈ લેકિન ચૂંકે ઉર્દૂમેં ભી ઈસી તરીકાસે ઈસ્તેમાલ કિયા જાતા હૈ ઈસ લિયે હમને ઈસી તરહ લિખ દિયા હૈ. વરના કાતિબીને કિરામ લિખના ચાહિયે થા.

(૨) કુછ ફરિશ્તે આફતોં ઔર બલાઓંસે ઈન્સાનકી હિફાઝત કરને પર મુકર્રર હૈં. બચ્ચોં, બૂઢ્હોં, કમઝોરોંકી ઔર જિન લોગોંકે બારેમેં ખુદા તઆલાકા હુકમ હોતા હૈ ઉનકી હિફાઝત કરતે હૈં.

(૩) કુછ ફરિશ્તે ઈન્સાનકે મર જાનેકે બાદ કબ્રમેં ઉસસે સવાલ કરને પર મુકર્રર હૈં. હર ઈન્સાનકી કબ્રમેં દો ફરિશ્તે આતે હૈં. ઉનકો મુન્કર ઔર નકીર કેહતે હૈં.

(૪) કુછ ફરિશ્તે ઈસ કામ પર મુકર્રર હૈં કે દુનિયામેં ફિરતે રહેં ઔર જહાં અલ્લાહ તઆલાકા ઝિક્ર હોતા હો, વઅઝ હોતા હો, કુરઆન મજીદ પઢ્હા જાતા હો ઔર દુરૂદ શરીફ પઢ્હા જાતા હો, દીનકે ઈલ્મકી તા'લીમ હોતી હો. ઐસી મજલિસોંમેં હાઝિર હોં ઔર જિતને લોગ ઉસ મજલિસમેં ઉસ નેક કામમેં શરીક હોં, ઉનકી શિરકતકી ખુદા તઆલાકે સામને ગવાહી દેં.

દુનિયામેં જો ફરિશ્તે કામ કરતે હૈં ઉનકી સુબહ વ શામ તબ્દીલી (બદલી) ભી હોતી હૈ. સુબહકી નમાઝકે વક્ત રાતવાલે ફરિશ્તે આસમાનોં પર ચલે જાતે હૈં, ઔર દિનમેં કામ કરનેવાલે આ જાતે હૈં. ઔર અસરકી નમાઝકે બાદ દિનવાલે ફરિશ્તે ચલે જાતે હૈં, રાતમેં કામ કરનેવાલે આ જાતે હૈં.

(૫) કુછ ફરિશ્તે જન્નતકે ઈન્તિઝામમોં ઔર ઉસકે કારોબાર પર મુકર્રર હૈં.

(૬) કુછ ફરિશ્તે દોઝખકે ઈન્તિઝામ પર મુકર્રર હૈં.

(૭) કુછ ફરિશ્તો ખુદા તઆલાકે અર્શકે ઉઠાનેવાલે હૈં.

(૮) કુછ ફરિશ્તે ખુદા તઆલાકી ઈબાદત ઔર તસ્બીહ વ તકદીસમેં મશ્ગૂલ રેહતે હૈં.

સવાલ : યે ક્યૂંકર મા'લૂમ હુવા કે ફરિશ્તે યે કામ કરતે હૈં?

જવાબ : યે તમામ બાતેં કુરઆન મજીદ ઔર અહાદીસમેં બયાન કી ગઈ હૈં.

ખુદા તઆલાકી કિતાબેં

સવાલ : તૌરેત ઔર ઝબૂર ઔર ઈન્જીલકા આસમાની કિતાબેં હોના કૈસે માલૂમ હુવા?

જવાબ : ઈન તીનોં કિતાબોંકા આસમાની કિતાબેં હોના કુરઆન મજીદસે સાબિત હોતા હૈ. તૌરેતકે બારેમેં અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા:

اِنَّآ اَنْزَلْنَا التَّوْرٰىةَ فِيْهَا هُدًى وَّنُوْرٌ.

ઈન્ના અન્ઝલ્ના ત્તૌરાત ફીહા હુદંવ્ વ નૂર. (માઈદહ રૂ. ૭) યા'ની "બેશક હમને તૌરેત ઉતારી ઉસમેં હિદાયત ઔર નૂર હૈ."

ઝબૂરકે બારેમેં ફરમાયા :

વ આતૈના દાઉદ ઝબૂરા. وَاٰتَيْنَا دَاوٗدَ زَبُوْرًا ۝

(સૂ. નિસાઅ, રૂ. ૨૩)

યાની "હમને દાઉદ (અલૈ.) કો ઝબૂર દી."

ઈન્જીલકે બારેમેં ફરમાયા:

وَقَفَّيْنَا بِعِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَاٰتَيْنٰهُ الْاِنْجِيْلَ ۵

વ કફફૈના બિઈસબ્નિ મરયમ વ આતૈનાહુલ ઈન્જીલ. (સૂ. હદીદ, રૂ. ૪) યાની "હમને ઈસા (અલૈ.) બિન મરયમકો ભેજા ઔર ઉનહેં ઈન્જીલ દી."

પસ મુસલમાનોંકો કુરઆન મજીદકે ઝરીએસે ઈન તીનોં કિતાબોંકા આસમાની કિતાબેં હોના મા'લૂમ હુવા.

સવાલ : અગર કોઈ શખ્સ તૌરેત, ઝબૂર, ઈન્જીલકો ખુદા તઆલાકી કિતાબેં ન માને તો વો કૈસા હૈ?

જવાબ : ઐસા શખ્સ કાફિર હૈ. ક્યૂંકે ઈન કિતાબોંકા ખુદાકી કિતાબેં હોના કુરઆન મજીદસે સાબિત હુવા હૈ. તો

જો શખ્સ ઉનકો ખુદાકી કિતાબેં નહીં માનતા વો કુરઆન મજીદકી બતાઈ હુઈ બાતકો નહીં માનતા. ઔર જો કુરઆન મજીદકી બતાઈ હુઈ બાતકો ન માને વો કાફિર હે!

સવાલ : તો ક્યા યે તૌરેત ઔર ઝબૂર ઔર ઈન્જીલ જો ઈસાઈયોંકે પાસ મૌજૂદ હૈં વોહી અસલી આસમાની તૌરેત ઔર ઝબૂર ઔર ઈન્જીલ હૈં?

જવાબ : નહીં, ક્યૂંકે કુરઆન મજીદસે યે બાત ભી સાબિત હોતી હે કે ઉન કિતાબોંકો લોગોંને અદલ બદલ કર દિયા હે. મૌજૂદા તૌરેત, ઝબૂર, ઈન્જીલ વો અસલી આસમાની કિતાબેં નહીં હૈં બલ્કે ઉનમેં તહરીફ (ફેરફાર) હુઈ હે ઈસ લિયે ઈન મૌજૂદા તીનોં કિતાબોંકે મુતઅલ્લિક યે યકીન નહીં રખના ચાહિયે કે યે અસલી આસમાની કિતાબેં હૈં!

સવાલ : યે કૈસે મા'લૂમ હુવા કે બા'ઝ પૈગંબરોં પર સહીફે ઉતરે થે?

જવાબ : કુરઆન મજીદસે સાબિત હે કે બા'ઝ પૈગંબરોં પર સહીફે નાઝિલ હુએ થે. હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે સહીફોંકા ઝિક્ર :

سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ○

સૂરએ સબ્બિહિસ્મ રબ્બિકલ અઅ્લા મેં મૌજૂદ હે!

સવાલ : કુરઆન મજીદ ખુદા તઆલાકી કિતાબ હૈ યા ઉસકા કલામ હૈ?

જવાબ : કુરઆન મજીદ ખુદા તઆલાકી કિતાબ ભી હૈ ઔર ખુદા તઆલાકા કલામ ભી હૈ! કુરઆન મજીદમેં ઉસકો કિતાબુલ્લાહ ભી ફરમાયા ગયા હૈ ઔર કલામુલ્લાહ ભી.

સવાલ : તૌરેત, ઝબૂર, ઈન્જીલ ઔર કુરઆન મજીદમેંસે અફઝલ કૌનસી કિતાબ હૈ?

જવાબ : કુરઆન મજીદ સબસે અફઝલ હૈ!

સવાલ : કુરઆન મજીદકો પેહલી કિતાબોં પર ક્યા ફઝીલત હૈ?

જવાબ : બહોતસી ફઝીલતેં હૈં જિનમેંસે ચંદ ફઝીલતેં યે હૈં :-

અવ્વલ યે કે કુઆન મજીદકા એક એક હર્ફ ઔર એક એક લફ્ઝ મહેફૂઝ હૈ ઉસમેં એક નુકતાકી ભી કમી બેશી (વધ ઘટ) નહીં હુઈ ઔર ન કિયામત તક હો સકેગી ઔર પેહલી કિતાબોંમેં લોગોંને તહરીફ (ફેરફાર) કર ડાલી.

દૂસરી યે કે કુરઆન મજીદકી નઝમ (ઈબારત-શૈલી) મોઅજિઝ હૈ. યાની ઐસે ઊંચે દરજાકી ઈબારત હૈ કે કુરઆન

મજીદકી છોટીસે છોટી સૂરતકે જૈસી ભી કોઈ શખ્સ નહીં બના સકતા.

તીસરી યે કે કુરઆન મજીદ આખરી શરીઅતકે અહકામ લાયા હૈ. ઈસ લિયે ઉસકે બહોતસે અહકામને પેહલી કિતાબોંકે હુકમોંકો મન્સૂખ (રદ) કર દિયા.

ચોથી યે કે પેહલી કિતાબેં એક દફા હી ઈખટ્ઠી નાઝિલ હુઈ. ઔર કુરઆન મજીદ તેઈસ (૨૩) બરસ તક જરૂરતોંકે લિહાઝસે થોડા થોડા નાઝિલ હોતા રહા. આહિસ્તા આહિસ્તા ઔર જરૂરતોંકે વક્ત ઉતરનેકી વજહસે લોગોંકે દિલોંમેં ઉતરતા ગયા. ઔર સેંકડોં હજારોં આદમી ઉસકે અહકામકો કબૂલ કરતે ઔર મુસલમાન હોતે ગયે.

પાંચવીં યે કે કુરઆન મજીદ હજારોં લાખોં મુસલમાનોંકે સીનોંમેં મહેફૂઝ હૈ ઔર યે સીના બસીના હિફાઝત રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે મુબારક ઝમાનેસે આજ તક બરાબર ચલી આતી હૈ ઔર ઈન્શા અલ્લાહ તઆલા કિયામત તક જારી રહેગી.

ઈસી સીના બસીના હિફાઝતકી વજહસે ઈસ્લામકે દુશ્મનોંકો કિસી વક્ત યે મૌકા ન મિલા કે કુરઆનમેં કમી બેશી (વધારો-ઘટાડો) કર સકેં. યા ઉસે દુનિયાસે નાપેદ

(નાબૂદ) કર દેં. ઔર ન ખુદા ચાહે કિયામત તક ઐસા મૌકા મિલેગા.

છઠ્ઠી યે કે કુરઆન મજીદકે અહકામ ઐસો મોઅતદિલ (અનૂકુળ) હૈં કે હર ઝમાને ઔર હર કૌમકે મુનાસિબ હૈં. દુનિયામેં કોઈ ઐસી કૌમ નહીં કે વો કુરઆન મજીદકે અહકામ પર અમલ કરનેસે આજિઝ હો. ચૂંકે કુરઆન મજીદકે અહકામ હર ઝમાને ઔર હર કૌમકે મુનાસિબ હૈં ઈસ લિયે કુરઆન મજીદકે નાઝિલ હોનેકે બાદ કિસી દૂસરી શરીઅત ઔર કિસી દૂસરી આસમાની કિતાબકી હાજત બાકી નહીં રહી ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી રિસાલત તમામ દુનિયાકે લિયે આમ કર દી ગઈ.

રિસાલત

સવાલ : તમામ પૈગંબરોંકી ગિન્તી ઔર નામ તો મા'લૂમ નહીં મગર મશ્હૂર પૈગંબરોંકે કુછ નામ બતાઓ?

જવાબ : મશ્હૂર પૈગંબરોંકે ચંદ નામ યે હૈં :- હઝરત આદમ (અલૈ.), હઝરત શીષ (અલૈ.), હઝરત ઈદરીસ (અલૈ.), હઝરત નૂહ (અલૈ.), હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.),

હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.), હઝરત ઈસ્હાક (અલૈ.), હઝરત યા'કૂબ (અલૈ.), હઝરત યૂસુફ (અલૈ.), હઝરત દાઉદ (અલૈ.), હઝરત સુલેમાન (અલૈ.), હઝરત મૂસા (અલૈ.), હઝરત હારૂન (અલૈ.), હઝરત ઝકરિય્યા (અલૈ.), હઝરત યહયા (અલૈ.), હઝરત ઈલ્યાસ (અલૈ.), હઝરત યૂનુસ (અલૈ.), હઝરત લૂત (અલૈ.), હઝરત સાલેહ (અલૈ.), હઝરત હૂદ (અલૈ.), હઝરત શુઐબ (અલૈ.). હઝરત ઈસા (અલૈ.), હઝરત ખાતિમુન્નબિય્યીન મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ!

સવાલ : આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અરબકે કિસ ખાનદાનમેંસે હૈં?

જવાબ : હુઝૂર (સ.અ.વ.) ખાનદાને કુરૈશમેંસે હૈં. અરબકે તમામ ખાનદાનોંમેં ખાનદાને કુરેશકી ઈઝ્ઝત ઔર મરતબા ઝિયાદા થા. ખાનદાને કુરેશકે લોગ અરબકે દૂસરે ખાનદાનોંકે સરદાર માને જાતે થે. ફિર ખાનદાને કુરેશકી એક શાખ બની હાશિમ થી. જો કુરેશકી દૂસરી શાખોંસે ઝિયાદા ઈઝ્ઝત રખતી થી. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઉસી શાખ યાની બની હાશિમમેંસે થે ઈસી વજહસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો હાશિમી ભી કેહતે હૈં!

સવાલ : હાશિમ કૌન થે જિનકી ઔલાદ બની હાશિમ કહેલાતી હૈ?

જવાબ : હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે પરદાદાકા નામ હાશિમ હૈ. આપકે નસબકા સિલસિલા (વંશાવલી) ઈસ તરહ હૈ. મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) બિન અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્દુલ મુત્તલિબ બિન હાશિમ બિન અબ્દે મનાફ.

સવાલ : આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી પુશ્તોં (વંશજો) મેં હઝરત આદમ (અલૈ.) કે બા'દ ઔર કોઈ પૈગંબર હૈં યા નહીં?

જવાબ : હાં આપ હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કી ઔલાદમેં હૈં. ઔર હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) હઝરત ઈબ્રાહીમ ખલીલુલ્લાહ (અલૈ.) કે સાહબઝાદે હૈં. ઈન દોનોંકે અલાવા હઝરત નૂહ (અલૈ.) ઔર હઝરત ઈદરીસ (અલૈ.) ઔર હઝરત શીસ (અલૈ.) હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે નસબકે સિલસિલેમેં દાખિલ હૈં!

સવાલ : હઝરત મુહમ્મદ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો કિતની ઉમ્રમેં પૈગંબરી મિલી?

જવાબ : હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ઉમ્ર મુબારક ચાલીસ (૪૦) સાલકી થી કે આપ પર વહી નાઝિલ હુઈ!

સવાલ : વહીસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : વહીસે મુરાદ યે હૈ કે ખુદા તઆલાને અપને અહકામ ઔર અપના કલામ હુઝૂર (સ.અ.વ.) પર ઉતારના શુરૂ કિયા!

સવાલ : વહી નાઝિલ હોનેકે બાદ કિતને દિનોં તક હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઝિંદા રહે?

જવાબ : જબ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને મક્કા મુઅઝ્ઝમાકે લોગોંકો ખુદા તઆલાકી તૌહીદકી તા'લીમ દી ઔર ઉનસે ફરમાયા કે બુત પરસ્તી (મૂર્તિ પૂજા) છોડ દો ઔર એક ખુદા પર ઈમાન લાઓ, તો વો લોગ આપકે દુશ્મન હો ગયે. ક્યૂંકે વો બુતોંકી ઈબાદત કરતે ઔર ઉનકો મા'બૂદ સમઝતે થે ઔર તરહ તરહસે ઉનહોંને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો તકલીફેં પહોંચાની શુરૂ કર દી. હુઝૂરે અનવર (સ.અ.વ.) ઉનકી અદાવત ઔર દુશ્મનીકી સખ્તિયાં ઔર તકલીફેં બરદાશ્ત કરતે ઔર તૌહીદકી તા'લીમ દેતે ઔર ખુદા તઆલાકે અહકામ પહોંચાતે રહે, મગર જબ ઉનકી દુશ્મનીકી કોઈ હદ બાકી ન રહી ઔર સબને મિલકર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો કત્લ કર દેનેકા ઈરાદા કર લિયા. તો હુઝૂરે અનવર (સ.અ.વ.) ખુદા તઆલાકે હુકમસે

અપને પ્યારે વતન મક્કા મુઅઝ્ઝમાકો છોડકર મદીના મુનવ્વરહમેં તશરીફ લે ગયે. મદીના મુનવ્વરહકે લોગ પેહલે મુસલમાન હો ચુકે થે ઔર વો હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે મદીનામેં તશરીફ લાનેકે નિહાયત મુશ્તાક (આતુર) થે. જબ હુઝૂરે અનવર (સ.અ.વ.) મદીના મુનવ્વરહમેં પહોંચે તો ઉન મુસલમાનોંને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથિયોંકી અપની જાન વ માલસે મદદ ઔર ઈઆનત કી.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે મદીના મુનવ્વરહમેં તશરીફ લે જાનેકી ખબર સુનકર ઔર મુસલમાન ભી જિનકો કાફિર સતાતે રેહતે થે આહિસ્તા આહિસ્તા મદીના મુનવ્વરહમેં ચલે ગયે.

આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે મક્કાસે મદીના મુનવ્વરહ ચલે જાનેકો હિજરત કેહતે હૈં, ઔર ઉન મુસલમાનોંકો જો અપને ઘરબાર છોડકર મદીનામેં ચલે આએ મુહાજિરીન કેહતે હૈં. ઔર મદીનાકે મુસલમાન જિનહોંને આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઔર મુહાજિરીનકી મદદ કી ઉનહેં અન્સાર કેહતે હૈં!

સવાલ : આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ

સલ્લમકે દા'વાએ નુબુવ્વતસે પેહલે અરબકે લોગ આપકો કૈસા સમઝતે થે?

જવાબ : દા'વાએ નુબુવ્વતસે પેહલે તમામ લોગ આપકો નિહાયત સચ્ચા, પાકબાઝ, અમાનતદાર શખ્સ સમઝતે થે. મુહમ્મદ અમીન (સ.અ.વ.) કેહકર પુકારતે થે. જિસકા મતલબ યે હૈ કે આપ ઉનકે નઝદીક બહોત હી મોઅતબર ઔર સચ્ચે આદમી થે ઔર તમામ લોગ આપકી બહોત ઈઝ્ઝત ઔર તૌકીર કરતે થે!

સવાલ : ઈસ બાતકી ક્યા દલીલ હૈ કે હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સબસે પિછલે પૈગંબર હૈં ઔર આપકે બાદ કોઈ નબી નહીં આએગા.

જવાબ : અવ્વલ યે કે કુરઆન મજીદમેં અલ્લાહ તઆલાને આપકો ખાતિમુન્નબિય્યીન ફરમાયા હૈ જિસકા મતલબ યે હૈ કે આપ તમામ પૈગંબરોંમેં આખરી પૈગંબર હૈં. દૂસરે યે કે હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા હૈ :-

اَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّيْنَ لَا نَبِيَّ بَعْدِيْ

અન ખાતિમુન્ નબિય્યીન લા નબિય્ય બઅ્દી.

કે મૈં પિછલા નબી હૂં મેરે બાદ કોઈ નબી આનેવાલા નહીં.

તીસરે યે કે અલ્લાહ તઆલાને કુરઆન મજીદમેં ફરમાયા હૈ:

اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِيْنَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِيْ وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِيْنًا

અલ્યૌમ અક્મલ્તુ લકુમ્ દીનકુમ્ વ અત્મમ્તુ અલૈકુમ્ નિઅ્મતી વ રદીતુ લકુમુલ્ ઈસ્લામ દીના.

(સૂ. માઈદહ : રૂ.૧)

યાની "આજ મૈંને તુમહારે લિયે તુમહારા દીન કામિલ કર દિયા ઔર અપની નેઅમત તુમહારે ઉપર પૂરી કર દી ઔર તુમહારે લિયે દીને ઈસ્લામ પસંદ કિયા."

ઈસસે સાબિત હુવા કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઝરીઆસે ખુદા તઆલાને દીનકી તકમીલ (સંપૂર્ણતા) કર દી ઔર ઈસ્લામ હમેશાકે લિયે હર તરહ કામિલ વ મુકમ્મલ દીન હો ગયા. ઈસ લિયે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે બાદ કિસી પૈગંબરકે આનેકી જરૂરત હી નહીં રહી.

સવાલ : ઈસ બાતકી ક્યા દલીલ હૈ કે હઝરત રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ તમામ પૈગંબરોંસે મરતબેમેં બડે હૈં?

જવાબ : હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકા તમામ પૈગંબરોંસે અફઝલ હોના કુરઆન મજીદકી કઈ આયતોંસે સાબિત હોતા હૈ ઔર ખૂદ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ભી ફરમાયા હૈ: اَنَاسَيِّدُ وُلْدِاٰدَمَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ .

અન સય્યિદુ વુલ્દિ આદમ યૌમલ કિયામતિ,

કે "મૈં કિયામતકે દિન તમામ ઔલાદે આદમકા સરદાર હૂંગા" ઔર ઝાહિર હૈં કે ઔલાદે આદમમેં તમામ પૈગંબર અલૈહિમુસ્સલામ ભી દાખિલ હૈં. તો આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ તમામ પૈગંબરોંસે અફઝલ ઔર ઉનકે સરદાર હુએ.

સહાબએ કિરામ (રદિ.) કા બયાન

સવાલ : સહાબી કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : સહાબી ઉસ શખ્સકો કેહતે હૈં જિસને ઈમાનકી હાલતમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો દેખા હો યા આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા હો. ઔર ઈમાનકે ઉપર ઉસકી વફાત હુઈ હો!

સવાલ : સહાબી કિતને હૈં?

જવાબ : હજારોં હૈં જો આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર મુસલમાન હુએ ઔર ઈસ્લામ પર ઉનકા ઈન્તિકાલ હુવા!

સવાલ : સબ સહાબી મરતબેમેં બરાબર હૈં યા કમ ઝિયાદા?

જવાબ : સહાબા (રદિ.) કે મરતબે આપસમેં કમ ઝિયાદા હૈં લેકિન તમામ સહાબા બાકી ઉમ્મતસે અફઝલ હૈં!

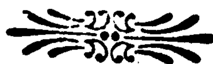
સવાલ : સહાબામેં સબસે અફઝલ સહાબી કૌન હૈં?

જવાબ : તમામ સહાબામેં ચાર સહાબી સબસે અફઝલ હૈં. (૧) અવ્વલ હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) જો તમામ ઉમ્મતસે અફઝલ હૈં. (૨) દૂસરે હઝરત ઉમર ફારૂક (રદિ.) જો હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) કે સિવા તમામ ઉમ્મતસે અફઝલ હૈં. (૩) તીસરે હઝરત ઉસમાન ગની (રદિ.) જો હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ઔર હઝરત ઉમર (રદિ.) કે બાદ તમામ ઉમ્મતસે અફઝલ હૈં. (૪) હઝરત અલી (રદિ.) જો હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ઔર હઝરત ઉમર (રદિ.) ઔર હઝરત ઉસમાન (રદિ.) કે બાદ તમામ ઉમ્મતસે

અફઝલ હૈં. યેહી ચારોં બુઝુર્ગ હુઝૂર રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે બાદ આપકે ખલીફા હુએ.

સવાલ : ખલીફા હોનેકા ક્યા મતલબ હૈ?

જવાબ : હુઝૂર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે દુનિયાસે તશરીફ લે જાનેકે બાદ દીનકા કામ સંભાલને ઔર જો ઈન્તિઝામાત હુઝૂર (સ.અ.વ.) ફરમાતે થે ઉનહેં કાઈમ રખનેમેં જો શખ્સ આપકા કાઈમ મકામ હો ઉસે ખલીફા કેહતે હૈં. ખલીફાકે મા'ના કાઈમ મકામ ઔર નાઈબકે હૈં. હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી વફાતકે બાદ તમામ મુસલમાનોંકે ઈત્તિફાકસે હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે કાઈમ મકામ બનાએ ગયે, ઈસ લિયે યે પેહલે ખલીફા હૈં. ઉનકે બાદ હઝરત ઉમર ફારૂક (રદિ.) દૂસરે ખલીફા હુએ. ઉનકે બાદ હઝરત ઉસમાન (રદિ.) તીસરે ખલીફા હુએ. ઉનકે બાદ હઝરત અલી (રદિ.) ચોથે ખલીફા હુએ. ઈન ચારોંકો ખુલફાએ અરબઆ ઔર ખુલફાએ રાશિદીન ઔર ચાર યાર કેહતે હૈં.

વિલાયત ઔર ઔલિયા અલ્લાહકા બયાન

સવાલ : વલી કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : જો મુસલમાન ખુદા તઆલા ઔર પૈગંબર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે હુકમોંકી તાબેદારી કરે ઔર બહોત ઝિયાદહ ઈબાદત કરે ઔર ગુનાહોંસે બચતા રહે, ખુદા ઔર રસૂલકી મુહબ્બત દુનિયાકી તમામ ચીઝોંકી મુહબ્બતસે ઝિયાદા રખતા હો તો વો ખુદાકા મુકર્રબ ઔર પ્યારા હોતા હૈ. ઉસકો વલી કેહતે હૈં!

સવાલ : વલીકી પેહચાન ક્યા હૈ?

જવાબ : વલીકી પેહચાન યેહી હૈ કે વો મુસલમાન મુત્તકી પરહેઝગાર હો. બહોત ઝિયાદહ ઈબાદત કરતા હો, ખુદા ઔર રસૂલકી મુહબ્બત ઉસ પર ગાલિબ હો. દુનિયાકી હિર્સ (લાલચ) ન હો. આખિરતકા ખયાલ હર વક્ત સામને રખતા હો!

સવાલ : ક્યા સહાબીકો વલી કેહ સકતે હૈં?

જવાબ : હાં તમામ સહાબી ખુદાકે વલી થે. ક્યૂંકે

8

હુઝૂર રસૂલે કરીમ (સ.અ.વ.) કી સોહબતકી બરકતસે ઉનકે દિલોંમેં ખુદા ઔર રસૂલકી મુહબ્બત ગાલિબ થી. દુનિયાસે મુહબ્બત નહીં રખતે થે. કસરતસે ઈબાદત કરતે થે. ગુનાહોંસે બચતે થે. ખુદા ઔર રસૂલકે હુકમોંકી તાબેદારી કરતે થે.

સવાલ : ક્યા કોઈ સહાબી યા વલી કિસી નબીકે બરાબર હો સકતા હૈ?

જવાબ : હરગિઝ નહીં, સહાબી યા વલી કિતના હી બડા દરજા રખતા હો કિસી નબીકે બરાબર નહીં હો સકતા!

સવાલ : ઐસા વલી જો સહાબી ન હો કિસી સહાબીકે મરતબેકે બરાબર યા ઉસસે ઝિયાદા મરતબેવાલા હો સકતા હૈ?

જવાબ : નહીં, સહાબી હોનેકી ફઝીલત બહોત બડી હૈ ઈસ લિયે કોઈ વલી (જો સહાબી ન હો) મરતેમેં સહાબીકે બરાબર યા બળ્હકર નહીં હો સકતા!

સવાલ : બા'ઝ લોગ શરીઅતકે ખિલાફ કામ કરતે હૈં મસલન નમાઝ નહીં પળ્હતે યા દાઢી મુંડાતે હૈં. ઔર લોગ ઉનહેં વલી સમઝતે હૈં. તો ઐસે લોગોંકો વલી સમઝના કૈસા હૈ?

જવાબ : બિલકુલ ગલત હૈ. યાદ રખ્ખો કે ઐસા

શખ્સ જો શરીઅતકે ખિલાફ કામ કરતા હો હરગિઝ વલી નહીં હો સકતા!

સવાલ : ક્યા કોઈ વલી ઐસે ભી હોતે હૈં કે શરઈ અહકામ મસલન નમાઝ રોઝા ઉનહેં મઆફ હો જાએં?

જવાબ : જબ તક આદમી અપને હોશ વ હવાસમેં હો. ઔર ઉસકી તાકત ઔર ઈસ્તિતાઅત (કાર્યશક્તિ) દુરૂસ્ત હો કોઈ ઈબાદત મઆફ નહીં હોતી. ઔર ન કોઈ ગુનાહકી બાત ઉસકે લિયે જાઈઝ હોતી હૈ. જો લોગ હોશ વ હવાસ ઔર ઈસ્તિતાઅત દુરૂસ્ત હોનેકી હાલતમેં ઈબાદત ન કરેં. શરીઅતકે ખિલાફ કામ કરેં ઔર કહેં કે હમારે લિયે યે બાત જાઈઝ હૈ વો બેદીન (અધર્મી) હૈં. હરગિઝ વલી નહીં હો સકતે.

મોઅજિઝા ઔર કરામતકા બયાન

સવાલ : મોઅજિઝા કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : અલ્લાહ તઆલા અપને પૈગંબરોંસે કભી ઐસી આદતકે ખિલાફ બાતેં ઝાહિર કરા દેતા હૈ જિનકે કરનેસે દુનિયાકે ઔર લોગ આજિઝ (અશક્ત) હોતે હૈં. તાકે લોગ

ઐસી બાતોંકો દેખકર સમઝ લેં કે યે ખુદાકે ભેજે હુએ હૈં. ઐસી બાતોંકો મોઅજિઝા કેહતે હૈં!

સવાલ : પૈગંબરોંને ક્યા ક્યા મોઅજિઝે દિખાએ?

જવાબ : પૈગંબરોંને ખુદાકે હુકમસે બેશુમાર મોઅજિઝે દિખાએ હૈં ચંદ મશહૂર મોઅજિઝે યે હૈં :- હઝરત મૂસા (અલૈ.) કા અસા (હાથમેં રખનેકી લકડી) સાંપકી શકલ બન ગયા ઔર જાદૂગરોંકે જાદૂકે સાંપોંકો નિગલ ગયા, હઝરત મૂસા (અલૈ.) કે હાથમેં ખુદા તઆલા ઐસી ચમક પૈદા કર દેતા થા કે ઉસકી રોશની આફતાબકી રોશની પર ગાલિબ હો જાતી થી. હઝરત મૂસા (અલૈ.) કે લિયે દરિયાએ નીલકે દરમિયાનમેં ખુશ્ક રાસ્તે બન ગયે. ઔર વો અપને સાથિયોંકે સાથ ઉન રાસ્તોંસે દરિયા પાર ઉતર ગયે. જબ ફિરઔનકા લશ્કર ઉન રાસ્તોંમેં ગુઝર જાનેકે ઈરાદેસે બીચ દરિયામેં પહોંચા તો પાની મિલ ગયા ઔર ફિરઔન લશ્કરકે સાથ ડૂબ ગયા.

હઝરત ઈસા (અલૈ.) ખુદા તઆલાકે હુકમસે મુરદોંકો ઝિંદા કર દેતે થે. માદરઝાદ (યાની પૈદાઈશી) અંધોંકો બીનાઈ (રોશની) દેતે થે. કોઢિયોંકો (કોઢકે બીમારોંકો) અચ્છા કર દેતે થે. મિટ્ટીકી ચિડિયાં બનાકર ઉનહેં ઝિંદા કરકે

ઉડા દેતે થે.

હમારે હઝરત રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકા બડા મોઅજિઝા કુરઆન મજીદ હૈ કે તકરીબન ચૌદહસો (૧૪૦૦) બરસકા જમાના ગુઝર ગયા લેકિન આજ તક અરબી ઝબાનકે બડે બડે આલિમ ફાઝિલ બાવજૂદ અપની કોશિશ ખતમ કર ડાલનેકે ભી કુરઆન મજીદકી છોટીસી છોટી સૂરતકે મિસ્લ ભી ન બના સકે ઔર ન કિયામત તક બના સકેંગે.

(૨) દૂસરા મોઅજિઝા આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકા મેઅરાજ હૈ.

(૩) તીસરા મોઅજિઝા શક્કુલ કમર (ચાંદકે ટુકડે હોના) હૈ.

(૪) ચોથા મોઅજિઝા હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકા યે હૈ કે આપને ખુદા તઆલાકે બતાનેસે બહોતસી આનેવાલી બાતોંકી ઉનકે હોનેસે પેહલે ખબર દી ઔર વો ઉસી તરહ વાકેઅ હુઈ.

(૫) પાંચવાં મોઅજિઝા હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા યે હૈ કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી દુઆકી બરકતસે એક દો આદમિયોંકા ખાના સેંકડોં આદમિયોંને પેટ ભરકર ખા લિયા.

ઈસકે અલાવા હુઝૂર સરવરે આલમ (સ.અ.વ.) કે સેંકડોં મોઅજિઝે હૈં જો તુમ બડી કિતાબોંમેં પળ્હોગે.

સવાલ : મેઅરાજ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : અલ્લાહ તઆલાકે હુકમસે હુઝૂરે અનવર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ રાતકો જાગતેમેં બુરાક પર સવાર હોકર મક્કા મુઅઝ્ઝમાસે બૈતુલ મુકદસ તક ઔર વહાંસે સાતોં આસમાનોં પર ઔર ફિર જહાં તક ખુદા તઆલાકો મંઝૂર થા વહાં તક તશરીફ લે ગયે, ઉસી રાતમેં જન્નત ઔર દોઝખકી સૈર કી ઔર ફિર અપને મકામ પર વાપસ આ ગયે. ઈસીકો મેઅરાજ કેહતે હૈં!

સવાલ : શક્કુલ કમરસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : શક્કુલ કમરસે મુરાદ યે હૈ કે એક રાત મક્કાકે કાફિરોંને હુઝૂર રસૂલે અનવર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમસે કહા કે હમેં કોઈ મોઅજિઝા દિખાઈયે. તો આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ચાંદકે દો ટુકડે કર દિયે. ઔર સબ હાઝિરીનને દોનોં ટુકડે દેખ લિયે ફિર વો દોનોં ટુકડે આપસમેં મિલ ગયે. ઔર ચાંદ જૈસા થા વૈસા હી હો ગયા.

સવાલ : કરામત કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : અલ્લાહ તઆલા અપને નેક બંદોંકી તૌકીર (ઈઝઝત) બળ્હાનેકે લિયે કભી કભી ઉનકે ઝરીઆસે ઐસી બાતેં ઝાહિર કર દેતા હૈ જો આદતકે ખિલાફ ઔર મુશ્કિલ હોતી હૈં કે દૂસરે લોગ નહીં કર સકતે. ઉન બાતોંકો કરામાત કેહતે હૈં. નેક બંદોં ઔર ઔલિયા અલ્લાહસે કરામતોંકા ઝાહિર હોના હક હૈ.

સવાલ : મોઅજિઝા ઔર કરામતમેં ક્યા ફર્ક હૈ?

જવાબ : જિસ શખ્સને પૈગંબરીકા દા'વા કિયા હો ઔર ઉસસે કોઈ આદતકે ખિલાફ ઔર મુશ્કિલ બાત ઝાહિર હો ઉસે મોઅજિઝા કેહતે હૈં. ઔર જિસને પૈગંબરીકા દા'વા ન કિયા હો, લેકિન મુત્તકી પરહેઝગાર હો ઔર ઉસકે તમામ કામ શરીઅતકે મુતાબિક હોં અગર ઉસસે કોઈ ઐસી બાત ઝાહિર હો તો ઉસે કરામત કેહતે હૈં. ઔર અગર શરીઅતકે ખિલાફ ચલનેવાલે ઔર બેદીન લોગોંસે કોઈ આદતકે ખિલાફ બાત ઝાહિર હો તો ઉસે ઈસ્તિદરાજ કેહતે હૈં!

સવાલ : ક્યા ઔલિયા અલ્લાહસે કરામતેં ઝાહિર હોની જરૂરી હૈં?

જવાબ : નહીં. યે કોઈ જરૂરી બાત નહીં કે વલીસે કોઈ કરામત જરૂર ઝાહિર હો. મુમકિન હૈ કે કોઈ શખ્સ

ખુદાકા દોસ્ત ઔર વલી હો ઔર ઉમ્ર ભર ઉસસે કોઈ કરામત ઝાહિર ન હો.

સવાલ : બા'ઝે શરીઅતકે ખિલાફ ફકીરોંસે ઐસી બાતેં (ચમત્કાર) ઝાહિર હોતી હૈં જો ઔર લોગ નહીં કર સકતે. ઉનહેં ક્યા સમઝના ચાહિયે?

જવાબ : ઐસે લોગોંસે જો શરીઅતકે ખિલાફ કામ કરેં. અગર કોઈ ઐસી બાત (ચમત્કાર) ઝાહિર હો તો સમઝો કે જાદૂ યા ઈસ્તિદરાજ હૈ. કરામત હરગિઝ નહીં હો સકતી. ઐસે લોગોંકો વલી સમઝના ઔર ઉનકી આદતકે ખિલાફ બાતોંકો કરામત સમઝના શૈતાની ધોકા હૈ.

તા'લીમુલ ઈસ્લામ હિસ્સા (૩) કા દૂસરા શોઅબા

યાની

તા'લીમુલ અરકાન યા ઈસ્લામી આ'માલ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○
બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ

વુઝૂકે બાકી મસાઈલ

સવાલ : બગૈર વુઝૂ નમાઝ પઢના કૈસા હૈ?

જવાબ : સખ્ત ગુનાહકી બાત હૈ. બલ્કે બા'ઝ ઉલમાને તો ઐસે શખ્સકો જો જાન બૂઝકર બગૈર વુઝૂ નમાઝમેં ખડા હો જાએ કાફિર કહા હૈ!

સવાલ : નમાંઝકે લિયે વુઝૂ શર્ત હોનેકી ક્યા દલીલ હૈ?

જવાબ : કુરઆન મજીદકી યે આયત :

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوْا وُجُوْهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوْا بِرُءُوْسِكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ اِلَى الْكَعْبَيْنِ

યા અય્યુહલ્લઝી-ન આમનૂ ઈઝા કુમ્તુમ ઈલસ્સલાતિ ફગ્સિલૂ વુજૂહકુમ વ અૈદિયકુમ ઈલલ મરાફિકિ વમ્સહૂ બિરુઊસિકુમ વ અરજુલકુમ ઈલલ કઅબૈન.

(સૂરએ માઈદહ, રૂ. ૨)

યાની "અય ઈમાનવાલો! જબ તુમ નમાઝકે લિયે ઉઠો તો (પેહલે) અપને મુંહ ઔર કોહનિયોં તક હાથ ધોલો ઔર અપને સરોં પર મસહ કર લો. ઔર ટખ્નોં તક પાંવ ધો ડાલો." ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા હૈ :

مِفْتَاحُ الصَّلٰوةِ الطُّهُوْرُ.

મિફતાહુ સ્સલાતિ અત્તહૂર. (તિરમિઝી)

યાની "નમાઝકી કુન્જી (યા શર્ત) તહારત હૈ."

વુઝૂકે ફરાઈઝકે બાકી મસાઈલ

સવાલ : ધોનેકી હદ ક્યા હૈ જિસે ધોના કેહ સકેં?

જવાબ : ઈતના પાની ડાલના કે ઉઝ્વ પર બેહકર એક દો કતરે ટપક જાએં, ધોનેકી અદના (કમ) મિકદાર હૈ ઉસસે કમકો ધોના નહીં કેહતે. મસલન કિસીને હાથ ભિગોકર મુંહ પર ફેર લિયા યા ઈસ કદર થોડા પાની મુંહ પર ડાલા કે વો બેહકર મુંહ પર હી રેહ ગયા, ટપકા નહીં તો યે નહીં કહા જાએગા કે ઉસને મુંહ ધોયા, ઔર વુઝૂ સહીહ ન હોગા!

સવાલ : જિન આ'ઝાકા ધોના વુઝૂમેં ફર્ઝ હૈ ઉનહેં કિતની મરતબા ધોનેસે ફર્ઝ અદા હોગા?

જવાબ : એક મરતબા ધોના ફર્ઝ હૈ. ઔર ઉસસે ઝિયાદા તીન મરતબા તક ધોના સુન્નત હૈ, ઔર તીન મરતબાસે ઝિયાદા ધોના નાજાઈઝ ઔર મકરૂહ હૈ!

સવાલ : કહાંસે કહાં તક મુંહ ધોના ફર્ઝ હૈ?

જવાબ : પેશાનીકે બાલોંકી જગહસે ઠોડીકે નીચે તક ઔર એક કાનકી લવસે દૂસરે કાનકી લવ તક ધોના ફર્ઝ હૈ!

સવાલ : જિન આ'ઝાકા ધોના ફર્ઝ હૈ. ઉનમેંસે અગર થોડીસી જગહ સૂખી રેહ જાએ તો વુઝૂ દુરૂસ્ત હોગા યા નહીં?

જવાબ : અગર એક બાલકે બરાબર ભી કોઈ જગહ સૂખી રેહ જાએ તો વુઝૂ ન હોગા!

સવાલ : અગર કિસી શખ્સકે છ ઉન્ગલિયાં હોં તો છઠ્ઠી ઉન્ગલીકા ધોના ફર્ઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : હાં ફર્ઝ હૈ. ઔર ઈસી તરહ જો ચીઝ કે ઝિયાદા પૈદા હો જાએ ઔર ઉસ જગહકે અંદર હો જિસકા ધોના ફર્ઝ હૈ તો ઉસ ઝાઈદકા ધોના ફર્ઝ હો જાતા હૈ!

સવાલ : મસહ કરનેકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : હાથકો પાનીસે તર કરકે (ભિગોકર) કિસી ઉઝ્વ પર ફેરનેકો મસહ કેહતે હૈં!

સવાલ : સર પર મસહ કરનેકે લિયે નયા પાની લેના જરૂરી હૈ યા હાથોં પર બાકી રહી હુઈ તરી કાફી હૈ?

જવાબ : નયા પાની લેના બેહતર હૈ. લેકિન અગર હાથ ધોનેકે બાદ બાકી રહી હુઈ તરીસે મસહ કર લે તો વો ભી કાફી હૈ. મગર જબ હાથસે એક મરતબા મસહ કર લિયા તો ફિર દૂસરી જગહ ઉસસે મસહ કરના જાઈઝ નહીં. ઈસી તરહ અગર હાથ પર તરી ન થી. કિસી દૂસરે ધોએ હુએ યા મસહ કિયે હુએ ઉઝ્વસે ઉસે તર કર લિયા તો ઉસસે ભી મસહ જાઈઝ નહીં!

સવાલ : અગર નંગે સર પર બારિશકી બૂંદેં પડ ગઈ ઔરં સૂખા હાથ સર પર ફેર લિયા ઔર હાથસે બારિશકા

પાની સર પર ફેલ ગયા તો મસહ અદા હો ગયા યા નહીં?

જવાબ : અદા હો ગયા!

સવાલ : વુઝૂમેં આંખોંકે અંદરકા હિસ્સા ધોના ફર્ઝ હે યા નહીં?

જવાબ : આંખોંકે અંદરકા હિસ્સા, નાકકે અંદરકા હિસ્સા, મુંહકે અંદરકા હિસ્સા ધોના ફર્ઝ નહીં હે!

સવાલ : વુઝૂ કરનેકે બાદ સર મુંડાયા યા નાખુન કતરવાએ તો સર પર દો બારહ મસહ કરના યા નાખુનોંકો ધોના જરૂરી હે યા નહીં?

જવાબ : નહી!

સવાલ : અગર કિસી શખ્સકા હાથ કોહનીસે નીચે કટા હુવા હો તો ઉસ હાથકો ધોના જરૂરી હે યા નહીં?

જવાબ : હાં જબ તક કોહની યા ઉસસે નીચેકા કુછ હિસ્સા બાકી હો તો બાકી હિસ્સેકો ઔર કોહનીકો ધોના ફર્ઝ હે!

વુઝૂકી સુન્નતોંકે બાકી મસાઈલ

સવાલ : અગર વુઝૂમેં નિય્યત ન કરે તો ક્યા હુકમ હે?

જવાબ : અગર વુઝૂકી નિય્યત ન કી, જૈસે દરિયામેં

ગિર ગયા. યા બારિશમેં ખડા રહા ઔર તમામ આ'ઝાએ વુઝૂ પર પાની બેહ ગયા તો વુઝૂ હો જાએગા. યાની ઈસ વુઝૂસે નમાઝ પળ્હ લેના જાઈઝ હૈ લેકિન વુઝૂકા સવાબ ન મિલેગા!

સવાલ : વુઝૂકી નિય્યત કિસ તરહ કરની ચાહિયે?

જવાબ : નિય્યતકે મા'ના ઈરાદા કરનેકે હૈં. જબ વુઝૂ કરને લગે તો યે ઈરાદા કરે કે નાપાકી દૂર કરને ઔર પાકી હાસિલ હોને ઔર નમાઝ જાઈઝ હો જાનેકે લિયે વુઝૂ કરતા હૂં. બસ યે ઈરાદા ઔર ખયાલ કર લેના હી વુઝૂકી નિય્યત હૈ!

સવાલ : નિય્યતકા ઝબાનસે કેહના જરૂરી હૈ યા નહીં?

જવાબ : ઝબાનસે કેહના જરૂરી નહીં. હાં કેહ લે તો કુછ મુઝાઈકા (હરજ) ભી નહીં!

સવાલ : વુઝૂ હોનેકી હાલતમેં નયા વુઝૂ કરે તો ક્યા નિય્યત કરે?

જવાબ : સિર્ફ યે નિય્યત કરે કે વુઝૂ પર વુઝૂ કરનેકી ફઝીલત ઔર સવાબ હાસિલ કરનેકે લિયે વુઝૂ કરતા હૂં!

સવાલ : વુઝૂમેં બિસ્મિલ્લાહ પૂરી પળ્હની ચાહિયે યા નહીં?

જવાબ : بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ. પૂરી પઢના યા

بِسۡمِ اللّٰہِ الۡعَلِیِّ الۡعَظِیۡمِ وَالۡحَمۡدُ لِلّٰہِ عَلٰی دِیۡنِ الۡاِسۡلَامِ

બિસ્મિલ્લાહિલ અલિય્યિલ અઝીમિ વલ હમ્દુ લિલ્લાહિ

અલા દીનિલ્ ઈસ્લામ, યા بِسۡمِ اللّٰہِ وَالۡحَمۡدُ لِلّٰہِ

બિસ્મિલ્લાહિ વલ હમ્દુ લિલ્લાહ,

તીનોં તરહ પઢના જાઈઝ હૈ!

સવાલ : મિસ્વાક કરના કૈસા હૈ ઔર ઔર ઉસકા તરીકા ક્યા હૈ?

જવાબ : મિસ્વાક કરના સુન્નતે મુઅક્કદહ હૈ. ઉસકા બહોત બડા સવાબ હૈ ઔર ઉસમેં બહોત ફાઈદે હૈં. મિસ્વાક કિસી કડવે દરખ્તકી જડ યા લકડીકી હોની ચાહિયે. જૈસે પીલૂ કી જડ, યા નીમ (લીમડા) કી લકડી. મિસ્વાક એક બાલિશ્તસે ઝિયાદા ન રખની ચાહિયે. ધોકર મિસ્વાક કરે. ઔર ધોકર રખ્ખે. પેહલે દાઈ તરફકે દાંતોંમેં ફિર બાઈ તરફકે દાંતોંમેં કરની ચાહિયે. તીન મરતબા મિસ્વાક કરના ઔર હર મરતબા નયા પાની લેના ચાહિયે!

સવાલ : ગરગરા કરના કૈસા હૈ?

જવ.બ : વુઝૂ ઔર ગુસલમેં ગરગરા કરના સુન્નત હૈ. લેકિન રોઝેકી હાલતમેં ન કરના ચાહિયે. દાહને હાથસે કુલ્લી કરના ચાહિયે!

સવાલ : નાકમેં પાની ડાલનેકા ક્યા તરીકા હૈ?

જવાબ : દાએં હાથમેં પાની લેકર નાકસે લગાએ. ઔર સાંસકે ઝરીઆસે પાની નાકમેં ચળ્હાએ. લેકિન ઈતના ન ખીંચે કે દિમાગ તક ચળ્હ જાએ. રોઝાદારકો ચાહિયે કે વો સિર્ફ હાથસે પાની નાકમેં ચળ્હાએ સાંસસે ન ખીંચે. કુલ્લી કરના ઔર નાકમેં પાની ડાલના દોનોં સુન્નતે મુઅક્કદહ હૈં!

સવાલ : દાઢીકે કિસ હિસ્સાકા ખિલાલ કરના સુન્નત હૈ?

જવાબ : દાઢીકે નીચે ઔર અંદરકે બાલોંકા ખિલાલ કરના સુન્નત હૈ ઔર જો બાલ કે ચેહરેકી તરફ ચેહરેકી ખાલસે મુત્તસિલ (મિલે હુએ) હૈં ઉન સબકા ધોના ફર્ઝ હૈ!

સવાલ : ઉન્ગલિયોંકા ખિલાલ કિસ તરહ કરના ચાહિયે?

જવાબ : હાથોંકી ઉન્ગલિયોંકા ખિલાલ ઈસ તરહ કરે કે એક હાથકી ઉન્ગલિયાં દૂસરે હાથકી ઉન્ગલિયોંમેં ડાલકર હિલાએ. ઔર પાંવકી ઉન્ગલિયોંકા ખિલાલ બાએં

હાથકી છુન્ગલિયાં (છોટી ઉન્ગલી) સે કરે. દાએં પાંવકી છુન્ગલિયાંસે શુરૂ કરકે બાએં પાંવકી છુન્ગલિયાં પર ખતમ કરે!

સવાલ : તમામ સરકા મસહ કિસ તરહ કરના ચાહિયે?

જવાબ : દોનોં હાથ પાનીસે તર કરકે સરકે દોનોં તરફ પેશાનીકે બાલોંકી જગહ પર રખ્ખો ઔર હથેલિયોંકો ઉન્ગલિયોં સમેત ગુદ્દી (ગરદન) તક લે જાઓ. ઔર ફિર વાપસ લૌટા લાઓ. ઈસકા ખયાલ રખ્ખો કે તમામ સર પર હાથ ફિર જાએ!

સવાલ : કાનોંકે મસહકે લિયે નયા પાની લેના ચાહિયે યા નહીં?

જવાબ : નહીં, સરકે મસહકે લિયે જો પાની લિયા થા વોહી કાફી હૈ. અંદર કાનોંકા મસહ શહાદતકી ઉન્ગલીસે કરના ચાહિયે ઔર બાહિર કાનકા મસહ અંગૂઠેસે કરના ચાહિયે.

વુઝૂકે મુસ્તહબ્બાતકે બાકી મસાઈલ

સવાલ : દાઈં (જમણી) તરફસે શુરૂ કરના સુન્નત હે યા મુસ્તહબ?

જવાબ : બા'ઝ ઉલમાને ઉસે સુન્નત કહા હે ઔર બા'ઝને મુસ્તહબ બતાયા હે!

સવાલ : ગરદન પર મસહ કરનેકી ક્યા સૂરત હે?

જવાબ : ગરદન પર દોનોં હાથોંકી ઉન્ગલિયોંકી પુશ્ત (પૂઠ) કી તરફસે મસહ કરના ચાહિયે. ગલે પર મસહ કરના બિદઅત હે!

સવાલ : વુઝૂમેં ઔર ક્યા ક્યા આદાબ હૈં?

જવાબ : વુઝૂકે આદાબ બહોત હૈં મસલન : (૧) છુન્ગલિયાં (ટચલી નાની ઉન્ગલી) કા સિરા ભિગોકર કાનોંકે સૂરાખમેં ડાલના. (૨) નમાઝકે વક્તસે પેહલે વુઝૂ કર લેના. (૩) આ'ઝા કો ધોતે વક્ત હાથસે મલના. (૪) અંગૂઠી યા છલ્લે (કડા) કો હિલાના. (૫) દુનિયાકી બાતેં ન કરના. (૬) ઝોરસે પાની મુંહ પર ન મારના. (૭) ઝિયાદા પાની ન બહાના. (૮) હર ઉઝ્વકો ધોતે

વક્ત બિસ્મિલ્લાહ પઢના. (૯) વુઝૂકે બા'દ દુરૂદ શરીફ પઢના. (૧૦) વુઝૂકે બાદ કલિમએ શહાદત ઔર યે દુઆ પઢના:

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِیْ مِنَ التَّوَّابِیْنَ وَاجْعَلْنِیْ مِنَ الْمُتَطَهِّرِیْنَ

અલ્લાહુમ્મજ્ અલ્ની મિનત્તવ્વાબી-ન વજ્અલ્ની મિનલ્ મુતતહ્હિરીન. (૧૧) વુઝૂસે બચા હુવા પાની ખડે હોકર પીના. (૧૨) વુઝૂકે બા'દ દો રકા'ત નમાઝ તહિય્યતુલ વુઝૂ પઢના વગૈરહ.

વુઝૂ તોડનેવાલી ચીઝોંકે બાકી મસાઈલ

સવાલ : નાપાક ચીઝ બદનસે નિકલકર કિતની બેહ જાએ તો વુઝૂ ટૂટતા હૈ?

જવાબ : કોઈ નાપાક ચીઝ બદનસે નિકલકર ઉસ જગહકી તરફ જિસકા વુઝૂ યા ગુસલમેં ધોના ફર્ઝ હૈ થોડીસી ભી બેહ જાએ તો વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ!

સવાલ : આંખમેં ખૂન નિકલકર આંખકે અંદર બહ' બાહિર નહીં નિકલા તો વુઝૂ ટૂટા યા નહીં?

જવાબ : નહીં ટૂટા. ક્યૂંકે આંખકે અંદરકા હિસ્સા ન વુઝૂમેં ધોના ફર્ઝ હૈ ન ગુસલમેં!

સવાલ : અગર ઝખમ પર ખૂન ઝાહિર હુવા ઉસે ઉન્ગલી યા કપડેસે પૂંછ લિયા. ફિર ઝાહિર હુવા ફિર પૂંછ લિયા. કઈ બાર ઐસા કિયા તો વુઝૂ ટૂટા યા નહીં?

જવાબ : યે દેખો કે અગર ખૂન પૂંછા ન જાતા તો બેહ જાનેકે લાઈક થા યા નહીં, અગર ઈતના થા કે બેહ જાતા તો વુઝૂ ટૂટ ગયા. ઔર અગર ઈતના નહીં થા તો વુઝૂ નહીં ટૂટા!

સવાલ : કય (ઉલટી) મેં ક્યા ચીઝ નિકલે તો વુઝૂ ટૂટેગા?

જવાબ : કય (ઉલટી) મેં પિત યા ખૂન યા ખાના યા પાની નિકલે ઔર મુંહ ભરકર હો તો વુઝૂ ટૂટ જાએગા. ઔર અગર ખાલિસ બલગમ નિકલે તો વુઝૂ નહીં ટૂટેગા!

સવાલ : અગર થોડી થોડી કય કઈ મરતબા હુઈ તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : અગર એક મત્લીસે (જીવ ઘભરાનેસે) કઈ બાર કય હુઈ ઔર ઉસકા મજમૂઆ ઈસ કદર હૈ કે મુંહ ભર જાએ તો વુઝૂ ટૂટ જાએગા. હાં અગર એક મત્લીસે થોડી

કય હુઈ ફિર વો મત્લી (ઉબકાઈ) જાતી રહી ઔર દો બારહ મત્લી પૈદા હોકર થોડીસી કય હુઈ તો ઉન દોનોં મરતબાકી કયકો જમા ન કિયા જાએગા. ઔર વુઝૂ નહીં ટૂટેગા!

સવાલ : બદનમેં કિસી જગહ ફુંસી (ફોલ્લી) હે. ઉસમેંસે ખૂન યા પીપ (પરૂ) કા ધબ્બા કપડેમેં લગ જાતા હૈ તો કપડા પાક હૈ યા નાપાક?

જવાબ : અગર ખૂન યા પીપ નિકલકર બેહનેકે લાઈક નહીં હૈ. કપડા લગનેસે ધબ્બા આ જાતા હૈ તો વો કપડા પાક હૈ. લેકિન ફિર ભી ધો ડાલના બેહતર હૈ!

સવાલ : કય અગર મુંહ ભરકર ન હો તો વો નાપાક હૈ યા નહીં?

જવાબ : નહીં!

સવાલ : જોનક (જળો-કીડા) ને બદનમેં ચિમટકર ખૂન પિયા ઔર ભર ગઈ, યા મચ્છર, પિસ્સૂ (ચાંચડ) ને કાટા તો ઉસસે વુઝૂ ટૂટેગા યા નહીં?

જવાબ : જોનકકે ખૂન પીનેસે વુઝૂ ટૂટ જાએગા. અગરચે છુડાનેકે બાદ ઉસકે કાટે હુએ ઝખમસે ખૂન ન બહે. ક્યૂંકે જોનક ઈતના ખૂન પી જાતી હૈ કે અગર વો ખૂન બદનસે નિકલકર ઉસકે પેટમેં ન જાતા તો યકીનન બેહ જાતા. ઔર

મચ્છર, પિસ્સૂકે કાટનેસે વુઝૂ નહીં ટૂટતા. ક્યૂંકે યે બહોત થોડી મિકદારમેં ખૂન પીતે હૈં જો બેહનેકે લાઈક નહીં હોતા!

સવાલ : કિસ કિસમકી નીંદસે વુઝૂ નહીં ટૂટતા?

જવાબ : ખડે ખડે સો જાને યા બગૈર સહારા (ટેક) લગાએ હુએ બૈઠકર સોને યા નમાઝકી કિસી હૈઅત પર સોનેસે વુઝૂ નહીં ટૂટતા. જૈસે સિજદેમેં સો ગયા યા કાઈદામેં સો ગયા તો વુઝૂ નહીં ટૂટેગા!

સવાલ : ક્યા કોઈ શખ્સ ઐસા ભી હૈ કે સો જાનેસે ઉસકા વુઝૂ નહીં ટૂટતા?

જવાબ : હાં અંબિયા (અલૈ.) કા વુઝૂ નીંદસે નહીં ટૂટતા. યે ઉનકી ખુસૂસિયત ઔર ખાસ ફઝીલત થી!

સવાલ : ક્યા નમાઝમેં કેહકહા મારકર (ખિલખિલાકર) હંસનેસે સબકા વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ ઔર કેહકહાસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : કેહકહાસે મુરાદ યે હૈ કે ઈતને ઝોરસે હંસે કે ઉસકી આવાઝ દૂસરે પાસવાલે લોગ સુન સકેં. નમાઝમેં કેહકહા મારકર હંસનેસે વુઝૂ ટૂટનેકી યે શર્તે હૈં. (૧) હંસનેવાલા બાલિગ મર્દ યા ઔરત હો. ક્યૂંકે નાબાલિગકે કેહકહેસે વુઝૂ નહીં ટૂટતા. (૨) જાગતેમેં હંસે. પસ અગર નમાઝમેં સો ગયા

ઔર સોતેમેં કેહકહે મારકર હંસા તો વુઝૂ નહીં ટૂટેગા. (૩) જિસ નમાઝમેં હંસા હે વો રૂકૂઅ સિજદેવાલી નમાઝ હો. પસ નમાઝે જનાઝામેં કેહકહાસે વુઝૂ નહીં ટૂટતા!

સવાલ : ક્યા કિસી દૂસરે શખ્સકે સતર પર નઝર પડ જાનેસે વુઝૂ ટૂટ જાતા હે?

જવાબ : અપને યા કિસી દૂસરે શખ્સકે સતર પર જાનબૂઝકર યા અચાનક નઝર પડનેસે વુઝૂ નહીં ટૂટતા!

ગુસલકે બાકી મસાઈલ

સવાલ : ગુસલકી કિતની કિસ્મેં હૈં?

જવાબ : તીન કિસ્મેં હૈં. (૧) ફર્ઝ, (૨) સુન્નત, (૩) મુસ્તહબ!

સવાલ : ફર્ઝ ગુસલ કિતને હૈં?

જવાબ : છ (૬) હૈં. ઔર ઉનકા બયાન તા'લીમુલ ઈસ્લામકે કિસી અગલે હિસ્સેમેં આએગા!

સવાલ : સુન્નત ગુસલ કિતને હૈં ઔર કૌન કૌનસે હૈં?

જવાબ : ચાર હૈં, ઔર વો ચારોં યે હૈં. (૧) જુમ્આકી નમાઝકે લિયે ગુસલ કરના. (૨) દોનોં ઈદોંકી નમાઝકે લિયે

મોઝોં પર મસહ કરનેકે બાકી મસાઈલ

સવાલ : મસહકી મુદતકા કિસ વક્તસે હિસાબ કિયા જાએ?

જવાબ : જિસ વક્તસે વુઝૂ ટૂટા હૈ ઉસ વક્તસે એક દિન એક રાત યા તીન દિન તીન રાત મસહ જાઈઝ હૈ. જૈસે જુમ્આકી સુબહકો વુઝૂ કરકે મોઝે પહેને ઔર ઉસકા યે વુઝૂ ઝોહરકા વક્ત ખતમ હોને પર ટૂટા તો યે શખ્સ અગર મુકીમ હૈ તો હફતા (શનિવાર) કી ઝોહરકે વક્ત તક મસહ કર સકતા હૈ. ઔર મુસાફિર હૈ તો પીર (સોમવાર) કે દિનકી ઝોહર તક મસહ કર સકતા હૈ!

સવાલ : મસહ કિન કિન ચીઝોંસે ટૂટતા હૈ?

જવાબ : જિન ચીઝોંસે વુઝૂ ટૂટતા હૈ ઉનસે મસહ ભી ટૂટ જાતા હૈ. ઔર ઉનકે અલાવા (૧) મસહકી મુદત ગુઝર જાને (૨) ઔર મોઝે ઉતાર દેને (૩) ઔર તીન ઉન્ગલિયોંકે બરાબર મોઝે ફટ જાનેસે ભી મસહ ટૂટ જાતા હૈ!

સવાલ : અગર વુઝૂ હોનેકી હાલતમેં મોઝા ઉતાર દિયા યા વુઝૂ હોનેકી હાલતમેં મસહકી મુદ્દત પૂરી હો ગઈ તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : ઈન દોનોં સૂરતોંમેં સિર્ફ પાંવ ધોકર મોઝે પહેન લેના કાફી હૈ ઔર પૂરા વુઝૂ કર લેના મુસ્તહબ હૈ!

સવાલ : અગર મુસાફિરને મોઝોં પર મસહ કરના શુરૂ કિયા. ઔર એક દિન એક રાતકે બા'દ ઘર આ ગયા તો ક્યા કરે?

જવાબ : મોઝે ઉતાર દે ઔર નયે સિરેસે મસહ કરના શુરૂ કરે!

સવાલ : અગર મુકીમને મસહ શુરૂ કિયા ઔર ફિર સફરમેં ચલા ગયા તો ક્યા કરે?

જવાબ : અગર એક દિન એક રાત પૂરી હોનેસે પેહલે સફર કિયા તો તીન દિન તીન રાત તક મોઝે પહેને રહે ઔર મસહ કરતા રહે, ઔર એક દિન એક રાત પૂરી હોનેકે બાદ સફર કિયા તો મોઝે ઉતારકર નયે સિરેસે મસહ શુરૂ કરે!

સવાલ : અગર મોઝા કઈ જગહસે થોડા થોડા ફટા હુવા હો તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : એક મોઝા કઈ જગહસે થોડા થોડા ફટા

હુવા હો તો ઉસે જમા કરકે દેખો, અગર મજમૂઆ તીન ઉન્ગલિયોંકે બરાબર હો જાએ તો મસહ નાજાઈઝ હૈ ઔર કમ રહે તો જાઈઝ હૈ. ઔર દોનોં મોઝે ફટે હુએ હોં ઔર દોનોંકી મજમૂઈ ફટન તીન ઉન્ગલિયોંકે બરાબર હો લેકિન હર એકકી ફટન તીન ઉન્ગલિયોંકી મિકદારસે કમ હો તો મસહ જાઈઝ હૈ!

નજાસતે હકીકિયા ઔર ઉસકી તહારતકે બાકી મસાઈલ

સવાલ : ચમડેકી ચીઝેં (જૈસે મોઝે, જૂતી, બિસ્તર બંદ યાની પટ્ટા વગૈરહ) અગર ઉનમેં જિસ્મદાર (દળદાર) નાપાકી લગ જાએ તો કિસ તરહ પાક હોતી હૈં?

જવાબ : જમીન યા કિસી ઔર ચીઝ પર રગડ દેનેસે પાક હો જાતી હૈં. બશર્તેકે રગડનેસે નાપાકીકા જિસ્મ ઔર અસર જાતા રહે!

સવાલ : અગર ઉનહીં ચીઝોંમેં પેશાબ. શરાબ યા ઈસી તરહકી ઔર કોઈ નાપાકી લગ જાએ તો કિસ તરહ પાક કી જાએં?

જવાબ : પાની યા કિસી ઔર બેહનેવાલી પાક ચીઝસે જો નાપાકીકે અસરકો દૂર કર દે ધોકર પાક હોંગી. યા'ની સિવાએ જિસ્મદાર નાપાકીકે ઔર નાપાકી લગ જાએં તો રગડનેસે ચમડેકી ચીઝેં પાક ન હોંગી બલ્કે ધોના જરૂરી હે!

સવાલ : ચાકૂ, છુરી, તલવાર ઔર લોહે યા ચાંદી યા તાંબે, એલ્મૂનિયમ વગૈરહકી ચીઝેં નાપાક હો જાએં તો બગૈર ધોએ પાક હોંગી યા નહીં?

જવાબ : લોહેકી ચીઝેં જબ કે વો સાફ હોં, ઝંગ (કાટ) ન હો ઔર ચાંદી, સોને, તાંબે, એલ્મૂનિયમ, પીતલ વગૈરહ ધાતોંકી ચીઝેં ઔર શીશા (કાચ) કી ચીઝેં ઔર હાથી દાંત યા હડ્ડીકી ચીઝેં ઔર ચીની (ચીનાઈ) કે બરતન યે તમામ ચીઝેં જબકે સાફ ઔર નકશીન ન હોં ઈસ તરહ રગડનેસે કે નાપાકીકા અસર જાતા રહે પાક હો જાતી હૈં!

સવાલ : નકશીન ન હોનેસે ક્યા મુરાદ હે?

જવાબ : યા'ની ઉનકે જિસ્મમેં ઐસે નક્શ ન હોં જિનસે જિસ્મ ઊંચા નીચા હો જાતા હે. ક્યૂંકે ઐસે નકશમેં રગડનેકે બાદ ભી નાપાકી બાકી રેહ જાનેકા એહતિમાલ (સંભવ) હે. હાં સિર્ફ રંગકે નક્શ હોં તો યે ચીઝેં રગડનેસે પાક હો જાએંગી!

સવાલ : જમીન પર નજાસત મસલન પેશાબ યા શરાબ વગૈરહ ગિર જાએ તો કિસ તરહ પાક હોગી?

જવાબ : જમીન જબ ખુશ્ક હો જાએ ઔર નજાસતકા અસર (રંગ, બૂ, મઝા) જાતા રહે તો પાક હો જાતી હૈ!

સવાલ : મકાન યા મસ્જિદ વગૈરહમેં પક્કી ઈંટોં યા પત્થરકે ફર્શ યા દીવાર પર નજાસત (નાપાકી) લગ જાએ તો કિસ તરહ પાક કી જાએ?

જવાબ : ઈંટ ઔર પત્થર જો ઈમારતમેં લગે હુએ હોં ખુશ્ક હોં જાને ઔર નજાસતકા અસર જાતે રેહનેસે પાક હો જાતે હૈં!

સવાલ : જો ચીઝેં કે ધોનેમેં નિચોડી નહીં જા સકતીં મસલન તાંબેકે બરતન યા બિછાનેકે મોટે મોટે ગદ્દે. તો ઉનકો પાક કરનેકે લિયે કિસ તરહ ધોયા જાએ?

જવાબ : ઐસી ચીઝેં જિનકો નિચોડના ગૈર મુમકિન (અશક્ય) યા મુશ્કિલ હૈ. ઉનકે ધોનેકા તરીકા યે હૈ કે એક મરતબા ધોકર છોડ દો. જબ પાની ટપકના બંદ હો જાએ તો દૂસરી બાર ધોકર છોડ દો. જબ પાની ટપકના બંદ હો જાએ તો તીસરી બાર ધો ડાલો પાક હો જાએગી. મગર ધોનેમેં જિસ કદર મલના મુમકિન હો ઉસ કદર મલના જરૂરી હૈ તાકે

નજાસત નિકાલનેમેં અપની તાકત ભર કોશિશ હો જાએ!

સવાલ : મિટ્ટીકે બરતન નાપાક હો જાએં તો પાક હો સકતે હૈં યા નહીં?

જવાબ : મિટ્ટીકે બરતન ભી ધોનેસે પાક હો જાતે હૈં ઔર ઉનકે પાક કરનેકા વોહી તરીકા હૈ જો ઈસસે પેહલે સવાલ વ જવાબમેં લિખ્ખા ગયા!

સવાલ : નાપાક ચીઝ મસલન ગોબર (છાણ) જલકર રાખ હો જાએ તો વો રાખ પાક હૈ યા નાપાક?

જવાબ : નાપાક ચીઝ જબ જલકર રાખ હો જાએ તો વો રાખ પાક હૈ!

સવાલ : ઘી મેં ચૂહા (ઉંદર) ગિરકર મર ગયા તો ઉસકા ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : ઘી અગર જમા હુવા હો તો ચૂહા ઔર ઉસકે આસપાસકા ઘી નિકાલ ડાલો. બાકી ઘી પાક હૈ. ઔર અગર પિઘલા હુવા હો તો તમામ ઘી નાપાક હૈ!

સવાલ : નાપાક ઘી યા તેલ કિસ તરહ પાક કિયા જાએ?

જવાબ : નાપાક ઘી યા તેલમેં ઉસકે બરાબર પાની ડાલકર જોશ દો, ફિર ઘી યા તેલ જો પાનીકે ઉપર આ જાએ ઉસે ઉતાર લો ઔર તીન મરતબા ઈસી તરહ કરો તો વો ઘી

યા તેલ પાક હો જાએગા!

ઈસ્તિન્જેકે બાકી મસાઈલ

સવાલ : ઈસ્તિન્જેકી કૌન કૌનસી સૂરતેં મકરૂહ હૈં?

જવાબ : (૧) કિબ્લાકી તરફ મુંહ યા પીઠ કરકે ઈસ્તિન્જા કરના. (૨) ઐસી જગહ ઈસ્તિન્જા કરના કે કિસી શખ્સકી નઝર ઈસ્તિન્જા કરનેવાલેકે સતર પર પડતી હો. મકરૂહ હૈ!

સવાલ : પાખાના પેશાબ કરનેકી હાલતમેં ક્યા ક્યા બાતેં મકરૂહ હૈં?

જવાબ : (૧) કિબ્લાકી તરફ મુંહ યા પીઠ કરકે પાખાના પેશાબ કરના. (૨) ખડે હોકર પેશાબ કરના. (૩) તાલાબ, યા નહેર યા કુંવેંકે અંદર. (૪) યા ઉનકે કિનારે પર પાખાના પેશાબ કરના. (૫) મસ્જિદકી દીવારકે પાસ. (૬) યા કબ્રસ્તાનમેં પાખાના પેશાબ કરના. (૭) ચૂહેકે બિલ (દર) યા કિસી સૂરાખમેં પેશાબ કરના. (૮) પેશાબ પાખાના કરતે વક્ત બાતેં કરના. (૯) નીચી તરફ બૈઠકર ઊંચી જગહ પર પેશાબ કરના. (૧૦) આદમિયોંકે બૈઠને યા રાસ્તા ચલનેકી જગહ પાખાના પેશાબ કરના. (૧૧) વુઝૂ યા ગુસલ કરનેકી જગહમેં

પેશાબ પાખાના કરના યે તમામ બાતેં મકરૂહ હૈં.

પાનીકે બાકી મસાઈલ

સવાલ : ધૂપસે ગરમ હુએ પાનીસે વુઝૂ જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : જાઈઝ હૈ, લેકિન બેહતર નહીં!

સવાલ : વુઝૂ કરતે વક્ત બદનસે પાનીકે કતરે બરતનમેં ગિરે તો ઉસ પાનીસે વુઝૂ જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : વુઝૂ કરતે વક્ત જો પાની બદનસે ગિરતા હૈ (અગર બદન પર નજાસતે હકીકિયા ન હો તો) વો મુસ્તઅમલ (વપરાયેલું) પાની કેહલાતા હૈ. મુસ્તઅમલ પાની ગૈર મુસ્તઅમલ પાનીમેં મિલ જાએ તો ઉસકા હુકમ યે હૈ કે જબ તક મુસ્તઅમલ પાનીકી મિકદાર ગૈર મુસ્તઅમલસે કમ રહે ઉસ વક્ત તક ઉસસે વુઝૂ ઔર ગુસલ જાઈઝ હૈ. ઔર જબ મુસ્તઅમલ પાનીકી મિકદાર ગૈર મુસ્તઅમલકે બરાબર યા ઉસસે ઝિયાદા હો જાએ તો ફિર ઉસસે વુઝૂ ઔર ગુસલ નાજાઈઝ હૈ!

સવાલ : અગર પાનીમેં કોઈ પાક ચીઝ મિલ જાએ. મસલન સાબૂન યા જાફરાન તો ઉસસે વુઝૂ જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : પાનીમેં પાક ચીઝ મિલનેસે એક દો વસ્ફ (ગુણ) બદલ જાને પર ભી વુઝૂ જાઈઝ રેહતા હૈ. હાં જબ તીનોં વસ્ફ બદલ જાએં ઔર પાની ગાડા હો જાએ તો વુઝૂ નાજાઈઝ હો જાતા હૈ.

સવાલ : અગર તાલાબ યા હૌઝ શરઈ ગઝસે દો ગઝ ચૌડા ઔર પચાસ ગઝ લંબા હો યા ચાર ગઝ ચૌડા ઔર પચીસ ગઝ લંબા યા પાંચ ગઝ ચૌડા ઔર બીસ ગઝ લંબા હો તો વો જારી (યાની વહેતા) પાનીકે હુકમમેં હોગા યા નહીં?

જવાબ : હાં વો જારી પાનીકે હુકમમેં હૈ!

સવાલ : અગર હૌઝકા ખુલા હુવા મુંહ શરઈ મિકદારસે કમ હૈ. લેકિન નીચેકા હિસ્સા ઉસકા બહોત બડા હૈ તો વો બડે હૌઝ ઔર જારી પાનીકે હુકમમેં હૈ યા નહીં?

જવાબ : અગર હૌઝ દસ[1] ગઝ લંબા દસ ગઝ ચૌડા હૈ લેકિન ઉસકે ચારોં તરફ યા કિસી એક દો તરફસે ઉસકા મુંહ છુપા દિયા હૈ તો જિસ ચીઝસે છુપાયા હૈ. અગર વો પાનીસે ઊંચી ઔર અલગ રેહતી હૈ તો વો હૌઝ ઠીક હૈ.

---

૧. ગઝસે શરઈ ગઝ મુરાદ હૈ જો નંબરી ગઝસે તકરીબન ૯ ગિરહકા હોતા હૈ.

જવાબ : પાનીમેં પાક ચીઝ મિલનેસે એક દો વસ્ફ (ગુણ) બદલ જાને પર ભી વુઝૂ જાઈઝ રેહતા હૈ. હાં જબ તીનોં વસ્ફ બદલ જાએં ઔર પાની ગાડા હો જાએ તો વુઝૂ નાજાઈઝ હો જાતા હૈ.

સવાલ : અગર તાલાબ યા હૌઝ શરઈ ગઝસે દો ગઝ ચૌડા ઔર પચાસ ગઝ લંબા હો યા ચાર ગઝ ચૌડા ઔર પચીસ ગઝ લંબા યા પાંચ ગઝ ચૌડા ઔર બીસ ગઝ લંબા હો તો વો જારી (યાની વહેતા) પાનીકે હુકમમેં હોગા યા નહીં?

જવાબ : હાં વો જારી પાનીકે હુકમમેં હૈ!

સવાલ : અગર હૌઝકા ખુલા હુવા મુંહ શરઈ મિકદારસે કમ હૈ. લેકિન નીચેકા હિસ્સા ઉસકા બહોત બડા હૈ તો વો બડે હૌઝ ઔર જારી પાનીકે હુકમમેં હૈ યા નહીં?

જવાબ : અગર હૌઝ દસ[1] ગઝ લંબા દસ ગઝ ચૌડા હૈ લેકિન ઉસકે ચારોં તરફ યા કિસી એક દો તરફસે ઉસકા મુંહ છુપા દિયા હૈ તો જિસ ચીઝસે છુપાયા હૈ. અગર વો પાનીસે ઊંચી ઔર અલગ રેહતી હૈ તો વો હૌઝ ઠીક હૈ.

---

૧. ગઝસે શરઈ ગઝ મુરાદ હૈ જો નંબરી ગઝસે તકરીબન ૯ ગિરહકા હોતા હૈ.

જવાબ : પાનીમેં પાક ચીઝ મિલનેસે એક દો વસ્ફ (ગુણ) બદલ જાને પર ભી વુઝૂ જાઈઝ રેહતા હૈ. હાં જબ તીનોં વસ્ફ બદલ જાએં ઔર પાની ગાડા હો જાએ તો વુઝૂ નાજાઈઝ હો જાતા હૈ.

સવાલ : અગર તાલાબ યા હૌઝ શરઈ ગઝસે દો ગઝ ચૌડા ઔર પચાસ ગઝ લંબા હો યા ચાર ગઝ ચૌડા ઔર પચીસ ગઝ લંબા યા પાંચ ગઝ ચૌડા ઔર બીસ ગઝ લંબા હો તો વો જારી (યાની વહેતા) પાનીકે હુકમમેં હોગા યા નહીં?

જવાબ : હાં વો જારી પાનીકે હુકમમેં હૈ!

સવાલ : અગર હૌઝકા ખુલા હુવા મુંહ શરઈ મિકદારસે કમ હૈ. લેકિન નીચેકા હિસ્સા ઉસકા બહોત બડા હૈ તો વો બડે હૌઝ ઔર જારી પાનીકે હુકમમેં હૈ યા નહીં?

જવાબ : અગર હૌઝ દસ[1] ગઝ લંબા દસ ગઝ ચૌડા હૈ લેકિન ઉસકે ચારોં તરફ યા કિસી એક દો તરફસે ઉસકા મુંહ છુપા દિયા હૈ તો જિસ ચીઝસે છુપાયા હૈ. અગર વો પાનીસે ઊંચી ઔર અલગ રેહતી હૈ તો વો હૌઝ ઠીક હૈ.

---

૧. ગઝસે શરઈ ગઝ મુરાદ હૈ જો નંબરી ગઝસે તકરીબન ૯ ગિરહકા હોતા હૈ.

ઔર જારી પાનીકે હુકમમેં હૈ. ઔર અગર વો ચીઝ જિસસે પાની છુપાયા હૈ પાનીસે લગી રેહતી હૈ તો વો હૌઝ ઠીક નહીં ઔર થોડે પાનીકા હુકમ રખતા હૈ!

ખુલાસા યે કે પાનીકા ઉતના હિસ્સા મોઅતબર હૈ જિતના ઉપરસે ખુલા હુવા હો. યા'ની કિસી ચીઝસે લગા હુવા ન હો. ઉસકી મિકદાર શરઈ મિકદારકે બરાબર હોની ચાહિયે. અગર ખુલા હુવા હિસ્સા કમ હૈ તો નીચેસે ચાહે જિતના ઝિયાદા હો ઉસકા એ'તિબાર નહીં.

કુંવેંકે બાકી મસાઈલ

સવાલ : અગર કુંવેંમેં કબૂતર યા ચિડિયાકી બીટ (ચકલીની હગાર) ગિર જાએ તો ઉસકા ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : કબૂતર ઔર ચિડિયાકી બીટ યા ઊંટ, બકરી, ભેડકી દો ચાર મેંગનિયોંસે કુંવા નાપાક નહીં હોતા!

સવાલ : અગર કુંવેંમેં કાફિર ડોલ નિકાલનેકે લિયે ઉતરા ઔર પાનીમેં ગોતા લગાયાં તો કુંવેંકા ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : અગર ઉસ કાફિરકો કુંવેંમેં ઉતરનેસે પેહલે નેહલા દિયા જાએ ઔર પાક કપડા સતર પર બાંધકર કુંવેંમેં ઉતરે તો કુંવાં પાક હૈ. ઔર ઉતરનેસે પેહલે નહીં નહાયા.

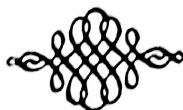
ઔર અપને મુસ્તઅમલ (પેહને હુએ) કપડેકે સાથ ઉતરા તો કુંવેંકા સારા પાની નિકાલા જાએ. ક્યૂંકે કાફિરોંકા બદન ઔર કપડા અકસર નાપાક હી રેહતા હૈ!

સવાલ : અગર કુંવેં પર કોઈ ખાસ ડોલ પડા ન રેહતા હો બલ્કે લોગ છોટે બડે મુખ્તલિફ ડોલોંસે પાની ભરતે હોં. તો ઉસ કુંવેંકો પાક કરનેકે લિયે કિસ ડોલસે પાની નિકાલા જાએ?

જવાબ : જબ કે કુંવેં પર કોઈ ખાસ ડોલ ન હો. યા કુંવેંકા ખાસ ડોલ બહોત બડા યા બહોત છોટા હો તો ઈન સૂરતોંમેં દરમિયાની ડોલકા એ'તિબાર હૈ. દરમિયાની ડોલ વો હૈ જિસમેં અસ્સી (૮૦) અંગ્રેજી રૂપિયા ભરકે સેરસે સાડે તીન સેર પાની સમાતા હો!

નોટ :- યહાં તક તા'લીમુલ ઈસ્લામ હિસ્સા દોમમેં આએ હુએ મસાઈલ પર ઈઝાફા (વધારો) થા. અબ ઉનસે આગેકે મસાઈલ શુરૂ હોતે હૈં.

તયમ્મુમકા બયાન

સવાલ : તયમ્મુમ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : પાક મિટ્ટી યા કિસી ઐસી ચીઝસે જો મિટ્ટીકે હુકમમેં હો બદનકો નજાસતે હુકમિયાસે પાક કરનેકો તયમ્મુમ કેહતે હૈં!

સવાલ : તયમ્મુમ કબ જાઈઝ હોતા હે?

જવાબ : જબ પાની ન મિલે, યા પાનીકે ઈસ્તે'માલ કરનેસે બીમાર હો જાને યા બીમારી બઢ્હ જાનેકા અંદેશા (ડર) હો તો તયમ્મુમ કરના જાઈઝ હોતા હે!

સવાલ : પાની ન મિલનેકી ક્યા ક્યા સૂરતેં હૈં?

જવાબ : જબ પાની એક મીલ દૂર હો યા કિસી દુશ્મનકે ખૌફસે પાની ન લે સકતા હો. મસલન ઘરસે બહિર કુંવાં મૌજૂદ હે મગર ડર હે કે ઘરસે નિકલા તો દુશ્મન યા ચોર માર ડાલેગા, યા કુંવેંકે પાસ બડા ભારી સાંપ ફિર રહા હે યા શેર ખડા હે, યા થોડા પાની અપને પાસ મૌજૂદ હે મગર ડર હે કે અગર ઉસે વુઝૂમેં ખર્ચ કર દિયા તો પ્યાસસે તકલીફ હોગી, યા કુંવાં મૌજૂદ હે મગર ડોલ રસ્સી નહીં હે, યા પાની મૌજૂદ હે મગર યે શખ્સ ઉઠકર ઉસે લે નહીં સકતા.

ઔર દૂસરા આદમી મૌજૂદ નહીં. યે સબ સૂરતેં પાની ન હોનેકે હુકમમેં દાખિલ હૈં!

સવાલ : બીમાર હો જાનેકા ખૌફ કબ મોઅતબર હૈ?

જવાબ : જબકે અપને તજુર્બાસે ગુમાન ગાલિબ હો જાએ યા કિસી બડે કાબિલ હકીમ (ડૉકટર) કે કેહનેસે માલૂમ હો કે પાનીકે ઈસ્તે'માલ કરનેસે બીમાર હો જાએગા તો તયમ્મુમ દુરૂસ્ત હૈ!

સવાલ : પાનીકે એક મીલ દૂર હોનેસે ક્યા મુરાદ હૈ ઝરા ખોલકર બયાન કરો?

જવાબ : જબ ઈન્સાન કિસી ઐસી જગહ પર હો જહાં પાની મૌજૂદ નહીં. લેકિન ઉસે કિસીકે બતાનેસે યા અપની અટકલસે ઈસ બાતકા ગુમાન ગાલિબ હો જાએ કે પાની એક મીલકે અંદર હૈ તો પાની લાના ઔર વુઝૂ કરના જરૂરી હૈ!

મગર જબ કોઈ બતાનેવાલા ભી ન હો. ઔર કિસી તરીકાસે ભી પાનીકા પતા ન ચલે યા પાનીકા પતા તો ચલે લેકિન વો એક મીલ યા ઉસસે ઝિયાદા દૂર હો તો ફિર પાની લાના જરૂરી નહીં. તયમ્મુમ કર લેના જાઈઝ હૈ!

સવાલ : તયમ્મુમમેં ફર્ઝ કિતને હૈં?

જવાબ : તીન ફર્ઝ હૈં. અવ્વલ નિય્યત કરના. દૂસરે

દોનોં હાથ મિટ્ટી પર મારકર મુંહ પર ફેરના. તીસરે દોનોં હાથ મિટ્ટી પર મારકર દોનોં હાથોંકો કોહનિયોં સમેત મલના!

સવાલ : તયમ્મુમ કરનેકા પૂરા તરીકા બતાઓ?

જવાબ : અવ્વલ નિય્યત કરો કે મૈં નાપાકી દૂર કરને ઔર નમાઝ પળ્હનેકે લિયે તયમ્મુમ કરતા હૂં. ફિર દોનોં હાથ મિટ્ટીકે બડે ઢેલે પર મારકર ઉનહેં ઝાડ દો. ઝિયાદા મિટ્ટી લગ જાએ તો મુંહસે ફૂંક દો ઔર દોનોં હાથોંકો મુંહ પર ઈસ તરહ ફેરો કે કોઈ જગહ બાકી ન રેહ જાએ, એક બાલ બરાબર જગહ છૂટ જાએગી તો તયમ્મુમ જાઈઝ ન હોગા. ફિર દૂસરી મરતબા દોનોં હાથ મિટ્ટી પર મારો. ઔર ઉનહેં ઝાડકર પેહલે બાએં હાથકી ચારોં ઉન્ગલિયાં સીધે હાથકી ઉન્ગલિયોંકે સિરોંકે નીચે રખકર ખીંચતે હુએ કોહની તક લે જાઓ, ઈસ તરહ લે જાનેમેં સીધે હાથકે નીચેકી તરફ હાથ ફિર જાએગા. ફિર બાએં હાથકી હથેલી સીધે હાથકે ઉપરકી તરફ કોહનીસે ઉન્ગલિયોં તક ખીંચતે હુએ લાઓ. ઔર બાએં હાથકે અંગૂઠેકે અંદરકી જાનિબકો સીધે હાથકે અંગૂઠેકી પુશ્ત પર ફેરો. ફિર ઈસી તરહ સીધે હાથકો બાએં પર ફેરો. ફિર ઉન્ગલિયોંકા ખિલાલ કરો, અગર અંગૂઠી પહેને હુએ હો તો ઉસે ઉતારના યા હિલાના જરૂરી હૈ. દાઢીકા ખિલાલ કરના

ભી સુન્નત હૈ.

સવાલ : વુઝૂ ઔર ગુસલ દોનોંકા તયમ્મુમ જાઈઝ હૈ? યા સિર્ફ વુઝૂકા?

જવાબ : દોનોંકા તયમ્મુમ જાઈઝ હૈ!

સવાલ : કિન ચીઝોં પર તયમ્મુમ કરના જાઈઝ હૈ?

જવાબ : પાક મિટ્ટી ઔર રેત ઔર પત્થર ઔર ચૂના ઔર મિટ્ટીકે કચ્ચે યા પક્કે બરતન જિન પર રોગન (રંગ) ન હો ઔર મિટ્ટીકી કચ્ચી યા પક્કી ઈંટેં ઔર મિટ્ટી યા ઈંટોં યા પત્થર યા ચૂનેકી દીવાર ઔર ગેરૂ (એક તરહકી લાલ મિટ્ટી) ઔર મુલ્તાની (ચિકની મિટ્ટી) પર તયમ્મુમ કરના જાઈઝ હૈ. ઈસી તરહ પાક ગુબાર (ધૂળ) સે ભી તયમ્મુમ કરના જાઈઝ હૈ!

સવાલ : કિન ચીઝોં પર તયમ્મુમ ના જાઈઝ હૈ?

જવાબ : લકડી, લોહા, સોના, ચાંદી, તાંબા, પીતલ, એલ્મૂનિયમ, શીશા (કાચ), રાંગ, જિસ્ત (એક કિસમકા ધાતુ), ગેહૂં, જવ, ઔર તમામ અનાજ, કપડા, રાખ, ઈન તમામ ચીઝોં પર નાજાઈઝ હૈ. યૂં સમઝો કે જો ચીઝેં આગમેં પિઘલ જાતી હૈં યા જલકર રાખ હો જાતી હૈં ઉન પર તયમ્મુમ નાજાઈઝ હૈ!

સવાલ : પત્થર યા ચૂને યા ઈંટોંકી દીવાર પર ગુબાર (ધૂળ) ન હો તો તયમ્મુમ જાઈઝ હોગા યા નહીં?

જવાબ : જિન ચીઝોં પર હમને તયમ્મુમ જાઈઝ બતાયા હે ઉન પર ગુબાર હોનેકી શર્ત નહીં હે પત્થર યા ઈંટ યા મિટ્ટીકે બરતન ધુલે હુએ હોં જબ ભી ઉન પર તયમ્મુમ જાઈઝ હે!

સવાલ : જિન ચીઝોં પર તયમ્મુમ નાજાઈઝ હૈ અગર ઉન પર ગુબાર હો તો તયમ્મુમ હો જાએગા યા નહીં?

જવાબ : હાં જબ ઈતના ગુબાર હો કે હાથ મારનેસે ઉડને લગે યા ઉસ ચીઝ પર હાથ રખકર ખીંચનેસે નિશાન પડ જાએ તો તયમ્મુમ જાઈઝ હે!

સવાલ : અગર કુરઆન મજીદ પઢને યા છૂને યા મસ્જિદમેં જાને યા અઝાન કેહને યા સલામકા જવાબ દેનેકી નિય્યતસે તયમ્મુમ કિયા તો ઉસસે નમાઝ જાઈઝ હે યા નહીં?

જવાબ : જાઈઝ નહીં!

સવાલ : નમાઝે જનાઝા યા સિજદએ તિલાવતકી નિય્યતસે તયમ્મુમ કિયા તો ઉસસે નમાઝ જાઈઝ હે યા નહીં?

જવાબ : જાઈઝ હે!

સવાલ : અગર પાની ન મિલનેકી વજહસે તયમ્મુમ

સવાલ : અગર અમામા (પાઘડી) કા એક કિનારા નાપાક હૈ મગર નમાઝ પઢનેવાલેને ઉસ કિનારેકો અલગ કર દિયા. દૂસરે કિનારેસે આધા અમામા બાંધ લિયા તો નમાઝ હો જાએગી યા નહીં?

જવાબ : જો કપડા નમાઝીકે બદનસે ઐસા તઅલ્લુક રખતા હો કે ઉસકે હરકત કરનેસે (હિલનેસે) વો ભી હરકત કરે. ઐસે કપડેકા પાક હોના શર્ત હૈ. પસ ઈસ સૂરતમેં નમાઝ ન હોગી. ક્યૂંકે નમાઝીકે હિલનેસે અમામા જરૂર હિલેગા.

નમાઝકી તીસરી શર્ત (જગહ પાક હોને) કા બયાન

સવાલ : જગહ પાક હોનેસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : નમાઝ પઢનેવાલેકે દોનોં કદમોં ઔર ઘુટનોં ઔર હાથોં ઔર સિજદેકી જગહકા પાક હોના જરૂરી હૈ!

સવાલ : જિસ ચીઝ પર નમાઝ પઢી જાએ અગર ઉસકી દૂસરી જાનિબ નાપાક હો તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : અગર લકડીકે તખ્તે યા પત્થર યા બિછી હુઈ ઈંટોં પર યા કિસી ઔર ઐસી હી સખ્ત યા મોટી (જાડી) ચીઝ પર નમાઝ પળ્હી. ઔર ઉસકા વો રૂખ જિસ પર નમાઝ પળ્હી પાક હૈ તો નમાઝ હો જાએગી. દૂસરા રૂખ નાપાક હો તો કુછ હરજ નહીં!

ઔર અગર પતલે કપડે પર નમાઝ પળ્હી ઔર ઉસકે દૂસરે રૂખ પર નાપાકી થી તો નમાઝ દુરૂસ્ત ન હોગી!

સવાલ : અગર કપડા દોહરા (ડબલ) હો ઔર ઉપરવાલા પાક, નીચેવાલા નાપાક હો તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : અગર યે દોનોં આપસમેં સિલે હુએ ન હોં ઔર ઉપરવાલા ઈતના મોટા (જાડા) હો કે નીચેકી નજાસતકી બૂ યા રંગ મા'લૂમ ન હોતા હો તો નમાઝ જાઈઝ હૈ, ઔર અગર દોનોં તહેં કપડેકી સિલી હુઈ હૈં તો એહતિયાત યે હૈ કે ઉસ પર નમાઝ ન પળ્હે!

સવાલ : નાપાક જમીન યા કપડે યા ફર્શ પર પાક કપડા બિછાકર નમાઝ પળ્હ લે તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : જબ કે ઉપરવાલે કપડેમેં નીચેકી નજાસતકી બૂ યા રંગ ઝાહિર ન હો તો નમાઝ જાઈઝ હૈ!

સવાલ : અગર નમાઝકી જગહ પાક હૈ. લેકિન કહીં

આસપાસ નજાસત (નાપાકી) હૈ ઔર ઉસકી બૂ નમાઝમેં આતી હૈ તો નમાઝ હોગી યા નહીં?

જવાબ : નમાઝ હો જાએગી, લેકિન જાનબૂઝકર ઐસી જગહ પર નમાઝ પઢના અચ્છા નહીં.

નમાઝકી ચોથી શર્ત (સતર છુપાને) કા બયાન

સવાલ : સતર છુપાનેસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : મર્દકો નાફસે ઘુટને તક અપના બદન છુપાના ફર્ઝ હૈ. યે ઐસા ફર્ઝ હૈ કે નમાઝકે અંદર ભી ફર્ઝ હૈ ઔર નમાઝકે બાહિર ભી ફર્ઝ હૈ. ઔર ઔરતકો સિવાએ દોનોં હથેલિયોં ઔર પાંવ ઔર મુંહકે તમામ બદન ઢાંકના ફર્ઝ હૈ. અગરચે ઔરતકો નમાઝમેં મુંહ છુપાના ફર્ઝ નહીં લેકિન ગૈર મરદોંકે સામને બે પરદા ખુલે મુંહ આના ભી જાઈઝ નહીં!

સવાલ : અગર સતરકા કોઈ હિસ્સા બિલા કસ્દ (અચાનક) ખુલ જાએ તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : અગર ચોથાઈ ઉઝ્વ ખુલ જાએ ઔર ઈતની દેર ખુલા રહે જિતની દેરમેં તીન બાર :

સુબ્હાન રબ્બિયલ અઝીમ. سُبۡحَانَ رَبِّیَ الۡعَظِیۡم

કેહ સકે તો નમાઝ ટૂટ જાએગી, ઔર ખુલતે હી ફૌરન ઢાંક લિયા તો નમાઝ સહીહ હોગી!

સવાલ : અગર કોઈ શખ્સ અંધેરેમેં નંગા નમાઝ પળ્હ લે તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : અગર કપડા હોતે હુએ નંગે બદન નમાઝ પળ્હી તો અંધેરેમેં હો યા ઉજાલેમેં નમાઝ ન હોગી!

સવાલ : અગર જાનબૂઝકર ચોથાઈ ઉઝ્વ ખોલે તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : જાનબૂઝકર ચોથાઈ ઉઝ્વ ખોલતે હી નમાઝ ટૂટ જાએગી!

સવાલ : અગર કિસીકે પાસ બિલકુલ કપડા ન હો તો ક્યા કરે?

જવાબ : અગર કિસી તરહકા કપડા ન હો તો કિસી ઔર ચીઝસે બદન ઢાંકે. મસલન દરખ્તોંકે પત્તે યા ટાટ વગૈરહ. ઔર જબ કુછ ભી સતર ઢાંકનેકો ન મિલે તો નંગા નમાઝ પળ્હ લે લેકિન ઉસ હાલતમેં બૈઠકર નમાઝ પળ્હના ઔર રૂકૂઅ ઔર સિજદેકો ઈશારેસે અદા કરના બેહતર હૈ!

નમાઝકી પાંચવીં શર્ત (વક્ત) કા બયાન

સવાલ : નમાઝકે લિયે વક્ત શર્ત હોનેસે ક્યા મુરાદ હે?

જવાબ : નમાઝકો અદા કરનેકે લિયે યે શર્ત હે કે જો વક્ત ઉસકે લિયે મુકર્રર કિયા ગયા હે ઉસી વક્તમેં પઢી જાએ. ઉસ વક્તસે પેહલે પઢનેસે તો બિલકુલ નમાઝ દુરૂસ્ત ન હોગી. ઔર ઉસકે બાદ પઢનેસે અદા નહીં બલ્કે કઝા હોગી!

સવાલ : નમાઝ કિતને વક્તોંકી ફર્ઝ હે?

જવાબ : દિન રાતમેં પાંચ વક્તકી પાંચ નમાઝેં ફર્ઝ હેં. ઉનકે અલાવા એક નમાઝે વિત્ર વાજિબ હે!

સવાલ : ફર્ઝ, વાજિબ, સુન્નત, નફલ કિસે કેહતે હેં. ઔર ઉનમેં ક્યા ક્યા ફર્ક હેં?

જવાબ : ફર્ઝ ઉસે કેહતે હેં જો કતઈ દલીલસે સાબિત હો. યાની ઉસકે સુબૂતમેં કોઈ શુબહ ન હો, ઉસકી ફરઝિય્યતકા ઈન્કાર કરનેવાલા કાફિર હો જાતા હે ઔર બગૈર

ઉઝ્ર છોડનેવાલા ફાસિક ઔર અઝાબકા મુસ્તહિક હોતા હૈ. વાજિબ વો હૈ જો ઝન્ની દલીલસે સાબિત હો, ઉસકા ઈન્કાર કરનેવાલા કાફિર નહીં હોતા, હાં બગૈર ઉઝ્ર છોડનેવાલા ફાસિક ઔર અઝાબકા મુસ્તહિક હોતા હૈ. સુન્નત ઉસ કામકો કેહતે હૈં જિસકો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને યા સહાબએ કિરામ (રદિ.) ને કિયા હો યા કરનેકા હુકમ ફરમાયા હો. નફલ ઉન કામોંકો કેહતે હૈં જિનકી ફઝીલત શરીઅતમેં સાબિત હો. ઉનકે કરનેમેં સવાબ ઔર છોડનેમેં અઝાબ ન હો ઉસે મુસ્તહબ ઔર મન્દૂબ ઔર તતવ્વુઅ ભી કેહતે હૈં!

સવાલ : ફર્ઝકી કિતની કિસ્મેં હૈં?

જવાબ : દો કિસ્મેં હૈં. ફર્ઝે ઐન ઔર ફર્ઝે કિફાયા. ફર્ઝે ઐન ઉસ ફર્ઝકો કેહતે હૈં જિસકા અદા કરના હર શખ્સ પર જરૂરી હો ઔર બગૈર ઉઝ્ર છોડનેવાલા ફાસિક ઔર ગુનેહગાર હો. ઔર ફર્ઝે કિફાયા વો ફર્ઝ હૈ જો એક દો આદમિયોંકે અદા કરનેસે સબકે ઝિમ્મેસે ઉતર જાએ. ઔર કોઈ અદા ન કરે તો સબકે સબ ગુનેહગાર હોં!

સવાલ : સુન્નતકી કિતની કિસ્મેં હૈં?

જવાબ દો કિસ્મેં હૈં. (૧) સુન્નતે મુઅક્કદહ ઔર

(૨) સુન્નતે ગૈર મુઅક્કદહ. સુન્નતે મુઅક્કદહ ઉસ કામકો કેહતે હૈં જિસે હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને હમેશા કિયા હો યા કરનેકે લિયે ફરમાયા હો ઔર હમેશા કિયા ગયા હો યાની બગૈર ઉઝર કભી ન છોડા હો, ઐસી સુન્નતોંકો બગૈર ઉઝર છોડ દેના ગુનાહ હૈ. ઔર છોડનેકી આદત કર લેના સખ્ત ગુનાહ હૈ. ઔર સુન્નતે ગૈર મુઅક્કદહ ઉસે કેહતે હૈં જિસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અકસર કિયા હો. લેકિન કભી કભી બગૈર ઉઝ્ર છોડ ભી દિયા હો. ઉન સુન્નતોંકે કરનેમેં મુસ્તહબસે ઝિયાદા સવાબ હૈ. ઔર છોડનેમેં ગુનાહ નહીં, ઉન સુન્નતોંકો સુનને ઝવાઈદ ભી કેહતે હૈં!

સવાલ : હરામ ઔર મકરૂહે તેહરીમી ઔર મકરૂહે તન્ઝીહીસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : હરામ ઉસ કામકો કેહતે હૈં જિસકી મમાનિઅત દલીલે કત્ઈસે સાબિત હો ઔર ઉસકા કરનેવાલા ફાસિક ઔર અઝાબકા મુસ્તહિક હો. ઔર ઉસકા મુન્કિર કાફિર હો. ઔર મકરૂહે તેહરીમી ઉસ કામકો કેહતે હૈં. જિસકી મમાનિઅત દલીલે ઝન્નીસે સાબિત હો, ઉસકા મુન્કિર કાફિર નહીં મગર કરનેવાલા ઉસકા ભી ગુનેહગાર

ઉઝ્ર છોડનેવાલા ફાસિક ઔર અઝાબકા મુસ્તહિક હોતા હૈ. વાજિબ વો હૈ જો ઝન્ની દલીલસે સાબિત હો, ઉસકા ઈન્કાર કરનેવાલા કાફિર નહીં હોતા, હાં બગૈર ઉઝ્ર છોડનેવાલા ફાસિક ઔર અઝાબકા મુસ્તહિક હોતા હૈ. સુન્નત ઉસ કામકો કેહતે હૈં જિસકો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને યા સહાબએ કિરામ (રદિ.) ને કિયા હો યા કરનેકા હુકમ ફરમાયા હો. નફલ ઉન કામોંકો કેહતે હૈં જિનકી ફઝીલત શરીઅતમેં સાબિત હો. ઉનકે કરનેમેં સવાબ ઔર છોડનેમેં અઝાબ ન હો ઉસે મુસ્તહબ ઔર મન્દૂબ ઔર તતવ્વુઅ ભી કેહતે હૈં!

સવાલ : ફર્ઝકી કિતની કિસ્મેં હૈં?

જવાબ : દો કિસ્મેં હૈં. ફર્ઝે ઐન ઔર ફર્ઝે કિફાયા. ફર્ઝે ઐન ઉસ ફર્ઝકો કેહતે હૈં જિસકા અદા કરના હર શખ્સ પર જરૂરી હો ઔર બગૈર ઉઝ્ર છોડનેવાલા ફાસિક ઔર ગુનેહગાર હો. ઔર ફર્ઝે કિફાયા વો ફર્ઝ હૈ જો એક દો આદમિયોંકે અદા કરનેસે સબકે ઝિમ્મેસે ઉતર જાએ. ઔર કોઈ અદા ન કરે તો સબકે સબ ગુનેહગાર હોં!

સવાલ : સુન્નતકી કિતની કિસ્મેં હૈં?

જવાબ દો કિસ્મેં હૈં. (૧) સુન્નતે મુઅક્કદહ ઔર

(૨) સુન્નતે ગૈર મુઅક્કદહ. સુન્નતે મુઅક્કદહ ઉસ કામકો કેહતે હૈં જિસે હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને હમેશા કિયા હો યા કરનેકે લિયે ફરમાયા હો ઔર હમેશા કિયા ગયા હો યાની બગૈર ઉઝર કભી ન છોડા હો, ઐસી સુન્નતોંકો બગૈર ઉઝર છોડ દેના ગુનાહ હૈ. ઔર છોડનેકી આદત કર લેના સખ્ત ગુનાહ હૈ. ઔર સુન્નતે ગૈર મુઅક્કદહ ઉસે કેહતે હૈં જિસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અકસર કિયા હો. લેકિન કભી કભી બગૈર ઉઝ્ર છોડ ભી દિયા હો. ઉન સુન્નતોંકે કરનેમેં મુસ્તહબસે ઝિયાદા સવાબ હૈ. ઔર છોડનેમેં ગુનાહ નહીં, ઉન સુન્નતોંકો સુનને ઝવાઈદ ભી કેહતે હૈં!

સવાલ : હરામ ઔર મકરૂહે તેહરીમી ઔર મકરૂહે તન્ઝીહીસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : હરામ ઉસ કામકો કેહતે હૈં જિસકી મમાનિઅત દલીલે કત્ઈસે સાબિત હો ઔર ઉસકા કરનેવાલા ફાસિક ઔર અઝાબકા મુસ્તહિક હો. ઔર ઉસકા મુન્કિર કાફિર હો. ઔર મકરૂહે તેહરીમી ઉસ કામકો કેહતે હૈં. જિસકી મમાનિઅત દલીલે ઝન્નીસે સાબિત હો, ઉસકા મુન્કિર કાફિર નહીં મગર કરનેવાલા ઉસકા ભી ગુનેહગાર

હોતા હૈ. મકરૂહે તન્ઝીહી ઉસ કામકો કેહતે હૈં જિસકો છોડનેમેં સવાબ હૈ. ઔર કરનેમેં અઝાબ તો નહીં લેકિન એક કિસમકી બુરાઈ હૈ!

સવાલ : મુબાહ્ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : મુબાહ ઉસ કામકો કેહતે હૈં જિસકે કરનેમેં સવાબ ન હો ઔર ન કરનેમેં ગુનાહ ઔર અઝાબ ન હો!

સવાલ : નમાઝે ફજરકા વક્ત બયાન કરો?

જવાબ : સૂરજ નિકલનેસે તખ્મીનન (આશરે) ડેડ ઘંટા પેહલે મશરિક (પૂરબ) કી તરફ આસમાનકે કિનારે પર એક સફેદી ઝાહિર હોતી હૈ વો સફેદી જમીનસે ઉઠકર ઉપરકી તરફ એક સુતૂનકી શકલમેં બુલંદ હોતી હૈ. ઉસે સુબહે કાઝિબ (ઝૂઠી સવાર) કેહતે હૈં, થોડી દેર રેહકર યે સફેદી ગાઈબ હો જાતી હૈ ઉસકે બાદ દૂસરી સફેદી ઝાહિર હોતી હૈ જો મશરિકકી તરફસે દાઈં બાઈં જાનિબકો ફેલતી હુઈ ઉઠતી હૈ. યાની આસમાનકે તમામ મશરિકી કિનારે પર ફૈલી હુઈ હોતી હૈ. ઉપરકી તરફ લંબી લંબી નહીં ઉઠતી ઉસે સુબહે સાદિક (સાચી સવાર) કેહતે હૈં. ઈસી સુબહે સાદિકકે નિકલનેસે નમાઝે ફજરકા વક્ત શુરૂ હોતા હૈ ઔર આફતાબ નિકલનેસે પેહલે પેહલે તક રેહતા હૈ. જબ આફતાબકા ઝરાસા કિનારા ભી

નિકલ આયા તો ફજરકા વક્ત જાતા રહા!

સવાલ : ફજરકા મુસ્તહબ વક્ત ક્યા હૈ?

જવાબ : જબ ઉજાલા હો જાએ. ઔર ઈતના વક્ત હો કે સુન્નતકે મુવાફિક અચ્છી તરહ નમાઝ અદા કી જાએ ઔર નમાઝસે ફારિગ હોનેકે બાદ ઈતના વક્ત બાકી રહે કે અગર યે નમાઝ કિસી વજહસે દુરૂસ્ત ન હુઈ હો તો સૂરજ નિકલનેસે પેહલે દો બારહ સુન્નતકે મુવાફિક નમાઝ પઢી જા સકતી હો ઐસે વક્ત નમાઝ પઢના અફઝલ હૈ!

સવાલ : નમાઝે ઝોહરકા વક્ત બયાન કરો?

જવાબ : નમાઝે ઝોહરકા વક્ત સૂરજ ઢલનેકે બાદસે શુરૂ હોતા હૈ ઔર ઠીક દોપહરકે વક્ત હર ચીઝકા જિતના સાયા હો ઉસકે અલાવા જબ હર ચીઝકા સાયા ઉસ ચીઝસે ડબલ હો જાએ તો ઝોહરકા વક્ત ખતમ હો જાતા હૈ!

સવાલ : ઝોહરકા મુસ્તહબ વક્ત ક્યા હૈ?

જવાબ : ગરમીકે મોસમમેં ઈતની દેર કરકે પઢના કે ગરમીકી તેઝી કમ હો જાએ. ઔર ઠંડીકે મોસમમેં અવ્વલ વક્ત પઢના મુસ્તહબ હૈ લેકિન ઉસકા ખયાલ રખના ચાહિયે કે ઝોહરકી નમાઝ બહરહાલ એક મિસ્લકે અંદર પઢ લી જાએ!

સવાલ : નમાઝે અસરકા વક્ત બતાઓ?

જવાબ : જબ હર ચીઝકા સાયા અસલી સાયાકે અલાવા દો મિસ્લ (ડબલ) હો જાએ તો ઝોહરકા વક્ત ખતમ હોકર અસરકા વક્ત શુરૂ હો જાતા હૈ ઔર ગુરૂબે આફતાબ તક રેહતા હૈ. લેકિન જબ આફતાબ બહોત નીચા હો જાએ ઔર ધૂપ કમઝોર ઔર પીલી પીલી હો જાએ તો ઉસ વક્ત નમાઝ મકરૂહ હોતી હૈ. ઉસસે પેહલે પેહલે અસરકી નમાઝ પઢ લેની ચાહિયે!

સવાલ : નમાઝે મગરિબકા વક્ત બયાન કરો?

જવાબ : જબ આફતાબ ગુરૂબ હો જાએ તો મગરિબકા વક્ત શુરૂ હોતા હૈ ઔર શફક ગુરૂબ હોને તક રેહતા હૈ!

સવાલ : શફક કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : આફતાબ ગુરૂબ હોનેકે બાદ પશ્ચિમકી તરફ આસમાન પર જો સુર્ખી (લાલાશ) રેહતી હૈ ઉસે શફકે અહમર (યાની સુર્ખ શફક) કેહતે હૈં. ફિર સુર્ખી ગાઈબ હોનેકે બાદ એક સફેદી બાકી રેહતી હૈ ઉસે શફકે અબ્યઝ કેહતે હૈં ફિર યે સફેદી ભી ગાઈબ હો જાતી હૈ ઔર તમામ આસમાન એક જૈસા નઝર આતા હૈ ઉસ શફકે અબ્યઝકે ગાઈબ હોનેસે

પેહલે પેહલે તક મગરિબકા વક્ત રેહતા હૈ!

સવાલ : મગરિબકા મુસ્તહબ વક્ત ક્યા હૈ?

જવાબ : અવ્વલ વક્ત મુસ્તહબ હૈ. ઔર બગૈર ઉઝ્ર (વિના કારણે) દેર કરકે નમાઝ પળ્હના મકરૂહ હૈ!

સવાલ : નમાઝે ઈશાકા વક્ત ક્યા હૈ?

જવાબ : સફેદ શફક જાતે રેહનેકે બાદસે ઈશાકા વક્ત શુરૂ હોતા હૈ ઔર સુબહે સાદિક હોનેસે પેહલે પેહલે તક રેહતા હૈ!

સવાલ : ઈશાકા મુસ્તહબ વક્ત ક્યા હૈ?

જવાબ : એક તિહાઈ રાત તક મુસ્તહબ વક્ત હૈ. ઉસકે બાદ આધી રાત તક મુબાહ હૈ. ઉસકે બાદ મકરૂહ હો જાતા હૈ!

સવાલ : નમાઝે વિત્રકા વક્ત બતાઓ?

જવાબ : નમાઝે વિત્રકા વક્ત વોહી હૈ જો નમાઝે ઈશાકા હૈ. લેકિન વિત્રકી નમાઝ ઈશાકી નમાઝસે પેહલે જાઈઝ નહીં હોતી. ગોયા ઈશાકી નમાઝકે બાદ ઉસકા વક્ત હોતા હૈ!

સવાલ : વિત્રકા મુસ્તહબ વક્ત કૌનસા હૈ?

જવાબ : અગર કિસીકો અપને ઉપર ભરોસા હો કે

અખીર રાતમેં જરૂર જાગ જાઉંગા તો ઉસકે લિયે અખીર રાતકો વિત્ર પઢના મુસ્તહબ હૈ, લેકિન અગર જાગને પર ભરોસા ન હો તો સોનેસે પેહલે હી વિત્ર પઢ લેના ચાહિયે!

નમાઝકી છઠ્ઠી શર્ત (ઈસ્તિકબાલે કિબ્લા) કા બયાન

સવાલ : ઈસ્તિકબાલે કિબ્લાકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : કિબ્લાકી તરફ મુંહ કરનેકો ઈસ્તિકબાલે કિબ્લા કેહતે હૈં!

સવાલ : ઈસ્તિકબાલે કિબ્લા નમાઝમેં શર્ત હોનેકા ક્યા મતલબ હૈ?

જવાબ : નમાઝ પઢતે વક્ત જરૂરી હૈ કે નમાઝ પઢનેવાલેકા મુંહ કિબ્લાકી તરફ હો!

સવાલ : મુસલમાનોંકા કિબ્લા ક્યા હૈ?

જવાબ : મુસલમાનોંકા કિબ્લા ખાનએ કા'બા હૈ. ખાનએ કા'બા કમરેકી શકલકા એક ઘર હૈ. જો મુલ્કે અરબકે શહેર મક્કા મુઅઝ્ઝમામેં વાકેઅ હૈ. ખાનએ કા'બાકો કા'બતુલ્લાહ, બૈતુલ્લાહ, બૈતુલ હરામ ભી કેહતે હૈં!

સવાલ : કિબ્લા કિસ તરફ હૈ?

જવાબ : હિન્દુસ્તાન, બર્મા, બંગાલ ઔર બહોતસે મુલ્કોંમેં કિબ્લા પશ્ચિમકી તરફ હૈ. ક્યૂંકે યે તમામ મુલ્ક મક્કા મુઅઝ્ઝમાસે મશરિક (પૂર્વ દિશા) કી તરફ વાકેઅ હૈં!

સવાલ : અગર બીમારકા મુંહ કિબ્લાકી તરફ ન હો ઔર ઉસમેં હિલનેકી ભી તાકત ન હો તો ક્યા કરે?

જવાબ : અગર કોઈ દૂસરા શખ્સ મૌજૂદ હો જો બીમારકો કિબ્લા રૂખ કર સકતા હો ઔર બીમારકો ઝિયાદા તકલીફ હોનેકા અંદેશા ભી ન હો તો ઉસકા મુંહ કિબ્લાકી તરફ કર દિયા જાએ, ઔર અગર દૂસરા આદમી ન હો યા બીમારકો સખ્ત તકલીફ હોતી હો તો જિસ તરફ મુંહ હો ઉસી તરફ નમાઝ પઢ઼ લે.

નમાઝકી સાતવીં શર્ત (નિય્યત) કા બયાન

સવાલ : નિય્યતસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : નિય્યત દિલસે ઈરાદા કરનેકો કેહતે હૈં!

સવાલ : નિય્યતમેં કિસ ચીઝકા ઈરાદા કરે?

જવાબ : નિય્યતમેં ખાસ ઉસ ફર્ઝ નમાઝકા ઈરાદા કરના જરૂરી હૈ જો પળ્હના ચાહતા હૈ. મસલન ફજરકી નમાઝ પળ્હની હૈ તો યે ઈરાદા કરે કે આજકી નમાઝે ફજર પળ્હતા હૂં, યા કઝા નમાઝ હો તો યૂં નિય્યત કરે કે ફલાં દિનકી નમાઝે ફજર પળ્હતા હૂં. ઔર અગર ઈમામકે પીછે નમાઝ પળ્હતા હો તો ઉસકી નિય્યત ભી કરની જરૂરી હૈ!

સવાલ : નિય્યતકા ઝબાનસે કેહના કૈસા હૈ?

જવાબ : મુસ્તહબ હૈ. અગર ઝબાનસે ન કહે તો નમાઝમેં કુછ નુકસાન નહીં ઔર કેહ લે તો અચ્છા હૈ!

સવાલ : નફલ નમાઝકી નિય્યત કિસ તરહ કરની ચાહિયે?

જવાબ : નફલ નમાઝકી નિય્યત ઈતની કાફી હૈ કે નફલ નમાઝ પળ્હતા હૂં, સુન્નત નમાઝ ઔર તરાવીહકે લિયે ભી ઈતની હી નિય્યત કાફી હૈ.

અઝાનકા બયાન

સવાલ : અઝાનકે ક્યા મા'ના હૈ?

જવાબ : અઝાનકે મા'ના ખબર કરનેકે હૈં, લેકિન

શરીઅતમેં ખાસ નમાઝોંકે લિયે ખાસ અલ્ફાઝસે ખબર કરનેકો અઝાન કેહતે હૈં (અઝાનકે અલ્ફાઝ તા'લીમુલ ઈસ્લામ પેહલે હિસ્સેમેં લિખ્ખે જા ચુકે હૈં)!

સવાલ : અઝાન ફર્ઝ હૈ યા સુન્નત?

જવાબ : અઝાન સુન્નત હૈ. લેકિન ચૂંકે અઝાનસે ઈસ્લામકી એક ખાસ શાન ઝાહિર હોતી હૈ ઈસ લિયે ઉસકી તાકીદ બહોત હૈ!

સવાલ : અઝાન કિન નમાઝોંકે લિય મસ્નૂન હૈ!

જવાબ : પાંચોં ફર્ઝ નમાઝોં ઔર જુમ્આકી નમાઝકે લિયે અઝાન મસ્નૂન હૈ ઉનકે અલાવા ઔર કિસી નમાઝકે લિયે અઝાન મસ્નૂન નહીં!

સવાલ : અઝાન કિસ વક્ત કેહની ચાહિયે?

જવાબ : હર ફર્ઝ નમાઝકી અઝાન ઉસકે વક્તમેં કેહની ચાહિયે. અગર વક્તસે પેહલે કેહ દી તો વક્ત આને પર દૂસરી મરતબા કહી જાએ!

સવાલ : અઝાનકા મુસ્તહબ તરીકા ક્યા હૈ?

જવાબ : અઝાનમેં સાત બાતેં મુસ્તહબ હૈં. (૧) કિબ્લાકી તરફ મુંહ કરકે ખડા હોના. (૨) અઝાનકે કલિમાત ઠહેર ઠહેરકર કેહના યાની જલ્દી ન કરના. (૩) અઝાન કેહતે વક્ત દોનોં

શહાદતકી ઉન્ગલિયાં કાનોંમેં રખના. (૪) ઊંચી જગહ પર અઝાન કેહના. (૫) બુલંદ આવાઝસે અઝાન કેહના.

(૬) હય્ય અલસ્સલાહ حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ કેહતે વક્ત દાંઈ તરફ ઔર હય્ય અલલ્ ફલાહ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ કેહતે વક્ત બાંઈ તરફ મુંહ ફેરના. (૭) ફજરકી અઝાનમેં હય્ય અલલ્ ફલાહકે બાદ

'અસ્સલાતુ ખૈરૂમ્ મિનન્નૌમ' اَلصَّلٰوةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ. દો મરતબા કેહના!

સવાલ : ઈકામત કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : ફર્ઝ નમાઝ શુરૂ કરતે વક્ત યેહી કલિમાત જો અઝાનકે હૈં કહે જાતે હૈં, મગર હય્ય અલલ્ ફલાહકે બાદ ઈકામતમેં

'કદ કામતિસ્સલાહ' قَدْ قَامَتِ الصَّلٰوةُ. દો મરતબા અઝાનકે કલિમોંસે ઝિયાદા કહા જાતા હૈ!

સવાલ : ઈકામત કેહના કૈસા હૈ?

જવાબ : ઈકામત ભી ફર્ઝ નમાઝોંકે લિયે સુન્નત હૈ. ફર્ઝ નમાઝોંકે અલાવા કિસી નમાઝકે લિયે સુન્નત નહીં!

સવાલ : ક્યા અઝાન ઔર ઈકામત મર્દોં ઔર

ઔરતોં દોનોંકે લિયે સુન્નત હૈ?

જવાબ : નહીં બલ્કે સિર્ફ મરદોંકે લિયે સુન્નત હૈ!

સવાલ : બગૈર વુઝૂ અઝાન ઔર ઈકામત કેહના કૈસા હૈ?

જવાબ : અઝાન બગૈર વુઝૂ કેહના જાઈઝ હૈ. મગર ઉસકી આદત કર લેના બુરા હૈ, ઔર ઈકામત બગૈર વુઝૂ મકરૂહ હૈ!

સવાલ : અગર કિસી વક્ત કોઈ શખ્સ અપને ઘરમેં ફર્ઝ નમાઝ પઢ લે તો અઝાન ઔર ઈકામત કહે યા નહીં?

જવાબ : મોહલ્લાકી મસ્જિદકી અઝાન ઔર ઈકામત કાફી હૈ. લેકિન કેહ લે તો અચ્છા હૈ!

સવાલ : મુસાફિર સફરકી હાલતમેં અઝાન વ ઈકામત કહે યા નહીં?

જવાબ : હાં સફરકી હાલતમેં જબ આબાદીસે બાહિર હો અઝાન ઔર ઈકામત દોનોં કેહની ચાહિયેં. લેકિન અગર અઝાન ન કહે સિર્ફ ઈકામત કેહ લે જબ ભી હરજ નહીં ઔર દોનોંકો છોડ દેના મકરૂહ હૈ!

સવાલ : અઝાન એક શખ્સ કહે ઔર ઈકામત દૂસરા કેહ દે તો યે જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : અગર અઝાન કેહનેવાલા મૌજૂદ ન હો યા મૌજૂદ તો હો મગર દૂસરે શખ્સકે ઈકામત કેહનેસે નારાઝ ન હો તો જાઈઝ હૈ. લેકિન અગર ઉસકો નાખૂશી હો તો મકરૂહ હૈ!

સવાલ : અઝાનકે બા'દ કિતની દેર ઠહેરકર ઈકામત કેહની ચાહિયે?

જવાબ : મગરિબકી અઝાનકે સિવા ઔર સબ વક્તોંમેં ઈતની દેર ઠહેરના ચાહિયે કે જો લોગ ખાને પીનેમેં મશ્ગૂલ હોં યા પાખાના પેશાબ કર રહે હોં વો ફારિગ હોકર નમાઝમેં શરીક હો સકેં. ઔર મગરિબકી અઝાનકે બાદ તીન આયતેં પઢનેકી મિકદાર ઠહેરકર તકબીર કહે!

સવાલ : અઝાન ઔર ઈકામતકી ઈજાબત કિસે કેહતે હૈં ઔર ઉસકા ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : અઝાન ઔર ઈકામત દોનોંકી ઈજાબત મુસ્તહબ હૈ ઔર ઈજાબતસે મુરાદ યે હૈ કે સુનનેવાલે ભી વોહી કલિમહ કેહતે જાએં જો મુઅઝ્ઝિન યા મુકબ્બિર કેહતા હૈ. મગર

હય્ય અલસ્સલાહ حَیَّ عَلَی الصَّلٰوۃِ

ઔર હય્ય અલલ્ ફલાહ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ સુનકર

લા હૌલ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ

કેહના ચાહિયે, ઔર ફજરકી અઝાનમેં :

અસ્સલાતુ ખૈરૂમ્ મિનન્નૌમ اَلصَّلٰوةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ

સુનકર સદક્ત વ બરર્ત صَدَقْتَ وَبَرَرْتَ કેહના

ચાહિયે, ઔર તકબીરમેં

કદ્ કામતિસ્સલાહ قَدْ قَامَتِ الصَّلٰوةُ સુનકર અકામહલ્લાહુ

વ અદામહા اَقَامَهَا اللّٰهُ وَاَدَامَهَا કેહના ચાહિયે!

સવાલ : અઝાનકે બાદ ક્યા દુઆ પળ્હની ચાહિયે?

જવાબ : અઝાનકે બાદ યે દુઆ પળ્હે.

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّآمَّةِ وَالصَّلٰوةِ الْقَآئِمَةِ اٰتِ مُحَمَّدَاْ

نِالْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَّحْمُوْدًا ۨ الَّذِىْ

وَعَدْتَّهٗ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ ٭

અલ્લાહુમ્મ રબ્બ હાઝિહિદ્ દઅ્વતિત્તામ્મતિ વસ્સલાતિલ્ કાઈમતિ આતિ મુહમ્મદનિલ્ વસીલત વલ ફઝીલત વબ્અષ્હુ મકામમ્ મહમૂદ નિલ્લઝી વ અત્તહૂ. ઈન્નક લા

તુખ્લિફુલ મીઆદ.

નમાઝકે અરકાનકા બયાન

સવાલ : અરકાને નમાઝ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : અરકાને નમાઝ ઉન ચીઝોંકો કેહતે હૈં જો નમાઝકે અંદર ફર્ઝ હૈં. અરકાન રૂકનકી જમા (બહુવચન) હે. રૂકનકે મા'ના ફર્ઝ ઔર અરકાનકે મા'ના ફરાઈઝ હૈં!

સવાલ : નમાઝકે અંદર ફર્ઝ કિતને હૈં?

જવાબ : છ ચીઝેં ફર્ઝ હૈં. અવ્વલ તકબીરે તહરીમા કેહના. દૂસરે કિયામ (ખડા હોના). તીસરે કિરાઅત (યાની કુરઆન મજીદ પળ્હના) ચોથે રૂકૂઅ કરના. પાંચવેં દોનોં સિજદે. છટ્ઠે કાઈદએ અખીરા યાની નમાઝકે અખીરમેં અત્તાહિય્યાત પળ્હનેકી મિકદાર બૈઠના. મગર તકબીરે તહરીમા શર્ત હે રૂકન નહીં હે!

સવાલ : તકબીરે તહરીમા શર્ત હે તો ઉસે પેહલી સાત શર્તોંકે સાથ ક્યૂં બયાન નહીં કિયા?

જવાબ : ચૂંકે તકબીરે તહરીમા ઔર નમાઝકે અરકાનમેં કોઈ ફાસલા નહીં હે ઔર ઉસીસે નમાઝ શુરૂ હોતી હે ઈસ લિયે તકબીરે તહરીમાકો અરકાને નમાઝકે સાથ

બયાન કરના મુનાસિબ મા'લૂમ હુવા.

તકબીરે તહરીમાકા બયાન

સવાલ : તકબીરે તહરીમાસે ક્યા મુરાદ હે?

જવાબ : નિય્યત બાંધતે વક્ત اَللّٰهُ اَكْبَرُ અલ્લાહુ અકબર કેહતે હૈં. ઉસ તકબીરકે કેહનેસે નમાઝ શુરૂ હો જાતી હે. ઔર જો બાતેં કે નમાઝકે ખિલાફ હૈં વો હરામ હો જાતી હૈં. ઈસ લિયે ઉસે તકબીરે તહરીમા કેહતે હૈં!

સવાલ : ફર્ઝ નમાઝકી તકબીરે તહરીમા ઝુકે ઝુકે (વાંકા વળી) કહી તો જાઈઝ હુઈ યા નહીં?

જવાબ : નહીં. ક્યૂંકે તહરીમાકે વક્ત ફર્ઝ ઔર વાજિબ નમાઝોંમેં જબકે કોઈ ઉઝર ન હો સીધા ખડા હોના શર્ત હૈ

નમાઝકે પેહલે રૂક્ન યાની કિયામકા બયાન

સવાલ : કિયામસે ક્યા મુરાદ હે?

જવાબ : કિયામ ખડે હોનેકો કેહતે હૈં. ઔર ખડે

હોનેસે ઐસા સીધા ખડા હોના મુરાદ હૈ કે ઘુટનોં તક હાથ ન પહોંચ સકે!

સવાલ : કિયામ કિસ કદર ઔર કિસ નમાઝમેં ફર્ઝ હૈ?

જવાબ : ફર્ઝ ઔર વાજિબ નમાઝોંમેં ઈતના ખડા હોના ફર્ઝ હૈ જિસમેં બકદરે ફર્ઝ કિરાઅત પઢી જા સકે!

સવાલ : અગર ખડે હોનેકી તાકત ન હો તો ક્યા કરે?

જવાબ : બીમારી યા ઝખ્મ યા દુશ્મનકે ખૌફ યા ઐસે હી કિસી કવી ઉઝરસે ખડા ન હો સકે તો બૈઠકર ફર્ઝ ઔર વાજિબ નમાઝેં પઢના જાઈઝ હૈ!

સવાલ : નફલ નમાઝમેં કિંયામકા ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : નફલ નમાઝમેં કિયામ ફર્ઝ નહીં. બગૈર ઉઝ્ર ભી બૈઠકર નફલ નમાઝ પઢના જાઈઝ હૈ. લેકિન બગૈર ઉઝ્ર બૈઠકર નફલ નમાઝ પઢનેમેં આધા સવાબ મિલતા હૈ.

નમાઝકે દૂસરે રૂક્ન
કિરાઅતકા બયાન

સવાલ : કિરાઅતસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : કિરાઅત કુર્'આન મજીદ પળ્હનેકો કેહતે હૈં!

સવાલ : નમાઝમેં કિતના કુરઆન મજીદ પળ્હના જરૂરી હૈ?

જવાબ : કમ સે કમ એક આયત પળ્હના ફર્ઝ હૈ. ઔર સૂરએ ફાતિહા પળ્હના વાજિબ હૈ. ઔર ફર્ઝકી પેહલી દો રકા'તોં ઔર નમાઝે વિત્ર ઔર સુન્નત ઔર નફલકી તમામ રકા'તોંમેં સૂરએ ફાતિહાકે બાદ કોઈ ઔર સૂરત યા બડી એક આયત યા છોટી તીન આયતેં પળ્હના ભી વાજિબ હૈ.

સવાલ : ક્યા સૂરએ ફાતિહા તમામ નમાઝોંકી હર રકા'તમેં પળ્હના વાજિબ હૈ?

જવાબ : ફર્ઝ નમાઝકી તીસરી રકા'ત ઔર ચોથી રકા'તકે સિવા હર નમાઝકી (ચાહે વો ફર્ઝ નમાઝ હો યા વાજિબ યા સુન્નત યા નફલ) હર રકા'તમેં સૂરએ ફાતિહા પળ્હના વાજિબ હૈ!

સવાલ : અગર કિસીકો એક આયત ભી યાદ ન હો તો ક્યા કરે?

જવાબ : સુબ્હાનલ્લાહ યા અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ કિરાઅતકે બદલે પળ્હ લે ઔર જલ્દસે જલ્દ ઉસ પર કુરઆન

મજીદ સીખના ઔર યાદ કરના ફર્ઝ હૈ. ફર્ઝ કિરાઅતકી મિકદાર યાદ કર લેના ફર્ઝ, ઔર વાજિબકી મિકદાર વાજિબ હૈ ઔર ન સીખનેમેં સખ્ત ગુનેહગાર હોગા!

સવાલ : કુરઆન મજીદ કિસ કિસ નમાઝમેં ઝોરસે પઢના ચાહિયે?

જવાબ : ઈમામ પર વાજિબ હૈ કે નમાઝે મગરિબ ઔર ઈશાકી પેહલી દો રકા'તોંમેં ઔર ફજર ઔર જુમ્આ ઔર ઈદૈનકી નમાઝોંમેં ઔર રમઝાનુલ મુબારકકે મહીનેમેં તરાવીહ ઔર વિત્રકી નમાઝોંમેં આવાઝસે પઢે!

સવાલ : કિન નમાઝોંમેં કિરાઅત આહિસ્તા કરની ચાહિયે?

જવાબ : નમાઝે ઝોહર ઔર નમાઝે અસરમેં ઈમામ ઔર મુન્ફરિદ (અકેલા નમાઝ પઢનેવાલા) સબકો ઔર નમાઝે વિત્રમેં મુન્ફરિદકો કિરાઅત આહિસ્તા કરની ચાહિયે!

સવાલ : ઝોરસે પઢનેકી ક્યા મિકદાર હૈ?

જવાબ : ઝોરસે પઢનેકા અદના દરજા યે હૈ કે અપની આવાઝ પાસવાલે શખ્સકે કાનમેં પહોંચ સકે, ઔર આહિસ્તા પઢનેકા અદના દરજા યે હૈ કે અપની આવાઝ અપને કાનમેં પહોંચ સકે!

સવાલ : જિન નમાઝોંમેં આવાઝસે કિરાઅત કી જાતી હૈ ઉનહેં ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : ઉનહેં જહરી નમાઝે કેહતે હૈં. ક્યૂંકે જહરકે મા'ના ઝોરસે પળ્હનેકે હૈં!

સવાલ : જિન નમાઝોંમેં આહિસ્તા કિરાઅત કી જાતી હૈ ઉનહેં ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : ઉનહેં સિર્રી નમાઝે કેહતે હૈં. ક્યૂંકે સિર્ર કે મા'ના આહિસ્તા પળ્હનેકે હૈં!

સવાલ : અગર કોઈ શખ્સ ઝબાનસે અલ્ફાઝ ન કહે સિર્ફ ખયાલમેં પળ્હ જાએ તો જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : સિર્ફ ખયાલ દૌડા લેનેસે નમાઝ ન હોગી બલ્કે ઝબાનસે પળ્હના જરૂરી હૈ!

નમાઝકે તીસરે રૂકન (રૂકૂઅ) ઓર ચોથે રૂકન (સિજદે) કા બયાન

સવાલ : રૂકૂઅકી અદના મિકદાર (કમ હદ) ક્યા હૈ?

જવાબ : રૂકૂઅકી અદના મિકદાર ઈસ કદર ઝુકના હૈ કે હાથ ઘુટનોં તક પહોંચ જાએં!

સવાલ : રૂકૂઅકા સુન્નત તરીકા ક્યા હૈ?

જવાબ : ઈસ કદર ઝુકના કે સર ઔર કમર બરાબર રહે ઔર હાથ પસલિયોંસે જુદા રહેં ઔર ઘુટનોંકો દોનોં હાથોંસે પકડ લિયા જાએ!

સવાલ : અગર બુઢાપેકી વજહસે ઈસ કદર કમર ઝુક જાએ યા કોઈ ઈતના કુબડા હો કે રૂકૂઅકી શકલ હો જાએ તો રૂકૂઅ કિસ તરહ કરે?

જવાબ : સરસે ઈશારા કર લે, યા'ની સિર્ફ સરકો ઝરા ઝુકા દેનેસે ઉસકા રૂકૂઅ અદા હો જાએગા!

સવાલ : સિજદેસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : જમીન પર પેશાની રખનેકો સિજદહ કેહતે હૈં!

સવાલ : અગર સિર્ફ નાક યા પેશાની પર સિજદહ કરે તો સિજદહ અદા હોગા યા નહીં?

જવાબ : અગર કિસી ઉઝરસે ઐસા કરે તો જાઈઝ હૈ ઔર બગૈર ઉઝ્ર સિર્ફ પેશાની પર સિજદહ કિયા તો સિજદહ તો હો જાએગા લેકિન મકરૂહ હૈ. ઔર બગૈર ઉઝર સિર્ફ નાક પર સિજદહ કરનેસે સિજદહ અદા ભી ન હોગા!

સવાલ : હર રકા'તમેં એક સિજદહ ફર્ઝ હૈ યા દોનોં?

જવાબ : દોનોં સિજદે ફર્ઝ હૈં!

સવાલ : અગર પેશાની ઔર નાક દોનોં પર ઝખમ હો તો ક્યા કરે?

જવાબ : સિજદેકા ઈશારા સરસે કર લેના ઐસે શખ્સકે લિયે કાફી હૈ!

સવાલ : પેહલે સિજદેકે બાદ કિસ કદર ઠહેરકર દૂસરા સિજદહ કરે?

જવાબ : અચ્છી તરહ બૈઠ જાએ ફિર દૂસરા સિજદહ કરે!

સવાલ : ઈદૈન યા જુમ્આ યા ઔર કિસી બડી જમાઅતમેં લોગોંકી કસરત (ભીડ) કી વજહસે જગહ તંગ હો ગઈ. ઔર પીછેવાલે શખ્સને અપને આગેવાલેકી પીઠ પર સિજદહ કર લિયા તો જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : જાઈઝ હૈ!

નમાઝકે પાંચવેં રૂક્ન (કઅદએ અખીરહ) કા બયાન

સવાલ : કાઈદએ અખીરહકી કિતની મિકદાર

ફર્ઝ હે?

જવાબ : અત્તહિય્યાતકે આખરી અલ્ફાઝ عَبْدُهٗ وَرَسُوْلُهٗ "અબ્દુહૂ વ રસૂલુહૂ" તક પળ્હનેકી મિકદાર બૈઠના ફર્ઝ હે!

સવાલ : કાઈદએ અખીરહ કિન કિન નમાઝોંમેં ફર્ઝ હે?

જવાબ : તમામ નમાઝોંમેં. ચાહે ફર્ઝ હોં યા વાજિબ, સુન્નત હોં યા નફલ કાઈદએ અખીરહ ફર્ઝ હે.

નમાઝકે વાજિબાતકા બયાન

સવાલ : વાજિબાતે નમાઝસે ક્યા મુરાદ હે?

જવાબ : વાજિબાતે નમાઝ ઉન ચીઝોંકો કેહતે હૈં જિનકા નમાઝમેં અદા કરના જરૂરી હે, અગર ઉનમેંસે કોઈ ચીઝ ભૂલેસે છૂટ જાએ તો સિજદએ સહ્વ કર લેનેસે નમાઝ દુરૂસ્ત હો જાતી હે, ઔર ભૂલેસે છૂટનેકે બાદ સિજદએ સહ્વ ન કિયા જાએ યા જાનબૂઝકર કોઈ ચીઝ છોડ દી જાએ તો નમાઝકા લૌટાના વાજિબ હોતા હે!

સવાલ : વાજિબાતે નમાઝ કિતને હૈં?

જવાબ : વાજિબાતે નમાઝ ચૌદહ હૈં.

(૧) ફર્ઝ નમાઝોંકી પેહલી દો રકા'તોંકો કિરાઅતકે લિયે મુકર્રર કરના (૨) ફર્ઝ નમાઝોંકી તીસરી ઔર ચોથી રકા'તકે અલાવા તમામ નમાઝોંકી હર રકા'તમેં સૂરએ ફાતિહા પળ્હના. (૩) ફર્ઝ નમાઝોંકી પેહલી દો રકા'તોંમેં ઔર વાજિબ ઔર સુન્નત ઔર નફલ નમાઝોંકી તમામ રકા'તોંમેં સૂરએ ફાતિહાકે બાદ કોઈ સૂરત યા બડી એક આયત યા છોટી તીન આયતેં પળ્હના. (૪) સૂરએ ફાતિહાકો સૂરતસે પેહલે પળ્હના. (૫) કિરાઅત ઔર રૂકૂઅમેં ઔર સિજદોં ઔર રકા'તોંમેં તરતીબ કાઈમ રખના. (૬) કૌમા કરના, યા'ની રૂકૂઅસે ઉઠકર સીધા ખડા હોના. (૭) જલ્સા યાની દોનોં સિજદોંકે દરમિયાનમેં સીધા બૈઠ જાના. (૮) તઅદીલે અરકાન, યાની રૂકૂઅ સિજદહ વગૈરહકો ઈત્મીનાનસે અચ્છી તરહ અદા કરના. (૯) કાઈદએ ઉલા, યાની તીન ઔર ચાર રકા'તવાલી નમાઝમેં દો રકાતોંકે બાદ તશહ્હુદકી મિકદાર બૈઠના. (૧૦) દોનોં કાઈદોંમેં તશહ્હુદ પળ્હના. (૧૧) ઈમામકો નમાઝે ફજર, મગરિબ, ઈશા, જુમ્આ, ઈદૈન, તરાવીહ ઔર રમઝાન શરીફકે વિત્રોંમેં આવાઝસે કિરાઅત કરના. ઔર ઝોહર,

અસર વગૈરહ નમાઝોંમેં આહિસ્તા પઢના. (૧૨) લફ્ઝ સલામકે સાથ નમાઝસે અલાહિદા હોના. (૧૩) નમાઝે વિત્રમેં કુનૂતકે લિયે તકબીર કેહના ઔર દુઆએ કુનૂત પઢના. (૧૪) દોનોં ઈદોંકી નમાઝમેં ઝાઈદ (વધારાની છ) તકબીરેં કેહના.

નમાઝકી સુન્નતોંકા બયાન

સવાલ : નમાઝકી સુન્નતોંસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : જો ચીઝેં નમાઝમેં હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમસે સાબિત હુઈ હૈં. લેકિન ઉનકી તાકીદ ફર્ઝ ઔર વાજિબકે બરાબર સાબિત નહીં હુઈ ઉનહેં સુન્નત કેહતે હૈં. ઈન ચીઝોંમેંસે કોઈ ચીઝ અગર ભૂલેસે છૂટ જાએ તો ન નમાઝ ટૂટતી હૈ ન સિજદએ સહ્વ વાજિબ હોતા હૈ ન ગુનાહ હોતા હૈ. ઔર જાનબૂઝકર છોડ દેનેસે નમાઝ તો નહીં ટૂટતી ઔર ન સિજદએ સહ્વ વાજિબ હોતા હૈ લેકિન છોડનેવાલા મલામતકા મુસ્તહિક હોતા હૈ!

સવાલ : નમાઝમેં કિતની સુન્નતેં હૈં?

જવાબ : નમાઝમેં એક્કીસ (૨૧) સુન્નતેં હૈં.

(૧) તકબીરે તહરીમા કેહનેસે પેહલે દોનોં હાથ કાનોં તક ઉઠાના. (૨) દોનોં હાથોંકી ઉન્ગલિયાં અપને હાલ પર ખુલ્લી ઔર કિબ્લા રૂખ રખના. (૩) તકબીર કેહતે વક્ત સરકો ન ઝુકાના. (૪) ઈમામકા તકબીરે તહરીમા ઔર એક રૂકનસે દૂસરેમેં જાનેકી તમામ તકબીરેં બકદ્રે હાજત (જરૂરત મુજબ) બુલંદ આવાઝસે કેહના. (૫) સીધે હાથકો બાએં હાથ પર નાફકે નીચે બાંધના. (૬) સના (સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ...) પઢના. (૭) તઅવ્વુઝ યાની અઊઝુબિલ્લાહ પઢના. (૮) બિસ્મિલ્લાહ પઢના. (૯) ફર્ઝ નમાઝકી તીસરી ઔર ચોથી રકા'તમેં સિર્ફ સૂરએ ફાતિહા પઢના. (૧૦) આમીન કેહના. (૧૧) સના ઔર તઅવ્વુઝ ઔર બિસ્મિલ્લાહ ઔર આમીન સબકો આહિસ્તા પઢના. (૧૨) સુન્નતકે મુવાફિક કિરાઅત કરના, યાની જિસ જિસ નમાઝમેં જિસ કદર કુરઆન મજીદ પઢના સુન્નત હૈ ઉસકે મુવાફિક પઢના. (૧૩) રૂકૂઅ ઔર સિજદેમેં તીન તીન બાર તસ્બીહ પઢના. (૧૪) રૂકૂઅમેં સર ઔર પીઠકો એક સીધમેં બરાબર રખના. ઔર દોનોં હાથોંકી ખુલી ઉન્ગલિયોંસે ઘુટનોંકો પકડ લેના. (૧૫) કૌમામેં ઈમામકો :

સમિઅલ્લાહુ લિમન્ હમિદહ . سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهٗ

ઔર મુકતદીકો રબ્બના લકલ્ હમ્દ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ.

કેહના, ઔર મુન્ફરિદકો તસ્મીઅ ઔર તહમીદ દોનોં કેહના. (૧૬) સિજદેમેં જાતે વક્ત પેહલે દોનોં ઘુટને ફિર દોનોં હાથ ફિર પેશાની રખના. જલ્સા ઔર કાઈદામેં બાયાં પાંવ બિછાકર ઉસ પર બૈઠના ઔર સીધે પાંવકો ઈસ તરહ્ ખડા રખના કે ઉસકી ઉન્ગલિયોંકે સિરે કિબ્લેકી તરફ રહેં ઔર દોનોં હાથ રાનોં પર રખના.
(૧૮) તશહ્હુદમેં 'અશહદુ અલ્લા ઈલાહ'

أَشْهَدُ أَنْ لَّا إِلٰهَ પર કલિમહકી ઉન્ગલીસે ઈશારા

કરના. (૧૯) કાઈદએ અખીરહમેં તશહ્હુદકે બાદ દુરૂદ પઢના. (૨૦) દુરૂદકે બાદ દુઆ પઢના. (૨૧) પેહલે દાઈં તરફ ફિર બાઈં તરફ સલામ ફેરના.

નમાઝકે મુસ્તહબ્બાતકા બયાન

સવાલ : નમાઝમેં કિતની ચીઝેં મુસ્તહબ હૈં?

જવાબ : નમાઝમેં પાંચ ચીઝેં મુસ્તહબ હૈં.
(૧) તકબીરે તહરીમા કેહતે વક્ત આસ્તીનોંસે દોનોં

હથેલિયાં નિકાલ લેના. (૨) રૂકૂઅ સિજદેમેં મુન્ફરિદકો (અકેલે નમાઝ પળ્હનેવાલેકો) તીન મરતબાસે ઝિયાદા તસ્બીહ કેહના. (૩) કિયામકી હાલતમેં સિજદેકી જગહ પર, ઔર રૂકૂઅમેં કદમોંકી પીઠ પર, ઔર જલ્સા ઔર કાઈદામેં અપની ગોદ પર, ઔર સલામકે વક્ત અપને કંધોં પર નઝર રખના. (૪) ખાંસીકો અપની તાકત ભર ન આને દેના. (૫) જમાઈ (બગાસુ) મેં મુંહ બંદ રખના ઔર ખુલ જાએ તો કિયામકી હાલતમેં સીધે હાથ ઔર બાકી હાલતોંમેં બાએં હાથકી પુશ્ત (પીઠ) સે મુંહ છુપા લેના.

નમાઝ પળ્હનેકી પૂરી તરકીબ

જબ નમાઝ પળ્હનેકા ઈરાદા કરો તો પેહલે અપના બદન હદસે અકબર ઔર હદસે અસગર ઔર ઝાહિરી નાપાકીસે પાક કર લો. ઔર પાક કપડે પહેનકર પાક જગહ પર કિબ્લેકી તરફ મુંહ કરકે ઈસ તરહ ખડે હો કે દોનોં કદમોંકે દરમિયાન ચાર ઉન્ગલ યા ઉસકે કરીબ કરીબ ફાસલા રહે. ફિર જો નમાઝ પળ્હની હૈ ઉસકી નિય્યત દિલસે કરો. મસલન યે કે ફજરકી નમાઝે

ફર્ઝ ખુદાકે વાસ્તે પઢતા હૂં ઔર ઝબાનસે ભી કેહ લો તો અચ્છા હૈ. ફિર દોનોં હાથ કાનોં તક ઉઠાઓ, હાથોંકી હથેલિયાં ઔર ઉન્ગલિયાં કિબ્લા રૂખ રહેં ઔર અંગૂઠે કાનોંકી લવકે મુકાબિલ હોં ઔર ઉન્ગલિયાં ખુલી ખુલી રહેં. ઉસ વક્ત અલ્લાહુ અકબર કેહકર દોનોં હાથ નાફકે નીચે બાંધ લો, સીધે હાથકી હથેલી બાએં હાથકી હથેલીકી પુશ્ત પર રહે ઔર અંગૂઠે ઔર છુન્ગલિયાંસે હલ્કેકે તૌર પર ગટ્ટેકો પકડ લો ઔર બાકી તીન ઉન્ગલિયાં કલાઈ પર રહેં. ઔર નઝર સિજદહકી જગહ પર રહે, હાથ બાંધકર આહિસ્તા આહિસ્તા સના (સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ.....) પઢો. ફિર તઅવ્વુઝ (અઊઝુબિલ્લાહ.....). ફિર તસ્મિયહ (બિસ્મિલ્લાહ.....) પઢકર સૂરએ ફાતિહા પઢો. જબ સૂરએ ફાતિહા ખતમ કર લો તો આહિસ્તાસે "આમીન" કહો. ફિર કોઈ સૂરત યા કોઈ બડી એક આયત યા છોટી તીન આયતેં પઢો. (લેકિન અગર તુમ ઈમામકે પીછે નમાઝ પઢ રહે હો તો સિર્ફ સના પઢકર ખામોશ ખડે રહો. તઅવ્વુઝ ઔર તસ્મિયહ ઔર સૂરએ ફાતિહા ઔર સૂરત કુછ ન પઢો) કિરાઅત સાફ સાફ ઔર સહીહ સહીહ પઢો

જલ્દી ન કરો. ફિર અલ્લાહુ અકબર કેહતે હુએ રૂકૂઅમેં જાઓ, ઉન્ગલિયોંકો ખોલકર ઉનસે ઘુટનોંકો પકડ લો, પીઠકો ઐસા સીધા કર લો કે અગર ઉસ પર પાનીકા પ્યાલા રખ દિયા જાએ તો ઠીક રખ્ખા રહે, સરકો પીઠકી સીધમેં રખ્ખો, ન ઊંચા કરો ન નીચા રખ્ખો. હાથ પસલિયોંસે અલાહિદા રહેં ઔર પિન્ડલિયાં સીધી ખડી રહેં. ફિર રૂકૂઅકી તસ્બીહ તીન મરતબા યા પાંચ મરતબા પઢો. ફિર તસ્મીઅ (સમિઅલ્લાહુ.....) કેહતે હુએ સીધે ખડે હો જાઓ. તહમીદ ભી પઢ લો (ઈમામ સિર્ફ તસ્મીઅ પઢે ઔર મુકતદી સિર્ફ તહમીદ પઢેં ઔર મુન્ફરિદ તસ્મીઅ વ તહમીદ દોનોં પઢે. ફિર તકબીર કેહતે હુએ સિજદેમેં જાઓ. પેહલે દોનોં ઘુટને, ફિર દોનોં હાથ ફિર નાક ફિર પેશાની રખ્ખો, ચેહરા દોનોં હથેલિયોંકે દરમિયાન ઔર અંગૂઠે કાનકે મુકાબિલ રહેં. હાથોંકી ઉન્ગલિયાં મિલી રખ્ખો તાકે સબકે સિરે કિબ્લાકી તરફ રહેં. કોહનિયાં પસલિયોંસે ઔર પેટ રાનોંસે અલાહિદા રહે, કોહનિયાં જમીન પર ન બિછાઓ. સિજદેમેં તીન યા પાંચ મરતબા સિજદેકી તસ્બીહ કહો ફિર પેહલે પેશાની ફિર નાક ફિર હાથ

ઉઠાકર તકબીર કેહતે હુએ ઉઠો ઔર સીધે બૈઠ જાઓ, ફિર તકબીર કેહકર દૂસરા સિજદહ કરો. ફિર તકબીર કેહતે હુએ ઉઠો, ઉઠનેમેં પેહલે પેશાની ફિર નાક ફિર હાથ ફિર ઘુટને ઉઠાકર પંજોંકે બલ સીધે ખડે હો જાઓ ઔર ખડે હોકર હાથ બાંધ લો. ઔર બિસ્મિલ્લાહ ઔર સૂરએ ફાતિહા ઔર કોઈ સૂરત પળ્હો (ઈમામકે પીછે હો તો કુછ ન પળ્હો ખામોશ ખડે રહો) ફિર ઉસી કાઈદેસે રૂકૂઅ, કૌમા, સિજદહ, જલ્સા, દૂસરા સિજદહ કરો. દૂસરે સિજદેસે ઉઠકર બાયાં પાંવ બિછાકર ઉસ પર બૈઠ જાઓ, સીધા પાંવ ખડા રખ્ખો, દોનોં પાંવોંકી ઉન્ગલિયોંકે સિરે કિબ્લેકી તરફ રહેં. ઔર દોનોં હાથ રાનોં પર રખ્ખો ઔર અત્તહિય્યાત પળ્હો. જબ 'અશ્હદુ અલ્લા ઈલાહ' اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ પર પહોંચો તો સીધે હાથકે અંગૂઠે ઔર બીચકી ઉન્ગલીસે હલ્કા બાંધ લો ઔર છુન્ગલિયાં ઔર ઉસકે પાસવાલી ઉન્ગલીકો બંદ કર લો ઔર કલિમહકી ઉન્ગલી ઉઠાકર ઈશારા કરો, لَا اِلٰهَ 'લા ઈલાહ' પર ઉન્ગલી ઉઠાઓ ઔર اِلَّا اللّٰهُ 'ઈલ્લલ્લાહુ' પર ઝુકા દો ઔર ઉસી તરહ

આખીર તક હલ્કા બાંધે રખ્ખો. તશહ્હુદ (યાની અત્તાહિય્યાત) ખતમ કરકે અગર દો રકા'તવાલી નમાઝ હૈ તો દુરૂદ શરીફ પઢ્હો. ઉસકે બાદ દુઆ પઢ્હો. ફિર પેહલે દાઈં તરફ ફિર બાઈં તરફ સલામ ફેરો. દાઈં તરફ સલામ ફેરતે વક્ત દાઈં તરફ મુંહ ફેરો ઔર બાઈં તરફ સલામમેં બાઈં તરફ મુંહ ફેરો. દાઈં સલામમેં દાઈં તરફકે ફરિશ્તોં ઔર નમાઝિયોંકી નિય્યત કરો, ઔર બાઈં સલામમેં બાઈં તરફકે ફરિશ્તોં ઔર નમાઝિયોંકી નિય્યત કરો ઔર જિસ તરફ ઈમામ હો ઉસ તરફકે સલામમેં ઈમામકી ભી નિય્યત કરો. ઔર ઈમામ દોનોં સલામોંમેં મુક્તદિયોંકી નિય્યત કરે. ઔર અગર તીન યા ચાર રકા'તવાલી નમાઝ હૈ તો તશહ્હુદકે બા'દ દુરૂદ ન પઢ્હો, બલ્કે તકબીર કેહતે હુએ ખડે હો જાઓ ઔર તીસરી ઔર ચોથી રકા'ત અગર નમાઝ ફર્ઝ હૈ તો ઉસકે કાઈદાસે ઔર વાજિબ યા સુન્નત યા નફલ હૈ તો ઉસકે કાઈદાસે પૂરી કરકે સલામ ફેર દો. સલામકે બાદ

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَاذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ

اور اَللّٰهُمَّ اَعِنِّيْ عَلٰى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

અલ્લાહુમ્મ અન્તસ્સલામુ વ મિન્કસ્સલામુ તબારક્ત યા ઝલજલાલિ વલ ઈકરામ ઔર અલ્લાહુમ્મ અઈન્ની અલા ઝિક્રિ-ક વ શુક્રિ-ક વ હુસ્નિ ઈબાદતિક. પઢો.

ઔર યે દુઆ ભી મસ્નૂન હૈ:

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ط اَللّٰهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا اَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ ط

'લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વહ્દહૂ લા શરીક લહૂ લહુલ મુલ્કુ વ લહુલ હમ્દુ વહુવ અલા કુલ્લિ શૈઈન્ કદીર.

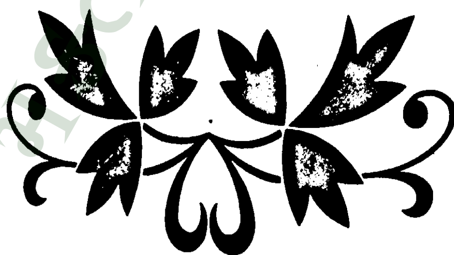
અલ્લાહુમ્મ લા માનિઅ લિમા અઅ્તૈત વલા મુઅ્તિય લિમા મનઅ્ત વલા યન્ફઉ ઝલ્જદ્દિ મિન્કલ્ જદ્દુ.

તા'લીમુલ ઈસ્લામકા તીસરા હિસ્સા

ખતમ હુવા

તા'લીમુલ ઈસ્લામ ચોથા હિસ્સા

તા'લીમુલ ઈસ્લામ ચોથા હિસ્સાકા પેહલા શોઅબા

તા'લીમુલ ઈમાન યા ઈસ્લામી અકાઈદ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ

તૌહીદ

સવાલ : લફ્ઝ અલ્લાહકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : અલ્લાહ ઉસ ઝાત (ખુદા તઆલા) કા નામ હે જો વાજિબુલ વુજૂદ હે ઔર તમામ સિફાતે કમાલિયા ઉસમેં મૌજૂદ હૈં!

સવાલ : વાજિબુલ વુજૂદકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : વાજિબુલ વુજૂદ ઐસી હસ્તીકો કેહતે હૈં યા ઐસી મૌજૂદ ચીઝકો કેહતે હૈં જિસકા વુજૂદ (મૌજૂદ

હોના) વાજિબ યા'ની જરૂરી હો ઔર ઉસકા અદમ (ન હોના) મહાલ (નામુમકિન) હો!

જો વાજિબુલ વુજૂદ હોગા વો હમેશાસે હોગા ઔર હમેશા રહેગા, ન ઉસકી ઈબ્તિદા હોગી ન ઈન્તિહા. ઔર કિસી વક્ત ઉસકી નેસ્તી ન હો સકેગી. ઔર વો ખૂદ બખૂદ મૌજૂદ હોગા. ક્યૂંકે જો ચીઝ કિસી દૂસરેકે પૈદા કરનેસે પૈદા હો ઔર વુજૂદમેં આએ વો વાજિબુલ વુજૂદ નહીં હો સકતી. પસ ઈસ્લામી તા'લીમકે મુતાબિક અલ્લાહ તઆલા વાજિબુલ વુજૂદ હૈ. ઉસકે સિવા આલમકી કોઈ ચીઝ વાજિબુલ વુજૂદ નહીં!

સવાલ : સિફાતે કમાલિયાકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : ખુદા તઆલા ચૂંકે વાજિબુલ વુજૂદ હૈ. ઔર વાજિબુલ વુજૂદકા અપની ઝાતમેં કામિલ હોના જરૂરી હૈ તો ઉસ કમાલે ઝાતીકે લિયે જિન સિફતોંકા ઉસમેં હોના જરૂરી હૈ વો સબ ઉસકે લિયે સાબિત હૈં, ઉનહીં સિફતોંકો સિફાતે કમાલિયા કેહતે હૈં!

સવાલ : જો ચીઝ હમેશાસે હો ઔર હમેશા રહે ઉસે ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : ઐસી ચીઝકો કદીમ (આદી) કેહતે હૈં!

સવાલ : ખુદા તઆલાકે સિવા ઔર ક્યા ચીઝેં કદીમ હૈં?

જવાબ : ખુદા તઆલા ઔર ઉસકી તમામ સિફાત કદીમ હૈં. ઉનકે સિવા ઔર કોઈ ચીઝ કદીમ નહીં!

સવાલ : જબ ખુદા તઆલાકે સિવા ઔર કોઈ ચીઝ હમેશાસે મૌજૂદ નહીં થી તો ખુદા તઆલાને આસમાન વ જમીન ઔર તમામ ચીઝેં કૈસે બનાઈ?

જવાબ : ખુદા તઆલાને તમામ આલમકો અપને હુકમ ઔર અપની કુદરતસે પૈદા કર દિયા. ઉસે આલમકે બનાને ઔર આસમાન વ જમીન પૈદા કરનેકે લિયે કિસી ચીઝકી હાજત નહીં થી. ક્યૂંકે અગર ખુદા તઆલા ભી આલમકો પૈદા કરનમેં કિસી ચીઝકા મોહતાજ હોતા તો વો વાજિબુલ વુજૂદ નહીં હો સકતા!

યાદ રખ્ખો કે ખુદા તઆલા વાજિબુલ વુજૂદ હૈ. ઔર વાજિબુલ વુજૂદ અપને કિસી કામમેં કિસી દૂસરે શખ્સ યા દૂસરી ચીઝકા મોહતાજ નહીં હોતા!

સવાલ : ખુદા તઆલાકી સિફાતે કમાલિયા ક્યા ક્યા હૈં?

જવાબ : (૧) વહદત, (૨) કિદમ યા વુજૂબે વુજૂદ,

(૩) હયાત, (૪) કુદરત, (૫) ઈલ્મ, (૬) ઈરાદા, (૭) સમ્અ, (૮) બસર (૯) કલામ, (૧૦) ખલ્ક, (૧૧) તકવીન વગૈરહા!

સવાલ : સિફતે વહદતકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : વહદતકે મા'ના એક હોના. યે ખુદા તઆલાકી સિફત હૈ કે વો અપની ઝાતમેં ભી એક હૈ ઔર સિફાતમેં ભી યકતા હૈ. ઔર તૌહીદકે મા'ના ખુદાકો એક સમઝના યા ઉસકે એક હોનેકા યકીન ઔર ઈકરાર કરના!

સવાલ : સિફતે કિદમ ઔર વુજૂબે વજૂદકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : કિદમકે મા'ના કદીમ હોના. યા'ની હમેશાસે હોના ઔર હમેશા રેહના. ઔર વુજૂબે વુજૂદકે મા'ના વાજિબુલ વુજૂદ હોના. વાજિબુલ વુજૂદકે મા'ના તુમ શુરૂમેં પળ્હ ચુકે હો!

સવાલ : અઝલી અબદીકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : જિસ ચીઝકી ઈબ્તિદા ન હો, યાની હમેશાસે હો ઉસે અઝલી કેહતે હૈં. ઔર જિસ ચીઝકી ઈન્તિહા ન હો. યાની હમેશા રહે ઉસે અબદી કેહતે હૈં. પસ ખુદા તઆલા અઝલી ભી હૈ ઔર અબદી ભી હૈ ઔર યેહી મા'ના કદીમ

હોનેકે હૈં.

સવાલ : હયાતકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : હયાતકે મા'ના ઝિંદગીકે હૈં. યા'ની ખુદા તઆલા ઝિંદા હૈ ઝિંદગીકી સિફત ઉસકે લિયે સાબિત હૈ!

સવાલ : સિફતે કુદરતકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : કુદરતકે મા'ના તાકતકે હૈં. યાની આલમકો પૈદા કરને ઔર કાઈમ રખને ઔર ફિર ફના કરને ઔર ફિર મૌજૂદ કરનેકી કુદરત (તાકત) રખતા હૈ!

સવાલ : સિફતે ઈલ્મકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : ઈલ્મકે મા'ના હૈં જાનના. યાની ખુદા તઆલા તમામ ચીઝોંકા આલિમ (જાનનેવાલા) હૈ. ઉસકે ઈલ્મસે કોઈ ચીઝ છોટી હો યા બડી નિકલી હુઈ નહીં. ઝર્રા ઝર્રાકા ઉસે ઈલ્મ હૈ. હર ચીઝકો ઉસકે વુજૂદસે પેહલે ઔર મઅદૂમ (નાબૂદ) હોનેકે બાદ ભી જાનતા હૈ, અંધેરી રાતમેં કાલી ચ્યૂંટીકે ચલનેમેં ઉસકે પાંવકી હરકતકો અચ્છી તરહ જાનતા ઔર દેખતા હૈ, ઈન્સાનકે દિલમેં જો ખયાલાત આતે હૈં વો ખુદાકે ઈલ્મમેં સબ રોશન હૈં. ઈલ્મે ગૈબ ખાસ ખુદા તઆલાકી સિફત હૈ!

સવાલ : ઈરાદાકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : ઈરાદાકે મા'ના અપને ઈખ્તિયારસે કામ કરના. યાની ખુદા તઆલા જિસ ચીઝકો ચાહતા હૈ અપને ઈખ્તિયારસે પૈદા કરતા હૈ, ઔર જિસકો ચાહતા હૈ અપને ઈખ્તિયારસે મઅદૂમ (ખતમ) કરતાં હૈ. દુનિયાકી તમામ બાતેં ઉસકે ઈખ્તિયાર ઔર ઈરાદેસે હોતી હૈં. આલમકી કોઈ ચીઝ ઉસકે ઈખ્તિયાર ઔર ઈરાદેસે બાહિર નહીં, વો કિસી કામમેં મજબૂર નહીં હૈ!

સવાલ : સિફતે સમ્અ ઔર બસરસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : સમ્અકે મા'ના સુનના ઔર બસરકે મા'ના દેખના. યાની ખુદા તઆલા હર બાતકો સુનતા ઔર હર ચીઝકો દેખતા હૈ. લેકિન મખ્લૂકકી તરહ ઉસકે કાન નહીં હૈં ઔર ન મખ્લૂકકી તરહ ઉસકી આંખેં હૈં. ન ઉસકે કાનોં ઔર આંખોંકી કોઈ શકલ ઔર સૂરત હૈ, હલ્કીસે હલ્કી આવાઝ સુનતા હૈ ઔર છોટીસે છોટી ચીઝકો દેખતા હૈ. ઉસકે સુનને ઔર દેખનેમેં નઝદીક દૂર, અંધેરે ઉજાલેકા કોઈ ફર્ક નહીં!

સવાલ : સિફતે કલામકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : કલામકે મા'ના "બોલના, બાત કરના" હૈં. ખુદા તઆલાકે લિયે યે સિફત ભી સાબિત હૈ. લેકિન ઉસકે લિયે મખ્લૂક જૈસી ઝબાન નહીં હૈ!

સવાલ : અગર ખુદા તઆલાકી ઝબાન નહીં તો વો બાતેં કૈસે કરતા હૈ?

જવાબ : મખ્લૂક બગૈર ઝબાનકે બાત નહીં કર સકતી. ક્યૂંકે મખ્લૂક અપને તમામ કામોંમેં અસ્બાબ ઔર આલાતકી મોહતાજ હૈ. લેકિન ખુદા તઆલા જો અપને કિસી કામમેં કિસી ચીઝકા મોહતાજ નહીં વો બાત કરનેમેં ભી ઝબાનકા મોહતાજ નહીં. અગર વો ભી બાતેં કરનેકે લિયે ઝબાનકા મોહતાજ હો તો વો ખુદા ઔર વાજિબુલ વુજૂદ નહીં હો સકતા!

સવાલ : સિફતે ખલ્ક ઔર તકવીનકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : ખલ્કકે મા'ના પૈદા કરના ઔર તકવીનકે મા'ના વુજૂદમેં લાના. ખુદા તઆલાકે લિયે યે સિફત ભી સાબિત હૈ. વોહી તમામ આલમકા ખાલિક (પૈદા કરનેવાલા) મુકવ્વિન (વુજૂદમેં લાનેવાલા) હૈ!

સવાલ : ઈન સિફાતકે અલાવા ખુદા તઆલાકી ઔર સિફતેં ભી હૈં યા નહીં?

જવાબ : હાં, ખુદા તઆલાકી ઔર ભી બહોતસી સિફતેં હૈં. જૈસે મારના, ઝિંદા કરના, રિઝક દેના, ઈઝ્ઝત દેના, ઝિલ્લત દેના વગૈરહ: ઔર ખુદા તઆલાકી તમામ

સિફતેં અઝલી અબદી ઔર કદીમ હૈં. ઉનમેં કમી બેશી યા તગય્યુર તબદ્દુલ (ફેરફાર) નહીં હો સકતા!

ખુદા તઆલાકી કિતાબેં

સવાલ : ઈસ્લામી અકાઈદમેં બતાયા ગયા હે કે કુરઆન મજીદ તેઈસ (૨૩) બરસમેં ઉતરા ઔર કુરઆન મજીદમેં ખુદા તઆલાને ફરમાયા,

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِيْٓ اُنْزِلَ فِيْهِ الْقُرْاٰنُ.

શહરુ રમઝાનલ્લઝી ઉન્ઝિ-લ ફીહિલ કુર્આન.

(બકરહ રૂ. ૨૩)

યાની રમઝાનકા મહીના વો મહીના હે જિસમેં કુરઆને મજીદ નાઝિલ કિયા ગયા. ઈસસે માલૂમ હુવા કે કુરઆને મજીદ રમઝાનકે મહીનામેં ઉતરા.

ઔર કુરઆને મજીદમેં દૂસરી જગહ ફરમાયા,

اِنَّآ اَنْزَلْنٰهُ فِيْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝

ઈન્ના અન્ઝલ્નાહુ ફી લૈલતિલ્ કદ્રિ.યાની હમને ઈસ(કુરઆન મજીદ) કો શબે કદ્રમેં ઉતારા. ઈસસે માલૂમ હુવા કે કુરઆને મજીદ શબે કદ્રમેં ઉતરા. યે તીનોં બાતેં આપસમેં એક દૂસરેકી

મુખાલિફ હૈં. ઈનમેંસે કૌનસી બાત સહીહ હૈ?

જવાબ : તીનોં બાતેં સહીહ હૈં. બાત યે હૈ કે કુરઆન મજીદકે નુઝૂલ દો હૈં. અવ્વલ યે કે પેહલે તમામ કુરઆને મજીદ એક હી મરતબા લૌહે મહફૂઝસે આસમાને દુનિયા (પેહલે આસમાન) પર નાઝિલ કિયા ગયા. દૂસરા નુઝૂલ યે કે વક્તન ફવક્તન જરૂરતોંકે લિહાઝસે થોડા થોડા દુનિયામેં ઉતરા. પસ કુરઆને મજીદકી ઈન દોનોં આયતોંમેં નુઝૂલસે પેહલા નુઝૂલ મુરાદ હૈ કે રમઝાન શરીફકે મહીનેકી એક રાતમેં (જો શબે કદ્ર થી) લૌહે મહફૂઝસે આસમાને દુનિયા પર નાઝિલ હો ગયા. ઔર તેઈસ (૨૩) બરસમેં નાઝિલ હોનેસે દૂસરા નુઝૂલ મુરાદ હૈ કે આસમાને દુનિયાસે હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ પર તેઈસ (૨૩) સાલમેં નાઝિલ હુવા. પસ યે તીનોં બાતેં આપસમેં મુખાલિફ નહીં બલ્કે તીનોં સહીહ હૈં!

સવાલ : કુરઆને મજીદકે નુઝૂલકી ઈબ્તિદા કહાં હુઈ. યા'ની કિસ જગહ કુરઆન મજીદ ઉતરના શુરૂ હુવા?

જવાબ : મક્કા મુઅઝ્ઝમામેં એક પહાડ હૈ જિસકા નામ હિરા હૈ, ઉસમેં એક ગાર (ગુફા) થા. હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઉસ ગારમેં ખુદા તઆલાકી

ઈબાદત કરનેકે લિયે તશરીફ લે જાતે થે ઔર કઈ કઈ રોઝ તક ઉસમેં રેહતે થે. જબ ખાના ખતમ હો જાતા થા તો મકાન પર તશરીફ લાકર ફિર કઈ રોઝકા સામાનં લે જાતે ઔર તન્હાઈમેં ખુદા તઆલાકી ઈબાદત કરતે રેહતે. ઉસ ગારે હિરામેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) પર કુરઆન મજીદ ઉતરના શુરૂ હુવા થા!

સવાલ : કુરઆને મજીદકે નુઝૂલકી ઈબ્તિદા કૈસે હુઈ?

જવાબ : હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઉસી ગારે હિરામેં તશરીફ રખતે થે કે હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) આએ ઔર આપકે સામને ઝાહિર હોકર આપસે ફરમાયા કે 'ઈક્રઅ!' યે લફઝ સૂરએ અલક કા પેહલા લફઝ હૈ ઔર ઈસકે મા'ના હૈં "પળ્હ" આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે મૈં પળ્હા હુવા નહીં હૂં. ઈસી તરહ તીન બાર હુવા ફિર જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને યે આયતેં પળ્હીં.

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِىْ خَلَقَ ۝ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝ اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۝ الَّذِىْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝

ઈક્રઅ્ બિસ્મિ રબ્બિકલ્લઝી ખલક. ખલકલ્ ઈન્સાન

મિન્ અલક. ઈક્રઅ્ વ રબ્બુકલ્ અકરમ. અલ્લઝી અલ્લમ બિલ્કલમ. અલ્લમલ્ ઈન્સાન મા લમ્ યઅ્લમ.

ઔર ઉનસે સુનકર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ભી પઢ લીં. પસ યે આયતેં કુરઆને મજીદમેં સબસે પેહલ આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ પર નાઝિલ હુઈ હૈં!

સવાલ : અગર કુરઆને મજીદકે નુઝૂલકી ઈબ્તિદા સૂરએ અલકકી ઈન ઈબ્તિદાઈ આયતોંસે હુઈ હે તો ક્યા કુરઆને શરીફ જિસ તરતીબસે અબ મૌજૂદ હૈ ઉસ તરતીબસે નાઝિલ નહીં હુવા?

જવાબ : નહીં. મૌજૂદા તરતીબ (ગોઠવણી) નુઝૂલકી તરતીબ નહીં હૈ. કુરઆને મજીદકા નુઝૂલ તો જરૂરત ઔર મૌકાકે લિહાઝસે હોતા થા, મગર જબ કોઈ સૂરત ઉતરતી થી તો હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ બતા દેતે થે કે ઈસ સૂરતકો ફલાં સૂરતકે બા'દ ઔર ફલાં સૂરતસે પેહલે લિખ લો. ઔર જબ કોઈ આયત યા આયતેં નાઝિલ હોતી થીં તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ફરમા દેતે થે કે ઈસ આયત યા ઈન આયતોંકો ફલાં સૂરતકી ફલાં આયતકે બાદ ઔર ફલાં આયતસે પેહલે લિખ લો. પસ અગરચે કુરઆને મજીદકા નુઝૂલ તો મૌકા ઔર જરૂરતકે લિહાઝસે ઈસ

મૌજૂદા તરતીબકે ખિલાફ હુવા હૈ લેકિન યે મૌજૂદા તરતીબ ભી હુઝૂરે અનવર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી બતાઈ હુઈ હૈ ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઈરશાદ ઔર હુકમકે મુવાફિક કાઈમ કી હુઈ હૈ!

સવાલ : હુઝૂરે અનવર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને જિસ તરતીબસે કુરઆને મજીદ લિખવાયા થા ઔર જો તરતીબ આપને કાઈમ ફરમાઈ થી. યે ખૂદ આપકી રાયસે થી યા ખુદા તઆલાકે હુકમકે મુવાફિક આપ બતાતે થે?

જવાબ : સૂરતોંકી તા'દાદ ઔર ઉનકી ઈબ્તિદા ઔર ઈન્તિહા ઔર હર સૂરતકી આયતોંકી તા'દાદ ઔર હર આયતકી ઈબ્તિદા ઔર ઈન્તિહા ઔર ઈસી તરહ તમામ કુરઆને મજીદકી તરતીબ ખુદા તઆલાકી તરફસે હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) કો મા'લૂમ હુઈ ઔર ઉનહોંને હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો બતાઈ ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઝરીઆસે હમેં મા'લૂમ હુઈ હૈ!

સવાલ : કુરઆને મજીદકો ઉતરે હુએ ચૌદહસો સાલસે ઝિયાંદા હો ગયે તો ઈસ બાતકી ક્યા દલીલ હૈ કે યે કુરઆને મજીદ જો હમારે પાસ મૌજૂદ હૈ વોહી કુરઆને મજીદ હૈ જો હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ

પર નાઝિલ હુવા થા?

જવાબ : ઈસ બાતકી કે યે કુરઆન મજીદ વોહી અસલી કુરઆન મજીદ હૈ જો હુઝૂર (સ.અ.વ.) પર નાઝિલ હુવા થા બહોતસી દલીલેં હૈં. હમ ચંદ આસાન આસાન દલીલેં બયાન કિયે દેતે હૈં.

પેહલી દલીલ : કુરઆને મજીદકા મુતવાતિર હોના. યાની તવાતુરકે સાથ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઝમાનાસે આજ તક નકલ હોતે ચલા આના. જો ચીઝ તવાતુરસે સાબિત હો જાએ ઉસકા સુબૂત યકીની ઔર કત્ઈ હોતા હૈ. ઉસમેં કિસી તરહ શુબહ ઔર શક (વહેમ) કી ગુંજાઈશ નહીં હોતી!

સવાલ : મુતવાતિર ઔર તવાતુરકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : જિસ બાતકે નકલ કરનેવાલે ઈસ કસરતસે (સંખ્યાબંધ) હોં કે ઉન સબકા ઝૂઠ બોલના અકલકે નઝદીક મહાલ (નામુમકિન) હો. ઉસ બાતકો મુતવાતિર કેહતે હૈં. ઔર ઉસ બાતકી ઈસ તરહ (ક્રમશઃ) નકલ હોતે હુએ ચલે આનેકો તવાતુર કેહતે હૈં.

પસ કુરઆને મજીદકો હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઝમાનેસે ઈસ કદર કસરતસે લોગ નકલ કરતે ઔર પઢતે પઢાતે ચલે આએ હૈં કે કમ અકલવાલા આદમી ભી યે યકીન નહીં

કર સકતા કે ઈતને આદમી સબકે સબ ઝૂઠ બોલતે હોંગે.

દૂસરી દલીલ : હુઝૂર રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે ઝમાનેસે આજ તક લાખોં બલ્કે કરોડોં મુસલમાન કુરઆને મજીદકે હાફિઝ હોતે ચલે આએ હૈં ઔર આજ ભી દુનિયામેં મુસલમાનોંકે લાખોં બચ્ચે, જવાન, બુળ્હે ઐસે મૌજૂદ હૈં જિનકે સીનોંમેં કુરઆને મજીદ મહેફૂઝ હે.

ઔર જિસ કિતાબકે નુઝૂલકે વક્તસે આજ તક ઈતને હાફિઝ મૌજૂદ રહે હોં ઔર ઉનહોંને અપને સીનોંમેં ઉસકી હિફાઝત કી હો ઉસકે મહેફૂઝ ઔર અસલી હોનેમેં ક્યા શુબહ હો સકતા હે!

તીસરી દલીલ : ખૂદ કુરઆને મજીદમેં હઝરત રબ્બુલ ઈઝ્ઝતને ફરમાયા હે.

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ○

ઈન્ના નહ્નુ નઝ્ઝલ્નઝ્ ઝિક્ર વ ઈન્ના લહૂ લહાફિઝૂન. (સૂરએ હિજ્ર, રૂ. ૧)

યાની યકીનન હમને હી કુરઆને મજીદકો ઉતારા હે ઔર હમ હી ઉસકે મુહાફિઝ હૈં.

પસ જબકે ખુદા તઆલાને કુરઆને મજીદકી

હિફાઝત અપને ઝિમ્મે લી હૈ ઔર ઉસકી હિફાઝતકા વા'દા ફરમાયા હૈ તો જરૂરી તૌર પર સાબિત હો ગયા કે યે કુરઆન બિઐનિહી (હૂબહૂ) વોહી કુરઆને મજીદ હૈ જો હુઝૂરે અનવર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ પર નાઝિલ હુવા થા. ક્યૂંકે ઉસકી હિફાઝતકા વા'દા ખુદા તઆલાને ફરમાયા થા, પસ વો આજ તક મહેફૂઝ હૈ ઔર ઈન્શા અલ્લાહ તઆલા કિયામત તક મહેફૂઝ રહેગા!

ચોથી દલીલ : કુરઆને મજીદને અપને નુઝૂલકે વક્ત જો દા'વા કિયા થા ઈસ જૈસા કલામ કોઈ શખ્સ નહીં બના સકતા. યે દા'વા આજ તક ઈસ કુરઆને મજીદકે મુતઅલ્લિક સહીહ રહા. ક્યૂંકે જો કુરઆને મજીદ આજ મૌજૂદ હૈ ઉસકા મિસ્લ ન કોઈ શખ્સ બના સકા ન બનાનેકા દા'વા કિયા ન બના સકતા હૈ ન બના સકેગા, પસ યે ઈસ બાતકી ખુલી દલીલ હૈ કે યે કુરઆને મજીદ વોહી અસલી કુરઆને મજીદ હૈ જો હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ પર નાઝિલ હુવા થા!

રિસાલત

સવાલ : કુરઆને મજીદમેં હૈ:

وَإِنْ مِّنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ۝

વ ઈમ્ મિન્ ઉમ્મતિન્ ઈલ્લા ખલા ફીહા નઝીર.

(સૂ. ફાતિર, રૂ. ૩)

યાની કોઈ કૌમ ઐસી નહીં જિસમેં ખુદાકી તરફસે કોઈ ડરાનેવાલા ન આયા હો. ઔર દૂસરી જગહ ફરમાયા હૈ. વ લિકુલ્લિ કૌમિન્ હાદ. (સૂ. રઅદ, રૂ. ૧) યાની હર કૌમકે લિયે હિદાયત કરનેવાલા (ભેજા ગયા) હૈ.

ઈન આયતોંસે મા'લૂમ હોતા હૈ કે હર મુલ્ક ઔર હર કૌમમેં ખુદાકી તરફસે કોઈ પૈગંબર ભેજા ગયા હૈ તો ક્યા હિન્દુસ્તાનમેં ભી કોઈ પૈગંબર આએ થે?

જવાબ : હાં, ઈન આયતોંસે બેશક યે બાત સાબિત હોતી હૈ કે હર કૌમકે લિયે ખુદાને કોઈ હાદી ઔર ડરાનેવાલા ભેજા હૈ ઔર ઈસ લિયે મુમકિન હૈ કે હિન્દુસ્તાનમેં ભી કોઈ નબી આએ હોં!

સવાલ : ક્યા યે કેહ સકતે હૈં કે હિન્દુઓંકે પેશવા (વડાઓ) જૈસે કૃષ્ણજી ઔર રામચંદ્રજી વગૈરહ ખુદાકે પૈગંબર થે?

જવાબ : નહીં કેહ સકતે. ક્યૂંકે પૈગંબરી એક ખાસ ઓહદા (હોદ્દા) થા જો ખુદાકી તરફસે ઉસકે બરગુઝીદા ઔર

ખાસ બંદોંકો અતા ફરમાયા જાતા થા. તો જબ તક શરીઅતસે યે બાત મા'લૂમ ન હો કે યે ખાસ ઓહદા ખુદા તઆલાને ફલાં શખ્સકો અતા ફરમાયા થા ઉસ વક્ત તક હમ ભી નહીં કેહ સકતે કે વો ખુદાકા નબી થા. અગર હમને બગૈર દલીલે શરઈ સિર્ફ અપની રાયસે કિસી શખ્સકો પૈગંબર સમઝ લિયા ઔર હકીકતમેં વો પૈગંબર નહીં થા તો ખુદા તઆલાકે હુઝૂરમેં હમસે ઈસ ગલત અકીદેકા મુવાખઝા (પકડ) હોગા.

યૂં સમઝો કે અગર તુમ સિર્ફ અપને ખયાલસે કિસી શખ્સકો સમઝ લો કે વો બાદશાહકા નાયબ યાની ગવર્નર જનરલ હૈ ઔર વો હકીકતમેં ગવર્નર જનરલ ન હો તો તુમ હુકૂમતકે નઝદીક મુજરિમ હોગે કે એક ઐસે શખ્સકો જિસે બાદશાહને ગવર્નર જનરલ નહીં બનાયા હૈ, તુમને ગવર્નર જનરલ માનકર બાદશાહકી તરફ એક ગલત બાતકી નિસ્બત કી.

પસ ગુઝિશ્તા લોગોંમેંસે હમ ખાસ તૌર પર ઉનહીં બુઝુર્ગોંકો પૈગંબર કેહ સકતે હૈં જિનકા પૈગંબર હોના શરીઅતસે સાબિત હો ઔર કુરઆને મજીદ યા હદીસ શરીફમેં ઉનકો પૈગંબર બતાયા ગયા હો!

હિન્દુઓં યા ઔર કૌમોંકે પેશવાઓંકે મુતઅલ્લિક

હમ ઝિયાદાસે ઝિયાદા ઈસ કદર કેહ સકતે હૈં કે અગર ઉનકે અકાઈદ ઔર આ'માલ દુરૂસ્ત હોં. ઔર ઉનકી તા'લીમ આસમાની તા'લીમકે ખિલાફ ન હો ઔર ઉનહોંને મખ્લૂકકી હિદાયત ઔર રેહનુમાઈકા કામ ભી કિયા હો તો મુમકિન હૈ કે વો નબી હોં, મગર યે કેહના કે વો યકીનન નબી થે બગૈર દલીલ બાત ઔર અટકલકા તીર હૈ.

સવાલ : હુઝૂર રસૂલે મકબૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે મુતઅલ્લિક ક્યા અકીદે રખને ચાહિયેં?

જવાબ : (૧) આપ ખુદા તઆલાકે બંદે ઔર એક ઈન્સાન ઔર ખુદાકે રસૂલ થે. (૨) ખુદા તઆલાકે બાદ આપ તમામ મખ્લૂકસે અફઝલ હૈં. (૩) આપ ગુનાહોંસે મા'સૂમ હૈં. (૪) આપ પર ખુદા તઆલાને કુરઆને મજીદ નાઝિલ ફરમાયા. (૫) આપકો શબે મેઅરાજમેં ખુદા તઆલાને આસમાનોં પર બુલાયા ઔર જન્નત વ દોઝખ વગૈરહકી સૈર કરાઈ. (૬) આપને ખુદા તઆલાકે હુકમસે બહોતસે મોઅજિઝે દિખાએ. (૭) આપ ખુદા તઆલાકી બહોત ઝિયાદા ઈબાદત ઔર બંદગી કરતે થે. (૮) આપકે અખ્લાક વ આદાત નિહાયત ઊંચે દરજેકે થે. (૯) આપકો ખુદા તઆલાને બહોતસી ગુઝિશ્તા ઔર આઈન્દા બાતોંકા

ઈલ્મ અતા ફરમાયા થા જિનકી આપ (સ.અ.વ.) ને અપની ઉમ્મતકો ખબર કર દી. (૧૦) આપકો ખુદા તઆલાને તમામ મખ્લૂકસે ઝિયાદા ઈલ્મ અતા ફરમાયા થા લેકિન આપ આલિમુલ ગૈબ નહીં થે. ક્યૂંકે આલિમુલ ગૈબ હોના સિર્ફ ખુદા તઆલાકી શાન ઔર ઉસીકી ખાસ સિફત હૈ. (૧૧) આપ ખાતિમુન્નબિય્યીન હૈં કે આપકે બાદ કોઈ નયા નબી નહીં હોગા. હાં સિર્ફ હઝરત ઈસા (અલૈ.) જો પેહલે ઝમાનેકે પૈગંબર હૈં. આસમાનસે ઉતરેંગે ઔર ઈસ્લામી શરીઅતકી પૈરવી કરેંગે. (૧૨) આપ ઈન્સાનોં ઔર જિન્નાત સબકે લિયે રસૂલ હૈં. (૧૩) આપ કિયામતકે રોઝ ખુદા તઆલાકી ઈજાઝતસે ગુનેહગારોંકી શફાઅત કરેંગે. ઈસી વજહસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો શફીઉલ મુઝનિબીન કેહતે હૈં ઔર ખુદા તઆલા હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી શફાઅત કબૂલ ભી ફરમાએગા. (૧૪) આપને જિન બાતોંકા હુકમ કિયા હૈ. ઉન પર અમલ કરના ઔર જિનસે મના કિયા હૈ ઉનસે બચના, ઔર જિન વાકિઆતકી ખબર દી હૈ ઉસકો ઉસી તરહ માનના ઔર યકીન કરના ઉમ્મત પર જરૂરી હૈ. (૧૫) આપકે સાથ મુહબ્બત રખના ઔર આપકી તા'ઝીમ ઔર તકરીમ કરના હર ઉમ્મતીકે ઝિમ્મે લાઝિમ હૈ. લેકિન

તા'ઝીમસે મુરાદ વોહી તા'ઝીમ હૈ જો શરઈ કાઈદેકુ મુવાફિક હો. ઔર ખિલાફે શરીઅત બાતોંકો તા'ઝીમ યા મુહબ્બત સમઝના નાદાની હૈ!

સવાલ : મા'સૂમ હોનેસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : મા'સૂમ હોનેસે મુરાદ યે હૈ કે કોઈ સગીરા યા કબીરા ગુનાહ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમસે જાન બૂઝકર યા ભૂલસે વાકેઅ નહીં હુવા. તમામ અંબિયા અલૈહિમુસ્સલામ ગુનાહોંસે મા'સૂમ હોતે હૈં!

સવાલ : હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી મેઅરાજ જિસ્માની (શરીર સાથે) થી યા મનામી (યાની ખ્વાબમેં)?

જવાબ : હુઝૂર (સ.અ.વ.) અપને જિસ્મે મુબારકકે સાથ મેઅરાજમેં તશરીફ લે ગયે થે. ઈસ લિયે આપકી મેઅરાજ જિસ્માની થી. હાં ઉસ જિસ્માની મેઅરાજકે અલાવા ચંદ મરતબા હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો ખ્વાબમેં ભી મેઅરાજ હુઈ હૈ વો મનામી મેઅરાજેં કેહલાતી હૈં. ક્યૂંકે મનામ ખ્વાબકો કેહતે હૈં લેકિન હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકા ખ્વાબ ઔર ઉસી તરહ તમામ અંબિયા (અલૈ.) કે ખ્વાબ સચ્ચે હોતે હૈં. ઉનમેં ગલતી ઔર ખતાકા શુબહ નહીં હો સકતા. પસ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી એક મેઅરાજ

તો જિસ્માની મેઅરાજ થી ઔર ચાર યા પાંચ મેઅરાજેં મનામી થીં!

સવાલ : શફાઅતસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : શફાઅત સિફારિશ (ભલામણ) કો કેહતે હૈં. કિયામતકે દિન હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ખુદા તઆલાકે સામને ગુનેહગાર બંદોંકી સિફારિશ કરેંગે. હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો યે ફઝીલત અતા હો ચુકી હૈ. લેકિન ફિર ભી ખુદા તઆલાકે જલાલ વ જબરૂતકે અદબસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ભી શફાઅતકી ઈજાઝત માંગેંગે. જબ ઈજાઝત મિલેગી તો શફાઅત ફરમાએંગે.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે અલાવા ઔર અંબિયા ઔર ઔલિયા, શુહદા વગૈરહ ભી શફાઅત કરેંગે લેકિન બગૈર ઈજાઝત કોઈ શખ્સ શફાઅત ન કર સકેગા.

સવાલ : કિસ કિસમકે ગુનાહોંકી મઆફીકે લિયે શફાઅત હોગી?

જવાબ : સિવાએ કુફ્ર ઔર શિર્કકે બાકી તમામ ગુનાહોંકી મઆફીકે લિયે શફાઅત હો સકતી હૈ. કબીરા ગુનાહોંવાલે શફાઅતકે ઝિયાદા મોહતાજ હોંગે. ક્યૂંકે સગીરા ગુનાહ તો દુનિયામેં ભી ઈબાદતોંસે મઆફ હોતે રેહતે હૈં!

ઈમાન ઔર આ'માલે સાલિહાકા બયાન

સવાલ : ઈમાન કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : ઈમાન ઉસે કેહતે હૈં કે (૧) ખુદા તઆલા (૨) ઔર ઉસકી તમામ સિફતોં (૩) ઔર ફરિશ્તોં (૪) ઔર આસમાની કિતાબોં (૫) ઔર પૈગંબરોંકો દિલસે સચ્ચા માને. (૬) ઔર જો બાતેં કે હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ખુદાકી તરફસે લાએ હૈં ઉન સબકો સચ્ચા સમઝે. (૭) ઔર ઝબાનસે ઉન તમામ બાતોંકા ઈકરાર કરે. યેહી તસ્દીક (સચ્ચાઈ) ઔર ઈકરારે ઈમાનકી હકીકત હૈ લેકિન ઈકરાર કિસી જરૂરત યા મજબૂરીકે વક્ત સાકિત (માફ) હો જાતા હૈ જૈસે ગૂંગે આદમીકા ઈમાન બગૈર ઈકરારે ઝબાનીકે ભી મોઅતબર હૈ!

સવાલ : આ'માલે સાલિહા કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : આ'માલે સાલિહાકે મા'ના હૈં "નેક કામ" જો ઈબાદતેં ઔર નેક કામ ખુદા તઆલા ઔર ઉસકે પૈગંબરોંને મખ્લૂકકો સિખાએ ઔર બતાએ હૈં વો સબ આ'માલે સાલિહા

કેહલાતે હૈં!

સવાલ : ક્યા ઈબાદતેં ઔર નેક કામ ભી ઈમાનકી હકીકતમેં દાખિલ હૈં?

જવાબ : હાં ઈમાને કામિલમેં આ'માલે સાલિહા દાખિલ હૈં. આ'માલે સાલિહાસે ઈમાનમેં રોશની ઔર કમાલ પૈદા હો જાતા હૈ. ઔર આ'માલે સાલિહા ન હોં તો ઈમાન નાકિસ (અધૂરા) રેહતા હૈ!

સવાલ : ઈબાદતકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : ઈબાદત બંદગી કરનેકો કેહતે હૈં. જો બંદગી કરે ઉસે આબિદ ઔર જિસકી બંદગી કી જાએ ઉસે મા'બૂદ કેહતે હૈં. હમારા સબકા સચ્ચા ઔર હકીકી મા'બૂદ વોહી એક ખુદા હૈ જિસને હમેં ઔર સારી દુનિયાકો પૈદા કિયા હૈ. ઔર હમ સબ ઉસકે બંદે હૈં. ઉસને હમેં અપની ઈબાદતકા હુકમ દિયા હૈ, ઈસ લિયે હમારે ઝિમ્મે ઈબાદત કરના ફર્ઝ હૈ!

સવાલ : ખુદા તઆલાને અપની મખ્લૂકમેંસે કિસ કિસ મખ્લૂકકો ઈબાદતકા હુકમ કિયા હૈ?

જવાબ : આદમિયોં ઔર જિન્નોંકો ઈબાદત કરનેકા હુકમ દિયા ગયા હૈ. ઈનહીં દોનોંકો મુકલ્લફ કેહતે હૈં. ફરિશ્તે

ઓર દુનિયાકે બાકી જાનદાર ઈબાદતકે મુકલ્લફ નહીં હૈં!

સવાલ : જિન્ન કૌન હૈં?

જવાબ : જિન્ન ભી ખુદા તઆલાકી એક બડી મખ્લૂક હે જો આગસે પૈદા હુઈ હે. જિન્નોંકે જિસ્મ ઐસે લતીફ (સૂક્ષ્મ) હૈં કે હમેં નઝર નહીં આતે, લેકિન જબ વો કિસી આદમી યા જાનવરકી શકલમેં હો જાતે હૈં તો નઝર આને લગતે હૈં. અપની શકલ બદલને ઔર આદમિયોં ઔર જાનવરોંકી સૂરતમેં હો જાનેકી ખુદા તઆલાને ઉનહેં તાકત દી હે. ઉનમેં મર્દ ભી હૈં ઔર ઔરતેં ભી. ઉનકી ઔલાદ ભી હોતી હે!

સવાલ : ઈબાદત કરનેકા ક્યા તરીકા હે?

જવાબ : ઈબાદતકે બહોતસે તરીકે હૈં. જૈસે (૧) નમાઝ પઢના, (૨) રોઝા રખના, (૩) ઝકાત દેના, (૪) હજ કરના, (૫) કુરબાની કરના, (૬) એ'તિકાફ કરના, (૭) મખ્લૂકકો નેક બાતોંકી હિદાયત કરના, (૮) બુરી બાતોંસે રોકના, (૯) માં બાપ ઔર ઉસ્તાદોં ઔર બુઝુર્ગોંકી ઈઝ્ઝત ઔર અદબ કરના, (૧૦) મસ્જિદ બનાના, (૧૧) મદ્રસા જારી કરના, (૧૨) ઈલ્મે દીન પઢના, (૧૩) ઈલ્મે દીન પઢાના, (૧૪) ઈલ્મે દીન

પઢનેવાલોંકી મદદ કરના, (૧૫) ખુદાકી રાહમેં ખુદાકે દુશ્મનોંસે લડના, (૧૬) ગરીબોંકી હાજત પૂરી કરના, (૧૭) ભૂકોંકો ખાના ખિલાના, (૧૮) પ્યાસોંકો પાની પિલાના, ઔર ઈનકે અલાવા તમામ ઐસે કામ જો ખુદાકે હુકમ ઔર મરઝીકે મુવાફિક હોં સબ ઈબાદતમેં દાખિલ હૈં ઔર ઈનહીં કામોંકો આ'માલે સાલિહા કેહતે હૈં!

મઅસિયત ઔર ગુનાહકા બયાન

સવાલ : મઅસિયતકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : મઅસિયતકે મા'ના નાફરમાની કરના. હુકમ ન માનના. જિસ કામમેં ખુદા તઆલાકે અહકામકી નાફરમાની હોતી હો ઉસે મઅસિયત ઔર ગુનાહ કેહતે હૈં.

ગુનાહ કરના બહોત બુરી બાત હે. ખુદા તઆલાકા ગઝબ ઔર નારાઝગી ઔર અઝાબ, ગુનાહકી વજહસે હોતા હૈ. ગુનાહોંમેં સબસે બડા ગુનાહ કુફ્ર વ શિર્ક હૈ. કાફિર ઔર મુશરિક હમેશા દોઝખમેં રહેંગે. કાફિર ઔર મુશરિકકી શફાઅત ભી કોઈ નહીં કરેગા. કુરઆને મજીદમેં અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા હૈ કે મુશરિકકો મૈં કભી નહીં બખ્શૂંગા.

કુફ્ર ઔર શિર્કકા બયાન

સવાલ : કુફ્ર ઔર શિર્ક કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : જિન ચીઝોં પર ઈમાન લાના જરૂરી હે. ઉનમેંસે કિસી એક બાતકો ભી ન માનના કુફ્ર હૈ. મસલન કોઈ શખ્સ ખુદા તઆલાકો ન માને યા ખુદા તઆલાકી સિફાતકા ઈન્કાર કરે યા દો તીન ખુદા માને યા ફરિશ્તોંકા ઈન્કાર કરે યા ખુદા તઆલાકી કિતાબોંમેંસે કિસી કિતાબકા ઈન્કાર કરે યા કિસી પૈગંબરકો ન માને યા તકદીરસે મુન્કિર હો યા કિયામતકે દિનકો ન માને યા ખુદા તઆલાકે કત્ઈ અહકામમેંસે કિસી હુકમકા ઈન્કાર કરે યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી દી હુઈ કિસી ખબરકો ઝૂઠા સમઝે તો ઈન તમામ સૂરતોંમેં કાફિર હો જાએગા.

ઔર શિર્ક ઉસે કેહતે હૈં કે ખુદા તઆલાકી ઝાત યા સિફાતમેં કિસી દૂસરેકો શરીક કરે!

સવાલ : ખુદા તઆલાકી ઝાતમેં શિર્ક કરનેકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : ઝાતમેં શિર્ક કરનેકે મા'ના યે હૈં કે દો તીન ખુદા માનને લગે. જૈસે ઈસાઈ (યાની ખ્રિસ્તી) કે તીન ખુદા

માનનેકી વજહસે મુશરિક હૈં, ઔર જૈસે આતિશ પરસ્ત (યાની આગકી પૂજા કરનેવાલે) કે દો ખુદા માનનેકી વજહસે મુશરિક હુએ, ઔર જૈસે બુત પરસ્ત (મૂર્તિ પૂજક) કે બહોતસે ખુદા માનકર મુશરિક હોતે હૈં!

સવાલ : સિફાતમેં શિર્ક કરનેકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : ખુદાકી સિફાતકી તરહ કિસી દૂસરેકે લિયે કોઈ સિફત સાબિત કરના શિર્ક હે. ક્યૂંકે કિસી મખ્લૂકમેં ચાહે વો ફરિશ્તા હો યા નબી, વલી હો યા શહીદ, પીર હો યા ઈમામ, ખુદા તઆલાકી સિફતોંકી તરહ કોઈ સિફત નહીં હો સકતી!

સવાલ : સિફાતમેં શિર્કકી કિતની કિસ્મેં હૈં?

જવાબ : બહોતસી કિસ્મેં હૈં. યહાં પર હમ ચંદ કિસ્મોંકા ઝિક્ર કિયે દેતે હૈં :-

(૧) શિર્ક ફીલ કુદરત. યાની ખુદા તઆલાકી તરફ સિફતે કુદરત કિસી દૂસરેકે લિયે સાબિત કરના. મસલન યે સમઝના કે ફુલાં પૈગંબર યા વલી યા શહીદ વગૈરહ પાની બરસા સકતે હૈં યા બેટા બેટી દે સકતે હૈં યા મુરાદેં પૂરી કર સકતે હૈં યા રોઝી દે સકતે હૈં યા મારના જિલાના ઉનકે કબ્ઝેમેં હે યા કિસીકો નફા ઔર નુકસાન પહોંચાને પર કુદરત રખતે

હૈં. યે તમામ બાતેં શિર્ક હૈં.

(૨) શિર્ક ફીલ ઈલ્મ. યાની ખુદા તઆલાકી તરહ કિસી દૂસરેકે લિયે સિફતે ઈલ્મ સાબિત કરના. મસલન યૂં સમઝના કે ખુદા તઆલાકી તરહ ફલાં પૈગંબર યા વલી વગૈરહ ગૈબકા ઈલ્મ રખતે થે યા ખુદાકી તરહ ઝર્રા ઝર્રાકા ઉનહેં ઈલ્મ હૈ યા હમારે તમામ હાલાતસે વાકિફ (ખબરદાર) હૈં યા દૂર વ નઝદીકકી ચીઝોંકી ખબર રખતે હૈં, યે સબ શિર્ક ફીલ ઈલ્મ હૈ.

(૩) શિર્ક ફીસ્સમ્અ વલ બસર. યાની ખુદા તઆલાકી સિફતે સમ્અ યા બસરમેં કિસી દૂસરેકો શરીક કરના. મસલન યે અકીદા રખના કે ફુલાં પૈગંબર યા વલી હમારી તમામ બાતોંકો દૂર વ નઝદીકસે સુન લેતે હૈં. યા હમેં ઔર હમારે કામોંકો હર જગહસે દેખ લેતે હૈં સબ શિર્ક હૈ!

(૪) શિર્ક ફીલ હુકમ. યાની ખુદા તઆલાકી તરહ કિસી ઔરકો હાકિમ સમઝના ઔર ઉસકે હુકમકો ખુદાકે હુકમકી તરહ માનના. મસલન પીર સાહબને હુકમ દિયા કે યે વઝીફા નમાઝે અસરસે પેહલે પઢ્હા કરો તો ઉસ હુકમકી તા'મીલ ઈસ તરહ જરૂરી સમઝે કે વઝીફા પૂરા કરનેકી વજહસે અસરકા વક્ત મકરૂહ હો જાને યા નમાઝ કઝા હો

જાનેકી પરવા ન કરે. યે ભી શિર્ક હૈ!

(૫) શિર્ક ફીલ ઈબાદત. યાની ખુદા તઆલાકી તરહ કિસી દૂસરેકો ઈબાદતકા મુસ્તહિક સમઝના. મસલન કિસી કબર યા પીરકો સિજદહ કરના યા કિસીકે લિયે રૂકૂઅ કરના. યા કિસી પીર, પૈગંબર, વલી, ઈમામકે નામકા રોઝા રખના યા કિસીકી નઝર ઔર મન્નત માનની યા કિસી કબ્ર યા મુરશિદકે ઘરકા ખાનએ કા'બાકી તરહ તવાફ કરના, યે સબ શિર્ક ફીલ ઈબાદત હૈ!

સવાલ : ઈન બાતોંકે અલાવા ઔર ભી શિર્કકે કામ હૈં યા નહીં?

જવાબ : હાં બહોતસે કામ ઐસે હૈં કે ઉનમેં શિર્કકી મિલાવટ હૈ. ઉન તમામ કામોંસે પરહેઝ કરના જરૂરી હૈ. વો કામ-યે હૈં. નજૂમિયોં (જોષી) સે ગૈબકી ખબરેં પૂછના. પંડિતકો હાથ દિખલાના. કિસીસે ફાલ ખુલવાના. ચીચક યા કિસી ઔર બીમારીકો છૂત કરના. ઔર યે સમઝના કે એકકી બીમારી દૂસરેકો લગ જાતી હૈ. તઅઝિયા (તાજીયા) બનાના. અલમ ઉઠાના. કબરોં પર ચળ્હાવા ચઢાના. નઝર નિયાઝ ચઢાના. ખુદા તઆલાકે સિવા કિસીકે નામકી કસમ ખાના. તસ્વીરેં બનાના યા તસ્વીરોંકી તા'ઝીમ (ઈઝઝત)

કરના. કિસી પીર યા વલીકો હાજત રવા મુશ્કિલ કુશા કેહકર પુકારના. કિસી પીરકે નામકી સર પર ચોટી રખના. યા મુહર્રમમેં ઈમામોંકે નામકા ફકીર બનના. કબરોં પર મેલા લગાના વગૈરહ.

બિદઅતકા બયાન

સવાલ : કુફ્ર ઔર શિર્કકે બાદ કૌનસા ગુનાહ બડા હૈ?

જવાબ : કુફ્ર ઔર શિર્કકે બાદ બિદઅત બડા ગુનાહ હૈ!

બિદઅત ઉન ચીઝોંકો કેહતે હૈં જિનકી અસલ શરીઅતસે સાબિત ન હો. યાની કુરઆને મજીદ ઔર હદીસ શરીફમેં ઉસકા સુબૂત ન મિલે ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઔર સહાબએ કિરામ ઔર તાબિઈન ઔર તબ્એ તાબિઈનકે ઝમાનામેં ઉસકા વુજૂદ ન હો. ઔર ઉસે દીનકા કામ સમઝકર કિયા જાએ યા છોડા જાએ.

બિદઅત બહોત બુરી ચીઝ હૈ. હુઝૂર રસૂલે મકબૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને બિદઅતકો મરદૂદ ફરમાયા હૈ. ઔર જો શખ્સ બિદઅત નિકાલે ઉસકો દીનકા ઢાનેવાલા

(તોડનેવાલા) બતાયા હૈ. ઔર ફરમાયા હૈ કે હર બિદઅત ગુમરાહી હૈ ઔર હર ગુમરાહી દોઝખમેં લે જાનેવાલી હૈ.

સવાલ : બિદઅતકે કુછ કામ બતાઓ?

જવાબ : લોગોંને હજારોં બિદઅતેં નિકાલી હૈં. ચંદ બિદઅતેં યે હૈં :

પક્કી કબરેં બનાના. કબરોં પર ગુંબદ બનાના. ધૂમધામસે ઉર્સ કરના, કબરોં પર ચિરાગ જલાના. કબરોં પર ચાદરેં ઔર ગિલાફ ડાલના. મય્યિતકે મકાન પર ખાનેકે લિયે જમા હોના. શાદીમેં સેહરા બાંધના. બધ્ધી (ગલેકા હાર) પહેનાના. ઔર હર જાઈઝ યા મુસ્તહબ કામમેં ઐસી શર્તેં અપની તરફસે લગાના જિનકા શરીઅતસે સુબૂત ન હો, બિદઅત હૈ.

બાકી ગુનાહોંકા બયાન

સવાલ : કુફ્ર વ શિર્ક ઔર બિદઅતકે અલાવા ઔર ક્યા ક્યા બાતેં ગુનાહકી હૈં?

જવાબ : કુફ્ર વ શિર્ક ઔર બિદઅતકે અલાવા ભી બહોતસે ગુનાહ હૈં જૈસે ઝૂઠ બોલના. નમાઝ ન પઢના. રોઝા ન રખના. ઝકાત ન દેના. બાવજૂદ માલ ઔર તાકત હોનેકે

હજ ન કરના. શરાબ પીના. ચોરી કરના. ઝિના કરના. ગીબત કરના. ઝૂઠી ગવાહી દેના. કિસીકો નાહક મારના. સતાના. ચુગલી (ચાડી) ખાના. ધોકા (દગા) દેના. માં બાપ ઔર ઉસ્તાદકી નાફરમાની કરના. અપને ઘરોં ઔર કમરોંમેં તસ્વીરેં લગાના. અમાનતમેં ખયાનત કરના. લોગોંકો હકીર ઔર ઝલીલ સમઝના. જુવા (જુગાર) ખેલના. ગાલી દેના. નાચ દેખના. સૂદ (વ્યાજ) લેના ઔર દેના. દાઢી મુંડાના. ટખ્નોંસે નીચા પાયજામા પહેનના. ફુઝૂલ ખર્ચી કરના. ખેલ તમાશોં, નાટકોં, થિયેટરોંમેં જાના. ઔર ઈનકે અલાવા ઔર ભી બહોતસે ગુનાહ હૈં જો બડી કિતાબોંમેં તુમ પઢોગે!

સવાલ : ગુનાહ કરનેવાલા આદમી મુસલમાન રેહતા હૈ યા નહીં?

જવાબ : જો કોઈ ઐસા ગુનાહ કરે જિસમેં કુફ્ર યા શિર્ક પાયા જાતા હો વો મુસલમાન નહીં રેહતા બલ્કે કાફિર ઔર મુશરિક હો જાતા હૈ. ઔર જો કોઈ બિદઅતકા કામ કરે તો વો મુસલમાન તો રેહતા હૈ લેકિન ઉસકા ઈસ્લામ ઔર ઈમાન બહોત નાકિસ હો જાતા હૈ. ઐસે શખ્સકો મુબ્તદેઅ ઔર બિદઅતી કેહતે હૈં. ઔર જો કોઈ કુફ્ર વ શિર્ક ઔર બિદઅતકે અલાવા કોઈ કબીરા ગુનાહ કરે વો ભી મુસલમાન

તો હૈ લેકિન નાકિસ મુસલમાન હૈ. ઉસે ફાસિક કેહતે હૈં!

સવાલ : અગર કિસીસે કોઈ ગુનાહ હો જાએ તો અઝાબસે બચનેકી ક્યા સૂરત હૈ?

જવાબ : તૌબા કર લેનેસે ખુદા તઆલા ગુનાહ મઆફ ફરમા દેતા હૈ, તૌબા ઉસે કેહતે હૈં કે અપને ગુનાહ પર શરમિંદા ઔર પશેમાન (પછતાવા) હો ઔર ખુદાકે સામને રોકર ગિડગિડાકર તૌબા કરે કે અય અલ્લાહ મેરા ગુનાહ મઆફ કર દે ઔર દિલમેં અહદ કરે કે અબ કભી ગુનાહ ન કરૂંગા. યાદ રખ્ખો કે સિર્ફ ઝબાનસે તૌબા તૌબા કેહ લેના અસલી તૌબા નહીં હૈ!

સવાલ : ક્યા તૌબા કર લેનેંસે હર કિસમકે ગુનાહ મઆફ હો સકતે હૈં?

જવાબ : જો ગુનાહ ઐસે હૈં કે કિસી બંદેકા ઉનમેં તઅલ્લુક નહીં હૈ. સિર્ફ ખુદા તઆલાકા હક હૈ કે વો નાફરમાની કરનેકી વજહસે સઝા દે, ઐસે તમામ ગુનાહ તૌબાસે મઆફ હો સકતે હૈં. યહાં તકકે કુફ ઔર શિર્કકા ગુનાહ ભી સચ્ચી તૌબાસે મઆફ હો જાતા હૈ, લેકિન જો ગુનાહ ઐસે હૈં કે ઉનમેં કિસી બંદેકા તઅલ્લુક હૈ. મસલન કિસી યતીમકા માલ ખા લિયા. યા કિસી પર તોહમત લગાઈ

યા ઝુલ્મ કિયા, ઐસે ગુનાહોંકો હુકૂકુલ ઈબાદ કેહતે હૈં. યે સિર્ફ તૌબાસે મઆફ નહીં હોતે બલ્કે ઉનકી મઆફીકે લિયે જરૂરી હૈ કે પેહલે ઉસ શખ્સકા હક અદા કરો યા ઉસસે મઆફ કરાઓ. ઉસકે બાદ ખુદાકે સામને તૌબા કરો જબ મઆફીકી ઉમ્મીદ હો સકતી હૈ!

સવાલ : તૌબા કિસ વક્ત તક કબૂલ હોતી હૈ?

જવાબ : જબ ઈન્સાન મરને લગે ઔર અઝાબકે ફરિશ્તે ઉસકે સામને આ જાએં ઔર હલકમેં દમ આ જાએ, ઉસ વક્ત ઉસકી તૌબા મકબૂલ નહીં ઔર ઉસ હાલતસે પેહલે પેહલે હર વક્તકી તૌબા મકબૂલ હૈ!

સવાલ : અગર ગુનેહગાર આદમી બગૈર તૌબા કિયે મર જાએ તો જન્નતમેં જાએગા યા નહીં?

જવાબ : હાં સિવાએ કાફિર ઔર મુશરિકકે બાકી તમામ ગુનેહગાર અપને ગુનાહોંકી સઝા પાકર જન્નતમેં જાએંગે. ઔર યે ભી મુમકિન હૈ કે ખુદા તઆલા કુફ્ર ઔર શિર્કકે અલાવા બાકી ગુનાહોંકો બગૈર સઝા દિયે કિસીકી શફાઅતસે યા બગૈર શફાઅત બખ્શ દે!

સવાલ : મય્યિતકો દુનિયાકે અઝીઝ કરીબ, રિશ્તેદાર, દોસ્ત વગૈરહ ભી કુછ ફાઈદા પહોંચા સકતે હૈં

યા નહીં?

જવાબ : હાં મય્યિતકો ઈબાદતે બદની ઔર માલીકા સવાબ પહોંચતા હૈ. યાની ઝિંદા લોગ અગર કોઈ નેક કામ કરેં. મસલન કુરઆન શરીફ યા દુરૂદ શરીફ પઢેં, ખુદાકી રાહમેં સદકા ખૈરાત દેં, કિસી ભૂકેકો ખાના ખિલાએં તો ઈન કામોંકા સવાબ ખુદાકી તરફસે ઉનહેં મિલેગા. લેકિન ખુદા તઆલાને અપની રહમતસે ઈતના ભી ઈખ્તિયાર દિયા હૈ કે અગર યે નેક કામ કરનેવાલે અપના સવાબ કિસી મય્યિતકો પહોંચાના ચાહેં તો ખુદા તઆલાસે દુઆ કરેં કે યા અલ્લાહ ઈસ કામકા સવાબ મૈંને ફલાં શખ્સકો બખ્શા તો અલ્લાહ તઆલા ઉસ મય્યિતકો વો સવાબ પહોંચા દેતા હૈ!

સવાબ પહોંચાનેકે લિયે કિસી ખાસ ચીઝ યા ખાસ વકત યા ખાસ સૂરતકી અપની તરફસે તખ્સીસ ન કરની ચાહિયે બલ્કે જો ચીઝ જિસ વકત મિલ જાવે ઉસે ખુદાકે વાસ્તે કિસી મુસ્તહિકકો દેકર ઉસકા સવાબ બખ્શ દેના ચાહિયે. રસમકી પાબંદી યા દિખાવે ઔર નામ ઔર શોહરતકે લિયે બડી બડી દઅવતેં કરના યા અપની તાકતસે ઝિયાદા કર્ઝ ઉધાર લેકર રસમ પૂરી કરના બહોત બુરા હૈ.

તા'લીમુલ ઈસ્લામ ચોથા હિસ્સાકા દૂસરા શોઅબા

તા'લીમુલ અરકાન યા ઈસ્લામી આ'માલ

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્‌મા નિર્રહીમ

કિરાઅતકે ચંદ અહકામકા બયાન

સવાલ : અગર ફજર ઔર મગરિબ ઔર ઈશાકી નમાઝ અકેલે પઢે તો જહ્‌ર કરના (યાની આવાઝસે પઢના) વાજિબ હૈ યા નહીં?

જવાબ : વાજિબ તો નહીં મગર આવાઝસે પઢના અફઝલ હૈ!

સવાલ : અગર યે નમાઝેં કઝા પઢે તો કયા હુકમ હૈ?

જવાબ : કઝામેં ઈમામકો જહ્‌ર (આવાઝ) સે હી

પઢના ચાહિયે ઔર મુન્ફરિદકો (અકેલે નમાઝ પઢનેવાલેકો) ઈખ્તિયાર હે ચાહે આવાઝસે પઢે ચાહે આહિસ્તાસે!

સવાલ : ફર્ઝ નમાઝોંમેં કિતની કિરાઅત મસ્નૂન હે?

જવાબ : હાલતે સફરમેં તો ઈખ્તિયાર હે કે સૂરએ ફાતિહાકે બાદ જો સૂરત ચાહે પઢ લે, અલબત્તા ઈકામત (યાની ઘર રેહનેકી હાલત) મેં કિરાઅતકી ખાસ મિકદાર મસ્નૂન હે!

સવાલ : હાલતે ઈકામતકી કિરાઅતે મસ્નૂના ક્યા હે?

જવાબ : હાલતે ઈકામતમેં નમાઝે ફજર ઔર નમાઝે ઝોહરમેં તિવાલે મુફસ્સલ પઢના ઔર નમાઝે અસર ઔર નમાઝે ઈશામેં ઔસાતે મુફસ્સલ પઢના ઔર નમાઝે મગરિબમેં કિસારે મુફસ્સલ પઢના મસ્નૂન હે.

સવાલ : તિવાલે મુફસ્સલ ઔર ઔસાતે મુફસ્સલ ઔર કિસારે મુફસ્સલ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : કુરઆન મજીદકે ૨૬ છબ્બીસવેં પારાકી સૂરએ હુજુરાતસે સૂરએ બુરૂજ તકકી સૂરતોંકો તિવાલે મુફસ્સલ કેહતે હૈં!

ઔર સૂરએ તારિકસે સૂરએ લમ યકુન તકકી સૂરતોંકો ઔસાતે મુફસ્સલ કેહતે હૈં. ઔર સૂરએ ઈઝા ઝુલ્ઝિલત્ સે અન્નાસ યાની આખિર કુરઆન મજીદ તકકી સૂરતોંકો કિસારે મુફસ્સલ કેહતે હૈં!

સવાલ : યે કિરાઅતે મસ્નૂના ઈમામકે લિયે હૈ યા મુન્ફરિદકે લિયે?

જવાબ : ઈમામ ઔર મુન્ફરિદ દોનોંકે લિયે યે કિરાઅત મસ્નૂન હૈ!

સવાલ : અગર હાલતે ઈકામતમેં કિસી જરૂરતસે કિરાઅતે મસ્નૂના છોડ દે તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : જાઈઝ હૈ!

સવાલ : ક્યા કિસી નમાઝમેં કોઈ ખાસ સૂરત ઈસ તરહ ભી મુકર્રર હૈ કે ઉસકે સિવા દૂસરી સૂરત જાઈઝ ન હો?

જવાબ : કિસી નમાઝકે લિયે કોઈ સૂરત ઈસ તરહ મુકર્રર નહીં. શરીઅતને આસાનીકે લિયે હર જગહસે કુરઆન મજીદ પઢનેકી ઈજાઝત દી હૈ. પસ અપની તરફસે મુકર્રર કર લેના શરીઅતકે ખિલાફ હૈ!

સવાલ : ફજરકી સુન્નતોંમેં કિરાઅતે મસ્નૂના

ક્યા હૈ?

જવાબ : અકસર હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ફજરકી સુન્નતોંકી પેહલી રકા'તમેં 'કુલ યા અય્યુહલ્ કાફિરૂન' ઔર દૂસરી રકા'તમેં 'કુલ હુવલ્લાહુ અહદ' પળ્હતે થે!

સવાલ : નમાઝે વિત્રકી મસ્નૂન કિરાઅત ક્યા હૈ?

જવાબ : પેહલી રકા'તમેં 'સબ્બિહિસ્મ રબ્બિકલ્ અઅ્લા' ઔર દૂસરી રકા'તમેં 'કુલ્ યા અય્યુહલ્ કાફિરૂન' ઔર તીસરીમેં 'કુલ્ હુવલ્લાહુ અહદ' પળ્હના હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે સાબિત હૈ.

જમાઅત ઔર ઈમામતકા બયાન

સવાલ : ઈમામતસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : ઈમામકે મા'ના સરદાર હોના. નમાઝમેં જો શખ્સ સારી જમાઅતકા સરદાર હો ઔર સબ મુકતદી ઉસકી તાબેદારી કરેં ઉસે ઈમામ કેહતે હૈં!

સવાલ : જમાઅતકે ક્યા મા'ના હૈં?

જવાબ : જમાઅત મિલકર નમાઝ પળ્હનેકો કેહતે હૈં જિસમેં એક ઈમામ હોતા હૈ ઔર સબ મુકતદી હોતે હૈં!

સવાલ : જમાઅત ફર્ઝ હૈ યા વાજિબ યા સુન્નત?

જવાબ : જમાઅત સુન્નતે મુઅક્કદહ હૈ. ઉસકી બહોત તાકીદ હૈ. બા'ઝ ઉલમા તો ઉસે ફર્ઝ ઔર વાજિબ ભી કેહતે હૈં. ઔર ઈસમેં શક નહીં કે જમાઅતમેં બહોત ફાઈદે હૈં!

સવાલ : જમાઅતસે નમાઝ પઢનેમેં ક્યા ક્યા ફાઈદે હૈં?

જવાબ : એક નમાઝ પર સત્તાઈસ (૨૭) નમાઝોંકા સવાબ મિલના. પાંચોં વક્ત મુસલમાનોંકા આપસમેં મિલના. ઈસકી વજહસે આપસમેં ઈત્તિફાક (સંપ) ઔર મુહબ્બત પૈદા હોના. દૂસરોંકો દેખકર ઈબાદતકા શૌક ઔર રગબત (ઉત્સાહ) પૈદા હોના. નમાઝમેં દિલ લગના. જમાઅતમેં બુઝુર્ગ ઔર નેક લોગોંકી બરકતસે ગુનેહગારોંકી નમાઝકા ભી કબૂલ હો જાના. નાવાકિફોંકો વાકિફ લોગોંસે મસાઈલ પૂછનેમેં આસાની હોના. હાજતમંદોં ઔર ગરીબોંકા હાલ માલૂમ હોતા રેહના. એક ખાસ ઈબાદત યાની નમાઝકી શાન ઝાહિર હોના. ઈનકે સિવા ઔર ભી બહોતસે ફાઈદે હૈં!

સવાલ : કિન લોગોંકો જમાઅતમેં ન આનેકી

ઈજાઝત હૈ?

જવાબ : ઔરતેં, નાબાલિગ બચ્ચે, બીમાર, બીમારકી ખિદમત કરનેવાલે, લૂલે, લંગડે, અપાહજ, કટે હુએ પાંવવાલે, બહોત બુઢ્હે, અંધે, ઈન સબકે ઝિમ્મે જમાઅતમેં હાઝિર હોના જરૂરી નહીં!

સવાલ : વો કંયા ઉઝ્ર હૈં જિનસે અચ્છે ખાસે આદમીકો જમાઅતમેં ન આના જાઈઝ હો જાતા હૈ?

જવાબ : સખ્ત બારિશ, રાસ્તામેં ઝિયાદા કીચડ, સખ્ત સરદી, રાતમેં આંધી, સફર મસલન રેલ યા જહાઝકી રવાન્ગીકા વકત કરીબ આ જાના. પાખાના, પેશાબકી હાજત હોના, ખાનેકા ઈસ હાલમેં કે ભૂખ ઝિયાદા લગી હો સામને આ જાના, ઈન ઉઝરોંસે જમાઅતકી હાઝરીકી તાકીદ જાતી રેહતી હૈ.

સવાલ : કિન નમાઝોંમેં જમાઅત સુન્નતે મુઅક્કદહ યા વાજિબ હૈ?

જવાબ : તમામ ફર્ઝ નમાઝોં ઔર ઈદૈનકી નમાઝમેં જમાઅતસે નમાઝ પઢ્હના સુન્નતે મુઅક્કદહ હૈ. નમાઝે તરાવીહકી જમાઅત સુન્નતે કિફાયા હૈ. રમઝાન શરીફમેં નમાઝે વિત્રકી જમાઅત મુસ્તહબ હૈ.

સવાલ : કમસે કમ કિતને આદમિયોંકી જમાઅત હોતી હૈ?

જવાબ : કમસે કમ દો આદમી જમાઅતકે લિયે કાફી હૈં. એક મુકતદી હો ઔર એક ઈમામ મગર ઈસ હાલતમેં મુકતદી ઈમામકે દાહની તરફ ખડા હો. ઔર જબ દો મુકતદી હોં તો ઈમામકો આગે બઢકર ખડા હોના ચાહિયે!

સવાલ : જમાઅતમેં લોગોંકો કિસ તરહ ખડા હોના ચાહિયે?

જવાબ : મિલકર ઔર સફેં સીધી કરકે ખડે હોં. દરમિયાનમેં ખાલી જગહ ન છોડેં. બચ્ચોંકો પીછે ખડા કરેં. બડે આદમિયોંકી સફોંમેં બચ્ચોંકો ખડા હોના મકરૂહ હૈ. ઔરતોંકી સફ બચ્ચોંકે બાદ હોની ચાહિયે!

સવાલ : અગર ઈમામકી નમાઝ ફાસિદ હો જાએ તો મુકતદિયોંકી નમાઝ સહીહ હો જાએગી યા નહીં?

જવાબ : જબ ઈમામકી નમાઝ ફાસિદ હો જાએ તો મુકતદિયોંકી નમાઝ ભી ફાસિદ હો જાએગી. મુકતદિયોંકો ભી અપની નમાઝકા દોહરાના (લૌટાના) જરૂરી હોગા!

સવાલ : ઈમામતકા હકદાર કૌન શખ્સ હૈ?

જવાબ : અવ્વલ આલિમ યાની વો શખ્સ જો નમાઝકે મસાઈલસે અચ્છી તરહસે વાકિફ હો બશર્તેકે ઉસકે આ'માલ ભી અચ્છે હોં. ઉસકે બાદ જિસે કુરઆન ઝિયાદા યાદ હો ઔર અચ્છા પળ્હતા હો. ઉસકે બાદ જો ઝિયાદા મુત્તકી પરહેઝગાર હો. ઉસકે બાદ જો ઝિયાદા ઉમરવાલા હો. ઉસકે બાદ જો ખૂશ ખુલ્ક ઔર શરાફતે ઝાતી (અચ્છે અખ્લાક) રખતા હો. ઉસકે બાદ જો ઝિયાદા ખૂબસૂરત ઔર સાહિબે વકાર હો. ઉસકે બાદ જો નસબી શરાફત રખતા હો!

સવાલ : અગર મસ્જિદકા ઈમામ મુકર્રર હો ઔર જમાઅતકે વક્ત ઉસસે અફઝલ કોઈ શખ્સ આ જાએ તો ઈમામતકા ઝિયાદા મુસ્તહિક કૌન હૈ?

જવાબ : મુકર્રર કિયા હુવા ઈમામ ઉસ અજનબી આનેવાલેસે ઝિયાદા મુસ્તહિક હૈ. અગરચે યે અજનબી શખ્સ મુકર્રર ઈમામસે ઝિયાદા અફઝલ હો!

સવાલ : કિન લોગોંકે પીછે નમાઝ મકરૂહ હૈ?

જવાબ : (૧) બિદઅતી, (૨) ફાસિક ઔર જાહિલ, (૩) ગુલામ ઔર જાહિલ (૪) ગંવાર (અનપઢ ગામડિયો) ઔર (૫) એહતિયાત ન કરનેવાલે અંધે ઔર

જાહિલ (૬) વલદુઝ્ઝિના (હરામકી ઔલાદ) કે પીછે નમાઝ મકરૂહ હૈ!

લેકિન અગર ગુલામ ઔર ગાંવકા રેહનેવાલા શખ્સ આલિમ હો, ઔર અંધા એહતિયાત રખતા હો ઔર આલિમ હો યા કુરઆન મજીદ અચ્છા પઢતા હો ઔર વલદુઝ્ઝિના આલિમ ઔર નેક બખ્ત હો ઔર ઉનસે અફઝલ કોઈ ઔર શખ્સ મૌજૂદ ન હો તો ઉનકી ઈમામત બગૈર કરાહત જાઈઝ હૈ!

સવાલ : કિન લોગોંકે પીછે નમાઝ બિલકુલ નહીં હોતી?

જવાબ : (૧) દીવાને (પાગલ) (૨) ઔર નશાવાલે (૩) ઔર કાફિર યા મુશરિકકે પીછે તો કિસી શખ્સકી નમાઝ સહીહ નહીં હોતી, (૪) ઔર નાબાલિગકે પીછે બાલિગોંકી, (૫) ઔર ઔરતકે પીછે મરદોંકી નમાઝ સહીહ નહીં હોતી. (૬) ઔર જિસને બાકાઈદા વુઝૂ યા ગુસલ કિયા હૈ ઉસકી નમાઝ મા'ઝૂરકે પીછે નહીં હોતી. (૭) ઔર જો પૂરા સતર ઢાંકે હુએ હૈ ઉસકી નમાઝ એૈસે શખ્સકે પીછે જિસકા સતર ખુલા હુવા હૈ સહીહ નહીં હોતી. (૮) ઔર જો રૂકૂઅ સિજદહ કરતા હૈ ઉસકી

નમાઝ રૂકૂઅ સિજદહકો ઈશારેસે અદા કરનેવાલેકે પીછે નહીં હોતી. ઔર ફર્ઝ પઢનેવાલેકી નમાઝ નફલ પઢનેવાલેકે પીછે નહીં હોતી. ઈસી તરહ એક ફર્ઝ (મસલન ઝોહર) પઢનેવાલેકી નમાઝ દૂસરા ફર્ઝ (મસલન અસર) પઢનેવાલેકે પીછે નહીં હોતી!

સવાલ : નાબાલિગ લડકેકે પીછે તરાવીહ જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : તરાવીહ ભી નાબાલિગકે પીછે જાઈઝ નહીં. હાં જબ લડકા પંદરહ સાલકા હો જાએ તો અગરચે ઔર કોઈ બાલિગ હોનેકી નિશાની ઝાહિર ન હો ઉસકે પીછે તરાવીહ ઔર ફર્ઝ નમાઝ જાઈઝ હૈ!

મુફસિદાતે નમાઝકા બયાન

સવાલ : મુફસિદાતે નમાઝ કિસકો કેહતે હૈં?

જવાબ : મુફસિદાતે નમાઝ ઉન ચીઝોંકો કેહતે હૈં જિનસે નમાઝ ફાસિદ હો જાતી હૈ યાની ટૂટ જાતી હૈ ઔર ઉસે લૌટાના જરૂરી હો જાતા હૈ!

સવાલ : મુફસિદાતે નમાઝ ક્યા ક્યા હૈં?

જવાબ : (૧) નમાઝમેં બાત કરના, જાનબૂઝકર હો યા ભૂલકર, થોડી હો યા બહોત, હર સૂરતમેં નમાઝ ટૂટ જાતી હૈ, (૨) સલામ કરના યાની કિસી શખ્સકો સલામ કરનેકે ઈરાદેસે સલામ યા તસ્લીમ યા અસ્સલામુ અલૈકુમ યા ઈસી જૈસા કોઈ લફઝ કેહ દેના, (૩) સલામકા જવાબ દેના યા છીંકનેવાલેકો યરહમુકલ્લાહ યા નમાઝસે બાહિરવાલે કિસી શખ્સકી દુઆ પર આમીન કેહના, (૪) કિસી બુરી ખબર પર : إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ○

ઈન્ના લિલ્લાહિ વ ઈન્ના ઈલૈહિ રાજિઊન પળ્હના યા કિસી અચ્છી ખબર પર અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ કેહના યા કિસી અજીબ ખબર પર سُبْحَانَ اللّٰهِ સુબ્હાનલ્લાહ કેહના,(૫) દર્દ યા રંજકી વજહસે આહ યા વાહ યા ઉફ કરના, (૬) અપને ઈમામકે સિવા કિસી દૂસરેકો લુકમા દેના યાની કિરાઅત બતાના, (૭) કુરઆન શરીફ દેખકર પળ્હના, (૮) કુરઆન મજીદ પળ્હનેમેં કોઈ સખ્ત ગલતી કરના, (૯) અમલે કસીર કરના. યાની કોઈ ઐસા કામ કરના જિસસે દેખનેવાલે યે સમઝેં કે યે શખ્સ નમાઝ નહીં પળ્હ રહા હૈ, (૧૦) ખાના પીના જાનબૂઝકર હો યા ભૂલેસે, (૧૧) દો સફોંકી

મિકદારકે બરાબર ચલના, (૧૨) કિબ્લેકી તરફસે બગૈર ઉઝ્ર સીના ફેર લેના, (૧૩) નાપાક જગહ પર સિજદહ કરના, (૧૪) સતર ખુલ જાનેકી હાલતમેં એક રૂક્નકી મિકદાર ઠેરના, (૧૫) દુઆમેં ઐસી ચીઝ માંગના જો આદમિયોંસે માંગી જાતી હૈ. મસલન યા અલ્લાહ મુઝે આજ સો (૧૦૦) રૂપિયે દે દે, (૧૬) દર્દ યા મુસીબતકી વજહસે ઈસ તરહ રોના કે આવાઝમેં હુરૂફ ઝાહિર હો જાએં, (૧૭) બાલિગ આદમીકા નમાઝમેં કેહકહા મારકર (ખડખડાટ) યા આવાઝસે હંસના, (૧૮) ઈમામસે આગે બઢ જાના વગૈરહ.

મકરૂહાતે નમાઝકા બયાન

સવાલ : નમાઝમેં કિતની ચીઝેં મકરૂહ હૈં?

જવાબ : (૧) સદ્લ યાની કપડેકો લટકાના, મસલન ચાદર સર પર ડાલકર ઉસકે દોનોં કિનારે લટકા દેના. યા અચકન યા ચોગા (શેરવાની યા જુબ્બા) બગૈર ઉસકે કે આસ્તીનોંમેં હાથ ડાલે જાએં કંધોં પર ડાલ લેના, (૨) કપડોંકો મિટ્ટીસે બચાનેકે લિયે હાથસે રોકના યા સમેટના, (૩) અપને કપડોં યા બદનસે ખેલના (૪) મા'મૂલી

કપડોંમેં જિનહેં પહેનકર મજમામેં જાના પસંદ નહીં કિયા જાતા નમાઝ પઢના, (૫) મુંહમેં રૂપિયા યા પૈસા યા ઔર કોઈ ઐસી ચીઝ રખકર નમાઝ પઢના જિસકી વજહસે કિરાઅત કરનેસે મજબૂર ન રહે, ઔર અગર કિરાઅતસે મજબૂરી હો જાએ તો બિલકુલ નમાઝ ન હોગી, (૬) સુસ્તી ઔર બેપરવાઈકી વજહસે નંગે સર નમાઝ પઢના, (૭) પાખાના યા પેશાબકી હાજત હોનેકી હાલતમેં નમાઝ પઢના, (૮) બાલોંકો સર પર જમા કરકે ચુટ્ટા (ચોટલા) બાંધના, (૯) કંકરિયોંકો હટાના, લેકિન અગર સિજદહ કરના મુશ્કિલ હો તો એક મરતબા હટાનેમેં હરજ નહીં. (૧૦) ઉન્ગલિયાં ચટખાના યા એક હાથકી ઉન્ગલિયાં દૂસરે હાથકી ઉન્ગલિયોંમેં ડાલના, (૧૧) કમર યા કોખ યા કુલ્હે પર હાથ રખના, (૧૨) કિબ્લેકી તરફસે મુંહ ફેર કર યા સિર્ફ નિગાહસે ઈધર ઉધર દેખના, (૧૩) કુત્તેકી તરહ બૈઠના. યાની રાનેં ખડી કરકે બૈઠના ઔર રાનોંકો પેટસે ઔર ઘુટનોંકો સીનેસે મિલા લેના ઔર હાથોંકો જમીન પર રખ લેના, (૧૪) સિજદમેં દોનોં કલાઈયોંકો જમીન પર બિછા લેના મર્દકે લિયે મકરૂહ હૈ, (૧૫) કિસી ઐસે આદમીકી તરફ નમાઝ પઢના જો

નમાઝીકી તરફ મુંહ કિયે હુએ બૈઠા હો, (૧૬) હાથ યા સરકે ઈશારેસે સલામકા જવાબ દેના, (૧૭) બગૈર ઉઝ્ર ચાર ઝાનોં (આલતી પાલતી મારકર) બૈઠના, (૧૮) જાન બૂઝકર જમાઈ (બગાસુ) લેના યા રોક સકનેકી હાલતમેં ન રોકના, (૧૯) આંખોંકો બંદ કરના, લેકિન અગર નમાઝમેં દિલ લગનેકે લિયે બંદ કરે તો મકરૂહ નહીં, (૨૦) ઈમામકા મહેરાબકે અંદર ખડા હોના. લેકિન અગર કદમ મહેરાબસે બાહિર હોં તો મકરૂહ નહીં, (૨૧) અકેલે ઈમામકા એક હાથ ઊંચી જગહ પર ખડા હોના ઔર અગર ઉસકે સાથ કુછ મુકતદી ભી હોં તો મકરૂહ નહીં, (૨૨) ઐસી સફકે પીછે અકેલે ખડે હોના જિસમેં જગહ ખાલી હો, (૨૩) કિસી જાનદારકી તસ્વીરવાલે કપડે પહેનકર નમાઝ પળ્હના, (૨૪) ઐસી જગહ નમાઝ પળ્હના કે નમાઝીકે સરકે ઉપર યા ઉસકે સામને યા દાઈ બાઈ તરફ યા સિજદેકી જગહ તસ્વીર હો, (૨૫) આયતેં યા સૂરતેં યા તસ્બીહેં ઉન્ગલિયોં પર શુમાર કરના, (૨૬) ચાદર યા કોઈ ઔર કપડા ઈસ તરહ લપેટકર નમાઝ પળ્હના કે જલ્દીસે હાથ ન નિકલ સકેં, (૨૭) નમાઝમેં અંગડાઈ લેના યા'ની સુસ્તી ઉતારના, (૨૮) અમામહ

(પાઘડી) કે પેચ પર સિજદહ કરના, (૨૯) સુન્નતકે ખિલાફ નમાઝમેં કોઈ કામ કરના.

નમાઝે વિત્રકા બયાન

સવાલ : નમાઝે વિત્ર વાજિબ હૈ યા સુન્નત?

જવાબ : નમાઝે વિત્ર વાજિબ હૈ ઉસકે પળ્હનેકી તાકીદ ફર્ઝ નમાઝોંકે બરાબર હૈ ઔર છૂટ જાએ તો કઝા પળ્હના વાજિબ હૈ. ઔર બગૈર ઉઝ્ર જાનબૂઝકર છોડના બડા ગુનાહ હૈ!

સવાલ : નમાઝે વિત્રકી કિતની રકા'તેં હૈં?

જવાબ : નમાઝે વિત્રકી તીન રકા'તેં હૈં. દો રકા'તેં પળ્હકર કાઈદહ કિયા જાતા હૈ ઔર અત્તહિય્યાત પળ્હકર ખડે હો જાતે હૈં. ફિર એક રકા'ત પળ્હકર કાઈદહ કરતે હૈં ઔર અત્તહિય્યાત, દુરૂદ શરીફ, દુઆ પળ્હકર સલામ ફેરતે હૈં!

સવાલ : વિત્રકી નમાઝમેં દૂસરી નમાઝોંસે ક્યા ફર્ક હૈ?

જવાબ : ઉસકી તીસરી રકા'તમેં દુઆએ કુનૂત પળ્હી જાતી હૈ જિસકી તરકીબ યે હૈ કે તીસરી રકા'તમેં સૂરએ

ફાતિહા ઔર સૂરતસે ફારિગ હોકર અલ્લાહુ અકબર કેહતા હુવા હાથ કાનોં તક ઉઠાએ ઔર ફિર હાથ બાંધકર દુઆએ કુનૂત પઢે ફિર રૂકૂઅમેં જાએ ઔર બાકી નમાઝ મા'મૂલકે મુવાફિક પૂરી કરે!

સવાલ : દુઆએ કુનૂત ઝોરસે પઢની ચાહિયે યા આહિસ્તા?

જવાબ : ઈમામ હો યા મુન્ફરિદ સબકો દુઆએ કુનૂત આહિસ્તા પઢની ચાહિયે!

સવાલ : દુઆએ કુનૂત યાદ ન હો તો ક્યા કરે?

જવાબ : કોઈ ઔર દુઆ મસલન

رَبَّنَآ اٰتِنَا فِی الدُّنْیَا حَسَنَةً وَّفِی الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَّقِنَا عَذَابَ النَّارِ ○

'રબ્બના આતિના ફિદુન્યા હસનતંવ્ વ ફીલ આખિરતિ હસનતંવ્ વકિના અઝાબન્નાર'

પઢ લેની ચાહિયે!

સવાલ : અગર મુકતદીને પૂરી દુઆએ કુનૂત નહીં પઢી થી કે ઈમામને રૂકૂઅ કર દિયા તો મુકતદી ક્યા કરે?

જવાબ : દુઆએ કુનૂત છોડ દે ઔર રૂકૂઅમેં ચલા જાએ!

સુન્નત ઔર નફલ નમાઝોંકા બયાન

સવાલ : કિતની નમાઝેં સુન્નતે મુઅક્કદહ હૈં?

જવાબ : (૧) દો રકા'તેં નમાઝે ફજરકે ફર્ઝોંસે પેહલે (૨) ઔર ચાર રકા'તેં (એક સલામસે) નમાઝે ઝોહર ઔર નમાઝે જુમ્આકે ફર્ઝોંસે પેહલે, (૩) ઔર દો રકા'તેં નમાઝે ઝોહરકે ફર્ઝોંકે બાદ, (૪) ઔર ચાર રકા'તેં (એક સલામસે) નમાઝે જુમ્આકે બાદ (૫) ઔર દો રકા'તેં મગરિબકે ફર્ઝોંકે બાદ (૬) ઔર દો રકા'તેં ઈશાકે ફર્ઝોંકે બાદ સુન્નતે મુઅક્કદહ હૈં, (૭) ઔર રમઝાન શરીફમેં નમાઝે તરાવીહકી બીસ રકા'તેં સુન્નતે મુઅક્કદહ હૈં!

સવાલ : કિતની નમાઝેં સુન્નતે ગૈર મુઅક્કદહ હૈં?

જવાબ : (૧) નમાઝે અસરસે પેહલે ચાર રકા'તેં (૨) ઔર ઈશાકી સુન્નતે મુઅક્કદહકે બાદ દો રકા'તેં (૩) ઔર મગરિબકી સુન્નતે મુઅક્કદહકે બાદ છ રકા'તેં, (૪) ઔર જુમ્આકે બાદકી સુન્નતે મુઅક્કદહકે બાદ દો રકાતેં (૫) ઔર તહિય્યતુલ વુઝૂકી દો રકા'તેં, (૬) તહિય્યતુલ મસ્જિદકી દો રકા'તેં (૭) નમાઝે ચાશતકી ચાર યા આઠ

રકા'તેં. (૮) નમાઝે વિત્રકે બાદ દો રકા'તેં, (૯) નમાઝે તહજ્જુદકી ચાર યા છ યા આઠ રકા'તેં, (૧૦) સલાતુ ત્તસ્બીહ, (૧૧) નમાઝે ઈસ્તિખ્ખારહ, (૧૨) નમાઝે તૌબા, (૧૩) નમાઝે હાજત વગૈરહ યે તમામ નમાઝેં સુન્નતે ગૈર મુઅક્કદહ હૈં!

સવાલ : સુન્નતેં મસ્જિદમેં પઢની બેહતર હૈં યા ઘરમેં?

જવાબ : તમામ સુન્નતેં ઔર નફલ નમાઝેં ઘરમેં પઢની બેહતર હૈં, સિવાએ ચંદ સુન્નતોં ઔર નફલોંકે કે ઉનકો મસ્જિદમેં પઢના અફઝલ હૈ. જૈસે નમાઝે તરાવીહ, તહિય્યતુલ મસ્જિદ, સૂરજ ગિરહનકી નમાઝ વગૈરહ.

સવાલ : નફલ નમાઝ કિસ કિસ વક્ત પઢના મકરૂહ હૈ?

જવાબ : (૧) સુબહે સાદિક હોનેકે બાદ ફજરકી દો રકા'ત સુન્નતોંકે અલાવા ફર્ઝોંસે પેહલે નફલ નમાઝ મકરૂહ હૈ.

(૨) ફજરકે ફરઝોંકે બાદ આફતાબ નિકલનેસે પેહલે નફલ નમાઝ મકરૂહ હૈ.

(૩) અસરકે ફરઝોંકે બાદ આફતાબકે મુતગય્યર

(રંગમેં ફેરફાર) હોનેસે પેહલે પેહલે નફલ નમાઝ મકરૂહ હૈ લેકિન ઈન તીનોં વક્તોંમેં ફર્ઝ નમાઝકી કઝા ઔર વાજિબ નમાઝકી કઝા ઔર નમાઝે જનાઝા ઔર સિજદએ તિલાવત બગૈર કરાહત જાઈઝ હૈ.

(૪) ઔર આફતાબ નિકલના શુરૂ હોનેસે એક નેઝા બુલંદ હોને તક!

(૫) ઔર ઠીક દોપહરકે વક્ત!

(૬) ઔર આફતાબ મુતગય્યર હો જાનેસે ગુરૂબ હોને તક હર નમાઝ મકરૂહ હૈ. હાં અગર ઉસી દિનકી અસરકી નમાઝ ન પઢી હો તો ઉસે આફતાબ મુતગય્યર હોને ઔર ગુરૂબ હોનેકી હાલતમેં ભી પઢ લેના જાઈઝ હૈ!

ઈસી તરહ ખુત્બાકે વક્ત સુન્નત ઔર નફલ નમાઝ મકરૂહ હૈ!

સવાલ : આફતાબકે મુતગય્યર હોનેસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : જબ આફતાબ સુર્ખ ટિકિયાકી તરહ (રાતોચોળ) હો જાએ ઔર ઉસ પર નઝર ઠેરને લગે તો સમઝો કે આફતાબ મુતગય્યર હો ગયા!

નમાઝે તરાવીહકા બયાન

સવાલ : નમાઝે તરાવીહ સુન્નત હૈ યા નફલ?

જવાબ : નમાઝે તરાવીહ મરદોં ઔર ઔરતોં દોનોંકે લિયે સુન્નતે મુઅક્કદહ હૈ. ઔર જમાઅતસે પળ્હના સુન્નતે કિફાયા હૈ. યાની અગર મોહલ્લેકી મસ્જિદમેં નમાઝે તરાવીહ જમાઅતસે પળ્હી જાએ ઔર કોઈ શખ્સ ઘરમેં અકેલા પળ્હ લે તો ગુનેહગાર ન હોગા લેકિન અગર તમામ મોહલ્લેવાલે જમાઅતસે ન પળ્હેં તો સબ ગુનેહગાર હોંગે!

સવાલ : નમાઝે તરાવીહકા વક્ત ક્યા હૈ?

જવાબ : નમાઝે તરાવીહકા વક્ત નમાઝે ઈશાકે બાદસે ફજર તક હૈ. નમાઝે વિત્રસે પેહલે ભી ઔર ઉસકે બાદ ભી તરાવીહકા વક્ત હૈ. લેકિન તરાવીહકી નમાઝ વિત્રસે પેહલે પળ્હની ચાહિયે, હાં અગર કિસી શખ્સકી તરાવીહકી કુછ રકા'તેં રેહ ગઈ હોં ઔર ઈમામ વિત્ર પળ્હને લગે તો યે શખ્સ ઈમામકે સાથ વિત્રમેં શરીક હો જાએ ઔર વિત્રકે બાદ અપની તરાવીહકી છૂટી હુઈ રકા'તેં પૂરી કર લે તો જાઈઝ હૈ!

સવાલ : નમાઝે તરાવીહકી કિતની રકા'તેં હૈં ઉનકી તા'દાદ ઔર કૈફિયત બયાન કરો?

જવાબ : બીસ રકા'તેં દસ સલામોંકે સાથ મસ્નૂન હૈં, યાની દો દો રકા'તોંકી નિય્યત કરે ઔર હર તરવીહા યાની (ચાર રકા'તોં) કે બાદ થોડી દેર આરામ કર લેના મુસ્તહબ હૈ!

સવાલ : જિતની દેર આરામ લેનેકે લિયે બૈઠેં તો ખામોશ રહેં યા કુછ પઢેં?

જવાબ : ઈખ્તિયાર હૈ ચાહે ખામોશ રહેં યા કુરઆને મજીદ (આહિસ્તા આહિસ્તા) પઢેં યા તસ્બીહ પઢ લેં યા અકેલે અકેલે નમાઝે નફલ પઢ લેં!

સવાલ : નમાઝે તરાવીહમેં કુરઆને મજીદ ખત્મ કરના કૈસા હૈ?

જવાબ : પૂરે મહીનેમેં એક મરતબા કુરઆને મજીદ ખત્મ કરના સુન્નત હૈ ઔર દો મરતબા ખત્મ કરના અફઝલ હૈ ઔર તીન મરતબા ખત્મ કરના ઉસસે ઝિયાદા અફઝલ હૈ, લેકિન દો મરતબા ઔર તીન મરતબા ખત્મ કરનેકી ફઝીલત ઉસ વક્ત હૈ કે મુકતદિયોંકો દુશ્વારી (તકલીફ) ન હો. હાં એક મરતબા ખત્મ કરનેમેં લોગોંકી સુસ્તીકા

લિહાઝ ન કિયા જાએ!

સવાલ : નમાઝે તરાવીહ બૈઠકર પઢના કૈસા હૈ?

જવાબ : ખડે હોનેકી તાકત હોતે હુએ બૈઠકર તરાવીહ પઢના મકરૂહ હૈ!

સવાલ : બા'ઝ લોગ રકા'તકે શુરૂસે શરીક નહીં હોતે, જબ ઈમામ રૂકૂઅમેં જાને લગતા હૈ તો શરીક હો જાતે હૈં?

જવાબ : મકરૂહ હૈ. શુરૂઅ રકા'તસે શરીક હોના ચાહિયે!

સવાલ : અગર કિસી શખ્સકો ફર્ઝકી નમાઝ જમાઅતસે નહીં મિલી તો ઉસે ફર્ઝ અકેલે પઢકર તરાવીહકી જમાઅતમેં શરીક હોના જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : જાઈઝ હૈ!

નમાઝોંકો કઝા પઢનેકા બયાન

સવાલ : અદા ઔર કઝા કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : અદા ઉસે કેહતે હૈં કે કિસી ઈબાદતકો ઉસકે મુકર્રરહ (નિયમિત) વક્ત પર કર લિયા જાએ. ઔર કઝા

ઉસે કેહતે હૈં કે કિસી ફર્ઝ યા વાજિબકો ઉસકે મુકર્રરહ વક્ત ગુઝર જાનેકે બાદ કિયા જાએ!

મસલન ઝોહરકી નમાઝ ઝોહરકે વક્તમેં પઢ લી તો અદા કેહલાએગી, ઔર ઝોહરકા વક્ત નિકલ જાનેકે બાદ પઢી તો કઝા સમઝી જાએગી!

સવાલ : કઝા કિન નમાઝોંકી વાજિબ હોતી હૈ?

જવાબ : તમામ ફર્ઝ નમાઝોંકી કઝા ફર્ઝ ઔર વાજિબકી કઝા વાજિબ હૈ ઔર બા'ઝ સુન્નતોંકી કઝા સુન્નત હૈ!

સવાલ : કિસી ફર્ઝ યા વાજિબકો વક્ત પર અદા ન કરના ઔર કઝા કર દેના કૈસા હૈ?

જવાબ : જાનબૂઝકર ઔર બગૈર ઉઝ્ર કિસી ફર્ઝ યા વાજિબ યા સુન્નતે મુઅક્કદહકો ઉસકે વક્ત પર અદા ન કરના ગુનાહ હૈ. ફર્ઝ ઔર વાજિબકો વક્ત પર અદા ન કરનેકા ગુનાહ બહોત બડા હૈ, ઉસકે બાદ સુન્નતકા!

હાં અગર બગૈર ઇરાદાકે (અણધારી) કઝા હો જાએ મસલન નમાઝ પઢના ભૂલ ગયા યા નમાઝકે વક્ત આંખ ન ખુલી સોતા રેહ ગયા તો ગુનાહ નહીં!

સવાલ : ફર્ઝ યા વાજિબ નમાઝ કઝા હો જાએ તો

કિસ વક્ત પળ્હની ચાહિયે?

જવાબ : જિસ વક્ત યાદ આ જાએ યા જાગે ફૌરન પળ્હ લે. દેર કરના ગુનાહ હૈ, હાં અગર મકરૂહ વક્તમેં યાદ આએ યા જાગે તો મકરૂહ વક્ત નિકલ જાનેકે બાદ પળ્હે!

સવાલ : કઝા નમાઝકી નિય્યત કિસ તરહ કરની ચાહિયે?

જવાબ : કઝા નમાઝકી નિય્યત ઈસ તરહ કરની ચાહિયે કે મૈં ફલાં દિનકી ફજર યા ઝોહરકી નમાઝ કઝા પળ્હતા હૂં. સિર્ફ યે નિય્યત કર લેના કે ઝોહર યા ફજરકી કઝા પળ્હતા હૂં કાફી નહીં હૈ!

સવાલ : અગર કિસીકે ઝિમ્મે બહોતસી નમાઝેં કઝા હોં ઔર ઉસે દિન યાદ ન હોં. મસલન ઉસને મહીને દો મહીને બિલકુલ નમાઝ નહીં પળ્હી ઔર ઉસે યે તો મા'લૂમ હૈ કે મેરે ઉપર ફજરકી મસલન તીસ (૩૦) નમાઝેં ઔર ઈસી કદર ઝોહર વગૈરહકી નમાઝેં હૈં લેકિન ઉસે મહીના યાદ નહીં કે કિસ મહીનેકી નમાઝેં છૂટી થીં તો યે નિય્યત કિસ તરહ કરે?

જવાબ : ઐસી સૂરતમેં જબ કિસી નમાઝ મસલન

ફજરકી કઝા કરે તો ઈસ તરહ નિય્યત કરે કે મેરે ઝિમ્મે જિસ કદર ફજરકી નમાઝેં બાકી હૈં ઉનમેંસે પેહલી ફજરકી નમાઝ પળ્હતા હૂં યા ઉનમેંસે આખરી ફજરકી નમાઝ પળ્હતા હૂં ઈસી તરહ જો નમાઝ કઝા કરે ઉસકી નિય્યત ઈસી તરીકેસે કરની ચાહિયે.

સવાલ : કઝા નમાઝ મસ્જિદમેં પળ્હના બેહતર હૈ યા ઘરમેં?

જવાબ : અગર અકેલે આદમીકી નમાઝ કઝા હો તો ઘરમેં પળ્હના બેહતર હૈ ઔર મસ્જિદમેં પળ્હ લે તો ભી હરજ નહીં લેકિન કિસીસે યે ઝિક્ર ન કરે કે મૈંને યે નમાઝ કઝા પળ્હી હૈ ક્યૂંકે અપની કઝા નમાઝોંકા દૂસરોંસે ઝિક્ર કરના મકરૂહ હૈ.

સવાલ : વો સુન્નતેં કૌનસી હૈં જિનકી કઝા પળ્હના સુન્નત હૈ?

જવાબ : ફજરકી સુન્નતેં અગર ફર્ઝકે સાથ કઝા હો જાએં તો ઝવાલસે પેહલે ઉનકો ભી ફરઝોંકે સાથ કઝા પળ્હ લેના ચાહિયે ઔર ઝવાલકે બાદ પળ્હે તો સિર્ફ ફરઝોંકી કઝા કરે!

ઔર અગર સિર્ફ સુન્નતેં છૂટ ગઈ તો સુન્નતોંકી કઝા

નહીં. તુલૂએ આફતાબસે પેહલે પળ્હ લેના તો મકરૂહ હૈ ઔર આફતાબ નિકલનેકે બાદ પળ્હના મકરૂહ તો નહીં મગર વો સુન્નતેં ન હોંગી નફલ હો જાએંગે!

સવાલ : ઝોહરકી ચાર સુન્નતેં અગર ફર્ઝસે પેહલે ન પળ્હી ગઈ તો ઉનકા ક્યા હુકમ હે?

જવાબ : ઝોહર ઔર જુમ્આકી સુન્નતેં અગર ફર્ઝસે પેહલે નહીં પળ્હીં તો ફર્ઝકે બાદ પળ્હ લે ઔર ફર્ઝકે બાદ દો સુન્નતોંસે પેહલે યા ઉનકે બાદ દોનોં તરહ પળ્હનેકી ગુન્જાઈશ હૈ. બેહતર યે હૈ કે દો સુન્નતોંકે બાદ પળ્હે!

મુદરિક - મસ્બૂક - લાહિકકા બયાન

સવાલ : મુદરિક કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : જિસકો ઈમામકે સાથ પૂરી નમાઝ મિલી હો. યાની પેહલી રકા'તસે શરીક હુવા હો, આખિર તક સાથ રહા હો, ઉસે મુદરિક કેહતે હૈં!

સવાલ : મસ્બૂક કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : મસ્બૂક ઉસ શખ્સકો કેહતે હૈં જિસકો ઈમામકે સાથ શુરૂસે એક યા કઈ રકા'તેં ન મિલી હોં!

સવાલ : લાહિક કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : લાહિક ઉસ શખ્સકો કેહતે હૈં જિસકી ઈમામકે સાથ શરીક હોનેકે બાદ એક યા કઈ રકા'તેં જાતી રહી હોં. જૈસે એક શખ્સ ઈમામકે સાથ શરીક હુવા. લેકિન કાઈદહમેં બૈઠે બૈઠે સો ગયા ઔર ઈતની દેર સોતા રહા કે ઈમામને એક યા દો રકા'તેં ઔર પળ્હ લીં!

સવાલ : મસ્બૂક અપની છૂટી હુઈ નમાઝ કિસ વક્ત ઔર કિસ તરહ પૂરી કરે?

જવાબ : ઈમામકે સાથ આખિર નમાઝ તક શરીક રહે. જબ ઈમામ સલામ ફેરે તો મસ્બૂક ઉસકે સાથ સલામ ન ફેરે બલ્કે ખડા હો જાએ ઔર છૂટી હુઈ રકા'તોંકો ઈસ તરહ અદા કરે કે ગોયા ઉસને નમાઝ અભી શુરૂ કી હૈ. મસલન જબ તુમહારી સિર્ફ એક રકા'ત છૂટી હો તો ઈમામકે સલામકે બાદ ઈસ તરહ પળ્હો કે પેહલે સના ઔર અઊઝુબિલ્લાહ ઔર બિસ્મિલ્લાહ પળ્હકર સૂરએ ફાતિહા પળ્હો. ફિર કોઈ ઔર સૂરત મિલાઓ. ફિર કાઈદાકે મુતાબિક રકા'ત પૂરી કરકે કાઈદહ કરો ઔર સલામ ફેરો. યે તરીકા હર નમાઝકી છૂટી હુઈ રકા'ત પૂરી કરનેકા હૈ.

ઔર જબ તુમહારી ઝોહર યા અસર યા ઈશા યા ફજરકી દો રકા'તેં રેહ ગઈ હોં તો પેહલી રકા'તમેં સના ઔર તઅવ્વુઝ ઔર તસ્મિયહકે બાદ ફાતિહા ઔર સૂરત ઔર દૂસરી રકા'તમેં ફાતિહા ઔર સૂરત પળ્હકર રૂકૂઅ સિજદે કરકે કાઈદહ કરો ઔર સલામ ફેરો. ઔર અગર ઝોહર યા અસર યા ઈશાકી સિર્ફ એક રકા'ત ઈમામકે સાથ મિલી તો અપની તીન રકા'તેં ઈસી તરહ પૂરી કરો કે પેહલી રકા'ત ફાતિહા ઔર સૂરતકે સાથ પળ્હકર કાઈદહ કરો ઔર ફિર એક રકા'ત ફાતિહા ઔર સૂરતકે સાથ પળ્હો. ફિર એક રકા'તમેં સિર્ફ ફાતિહા પળ્હકર રકા'ત પૂરી કરો ઔર સલામ ફેરો. ઔર અગર મગરિબકી એક રકા'ત ઈમામકે સાથ મિલી હો તો એક રકા'ત ફાતિહા ઔર સૂરતકે સાથ પળ્હકર કાઈદહ કરો. ફિર દૂસરી રકા'ત ભી ફાતિહા ઔર સૂરતકે સાથ પળ્હકર કાઈદહ કરો ઔર સલામ ફેરો. ગર્ઝ જબ નમાઝકી સિર્ફ એક રકા'ત ઈમામકે સાથ મિલી હો તો અપની નમાઝમેં એક રકા'તકે બાદ કાઈદહ કરના ચાહિયે ચાહે કિસી વક્તકી નમાઝ હો!

સવાલ : અગર મસ્બૂક ઈમામકે સલામ ફેરતે હી

ખડા હો ગયા ઔર ઈમામને સિજદએ સહ્વ કિયા તો મસ્બૂક ક્યા કરે?

જવાબ : લૌટ આએ ઔર ઈમામકે સાથ સિજદએ સહ્વમેં શરીક હો જાએ!

સવાલ : અગર મસ્બૂકને ભૂલેસે ઈમામકે સાથ ખૂદ ભી સલામ ફેર દિયા તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : અગર ઈમામકે સલામસે પેહલે યા ઠીક ઉસકે સાથ સાથ સલામ ફેરા તો મસ્બૂકકે ઝિમ્મે સિજદએ સહ્વ નહીં હૈ ઔર નમાઝ પૂરી કર લે, ઔર અગર ઈમામકે સલામકે બાદ ઉસને સલામ ફેરા તો અપની નમાઝકે આખિરમેં સિજદએ સહ્વ કરના વાજિબ હૈ!

સવાલ : લાહિક અપની છૂટી હુઈ નમાઝ કિસ વક્ત ઔર કિસ તરહ પૂરી કરે?

જવાબ : લાહિકકી જો રકા'ત કિસી ઉઝ્ર મસલન સો જાનેકી વજહસે રેહ ગઈ હો તો જિસ વક્ત વો જાગે પેહલે અપની છૂટી હુઈ નમાઝ ઈમામકા સાથ છોડકર પઢ લે ઔર ઈસ તરહ પઢે જૈસે ઈમામકે સાથ પઢતા હૈ યાની કિરાઅત ન કરે, ઔર જબ છૂટી

હુઈ નમાઝ પૂરી કર લે તો ઈમામકે સાથ હોકર બાકી નમાઝ પૂરી કર લે. ઔર ઈમામ ફારિગ હો ચુકા હૈ તો બાકી નમાઝ ભી ઉસી તરહ પૂરી કરે જૈસે ઈમામકે પીછે પળ્હતા હૈ. ઈસ હાલતમેં અગર ઉસે કોઈ સહ્વ (ભૂલ) હો જાએ તો સિજદએ સહ્વ ભી ન કરે ક્યૂંકે ઉસ વક્ત ભી વો મુકતદી હૈ ઔર મુકતદીકે સહ્વ પર સિજદએ સહ્વ નહીં આતા!

સિજદએ સહ્વકા બયાન

સવાલ : સિજદએ સહ્વ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : સહ્વકે મા'ના ભૂલ જાનેકે હૈં. ભૂલેસે કભી કભી નમાઝમેં કમી ઝિયાદતી હોકર નુકસાન આ જાતા હૈ. બા'ઝે નુકસાન ઐસે હૈં કે ઉનકો દૂર કરનેકે લિયે નમાઝકે આખરી કાઈદહમેં દો સિજદે કિયે જાતે હૈં ઉનકો સિજદએ સહ્વ કેહતે હૈં!

સવાલ : સિજદએ સહ્વ કિસ તરહ કિયા જાતા હૈ?

જવાબ : કાઈદએ અખીરહમેં તશહ્હુદ (અત્તહિય્યાત.....) પળ્હનેકે બાદ એક તરફ સલામ ફેરકર તકબીર કહે ઔર સિજદહ કરે. સિજદહમેં તીન બાર તસ્બીહ

પળ્હે ફિર તકબીર કેહતા હુવા સર ઉઠાએ ઔર સીધા બૈઠકર ફિર તકબીર કેહતા હુવા દૂસરા સિજદહ કરે. ફિર તકબીર કેહતા હુવા સર ઉઠાએ ઔર બૈઠકર ફિર દો બારહ અત્તહિય્યાત ઔર દુરૂદ શરીફ ઔર દુઆ પળ્હકર દોનોં તરફ સલામ ફેરે!

સવાલ : અગર સિજદએ સહ્‌વકે સલામસે પેહલે અત્તહિય્યાતકે બાદ દુરૂદ ઔર દુઆ ભી પળ્હ લે તો કૈસા હૈ?

જવાબ : બા'ઝ ઉલમાને ઉસે એહતિયાતન પસંદ કિયા હૈ કે સિજદએ સહ્‌વસે પેહલે ભી તશહ્‌હુદ ઔર દુરૂદ ઔર દુઆ પળ્હે. ઔર સિજદએ સહ્‌વકે બાદ ભી તીનોં ચીઝેં પળ્હે, ઈસ લિયે પળ્હ લેના બેહતર હૈ લેકિન ન પળ્હનેમેં ભી નુકસાન નહીં!

સવાલ : સિજદએ સહ્‌વ સિર્ફ ફર્ઝ નમાઝોંમેં વાજિબ હૈ યા તમામ નમાઝોંમેં?

જવાબ : તમામ નમાઝોંમેં સિજદએ સહ્‌વકા હુકમ યકસા (બરાબર) હૈ!

સવાલ : અગર એક તરફ ભી સલામ ન ફેરા ઔર સિજદએ સહ્‌વ કર લિયા તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : નમાઝ હો જાએગી મગર જાન બૂઝકર એૈસા કરના મકરૂહે તન્ઝીહી હૈ!

સવાલ : અગર દોનોં સલામોંકે બાદ સિજદએ સહ્વ કિયા તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : એક રિવાયતકે મુવાફિક જાઈઝ હૈ. મગર કવી (મઝબૂત) બાત યે હૈ કે એક હી તરફ સલામ ફેરે, અગર દોનોં તરફ સલામ ફેર દિયા તો સિજદએ સહ્વ ન કરે બલ્કે નમાઝકો લૌટા લે!

સવાલ : સિજદએ સહ્વ કિન ચીઝોંસે વાજિબ હોતા હૈ?

જવાબ : (૧) કિસી વાજિબકે છૂટ જાનેસે (૨) વાજિબમેં દેર હો જાનેસે (૩) કિસી ફર્ઝમેં દેર હો જાનેસે (૪) કિસી ફર્ઝકો મુકદમ (આગે) કર દેનેસે (૫) કિસી ફર્ઝકો મુકર્રર (ડબલ) કર દેનેસે, મસલન દો રૂકૂઅ કર લિયે યા કિસી વાજિબકી કૈફિયત બદલ દેનેસે સિજદએ સહ્વ વાજિબ હોતા હૈ!

સવાલ : યે બાતેં જિનકો ભૂલકર કરનેસે સિજદએ સહ્વ વાજિબ હોતા હૈ અગર જાનબૂઝકર કી જાએં તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : જાનબૂઝકર કરનેસે સિજદએ સહ્વસે નુકસાન દૂર નહીં હોતા બલ્કે નમાઝકો લૌટાના વાજિબ હોતા હૈ!

સવાલ : અગર એક નમાઝમેં કઈ બાતેં ઐસી હો જાએં જિનમેંસે હર એક પર સિજદએ સહ્વ વાજિબ હોતા હૈ તો કિતને સિજદે કરે?

જવાબ : સિર્ફ એક મરતબા દો સિજદએ સહ્વ કર લેના કાફી હૈ!

સવાલ : કિરાઅતમેં ક્યા ક્યા તગય્યુરાત (ફેરફાર) હો જાનેસે સિજદએ સહ્વ વાજિબ હોતા હૈ?

જવાબ : (૧) ફર્ઝ નમાઝકી પેહલી રકા'ત યા દૂસરી રકા'ત યા ઈન દોનોંમેં ઔર વાજિબ યા સુન્નત યા નફલ નમાઝોંકી કિસી એક યા ઝિયાદા રકા'તોંમેં સૂરએ ફાતિહા છૂટ જાનેસે. (૨) ઈનહીં તમામ રકઆતમેં પૂરી સૂરએ ફાતિહા યા ઉસકે ઝિયાદા હિસ્સેકો મુકર્રર (દો બારહ) પઢ્હ જાનેસે. (૩) સૂરએ ફાતિહાસે પેહલે સૂરત પઢ્હ લેનેસે. (૪) ફર્ઝ નમાઝકી તીસરી ઔર ચોથી રકા'તોંકે સિવા હર નમાઝકી (ફર્ઝ હો યા વાજિબ યા સુન્નત યા નફલ) કિસી રકા'તમેં સૂરત છૂટ જાનેસે સિજદએ સહ્વ વાજિબ હોતા હૈ!

બશર્તેકે યે તમામ બાતેં ભૂલેસે હુઈ હોં.

સવાલ : અગર ભૂલેસે તઅદીલે અરકાન ન કરે તો સિજદએ સહ્વ વાજિબ હોગા યા નહીં?

જવાબ : સિજદએ સહ્વ વાજિબ હોગા!

સવાલ : અગર કાઈદએ ઊલા ભૂલ જાએ તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : અગર ભૂલેસે ઉઠને લગે તો જબ તક બૈઠનેકે કરીબ હો બૈઠ જાએ ઔર સિજદએ સહ્વ ન કરે. ઔર અગર ખડે હોનેકે કરીબ હો જાએ તો કાઈદહકો છોડ દે ઔર ખડા હો જાએ. આખિરમેં સિજદએ સહ્વ કર લે. નમાઝ હો જાએગી!

સવાલ : ઔર કિન કિન બાતોંસે સિજદએ સહ્વ વાજિબ હોતા હૈ?

જવાબ : (૧) રૂકૂઅ મુકર્રર યાની દો બારહ કર લેનેસે (૨) તીન સિજદે કર લેનેસે (૩) કાઈદએ ઊલા યા કાઈદએ અખીરહમેં તશહ્હુદ છૂટ જાનેસે (૪) કાઈદએ ઊલામેં તશહ્હુદકે બાદ દુરૂદ 'અલ્લાહુમ્મ સલ્લિ અલા મુહમ્મદ' اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ કે બરાબર પઢનેસે યા ઈતની દેર ખામોશ બૈઠે રેહનેસે,

(૫) જહરી નમાઝોંમેં ઈમામકે આહિસ્તા પઢનેસે.
(૬) સિર્રી નમાઝોંમેં ઈમામકે જહર (બુલંદ કિરાઅત) કરનેસે સિજદએ સહ્‌વ વાજિબ હોતા હૈ બશર્તેકે યે તમામ બાતેં ભૂલેસે હુઈ હોં!

સવાલ : અગર ઈમામકે પીછે મુકતદીસે કુછ સહ્‌વ હો જાએ તો ક્યા કરે?

જવાબ : મુકતદીકે ઝિમ્મે અપને સહ્‌વસે સિજદએ સહ્‌વ વાજિબ નહીં હોતા!

સવાલ : મસ્બૂકકો અપની બાકી નમાઝ પૂરી કરનેમેં સહ્‌વ હો તો ક્યા કરે?

જવાબ : ઈસ સૂરતમેં અપની નમાઝકે આખરી કાઈદહમેં સિજદએ સહ્‌વ કરના ઉસ પર વાજિબ હૈ!

સિજદએ તિલાવતકા બયાન

સવાલ : સિજદએ તિલાવત કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : તિલાવતકે મા'ના પઢનેકે હૈં. કુરઆન શરીફમેં ચંદ મકામ ઐસે હૈં જિનકો પઢને યા કિસીકો પઢતે હુએ સુનનેસે સિજદહ કરના વાજિબ હો જાતા હૈ. ઉસે સિજદએ તિલાવત કેહતે હૈં!

સવાલ : વો કિતને મકામ હૈં જિનકો પળ્હને યા સુનનેસે સિજદહ કરના પડતા હૈ?

જવાબ : તમામ કુરઆન મજીદમેં ચૌદહ (૧૪) મકામ હૈં જિનકો ચૌદહ (૧૪) સિજદે ભી કેહતે હૈં!

સવાલ : અગર નમાઝકે બાહિર સિજદેકી આયત પળ્હે તો કિસ વક્ત ઔર કિસ તરહ સિજદહ કરે?

જવાબ : બેહતર તો યેહી હૈ કે જિસ વક્ત સિજદેકી આયત પળ્હી હૈ ઉસી વક્ત સિજદહ કર લે, લેકિન અગર ઉસ વક્ત ન કિયા જબ ભી કોઈ ગુનાહ નહીં, હાં ઝિયાદહ દેર કરના મકરૂહ હૈ.

ઔર નમાઝસે બાહિર સિજદહ કરનેકા બેહતર તરીકા યે હૈ કે ખડે હોકર તકબીર કેહતા હુવા સિજદહ કરે. ઔર ફિર તકબીર કેહતા હુવા ઉઠ ખડા હો. લેકિન અગર બૈઠે હીસે સિજદેમેં ગયા ઔર સિજદેસે ઉઠકર બૈઠ ગયા. જબ ભી સિજદહ અદા હો ગયા!

સવાલ : સિજદએ તિલાવત કરનેકે લિયે ક્યા શરાઈત હૈં?

જવાબ : જો શરાઈત નમાઝકી હૈં વોહી સિજદએ તિલાવતકી હૈં. યાની (૧) બદન (૨) ઔર કપડે (૩) ઔર

જગહકા પાક હોના (૪) સતર ઢકના (૫) કિબ્લેકી તરફ મુંહ કરના (૬) સિજદએ તિલાવતકી નિય્યત કરના!

સવાલ : સિજદએ તિલાવત કિન ચીઝોંસે ફાસિદ હો જાતા હૈ?

જવાબ : જિન ચીઝોંસે નમાઝ ફાસિદ હોતી હૈ, ઉનહીંસે સિજદએ તિલાવત ભી ફાસિદ હો જાતા હૈ!

સવાલ : અગર સિજદેકી આયત દો યા ઝિયાદા મરતબા પઢ્હી જાએ તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : અગર સિજદેકી કોઈ ખાસ આયત એક મજલિસમેં દો યા ઝિયાદહ મરતબા પઢ્હે યા સુને તો એક હી સિજદહ વાજિબ હોતા હૈ!

સવાલ : અગર એક મજલિસમેં સિજદેકી દો આયતેં પઢ્હીં યા એક આયત દો મજલિસોંમેં પઢ્હી તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : એક મજલિસમેં જિતની મુખ્તલિફ સિજદોંકી આયતેં પઢ્હીં યા એક આયત જિતની મજલિસોંમેં મુકર્રર (બારબાર) પઢ્હી હૈ. ઉતને સિજદે વાજિબ હોંગે!

સવાલ : અગર કોઈ શખ્સ કુરઆન શરીફકી તિલાવત કરતે વક્ત આગે પીછેસે પઢ્હ લે ઔર સિર્ફ આયતે

સિજદહ છોડ દે તો કૈસા હૈ?

જવાબ : ઐસા કરના મકરૂહ હૈ!

સવાલ : અગર તિલાવત કરનેવાલા ઐસી જગહ તિલાવત કર રહા હૈ કે વહાં ઔર લોગ ભી બૈઠે હૈં તો વો સિજદેકી આયત આહિસ્તા પળ્હ લે કે ઔર લોગ ન સુનેં તો કૈસા હૈ?

જવાબ : જાઈઝ હૈ, બલ્કે બેહતર યેહી હૈ કે આહિસ્તા પળ્હે!

બીમારકી નમાઝકા બયાન

સવાલ : બીમારકે લિયે કિસ હાલતમેં બૈઠકર નમાઝ પળ્હના જાઈઝ હોતા હૈ?

જવાબ : જબકે બીમારીમેં બિલકુલ ખડે હોનેકી તાકત ન હો યા ખડે હોનેસે સખ્ત તકલીફ હોતી હો યા બીમારીકે બળ્હ જાનેકા અંદેશા હો. યા સરમેં ચક્કર આકર ગિર જાનેકા ખૌફ હો યા ખડે હોનેકી તાકત તો હૈ લેકિન રૂકૂઅ સિજદહ નહીં કર સકતા તો ઈન સબ સૂરતોંમેં બૈઠકર નમાઝ પળ્હના જાઈઝ હૈ, ફિર અગર રૂકૂઅ સિજદહ કર સકતા હૈ તો રૂકૂઅ સિજદેકે સાથ ઔર નહીં કર સકતા તો

રુકૂઅ સિજદેકે ઈશારોંસે નમાઝ પળ્હ લે. રુકૂઅ ઔર સિજદેકે ઈશારે સર ઝુકાકર કરે. ઔર રુકૂઅકે ઈશારેસે સિજદેકે ઈશારેમેં સરકો ઝિયાદા ઝુકાએ!

સવાલ : અગર કોઈ શખ્સ પૂરા કિયામ નહીં કર સકતા, લેકિન થોડી દેર ખડા હો સકતા હૈ ઉસકા ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : ઉસ પર ઉતની દેર ખડા હોના જરૂરી હૈ!

સવાલ : અગર બીમારીમેં બૈઠકર ભી નમાઝ પળ્હનેકી તાકત ન હો તો ક્યા કરે?

જવાબ : લેટે લેટે નમાઝ પળ્હ લે. લેટકર નમાઝ પળ્હનેકી સૂરત યે હૈ કે ચિત લેટે ઔર પાંવ કિબ્લેકી તરફ કરે લેકિન ફૈલાના નહીં ચાહિયે, ઘુટને ખડે રખ્ખે ઔર સરકે નીચે તકિયા વગૈરહ રખકર ઝરા ઊંચા કર લે ઔર રુકૂઅ સિજદેકે લિયે સર ઝુકાકર ઈશારેસે નમાઝ પળ્હે, યે સૂરત તો અફઝલ હૈ. ઔર જાઈઝ યે ભી હૈ કે ઉત્તર દિશાકી તરફ સર કરકે દાહની કરવટ પર યા જુનૂબ (દક્ષિણ) કી તરફ સર કરકે બાંઈ કરવટ પર લેટે ઔર ઈશારેસે નમાઝ પળ્હ લે. ઈન દોનોં સૂરતોંમેંસે દાંઈ કરવટ પર લેટના અફઝલ હૈ!

સવાલ : અગર બીમારમેં સરસે ઈશારા કરનેકી ભી

તાકત ન હો તો ક્યા હુકમ હે?

જવાબ : જબ સરસે ઈશારા ભી ન કર સકે તો નમાઝ મુઅખ્ખર (મુલતવી) કરે. ફિર અગર એક રાત દિનસે ઝિયાદા ઉસકી યેહી હાલત રહી તો છૂટી હુઈ નમાઝોંકી કઝા ભી ઉસકે ઝિમ્મે નહીં, હાં અગર એક રાત દિન યા ઉસસે કમમેં ઉસે સરસે ઈશારા કરનેકી ભી તાકત આ ગઈ તો છૂટી હુઈ નમાઝોંકી (જો પાંચ નમાઝેં યા ઉસસે કમ હોંગી) કઝા ઉસકે ઝિમ્મે જરૂરી હોગી!

મુસાફિરકી નમાઝકા બયાન

સવાલ : કિતની દૂરકે સફરકા ઈરાદા કરનેસે આદમી મુસાફિર હોતા હે?

જવાબ : શરીઅતમેં મુસાફિર ઉસકો કેહતે હૈં, જો ઈતની દૂર જાનેકા ઈરાદા કરકે નિકલે જહાં તીન દિનમેં પહોંચ સકે. તીન દિનમેં પહોંચનેસે યે ગર્ઝ નહીં કે સારા દિન ચલકર તીન દિનમેં પહોંચે. બલ્કે હર રોઝ સુબહસે ઝવાલ (બપોર) તક ચલના મોઅતબર હે ઔર ચાલસે દરમિયાની દરજાકી ચાલ ઔર દિનસે છોટેસે છોટા દિન મુરાદ હે!

સવાલ : દરમિયાની દરજેકી ચાલસે ક્યા મુરાદ હૈ ઔર તીન દિનકી મસાફત કિતને મીલ હોતી હૈ?

જવાબ : દરમિયાની દરજેકી ચાલસે પૈદલ આદમીકી ચાલ મુરાદ હૈ ઔર ઠીક બાત તો યેહી હૈ કે તીન મંઝિલકી મસાફત મોઅતબર હૈ લેકિન આસાનીકે લિયે અડતાલીસ (૪૮) મીલકી મસાફત તીન મંઝિલકે બરાબર સમઝ લી ગઈ હૈ!

સવાલ : અગર કોઈ શખ્સ રેલ યા ઘોડાગાડી યા મોટર પર ઈતની દૂરકા ઈરાદા કરકે ચલે જહાં પૈદલ આદમી તીન દિનમેં પહોંચતે હૈં તો ઈસકા ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : યે મુસાફિર હો ગયા ચાહે કિતની હી જલ્દી પહોંચ જાએ!

સવાલ : મુસાફિરકી નમાઝમેં ક્યા ફર્ક હો જાતા હૈ?

જવાબ : મુસાફિર ઝોહર ઔર અસર ઔર ઈશાકી નમાઝેં બજાએ ચાર રકા'તકે દો રકા'ત પઢતા હૈ, ઔર ફજર મગરિબ ઔર વિત્રકી નમાઝેં અપને હાલ પર રેહતી હૈં. ઉનમેં કોઈ ફર્ક નહીં હોતા!

સવાલ : ચાર રકા'તોંવાલી નમાઝોંકી દો રકા'તેં પઢનેકો ક્યા કેહતે હૈં?

જવાબ : ઉસે કસર કેહતે હૈં!

સવાલ : મુસાફિર કિસ વક્તસે કસર શુરૂ કરે?

જવાબ : જબ અપની બસ્તીકી આબાદીસે બાહિર નિકલ જાએ ઉસ વક્તસે કસર કરને લગે!

સવાલ : મુસાફિર કબ તક કસર કરે?

જવાબ : જબ તક સફરમેં રહે ઔર કિસી શહેર યા કસ્બે યા ગાંવમેં પહોંચકર વહાં પંદરહ દિન ઠેરનેકી નિય્યત ન કર લે ઉસ વક્ત તક નમાઝ કસર કરતા રહે, ઔર જબ કિસી જગહ પંદરહ દિન ઠેરનેકી નિય્યત કર લી તો નિય્યત કરતે હી પૂરી નમાઝ પઢને લગે!

સવાલ : અગર કિસી જગહ દો ચાર દિન ઠેરનેકા ઈરાદા થા, લેકિન કામ પૂરા ન હુવા, ફિર દો ચાર દિનકી નિય્યત કર લી. ફિર કામ પૂરા ન હુવા ઔર ફિર દો ચાર દિનકી નિય્યત કર લી, ઈસી તરહ પંદરહ દિનસે ઝિયાદા ગુઝર ગયે તો ક્યા હુકમ હે?

જવાબ : જબ તક ઈખટ્ઠે પંદરહ દિનકી નિય્યત ન કરે નમાઝ કસર પઢના ચાહિયે ઔર ઈસી હાલતમેં પંદરહ દિનસે ઝાઈદ ભી ગુઝર જાએં તબ ભી કુછ હરજ નહીં!

સવાલ : અગર મુસાફિર ચાર રકા'તોંવાલી નમાઝ પૂરી પળ્હ લે તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : અગર દૂસરી રકા'ત પર કાઈદહ કર લિયા હૈ તો આખિરમેં સિજદએ સહ્વ કર લેનેસે નમાઝ હો જાએગી. લેકિન જાન બૂઝકર ઐસા કરનેસે ગુનેહગાર હોગા. ઔર ભૂલેસે ઐસા હો ગયા તો ગુનાહ ભી નહીં! ઔર ઈસ સૂરતમેં દો રકા'તેં ફર્ઝ ઔર દો નફલ હો જાએંગી.

લેકિન અગર દૂસરી રકા'ત પર કાઈદહ નહીં કિયા તો ફર્ઝ નમાઝ અદા ન હોગી ચારોં નફલ હો જાએંગે. ફર્ઝ ફિર દો બારહ પળ્હે!

સવાલ : અગર મુસાફિર કિસી મુકીમકે પીછે નમાઝ પળ્હે તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : ઈમામે મુકીમકી ઈકતિદા કરનેસે મુકતદી મુસાફિરકે ઝિમ્મે ભી ચારોં રકા'તેં ફર્ઝ હો જાતી હૈં!

સવાલ : અગર ઈમામ મુસાફિર હો ઔર મુકતદી મુકીમ હો તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : મુસાફિર અપની દો રકા'તેં પૂરી કરકે સલામ ફેર દે ઔર સલામ ફેરનેકે બાદ મુકતદિયોંસે કેહ દે

કે તુમ અપની નમાઝ પૂરી કર લો મૈં મુસાફિર હૂં, મુકતદી બગૈર સલામ ફેરે ખડે હો જાએં ઔર અપની અપની દો રકા'તેં પૂરી કર લેં, લેકિન ઈન દોનોં રકા'તોંમેં ફાતિહા ઔર સૂરત ન પઢેં. ઔર અગર કોઈ સહવ (ભૂલ) હો જાએ તો સિજદએ સહ્વ ભી ન કરેં!

સવાલ : ચલતી રેલ ઔર જહાઝ પર નમાઝ જાઈઝ હે યા નહીં?

જવાબ : ચલતી રેલ ઔર જહાઝ પર નમાઝ જાઈઝ હે. અગર ખડે હોકર પઢ સકે, ચક્કર ખાને યા ગિરનેકા ડર ન હો તો ખડે હોકર પઢના જરૂરી હે. ઔર ખડે હોકર ન પઢ સકે તો બૈઠકર પઢ લે. ઔર અગર નમાઝકે દરમિયાનમેં રેલ યા જહાઝકે ઘૂમ જાનેસે નમાઝીકા મુંહ કિબ્લેકી તરફ ન રહે તો ફૌરન કિબ્લેકી તરફ ફિર જાના ચાહિયે વરના નમાઝ ન હોગી.

જુમ્આકી નમાઝકા બયાન

સવાલ : જુમ્આકી નમાઝ ફર્ઝ હે યા વાજિબ યા સુન્નત?

જવાબ : જુમ્આકી નમાઝ ફર્ઝ હે બલ્કે ઝોહરકી

નમાઝસે ઉસકી તાકીદ ઝિયાદા હૈ. જુમ્આકે દિન ઝોહરકી નમાઝ નહીં હૈ. જુમ્આકી નમાઝ ઉસકે કાઈમ મકામ કર દી ગઈ હૈ!

સવાલ : ક્યા જુમ્આકી નમાઝ હર મુસલમાન પર ફર્ઝ હૈ?

જવાબ : જુમ્આકી નમાઝ આઝાદ બાલિગ, સમઝદાર, તંદુરૂસ્ત, મુકીમ મરદોં પર ફર્ઝ હૈ. પસ નાબાલિગ બચ્ચોં ઔર ગુલામોં ઔર દીવાનોં ઔર બીમારોં, અંધોં અપાહજોં ઔર ઈસી તરહકે ઉઝરવાલોં ઔર મુસાફિરોં ઔર ઔરતોં પર જુમ્આકી નમાઝ ફર્ઝ નહીં!

સવાલ : અગર મુસાફિર યા અંધે યા અપાહજ (લંગડે) યા ઔરતેં યા બીમાર જુમ્આકી નમાઝમેં શરીક હો જાએં તો ઉનકી નમાઝ દુરૂસ્ત હો જાએગી યા નહીં?

જવાબ : હાં દુરૂસ્ત હો જાએગી. ઔર ઝોહરકી નમાઝ ઉનકે ઝિમ્મેસે સાકિત (માફ) હો જાએગી.

સવાલ : નમાઝે જુમ્આ સહીહ હોનેકી ક્યા શર્તે હૈં?

જવાબ : જુમ્આકી નમાઝ સહીહ હોનેકી કઈ શર્તે હૈં. (૧) અવ્વલ શહેર યા શહેરકે કાઈમ મકામ બડે ગાંવ યા કસ્બેમેં હોના. ઈસી તરહ શહેરકે આસપાસકી ઐસી

આબાદી કે શહેરકી જરૂરતેં ઉસકે સાથ મુતઅલ્લિક હોં. મસલન શહેરકે મુરદેં વહાં દફન હોતે હોં. યા છાવની હો તો વો ભી શહેરકે હુકમમેં હૈ. છોટે ગાંવમેં જુમ્આ દુરૂસ્ત નહીં!

(૨) દૂસરી શર્ત ઝોહરકા વક્ત હોના!

(૩) તીસરી શર્ત નમાઝસે પેહલે ખુત્બા પઢના!

(૪) ચોથી શર્ત જમાઅત ઔર (૫) પાંચવીં શર્ત ઈઝને આમ (સબકો ઈજાઝત) હૈ, યે પાંચોં શર્તે પાઈ જાએં જબ જુમ્આકી નમાઝ સહીહ હોગી.

સવાલ : ખુત્બા પઢનેકા મસ્નૂન તરીકા ક્યા હૈ?

જવાબ : નમાઝસે પેહલે ઈમામ મિમ્બર પર બૈઠે ઔર ઉસકે સામને મુઅઝ્ઝિન અઝાન કહે, જબ અઝાન હો ચુકે તો ઈમામ નમાઝિયોંકી તરફ મુંહ કરકે ખડા હો ઔર ખુત્બા પઢે, પેહલા ખુત્બા પઢકર થોડી દેર બૈઠ જાએ ફિર ખડા હોકર દૂસરા ખુત્બા પઢે. જબ દૂસરા ખુત્બા ખત્મ હો તો ઈમામ મિમ્બરસે ઉતરકર મહેરાબકે સામને ખડા હો જાએ ઔર મુઅઝ્ઝિન તકબીર કહે ફિર હાઝિરીન ખડે હોકર ઈમામકે સાથ નમાઝ અદા કરેં!

સવાલ : ખુત્બાકી અઝાન કિસ જગહ હોની ચાહિયે?

જવાબ : ખતીબકે સામને હોની ચાહિયે. ચાહે મિમ્બરકે પાસ હો યા એક દો સફોંકે બાદ યા સારી સફોંકે બાદ મસ્જિદમેં હો યા બાહિર હર તરહ જાઈઝ હે.

સવાલ : ખુત્બા ઉર્દૂ ઝબાનમેં પઢના યા ઉર્દૂકે શઅર ખુત્બેમેં પઢના કૈસા હે?

જવાબ : અરબી ઝબાનકે સિવા હર ઝબાનમેં ખુત્બા મકરૂહ હે. લેકિન ખુત્બાકા ફર્ઝ અદા હો જાતા હે. અલબત્તા સવાબમેં નુકસાન આ જાતા હે!

સવાલ : ખુત્બા હોતે વક્ત ક્યા ક્યા કામ નાજાઈઝ હેં?

જવાબ : (૧) બાતેં કરના, (૨) નમાઝે સુન્નત યા નફલ શુરૂ કરના, (૩) ખાના, (૪) પીના, (૫) કિસી બાતકા જવાબ દેના, (૬) કુરઆને મજીદ વગૈરહ પઢના. ગર્ઝ જો કામ કે ખુત્બા સુનનેમેં નુકસાન પૈદા કરેં સબ મકરૂહ હેં ઓર જિસ વક્તસે કે ઈમામ ખુત્બા પઢનેકે ઈરાદાસે ચલે ઉસી વક્તસે યે સબ બાતેં મકરૂહ હેં!

સવાલ : નમાઝે જુમ્આકે લિયે જમાઅત શર્ત હોનેસે ક્યા મુરાદ હે?

જવાબ : જુમ્આકી નમાઝમેં ઈમામકે સિવા કમસે કમ તીન આદમી હોને જરૂરી હૈં અગર તીન આદમી ન હોંગે તો જુમ્આકી નમાઝ સહીહ ન હોગી.

સવાલ : ઈઝ્ને આમસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : ઈઝ્નકે મા'ના ઈજાઝતકે હૈં. ઈઝ્ને આમસે મતલબ યે હૈ કે સબકો ઈજાઝત હો. જો ચાહે આકર નમાઝમેં શરીક હો સકે. ઐસી જગહ જુમ્આકી નમાઝ સહીહ નહીં હોતી કે વહાં ખાસ લોગ આ સકતે હોં ઔર હર શખ્સકો આનેકી ઈજાઝત ન હો!

સવાલ : જુમ્આકી ફર્ઝ નમાઝકી કિતની રકા'તેં હૈં?

જવાબ : દો રકા'તેં હૈં, ચાહે શુરૂ નમાઝસે શરીક હો, ચાહે એક રકા'ત યા અખીર કાઈદેમેં શરીક હો, દો રકા'તેં હી પૂરી કર લે!

નમાઝે ઈદૈનકા બયાન

સવાલ : ઈદકે દિન ક્યા ક્યા કામ સુન્નત યા મુસ્તહબ હૈં?

જવાબ : (૧) ગુસલ ઔર મિસ્વાક કરના, (૨) અપને લિબાસમેંસે અચ્છા લિબાસ પહેનના, (૩) ખૂશ્બૂ

લગાના. (૪) ઔર ઈદુલ ફિત્રમેં જાનેસે પેહલે ખજૂરેં યા કોઈ મીઠી ચીઝ ખાના (૫) ઔર સદકએ ફિત્ર અદા કરકે જાના. (૬) ઔર ઈદુલ અઝ્હામેં નમાઝકે બાદ આકર અપની કુરબાનીકા ગોશ્ત ખાના, (૭) ઈદગાહમેં ઈદકી નમાઝ પઢના, (૮) પૈદલ જાના, (૯) એક રાસ્તાસે જાના ઔર દૂસરેસે વાપસ આના, (૧૦) ઈદકી નમાઝસે પેહલે ઘરમેં યા ઈદગાહમેં નફલ નમાઝ ન પઢના, (૧૧) ઔર ઈદકી નમાઝકે બાદ ઈદગાહમેં નફલ ન પઢના!

સવાલ : ઈદુલ ફિત્રકો જાતે હુએ રાસ્તેમેં તકબીર કેહના કૈસા હે?

જવાબ : ઈદુલ ફિત્રમેં અગર આહિસ્તા આહિસ્તા તકબીર કેહતા હુવા જાએ તો હરજ નહીં ઔર ઈદુલ અઝહામેં ઝોરસે તકબીર કેહતે હુએ જાના મુસ્તહબ હે!

સવાલ : ઈદકી નમાઝ વાજિબ હૈ યા સુન્નત?

જવાબ : દોનોં ઈદોંકી નમાઝેં વાજિબ હૈં ઔર જિન લોગોં પર જુમ્આકી નમાઝ ફર્ઝ હે ઉનહીં પર ઈદકી નમાઝ વાજિબ હે. ઔર જો શર્તેં જુમ્આકી નમાઝકી હૈં વોહી ઈદકી નમાઝકી હૈં, મગર ઈદૈનકી નમાઝકા વક્ત

ઝવાલસે પેહલે ખત્મ હો જાતા હૈ. ઔર ઈદકા ખુત્બા ન તો ફર્ઝ હૈ ઔર ન નમાઝસે પેહલે હૈ, બલ્કે નમાઝકે બાદ ખુત્બા પઢના સુન્નત હૈ!

સવાલ : ઈદૈનકી નમાઝોંકી કિતની રકા'તેં હૈં. ઔર કિસ તરકીબસે પઢી જાતી હૈં?

જવાબ : દોનોં ઈદોંકી નમાઝ દો રકા'ત હૈ. ઈન દોનોં નમાઝોંકે લિયે અઝાન ઔર તકબીર નહીં. પેહલે નિય્યત ઈસ તરહ કરેં કે મૈં ઈદુલ ફિત્ર યા ઈદુલ અઝહાકી વાજિબ નમાઝ છ ઝાઈદ તકબીરોંકે સાથ ઈસ ઈમામકે પીછે પઢતા હૂં. ફિર તકબીરે તહરીમા કેહકર હાથ બાંધ લેં ઔર સના પઢેં. ફિર દોનોં હાથ કાનોં તક ઉઠાતે હુએ અલ્લાહુ અકબર કેહકર દોનોં હાથ છોડ દેં ફિર દૂસરી બાર હાથ કાનોં તક ઉઠાકર અલ્લાહુ અકબર કહેં ઔર હાથ છોડ દેં. ફિર તીસરી બાર હાથ કાનોં તક ઉઠાકર અલ્લાહુ અકબર કહેં ઔર હાથ બાંધ લેં. ફિર ઈમામ તઅવ્વુઝ, તસ્મિયહ, સૂરએ ફાતિહા, સૂરત પઢકર રૂકૂઅ કરે. દૂસરી રકા'તકે લિયે જબ ખડે હોં તો ઈમામ પેહલે કિરાઅત કરે. કિરાઅતસે ફારિગ હોકર કાનોં તક હાથ ઉઠાકર તકબીર કહેં ઔર હાથ છોડ દેં. ફિર કાનોં તક હાથ ઉઠાકર દૂસરી

તકબીર કહેં ઔર હાથ છોડ દેં. ફિર કાનોં તક હાથ ઉઠાકર તીસરી તકબીર કહેં ઔર હાથ છોડ દેં. ફિર બગૈર હાથ ઉઠાએ ચોથી તકબીર કેહકર રૂકૂઅમેં જાએં ઔર કાઈદે કે મુવાફિક નમાઝ પૂરી કરેં.

ફિર ઈમામ ખડે હોકર ખુત્બા પળ્હે ઔર તમામ લોગ ખામોશ બૈઠકર સુનેં, ઈદૈનમેં ભી જુમ્આકી તરહ દો ખુત્બે હૈં ઔર દોનોંકે દરમિયાન બૈઠના મસ્નૂન હૈ.

સવાલ : ઈદુલ અઝહાકે ખાસ અહકામ ક્યા હૈં?

જવાબ : રાસ્તેમેં ઝોરસે તકબીર કેહતે હુએ જાના. નમાઝસે પેહલે કુછ ન ખાના, તકબીરાતે તશરીક વાજિબ હોના!

સવાલ : તકબીરાતે તશરીકસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : અય્યામે તશરીકમેં ફર્ઝ નમાઝોંકે બાદ તકબીરેં કહી જાતી હૈં ઉનહેં તકબીરાતે તશરીક કેહતે હૈં!

સવાલ : અય્યામે તશરીક કૌન કૌનસે હૈં?

જવાબ : અય્યામે તશરીક તીન દિનકા નામ હૈ. માહે ઝીલ હજ્જહકી (૧૧) ગ્યારહવીં, (૧૨) બારહવીં, (૧૩) તેરહવીં તારીખોંકો અય્યામે તશરીક કેહતે હૈં!

સવાલ : તકબીરાતે તશરીક કબસે કબ તક

વાજિબ હૈં?

જવાબ : યૌમે અરફા, યૌમે નહર ઔર તીન દિન અય્યામે તશરીકકે, કુલ પાંચ દિન કહી જાતી હૈં!

યૌમે અરફા ઝિલ હજ્જહકી નવવીં તારીખકો, ઔર યૌમે નહર દસવીં તારીખકો કેહતે હૈં. નવવીં તારીખકો નમાઝે ફજરકે બાદસે તકબીર શુરૂ હોતી હૈ ઔર ફિર હર ફર્ઝ નમાઝકે બાદ તેરહવીં તારીખકી અસર તક તકબીર કેહના વાજિબ હૈ. ફર્ઝકા સલામ ફેરતે હી આવાઝસે તકબીર કેહના ચાહિયે. અલબત્તા ઔરતેં આવાઝસે ન કહેં. અગર ઈમામ ભૂલ જાએ જબ ભી મુકતદી જરૂર કહેં.

સવાલ : તકબીરે તશરીક ક્યા હૈ ઔર કિતની મરતબા પઢની વાજિબ હૈ?

تکبیرِ تشریق : اَللّٰہُ اَکْبَرُ اَللّٰہُ اَکْبَرُ لَآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ وَاللّٰہُ اَکْبَرُ اَللّٰہُ اَکْبَرُ وَلِلّٰہِ الْحَمْدُ

જવાબ : તકબીરે તશરીક યે હૈ : અલ્લાહુ અકબર અલ્લાહુ અકબર લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર અલ્લાહુ અકબર વલિલ્લાહિલ્ હમ્દ. ઔર ઈસે હર ફર્ઝ નમાઝકે બાદ એક મરતબા પઢના વાજિબ હૈ!

જનાઝેકી નમાઝકા બયાન

સવાલ : મય્યિતકી નમાઝ ફર્ઝ હૈ યા વાજિબ યા સુન્નત?

જવાબ : મય્યિતકી નમાઝ ફર્ઝે કિફાયા હૈ. અગર એક દો આદમી ભી પઢ લેં તો સબકે ઝિમ્મેસે ફર્ઝ સાકિત હો જાએગા, ઔર કિસીને ભી નહીં પઢી તો સબ ગુનેહગાર હોંગે!

સવાલ : જનાઝેકી નમાઝકી કિતની શર્તે હૈં?

જવાબ : અવ્વલ મય્યિતકા મુસલમાન હોના. દૂસરે મય્યિતકા પાક હોના. તીસરે ઉસકે કફનકા પાક હોના. ચોથે સતરકા ઢકા હુવા હોના. પાંચવેં મય્યિતકા નમાઝ પઢનેવાલેકે સામને રખ્ખા હુવા હોના!

યે શર્તે તો મય્યિતકે મુતઅલ્લિક થીં ઔર નમાઝ પઢનેવાલેકે લિયે સિવાએ વક્તકે બાકી તમામ વોહી શર્તે હૈં જો નમાઝકી શરાઈતમેં તુમ પઢ ચુકે હો!

સવાલ : નમાઝે જનાઝાકી પૂરી તરકીબ ક્યા હૈ?

જવાબ : અવ્વલ નમાઝકે લિયે સફ બાંધકર ખડે

હો. અગર આદમી ઝિયાદા હોં તો તીન યા પાંચ યા સાત સફેં બનાના બેહતર હૈ. જબ સફેં દુરૂસ્ત હો જાએં તો નમાઝે જનાઝાકી નિય્યત ઈસ તરહ કરો કે મૈં ખુદાકે વાસ્તે ઈસ જનાઝેકી નમાઝ ઈસ મય્યિતકી દુઆએ મગફિરતકે લિયે ઈસ ઈમામકે પીછે પઢતા હૂં. ફિર ઈમામ ઝોરસે ઔર મુકતદી આહિસ્તાસે તકબીર કહેં ઔર દોનોં હાથ કાનોં તક ઉઠાકર નાફકે નીચે બાંધ લેં ઔર ઈમામ ઔર મુકતદી સબ આહિસ્તા આહિસ્તા સના (સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ...) પઢેં. સનામેં તઆલા જદ્દુક' કે બાદ

تَعَالٰى جَدُّكَ

وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ

'વ જલ્લ ષનાઉક' ભી કેહ લેં તો બેહતર હૈ. ફિર ઈમામ ઝોરસે ઔર મુકતદી આહિસ્તાસે બગૈર હાથ ઉઠાએ દૂસરી તકબીર કહેં ઔર દોનોં દુરૂદ જો નમાઝકે કાઈદએ અખીરહમેં પઢે જાતે હૈં ઈમામ ઔર મુકતદી સબ આહિસ્તા આહિસ્તા પઢેં, ફિર દૂસરી તકબીરકી તરહ તીસરી તકબીર કહેં. ઔર અગર જનાઝા બાલિગ મર્દ યા ઔરતકા હો તો ઈમામ ઔર મુકતદી આહિસ્તા આહિસ્તા યે અરબી દુઆ પઢેં!

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيْرِنَا وَكَبِيْرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا ۔ اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهٗ مِنَّا فَاَحْيِهٖ عَلَى الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهٗ مِنَّا فَتَوَفَّهٗ عَلَى الْاِيْمَانِ ط

અલ્લાહુમગ્ફિર્ લિહય્યિના વ મય્યિતિના વ શાહિદિના વ ગાઈબિના વ સગીરિના વ કબીરિના વ ઝકરિના વ ઉન્સાના. અલ્લાહુમ્મ મન્ અહ્યયતહૂ મિન્ના ફઅહ્યિહી અલલ્ ઈસ્લામ, વ મન્ તવફ્ફૈતહૂ મિન્ના ફતવફ્ફહૂ અલલ્ ઈમાન.

અય અલ્લાહ હમારે ઝિંદો ઔર મુરદોં ઔર હાઝિરોં ઔર ગાઈબોં ઔર છોટોં ઔર બડોં ઔર મરદોં ઔર ઔરતોંકો બખ્શ દે. અય ખુદા હમમેંસે જિસે તૂ ઝિંદા રખ્ખે ઈસ્લામ પર ઝિંદા રખ ઔર જિસે વફાત દે ઉસે ઈમાન પર વફાત દે.

ઔર અગર જનાઝા નાબાલિગ લડકેકા હો તો યે દુઆ પઢ્હેં.

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا وَّاجْعَلْهُ لَنَآ اَجْرًا وَّذُخْرًا وَّاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَّمُشَفَّعًا ط

અલ્લાહુમ્મજ્ અલ્હુ લના ફરતંવ્ વજ્અલ્હુ લના

અજ્રંવ્ વ ઝુખ્રંવ્ વજ્અલ્હુ લના શાફિઅંવ્ વ મુશફ્ફઆ.

અય અલ્લાહ ઈસ બચ્ચાકો હમારી નજાતકે લિયે આગે જાનેવાલા બના ઔર ઉસકી જુદાઈકી મુસીબતકો હમારે લિયે અજ્ર ઔર ઝખીરા બના ઔર ઉસકો હમારી શફાઅત કરનેવાલા ઔર શફાઅત કબૂલ કિયા ગયા બના.

ઔર અગર જનાઝા નાબાલિગા લડકીકા હો તો ઉસ પર ભી યેહી દુઆ પઢેં લેકિન તીન જગહ ઈતના ફર્ક કર લેં કે તીનોં જગહ બજાએ وَاجْعَلْهُ વજ્અલ્હુ કે وَاجْعَلْهَا 'વજ્અલ્હા' ઔર બજાએ شَافِعًا وَّمُشَفَّعًا શાફિઅંવ્ વ મુશફ્ફઆકે شَافِعَةً وَّمُشَفَّعَةً 'શાફિઅતંવ્ વ મુશફ્ફઅહ' પઢેં. યે સિર્ફ લફઝોંકા ફર્ક હૈ મા'ના વોહી રહેંગે.

ઈસકે બાદ ઈમામ ઝોરસે ઔર મુકતદી આહિસ્તાસે ચોથી તકબીર કહેં ઔર ફિર ઈમામ ઝોરસે ઔર મુકતદી આહિસ્તાસે પેહલે દાઈં તરફ ફિર બાઈં તરફ સલામ ફેરેં.

સવાલ : નમાઝે જનાઝાસે ફારિગ હોકર ક્યા કરેં?

જવાબ : નમાઝસે ફારિગ હોતે હી જનાઝેકો ઉઠાકર ચલેં. ચલતે વક્ત અગર કલિમહ શરીફ વગૈરહ

પઢ્હેં તો દિલમેં પઢ્હેં. આવાઝસે પઢ્હના મકરૂહ હૈ. મય્યિતકી પેહલી મંઝિલ યા'ની કબ્ર ઔર હિસાબ કિતાબ ઔર દુનિયાકી બે એ'તિબારી (ફના હોને) કા ધ્યાન કરેં ઔર દિલમેં મય્યિતકે લિયે મગફિરત ઔર આસાનીકી દુઆ કરતે રહેં. ફિર કબ્રસ્તાનમેં પહોંચકર મય્યિતકો દફન કરેં.

ઈસ્લામી ફરાઈઝમેંસે રોઝેકા બયાન

સવાલ : રોઝા કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : સુબહે સાદિકસે ગુરૂબે આફતાબ તક નિય્યતકે સાથ ખાને પીને ઔર નફસાની ખ્વાહિશ પૂરી કરનેકો છોડ દેનેકા નામ રોઝા હૈ!

રોઝેકો સૌમ ઔર સિયામ ઔર રોઝા ખોલનેકો ઈફતાર કેહતે હૈં!

સવાલ : રોઝેકી કિતની કિસ્મેં હૈં?

જવાબ : રોઝેકી આઠ કિસ્મેં હૈં!

(૧) ફર્ઝે મુઅય્યન, (૨) ફર્ઝે ગૈર મુઅય્યન, (૩) વાજિબે મુઅય્યન, (૪) વાજિબે ગૈર મુઅય્યન,

(૫) સુન્નત, (૬) નફલ, (૭) મકરૂહ, (૮) હરામ.

સવાલ : ફર્ઝે મુઅય્યન કૌનસે રોઝે હૈં?

જવાબ : સાલ ભરમેં એક મહીના યાની રમઝાન શરીફકે રોઝે ફર્ઝે મુઅય્યન હૈં!

સવાલ : ફર્ઝે ગૈર મુઅય્યન કૌનસે રોઝે હૈં?

જવાબ : અગર કિસી ઉઝરકી વજહસે યા બગૈર ઉઝર રમઝાન શરીફકે રોઝે છૂટ જાએ તો ઉનકી કઝાકે રોઝે ફર્ઝે ગૈર મુઅય્યન હૈં!

સવાલ : વાજિબે મુઅય્યન કૌનસે રોઝે હૈં?

જવાબ : નઝરે મુઅય્યન યાની કિસી ખ઼ાસ દિન યા ખાસ તારીખોંકે રોઝે રખનેકી મન્નત માનનેસે ઉસ દિન યા ઉન તારીખોંકે રોઝે વાજિબ હો જાતે હૈં. જૈસે કિસીને મન્નત માની કે અગર મૈં ઈમ્તિહાન (પરીક્ષા) મેં પાસ હો ગયા તો ખુદાકે વાસ્તે રજબકી પેહલી તારીખકા રોઝા રખ્ખૂંગા!

સવાલ : વાજિબે ગૈર મુઅય્યન કૌનસે રોઝે હૈં?

જવાબ : કફ્ફારોંકે રોઝે ઔર નઝરે ગૈર મુઅય્યનકે રોઝે વાજિબે ગૈર મુઅય્યન હૈં. મસલન કિસીને મન્નત માની કે અગર મૈં અવ્વલ નંબર પાસ હુવા તો ખુદાકે વાસ્તે તીન

રોઝે રખ્ખૂંગા!

સવાલ : કૌનસે રોઝે સુન્નત હૈં?

જવાબ : રોઝોંમેં સુન્નતે મુઅક્કદહ કોઈ રોઝા નહીં. લેકિન જિન દિનોંકે રોઝે હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમસે રખને યા ઉનકી તરગીબ દેની સાબિત હૈ ઉનહેં સુન્નત કેહતે હૈં. જૈસે (૧) આશૂરેકે દો રોઝે યાની મુહર્રમકી નવવીં ઔર દસવીં તારીખકે રોઝે (આશૂરા મુહર્રમકી દસવીં તારીખકા નામ હૈ) (૨) ઔર અરફા યાની ઝીલ હજ્જહકી નવવીં તારીખકા રોઝા (૩) ઔર અય્યામે બીઝ યાની હર મહીનેકી તેરહવીં, ચૌદહવીં, પંદરહવીં તારીખોંકે રોઝે!

સવાલ : મુસ્તહબ કૌનસે રોઝે હૈં?

જવાબ : ફર્ઝ ઔર વાજિબ ઔર સુન્નત રોઝોંકે બાદ તમામ રોઝે મુસ્તહબ હૈં. લેકિન બા'ઝ રોઝે ઐસે હૈં કે ઉનમેં સવાબ ઝિયાદા હૈ. (૧) જૈસે શવ્વાલમેં છ રોઝે. (૨) માહે શઅબાનકી પંદરહવીં તારીખકા રોઝા. (૩) જુમ્આકે દિનકા રોઝા. (૪) પીર (સોમવાર) કે દિનકા રોઝા. (૫) જુમે'રાત (ગુરૂવાર) કે દિનકા રોઝા!

સવાલ : મકરૂહ કૌનસે રોઝે હૈં?

જવાબ : (૧) સિર્ફ સનીચરકે દિનકા રોઝા. (૨) સિર્ફ આશૂરે યાની દસવીં તારીખકા રોઝા, (૩) નવરોઝકે દિનકા રોઝા (સાલકા પેહલા દિન). (૪) ઔરતકો ખાવિંદકી ઈજાઝતકે બગૈર નફલી રોઝા રખના.

સવાલ : કૌનસે રોઝે હરામ હૈં?

જવાબ : સાલ ભરમેં પાંચ રોઝે હરામ હૈં. ઈદુલ ફિત્ર ઔર ઈદુલ અઝ્હાકે દો રોઝે ઔર અય્યામે તશરીકકે તીન રોઝે. અય્યામે તશરીક ઝીલ્ હજ્જહકી ગ્યારહવીં, બારહવીં, તેરહવીં તારીખોંકા નામ હે.

રમઝાન શરીફકે રોઝોંકા બયાન

સવાલ : રમઝાન શરીફકે રોઝોંકી ક્યા ફઝીલત હે?

જવાબ : રમઝાન શરીફકે રોઝોંકા બહોત બડા સવાબ હૈ ઔર બહોતસી ફઝીલતેં હદીસ શરીફમેં આઈ હૈં. મસલન હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા હૈં કે જો શખ્સ ખાસ અલ્લાહ તઆલાકી રઝામંદીકે લિયે રમઝાન શરીફકે રોઝે રખ્ખે તો ઉસકે પિછલે સબ ગુનાહ મઆફ હો જાએંગે. દૂસરી હદીસમેં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમને ફરમાયા કે રોઝાદારકે મુંહકી ભબક (વાસ) અલ્લાહ તઆલાનકે

નઝદીક મુશ્કકી ખૂશ્સે ભી બેહતર હૈ. તીસરી હદીસમેં હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ કે રોઝા ખાસ મેરે લિયે હૈ ઔર મૈં ખૂદ ઉસકા બદલા દૂંગા. ઈસી તરહ ઔર ભી બહોતસી ફઝીલતેં હદીસોંમેં આઈ હૈં!

સવાલ : રમઝાન શરીફકે રોઝે કિન લોગોં પર ફર્ઝ હૈં?

જવાબ : હર મુસલમાને આકિલ, બાલિગ મર્દ ઔરત પર ફર્ઝ હૈં ઉનકી ફઝીલતકા ઈન્કાર કરનેવાલા કાફિર ઔર બગૈર ઉઝ્ર છોડનેવાલા સખ્ત ગુનેહગાર ઔર ફાસિક હૈ.

અગરચે નાબાલિગ પર નમાઝ રોઝા ફર્ઝ નહીં. લેકિન આદત ડાલનેકે લિયે બાલિગ હોનેસે પેહલે હી રોઝા રખવાને ઔર નમાઝ પઢવાનેકા હુકમ હૈ. હદીસ શરીફમેં આયા હૈ કે જબ બચ્ચા સાત બરસકા હો જાએ તો નમાઝકા ઉસે હુકમ કરો. ઔર જબ દસ બરસકા હો જાએ તો ઉસે નમાઝકે લિયે (અગર જરૂરત હો તો) મારના ભી ચાહિયે. ઈસી તરહ જબ રોઝા રખનેકી તાકત હો જાએ તો જિતને રોઝે રખ સકતા હો ઉતને રોઝે ઉસસે રખવાને ચાહિયેં.

સવાલ : વો કૌન કૌનસે ઉઝર હૈં જિનસે રોઝા ન રખના જાઈઝ હો જાતા હૈ?

જવાબ : (૧) સફર યાની મુસાફિરકો સફરકી હાલતમેં રોઝા ન રખના જાઈઝ હૈ. લેકિન અગર સફરમેં મશક્કત (તકલીફ) ન હો તો રોઝા રખના અફઝલ હૈ. (૨) મર્ઝ યાની ઐસી બીમારી જિસમેં રોઝા રખનેકી તાકત ન હો યા બીમારીકે બળ્હ જાનેકા અંદેશા હો (૩) બહોત બુઢ્હા હોના. (૪) હામિલા હોના. જબકે ઔરતકો યા હમલકો રોઝેસે નુકસાન પહોંચનેકા ગુમાન ગાલિબ હો. (૫) દૂધ પિલાના. જબકે દૂધ પિલાનેવાલીકો યા બચ્ચેકો રોઝેસે નુકસાન પહોંચતા હો. (૬) રોઝેસે ઈસ કદર ભૂખ યા પ્યાસકા ગલ્બા હો કે જાન નિકલ જાનેકા અંદેશા હો જાએ. (૭) ઔર હૈઝ વ નિફાસકી હાલતોંમેં રોઝા રખના જાઈઝ નહીં!

ચાંદ દેખને ઔર ગવાહીકા બયાન

સવાલ : રમઝાન શરીફકા ચાંદ દેખનેકા ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : શઅબાનકી ઉન્તીસવીં તારીખકો રમઝાન

શરીફકા ચાંદ દેખના. યાની દેખનેકી કોશિશ કરના ઔર મત્લઅ (આસમાન) પર ઢૂંઢના વાજિબ હૈ. ઔર રજબકી ઉન્તીસવીં તારીખકો શઅબાનકા ચાંદ દેખના મુસ્તહબ હૈ તાકે શઅબાનકી ઉન્તીસવીં તારીખકા હિસાબ ઠીક મા'લૂમ રહે. અગર શઅબાનકી ઉન્તીસવીં તારીખકો રમઝાન શરીફકા ચાંદ દેખ લિયા જાએ તો સુબહકો રોઝા રખ્ખો, ઔર ચાંદ નઝર ન આએ ઔર મત્લઅ (આસમાન) સાફ થા તો સુબહકો રોઝા ન રખ્ખો, ઔર અગર મત્લઅ પર અબ્ર (બાદલ) યા ગુબાર થા તો સુબહકો દસ ગ્યારહ બજે તક કુછ ખાના પીના નહીં ચાહિયે. અગર ઉસ વક્ત તક કહીંસે ચાંદ દેખે જાનેકી ખબર મોઅતબર તરીકેસે આ જાએ તો રોઝેકી નિય્યત કર લો. ઔર નહીં તો અબ ખાઓ પિયો. લેકિન ઉન્તીસ (૨૯) શઅબાનકો ચાંદ ન હોનેકી સૂરતમેં સુબહકે રોઝેકી ઈસ તરહ નિંય્યત કરના કે ચાંદ હો ગયા હોગા તો રમઝાનકા રોઝા, નહીં તો નફલકા હો જાએગા મકરૂહ હૈ!

સવાલ : રમઝાન શરીફકે ચાંદકે લિયે મોઅતબર શહાદત ક્યા હૈ?

જવાબ : અગર મત્લઅ (આસમાન) સાફ ન હો

મસલન અબ્ર યા ગુબાર વગૈરહ હો તો રમઝાન શરીફકે ચાંદકે લિયે એક દીનદાર પરહેઝગાર સચ્ચે આદમીકી ગવાહી મોઅતબર હૈ ચાહે મર્દ હો યા ઔરત, આઝાદ હો યા ગુલામ, ઈસી તરહ જિસ શખ્સકા ફાસિક હોના ઝાહિર નહીં ઔર ઝાહિરમેં દીનદાર પરહેઝગાર મા'લૂમ હોતા હો ઉસકી ગવાહી ભી મોઅતબર હૈ.

સવાલ : ઈદકે ચાંદકે લિયે મોઅતબર શહાદત ક્યા હૈ?

જવાબ : મત્લઅ સાફ ન હોનેકી સૂરતમેં ઈદુલ ફિત્ર ઔર ઈદુલ અઝહાકે ચાંદકે લિયે દો પ્રરહેઝગાર સચ્ચે મરદોં યા ઈસી તરહકે એક મર્દ ઔર દો ઔરતોંકી ગવાહી શર્ત હૈ!

સવાલ : અગર મત્લઅ સાફ હો તો ફિર કિતને આદમિયોંકી શહાદત મોઅતબર હોગી?

જવાબ : અગર મત્લઅ સાફ હો તો રમઝાન શરીફ ઔર દોનોં ઈદોંકે ચાંદકે લિયે કમ અઝ કમ ઈતને આદમિયોંકી ગવાહી જરૂરી હૈ કે ઉતને આદમિયોંકે ઝૂઠ બોલને ઔર બનાવટી બાત કેહનેકા દિલકો યકીન ન હો સકે બલ્કે ઉનકી ગવાહીસે દિલકો ચાંદ દેખે જાનેકા ગુમાન ગાલિબ હો જાએ!

સવાલ : અગર કિસી દૂરકે શહેરસે ચાંદ દેખનેકી ખબર આએ તો મોઅતબર હોગી યા નહીં?

જવાબ : ચાહે કિતની હી દૂરસે ખબર આએ મોઅતબર હૈ. મસલન બર્માવાલોંને ચાંદ નહીં દેખા ઔર કિસી બમ્બઈકે શખ્સને ઉનકે સામને ચાંદ દેખનેકી ગવાહી દી તો ઉન પર એક રોઝાકી કઝા લાઝિમ હોગી. હાં શર્ત યે હૈ કે ખબર ઐસે તરીકેસે આએ જિસકા શરીઅતમેં એ'તિબાર હૈ. તાર કી ખબર મોઅતબર નહીં!

સવાલ : અગર કિસી શખ્સને રમઝાનકા ચાંદ દેખા ઔર ઉસકી ગવાહી કબૂલ નહીં કી ગઈ ઔર ઉસકે અલાવા ઔર કિસીને ચાંદ નહીં દેખા ન રોઝે રખ્ખે ગયે તો ઉસ શખ્સ પર રોઝા ફર્ઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : હાં ઉસ પર રોઝા રખના વાજિબ હૈ ઔર અગર ઉસકે હિસાબસે તીસ રોઝે પૂરે હો જાએં ઔર ઈદકા ચાંદ ન દેખા જાએ તો યે શખ્સ ઔર લોગોંકે સાથ એકત્તીસવાં રોઝા ભી રખ્ખે!

નિય્યતકા બયાન

સવાલ : ક્યા રોઝેકે લિયે નિય્યત કરના જરૂરી હૈ?

જવાબ : હાં રોઝેકે લિયે નિય્યત કરના શર્ત હૈ. અગર ઈત્તિફાકી તૌર પર સુબહે સાદિકસે ગુરૂબે આફતાબ તક ખાને પીને ઔર સોહબતસે બચા રહા લેકિન રોઝાકી નિય્યત નહીં થી તો રોઝા ન હોંગા!

સવાલ : નિય્યત કિસ વક્ત કરની જરૂરી હૈ?

જવાબ : રમઝાન શરીફ ઔર નઝરે મુઅય્યન ઔર સુન્નત ઔર નફલ રોઝોંકી નિય્યત રાતસે કરે યા સુબહકો આધે દિનસે પેહલે પેહલે તક જાઈઝ હૈ. દિનસે મુરાદ શરઈ દિન હૈ જો સુબહે સાદિકસે ગુરૂબે આફતાબ તકકા નામ હૈ. મસલન અગર ચાર બજે સુબહે સાદિક હો ઔર છ બજે આફતાબ ગુરૂબ હો તો શરઈ દિન ચૌદહ (૧૪) ઘંટેકા હુવા ઔર આધા દિન ગ્યારહ બજે હુવા, તો ગ્યારહ બજેસે પેહલે પેહલે નિય્યત કર લેની જરૂરી હૈ!

ઔર રમઝાનકે કઝા રોઝે ઔર કફફારે ઔર નઝરે ગૈર મુઅય્યનકી નિય્યત સુબહે સાદિકસે પેહલે કર લેની જરૂરી હૈ!

સવાલ : નિય્યત કિસ તરહ કરની ચાહિયે?

જવાબ : રમઝાન શરીફ ઔર નઝરે મુઅય્યન

ઔર સુન્નત ઔર નફલ રોઝોંકી નિય્યતમેં તો ચાહે ખાસ ઉન રોઝોંકા ઈરાદા કરે યા સિર્ફ યે ઈરાદા કર લે કે રોઝા રખતા હૂં યા નફલ રોઝેકી નિય્યત કરે. બેહતર સૂરત રમઝાનમેં રમઝાનકા રોઝા ઔર નઝરે મુઅય્યનકે દિન નઝરકા રોઝા ઔર બાકી દિનોંમેં સુન્નત યા નફલકા રોઝા હો જાએગા, ઔર નઝરે ગૈર મુઅય્યન ઔર કફ્ફારોં ઔર કઝાએ રમઝાનકી નિય્યતમેં ખાસ ઉન રોઝોંકા ઈરાદા કરના જરૂરી હૈ!

સવાલ : નિય્યત ઝબાનસે કરના જરૂરી હૈ યા નહીં?

જવાબ : નિય્યત કસ્દ ઔર ઈરાદા કરનેકો કેહતે હૈં. દિલસે ઈરાદા કર લેના કાફી હૈ. ઝબાનસે કેહ લે તો બેહતર હૈ. ન કેહનેમેં કુછ હરજ નહીં!

રોઝેકે મુસ્તહબ્બાતકા બયાન

સવાલ : રોઝેકે મુસ્તહબ્બાત ક્યા ક્યા હૈં?

જવાબ : (૧) સેહરી ખાના (૨) રાતસે નિય્યત કરના (૩) સેહરી આખરી વક્તમેં ખાના બશર્તે કે સુબહે સાદિકસે યકીનન પેહલે ફારિગ હો જાએ (૪) ઈફતારમેં જલ્દી કરના જબકે આફતાબકે ગુરૂબ ન હોનેકા શુબહ ન

રહે (૫) ગીબત, ઝૂઠ, ગાલી ગલોજ વગૈરહ બુરી બાતોંસે બચના (૬) છૂહારે (ખારેક) યા ખજૂરસે. ઔર યે ન હોં તો પાનીસે ઈફતાર કરના!

સવાલ : સેહરી કિસે કેહતે હૈં ઔર ઉસકા વક્ત ક્યા હૈ?

જવાબ : સેહરી અખીર રાતમેં સુબહે સાદિકસે પેહલે કુછ ખાને પીનેકો કેહતે હૈં. રાતકા આખરી હિસ્સા સુબહે સાદિકસે પેહલે પેહલે ઉસકા વક્ત હૈ. સેહરી ખાના સુન્નત હૈ ઔર ઉસકા બહોત સવાબ હૈ. ભૂખ ન હો તો એક દો લુકમે હી ખા લેને ચાહિયેં!

રોઝેકે મકરૂહાતકા બયાન

સવાલ : રોઝેમેં ક્યા ક્યા બાતેં મકરૂહ હૈં?

જવાબ : (૧) ગોંદ (ગુંદર) ચબાના યા કોઈ ઔર ચીઝ મુંહમેં ડાલે રખના (૨) કોઈ ચીઝ ચખના, હાં જિસ ઔરતકા ખાવિંદ સખ્ત ઔર બદ મિઝાજ (ખરાબ સ્વભાવકા) હો ઉસે ઝબાનકી નોકસે સાલનકા નમક ચખ લેના જાઈઝ હૈ, (૩) ઈસ્તિન્જેમેં ઝિયાદા પાંવ ફેલાકર બૈઠના ઔર કુલ્લી યા નાકમેં પાની ડાલનેમેં મુબાલગા

(ઝિયાદતી) કરના (૪) મુંહમેં બહોતસા થૂક જમા કરકે નિગલના (૫) ગીબત કરના. ઝૂઠ બોલના. ગાલી ગલોજ કરના (૬) બેકરારી ઔર ઘભરાહટ ઝાહિર કરના (૭) નહાનેકી હાજત હો જાએ તો ગુસલકો જાનબૂઝકર સુબહે સાદિકકે બાદ તક મુઅખ્ખર (ઢીલ) કરના(૮) કોયલા ચબાકર યા મંજનસે દાંત માંઝના.

સવાલ : કિન ચીઝોંસે રોઝા મકરૂહ નહીં હોતા?

જવાબ : (૧) સુરમા લગાના (૨) બદન પર તેલ મલના યા સરમેં તેલ ડાલના (૩) ઠંડકકે લિયે ગુસલ કરના (૪) મિસ્વાક કરના. અગરચે તાજી જડ યા તર શાખ કી હો (૫) ખૂશબૂ લગાના યા સૂંઘના (૬) ભૂલેસે કુછ ખા પી લેના (૭) ખૂદ બખૂદ બગૈર ઈરાદાકે કય (ઉલટી) હો જાના (૮) અપના થૂક નિગલના (૯) બગૈર ઈરાદાકે મખ્ખી યા ધૂવેંકા હલકસે ઉતર જાના. ઈન તમામ ચીઝોંસે રોઝા ન ટૂટતા હૈ ન મકરૂહ હોતા હૈ!

રોઝેકે મુફસિદાતકા બયાન

સવાલ : મુફસિદાતસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : મુફસિદાત ઉન બાતોંકો કેહતે હૈં જિનસે

રોઝા ટૂટ જાતા હૈ ઔર મુફસિદાતકી દો કિસ્મેં હૈં. એક વો જિનસે સિર્ફ કઝા વાજિબ હોતી હૈ. દૂસરી વો જિનસે કઝા ઔર કફફારા દોનોં વાજિબ હોતે હૈં!

સવાલ : જિન મુફસિદાતસે સિર્ફ કઝા વાજિબ હોતી હૈ વો ક્યા ક્યા હૈં?

જવાબ : (૧) કિસીને ઝબરદસ્તી રોઝાદારકે મુંહમેં કોઈ ચીઝ ડાલ દી ઔર વો હલકસે ઉતર ગઈ (૨) રોઝા યાદ થા ઔર કુલ્લી કરતે વક્ત બગૈર ઈરાદા ગલેમેં પાની ઉતર ગયા (૩) કય આઈ ઔર જાનબૂઝકર હલકમેં લૌટા લી (૪) જાનબૂઝકર મુંહ ભરકે કય કર ડાલી (૫) કંકરી યા પત્થરકા ટુકડા યા ગુઠલી યા મિટ્ટી યા યા કાગઝકા ટુકડા જાનબૂઝકર નિગલ લિયા (૬) દાંતોંમેં રહી હુઈ ચીઝકો ઝબાનસે નિકાલકર નિગલ ગયા જબ કે વો ચનેકે દાનેકે બરાબર યા ઉસસે ઝિયાદા હો. અગર મુંહસે બાહિર નિકાલકર ફિર નિગલ લિયા તો ચાહે ચનેસે કમ હો યા ઝિયાદા રોઝા ટૂટ ગયા (૭) કાનમેં તેલ ડાલા (૮) નાસ લિયા (૯) દાંતોંમેંસે નિકલે હુએ ખૂનકો નિગલ લિયા જબ કે ખૂન થૂક પર ગાલિબ હો (૧૦) ભૂલેસે કુછ ખા પી લિયા ઔર યે સમઝકર કે

રોઝા ટૂટ ગયા ફિર જાનબૂઝકર ખાયા પિયા (૧૧) યે સમઝકર કે અભી સુબહે સાદિક નહીં હુઈ સેહરી ખા લી, ફિર માલૂમ હુવા કે સુબહ હો ચુકી થી (૧૨) રમઝાન શરીફકે સિવા ઔર દિનોંમેં કોઈ રોઝા જાનબૂઝકર તોડ ડાલા (૧૩) અબ્ર (બાદલ) યા ગુબારકી વજહસે યે સમઝકર કે આફતાબ ગુરૂબ હો ગયા રોઝા ઈફતાર કર લિયા, હાલાંકે અભી દિન બાકી થા. ઈન સબ સૂરતોંમેં સિર્ફ ઉન રોઝોંકી કઝા રખની પડેગી જિનમેં ઈન બાતોંમેંસે કોઈ બાત પેશ આઈ હે!

સવાલ : કિન સૂરતોંમેં કઝા ઔર કફ્ફારા દોનોં વાજિબ હોતે હૈં?

જવાબ : રમઝાન શરીફકે મહીનેમેં રોઝા રખકર (૧) ઐસી ચીઝ જો ગિઝા યા દવા યા લઝ્ઝતકે તૌર પર ઈસ્તે'માલ કી જાતી હે જાનબૂઝકર ખા પી લી (૨) જાનબૂઝકર સોહબત કર લી (૩) ફસ્દ ખુલવાઈ (નસમેંસે ખૂન નિકલવાયા) યા સુરમા લગાયા ઔર ફિર યે સમઝકર કે રોઝા ટૂટ ગયા જાનબૂઝકર ખા પી લિયા તો ઈન સૂરતોંમેં કઝા ઔર કફ્ફારા દોનોં વાજિબ હૈં!

સવાલ : રમઝાન શરીફકે મહીનેમેં અગર કિસીકા

રોઝા ટૂટ જાએ તો ફિર ઉસે ખાના પીના જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : નહીં બલ્કે ઉસકો જરૂરી હૈ કે શામ તક ખાને પીને વગૈરહસે રૂકા રહે. ઈસી તરહ અગર મુસાફિર દિનમેં અપને ઘર આ જાએ યા નાબાલિગ લડકા બાલિગ હો જાએ યા હૈઝ વ નિફાસવાલી ઔરત પાક હો જાએ યા મજનૂન તંદુરૂસ્ત હો જાએ તો ઈન લોગોંકો ભી બાકી દિનમેં શામ તક રોઝાદારોંકી તરહ રેહના વાજિબ હૈ!

સવાલ : રમઝાન શરીફકે સિવા ઔર કિસી રોઝેકે તોડનેસે કફ્ફારા વાજિબ હોતા હૈ યા નહીં?

જવાબ : કફ્ફારા સિર્ફ રમઝાન શરીફકે મહીનેમેં ફર્ઝ રોઝા તોડનેસે વાજિબ હોતા હૈ. રમઝાન શરીફકે સિવા ઔર કિસી રોઝેકે તોડનેસે ચાહે વો રમઝાનકી કઝાકે રોઝે હોં, કફ્ફારા વાજિબ નહીં હોતા!

રોઝેકી કઝાકા બયાન

સવાલ : રોઝેકી કઝા વાજિબ હોનેકી કિતની સૂરતેં હૈં?

જવાબ : (૧) બગૈર ઉઝ્ર ફર્ઝ યા વાજિબે

મુઅય્યનકે રોઝે નહીં રખ્ખે (૨) કિસી ઉઝ્રકી વજહસે કુછ રોઝે છૂટ ગયે (૩) રોઝા રખકર કિસી વજહસે તોડ દિયા યા ટૂટ ગયા તો ઈન રોઝોંકી કઝા રખના ફર્ઝ હૈ!

સવાલ : કઝા કબ રખની ચાહિયે?

જવાબ : જબ વક્ત મિલે તો જિસ કદર જલ્દી રખ સકે રખ લેના બેહતર હૈ. બગૈર વજહ દેર કરના બુરી બાત હૈ!

સવાલ : કઝા રોઝે લગાતાર રખને જરૂરી હૈં યા નહીં?

જવાબ : ચાહે લગાતાર રખ્ખે, ચાહે દરમિયાનમેં ફાસલા કરકે રખ્ખે દોનોં તરહ જાઈઝ હૈં!

સવાલ : અગર પેહલે રમઝાનકે રોઝે અભી કઝા રખને બાકી થે કે દૂસરા રમઝાન આ ગયા તો ક્યા કરે?

જવાબ : અબ ઈસ રમઝાનકે રોઝે રખ્ખે ઔર રમઝાનકે બાદ પેહલે રોઝોંકી કઝા રખ્ખે!

સવાલ : નફલી રોઝા રખકર તોડ દે તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : ઉસકી કઝા રખના વાજિબ હૈ. ક્યૂંકે નફલી નમાઝ ઔર નફલી રોઝા શુરૂ કરનેકે બાદ વાજિબ હો જાતે હૈં!

સવાલ : અગર કઝા રોઝે રખનેકી તાકત ન હો તો ક્યા કરે?

જવાબ : અગર ઈતના બુઢ્ઢા હો ગયા હૈ કે રોઝા નહીં રખ સકતા ઔર આઈન્દા તાકત આનેકી ઉમ્મીદ નહીં રહી. યા ઐસા બીમાર હૈ કે તન્દુરૂસ્તી પાનેકી ઉમ્મીદ જાતી રહી તો ઈન સૂરતોંમેં રોઝોંકા ફિદયા દે દેના જાઈઝ હૈ!

સવાલ : રોઝોંકા ફિદયા ક્યા હૈ?

જવાબ : હર રોઝેકે બદલે પોને દો સેર ગેહૂં યા સાડે તીન સેર જવ યા ઈનમેંસે કિસીકી કીમત યા ઈનકી કીમતકે બરાબર કોઈ ઔર અનાજ મસલન ચાવલ, બાજરા, જુવાર વગૈરહ.

ઔર હર ફર્ઝ ઔર વાજિબ નમાઝકે ફિદયાકી ભી યેહી મિકદાર હૈ મગર નમાઝ જબ તક સરકે ઈશારેસે ભી પઢ સકતા હો, ઉસ વક્ત તક તો ઈશારેસે નમાઝ અદા કરના ફર્ઝ હૈ. ઔર જબ ઈશારા ભી ન કર સકે ઔર ઈસી હાલમેં ઈન્તિકાલ હો જાએ યા છ નમાઝોંકા વક્ત ગુઝર જાએ તો ઈસ હાલતકી નમાઝ ફર્ઝ નહીં. પસ નમાઝકા ફિદયા દેનેકી યેહી સૂરત હૈ કે અગર નમાઝ પઢનેકી તાકત

હોનેકે ઝમાનેકી નમાઝેં કઝા હો ગઈ ઔર બગૈર અદા કિયે હુએ ઈન્તિકાલ હો ગયા તો ઈન નમાઝોંકા ફિદયા દિયા જા સકતા હૈ!

સવાલ : એક શખ્સકે ઝિમ્મે કુછ રોઝે કઝા થે. ઉસકા ઈન્તિકાલ હો ગયા તો ઉસકી તરફસે કોઈ આદમી રોઝે રખ લે તો જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : નહીં. યા'ની ઉસ મરનેવાલેકે ઝિમ્મેસે રોઝે ન ઉતરેંગે, હાં વારિસ ફિદયા દે દેં તો જાઈઝ હૈ!

કફ્ફારેકા બયાન

સવાલ : રોઝા તોડનેકા કફ્ફારા ક્યા હૈ?

જવાબ : કફ્ફારા યે હૈ કે એક ગુલામ આઝાદ કરે. લેકિન ઈન મુલ્કોંમેં ગુલામ નહીં હૈં ઈસ લિયે યહાં સિર્ફ દો સૂરતોંસે કફ્ફારા દિયા જા સકતા હૈ: અવ્વલ યે કે દો મહીનેકે લગાતાર રોઝે રખ્ખે. દૂસરે યે કે અગર દો મહીનેકે રોઝે રખનેકી તાકત ન હો તો સાઠ (૬૦) મિસ્કીનોંકો દોનોં વક્ત પેટ ભરકર ખાના ખિલાએ, યા સાઠ મિસ્કીનોંકો ફી આદમી (માણસ દીઠ) પોને દો સેર ગેહૂં યા ઈનકી કીમત યા કીમતકે બરાબર ચાવલ, બાજરા,

જુવાર દે દે (સેરસે અંગ્રેજી રૂપિયેસે અસ્સી રૂપિયેકા વજન મુરાદ હૈ)

સવાલ : સાઠ મિસ્કીનોંકા અનાજ મસલન દો મન પચ્ચીસ સેર ગેહૂં એક મિસ્કીનકો દે દેના જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : અગર એક મિસ્કીનકો હર રોઝ એક દિનકા અનાજ (પોને દો સેર ગેહૂં) દિયા જાએ યા ઉસે સાઠ દિન તક દોનોં વક્ત ખાના ખિલા દિયા જાએ તો જાઈઝ હૈ. લેકિન અગર ઉસે એક દિનમેં એક દિનસે ઝિયાદાકા અનાજ યા કીમત દી જાએ તો એક દિનકા સહીહ હોગા ઔર એક દિનસે જિસ કદર ઝિયાદા દિયા હૈ ઉસકા કફ્ફારામેં શુમાર ન હોગા.

સવાલ : અગર એક મિસ્કીનકો પોને દો સેરસે કમ દિયા જાએ તો જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : નહીં. બલ્કે કફ્ફારેમેં એક મિસ્કીનકો પોને દો સેર ગેહૂં યાની એક દિનકે અનાજકી મિકદારસે કમ દેના યા એક દિનમેં એક દિનકી મિકદારસે ઝિયાદા દેના ના જાઈઝ હૈ!

સવાલ : અગર એક રમઝાનકે કઈ રોઝે તોડ ડાલે

તો ક્યા હુકમ હે?

જવાબ : એક હી કફફારા વાજિબ હોગા!

એ'તિકાફ કા બયાન

સવાલ : એ'તિકાફ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : એ'તિકાફ ઉસે કેહતે હૈં કે આદમી ખુદાકે ઘર (યાની મસ્જિદ) મેં ઠેરે રેહનેકો ઈબાદત સમઝકર ઉસકી નિય્યતસે ઐસી મસ્જિદમેં જિસમેં જમાઅત હોતી હે ઠેરા રહે!

સવાલ : સિર્ફ મસ્જિદમેં ઠેરા રેહના ક્યૂં ઈબાદત હે?

જવાબ : જબકે ઈન્સાન અપના સૈર તમાશા, ચલના ફિરના, કામકાજ છોડકર મસ્જિદમેં ઠેરા રહે ઔર ઈસ ઠેરે રેહનેસે ખુદા તઆલાકી રઝામંદી મકસૂદ હો તો ઉસકા ઈબાદત હોના ઝાહિર હૈ.

સવાલ : ઔરત કહાં એ'તિકાફ કરે?

જવાબ : અપને ઘરમેં જિસ જગહ નમાઝ પઢતી હો, એ'તિકાફકી નિય્યત કરકે ઉસી જગહ પર હર વક્ત રહા કરે. પાખાના પેશાબકે અલાવા ઔર કિસી કામકે લિયે ઉસ જગહસે ઉઠકર મકાનકે સહન યા કિસી દૂસરે હિસ્સેમેં

ન જાએ, ઔર ઘરમેં નમાઝકી કોઈ ખાસ જગહ મુકર્રર ન હો તો એ'તિકાફ શુરૂ કરનેસે પેહલે એસી જગહ બના લે ઔર ફિર ઉસ જગહ એ'તિકાફ કરે!

સવાલ : એ'તિકાફકે કુછ ફાઈદે બયાન કરો?

જવાબ : એ'તિકાફમેં યે ફાઈદે હૈં. (૧) એ'તિકાફ કરનેવાલા ગોયા અપને તમામ બદન ઔર તમામ વક્તકો ખુદાકી ઈબાદતકે લિયે વક્ફ કર દેતા હૈ. (૨) દુનિયાકે ઝગડોં ઔર બહોતસે ગુનાહોંસે મહેફૂઝ રેહતા હૈ. (૩) એ'તિકાફકી હાલતમેં ઉસે હર વક્ત નમાઝકા સવાબ મિલતા હૈ. ક્યૂંકે એ'તિકાફસે અસલ મકસૂદ યેહી હૈ કે મોઅતકિફ હર વક્ત નમાઝ ઔર જમાઅતકે ઈન્તિઝાર ઔર ઈશ્તિયાકમેં બૈઠા રહે. (૪) એ'તિકાફકી હાલતમેં મોઅતકિફ ફરિશ્તોંકી મુશાબહત પૈદા કરતા હૈ કે ઉનકી તરહ હર વક્ત ઈબાદત ઔર તસ્બીહ વ તકદીસમેં રેહતા હૈ. (૫) મસ્જિદ ચૂંકે ખુદા તઆલાકા ઘર હૈ, ઈસ લિયે એ'તિકાફમેં મોઅતકિફ ખુદા તઆલાકા પડોસી બલ્કે ઉસકે ઘરમેં મહેમાન હોતા હૈ.

સવાલ : એ'તિકાફકી કિતની કિસ્મેં હૈં?

જવાબ : તીન કિસ્મેં હૈં. (૧) વાજિબ (૨) સુન્નતે મુઅક્કદહ. (૩) મુસ્તહબ.

સવાલ : એ'તિકાફ વાજિબ કૌનસા હૈ?

જવાબ : નઝરકા એ'તિકાફ વાજિબ હૈ. મસલન કિસીને મન્નત માન લી કે મૈં ખુદાકે વાસ્તે તીન રોઝકા એ'તિકાફ કરૂંગા, યા ઈસ તરહ કહા કે અગર મેરા ફુલાં કામ હો ગયા તો ખુદાકે વાસ્તે દો રોઝકા એ'તિકાફ કરૂંગા!

સવાલ : સુન્નતે મુઅક્કદહ કૌનસા એ'તિકાફ હૈ?

જવાબ : રમઝાન શરીફકે અશરએ અખીરહ યાની આખરી દસ રોઝકા એ'તિકાફ સુન્નતે મુઅક્કદહ હૈ. ઉસકી ઈબ્તિદા બીસ તારીખકી શામ યાની ગુરૂબે આફતાબકે વક્તસે હોતી હૈ ઔર ઈદકા ચાંદ દેખતે હી ખત્મ હો જાતા હૈ ચાંદ ચાહે ઉન્તીસ તારીખકા હો યા તીસકા દોનોં સૂરતોંમેં સુન્નત અદા હો જાએગી. યે એ'તિકાફ સુન્નતે મુઅક્કદહ અલલ કિફાયા હૈ, યાની બા'ઝ લોગોંકે કર લેનેસે સબકે ઝિમ્મેસે અદા હો જાતા હૈ!

સવાલ : મુસ્તહબ કૌનસા એ'તિકાફ હૈ?

જવાબ : વાજિબ ઔર સુન્નતે મુઅક્કદહકે અલાવા સબ એ'તિકાફ મુસ્તહબ હૈં ઔર સાલકે તમામ દિનોંમેં એ'તિકાફ જાઈઝ હૈ!

સવાલ : એ'તિકાફ દુરૂસ્ત હોનેકી શરાઈત ક્યા હૈં?

જવાબ : (૧) મુસલમાન હોના (૨) હદસે અકબર (૩) ઔર હૈઝ વ નિફાસસે પાક હોના (૪) આકિલ હોના (૫) નિય્યત કરના (૬) જમાઅત હોતી હો ઉસ મસ્જિદમેં એ'તિકાફ કરના. યે બાતેં તો હર કિસમકે એ'તિકાફકે લિયે શર્ત હૈં. ઔર એ'તિકાફે વાજિબકે લિયે રોઝા ભી શર્ત હૈ!

મુસ્તહબ્બાતે એ'તિકાફકા બયાન

સવાલ : એ'તિકાફમેં ક્યા ક્યા બાતેં મુસ્તહબ હૈં?

જવાબ : (૧) નેક ઔર અચ્છી બાતેં કરના (૨) કુરઆન શરીફકી તિલાવત કરના (૩) દુરૂદ શરીફ પઢતે રેહના (૪) ઉલૂમે દીનિયા પઢના પઢાના (૫) વઅઝ વ નસીહત કરના (૬) જામેઅ મસ્જિદમેં એ'તિકાફ કરના!

અવકાતે એ'તિકાફકા બયાન

સવાલ : કમસે કમ કિતને વક્તકા એ'તિકાફ હોતા હૈ?

જવાબ : એ'તિકાફે વાજિબકે લિયે ચૂંકે રોઝા શર્ત

હૈ ઈસ લિયે ઉસકા વક્ત કમ અઝ કમ એક દિન હૈ. પસ એક દિનસે કમ મસલન દો ચાર ઘંટે યા રાતકે એ'તિકાફકી મન્નત માનના સહીહ નહીં.

ઔર જો એ'તિકાફ કે સુન્નતે મુઅક્કદહ હૈ. ઉસકા વક્ત રમઝાન શરીફકા અશરએ અખીરહ હૈ. ઔર એ'તિકાફે નફલકે લિયે વકતકી કોઈ મિકદાર મુકર્રર નહીં હૈ યાની નફલી એ'તિકાફ દસ પાંચ મિનિટકા ભી હો સકતા હૈ. અગર મસ્જિદમેં દાખિલ હોતે વક્ત એ'તિકાફકી નિય્યંત કર લિયા કરે તો રોઝાના બહોતસે એ'તિકાફોંકા સવાબ મિલ જાએ.

એ'તિકાફમેં જો બાતેં જાઈઝ હૈં ઉનકા બયાન

સવાલ : મોઅતકિફકો મસ્જિદસે નિકલના કિન ઉઝરોંસે જાઈઝ હૈ?

જવાબ : (૧) પાખાના પેશાબકે લિયે નિકલના. (૨) ફર્ઝ ગુસલકે લિયે નિકલના. (૩) જુમ્આકી નમાઝકે લિયે ઝવાલકે વક્ત યા ઈતની દેર પેહલે નિકલના કે જામેઅ

મસ્જિદ પહોંચકર ખુત્બાસે પેહલે ચાર સુન્નતેં પઢ સકે. (૪) અઝાન કેહનેકે લિયે અઝાનકી જગહ પર મસ્જિદકે બાહિર જાના.

સવાલ : પાખાના પેશાબકે લિયે કિતની દૂર જાના જાઈઝ હૈ?

જવાબ : અપને મકાન તક જાના, ચાહે વો કિતની હી દૂર હો જાઈઝ હૈ. હાં અગર ઉસકે દો મકાન હૈં. એક એ'તિકાફકી જગહસે કરીબ હૈ ઔર દૂસરા દૂર હૈ તો કરીબવાલેમેં કઝાએ હાજત (ફરાગત) કરના જરૂરી હૈ!

સવાલ : નમાઝે જનાઝાકે લિયે મોઅતકિફકો મસ્જિદસે નિકલના જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : અગર ઉસને એ'તિકાફકી નિય્યત કરતે વક્ત યે નિય્યત કર લી થી કે નમાઝે જનાઝાકે લિયે જાઉંગા તો જાઈઝ હૈ. ઔર નિય્યત નહીં કી થી તો જાઈઝ નહીં!

સવાલ : ઔર ક્યા ક્યા બાતેં એ'તિકાફમેં જાઈઝ હૈં?

જવાબ : મસ્જિદમેં ખાના પીના, સોના. કોઈ જરૂરતકી ચીઝ ખરીદના. બશર્તેકે વો ચીઝ મસ્જિદમેં ન હો. ઔર નિકાહ કરના જાઈઝ હૈ!

મકરૂહાત વ મુફસિદાતે એ'તિકાફ કા બયાન

સવાલ : એ'તિકાફમેં ક્યા ક્યા બાતેં મકરૂહ હૈં?

જવાબ : (૧) બિલકુલ ખામોશી ઈખ્તિયાર કરના ઔર ઉસે ઈબાદત સમઝના. (૨) સામાન મસ્જિદમેં લાકર બેચના યા ખરીદના. (૩) લડાઈ ઝગડા યા બેહૂદા (નકામી) બાતેં કરના.

સવાલ : કિન ચીઝોંસે એ'તિકાફ ફાસિદ હો જાતા હૈ?

જવાબ : (૧) બગૈર ઉઝ્ર જાનબૂઝકર યા ભૂલેસે મસ્જિદસે બાહિર નિકલના. (૨) હાલતે એ'તિકાફમેં સોહબત કરના. (૩) કિસી ઉઝ્રસે બાહિર નિકલકર જરૂરતસે ઝિયાદા ઠેરના. જૈસે પાખાનાકે લિયે ગયા ઔર પાખાનાસે ફારિગ હોકર ભી ઘરમેં કુછ દેર ઠેરા રહા (૪) બીમારી યા ખૌફકી વજહસે મસ્જિદસે નિકલના. ઈન સબ સૂરતોંમેં એ'તિકાફ ફાસિદ હો જાતા હૈ!

સવાલ : એ'તિકાફ ફાસિદ હો જાએ તો ઉસકી કઝા વાજિબ હૈ યા નહીં?

જવાબ : એ'તિકાફે વાજિબકી કઝા વાજિબ હૈ. સુન્નત ઔર નફલકી કઝા વાજિબ નહીં!

નઝર યા'ની મન્નત માનનેકા બયાન

સવાલ : મન્નત માનના કૈસા હૈ?

જવાબ : જાઈઝ હૈ. ઔર મન્નત માનકર ઉસકા પૂરા કરના વાજિબ હૈ!

સવાલ : ક્યા હર મન્નતકા પૂરા કરના વાજિબ હૈ?

જવાબ : જો મન્નત ખિલાફે શરીઅત બાતકી ન હો ઔર ઉસકી શર્તેં પાઈ જાએં ઉસકા પૂરા કરના વાજિબ હૈ. ઔર જો મન્નત કે ખિલાફે શરીઅત કામકી હો ઉસકા પૂરા કરના નાજાઈઝ હૈ!

સવાલ : મન્નત સહીહ હોનેકી શર્તેં ક્યા હૈં?

જવાબ : (૧) મન્નત કિસી ઈબાદતકી હો. મસલન મેરા ફુલાં કામ હો ગયા તો ખુદાકે વાસ્તે દો રકા'ત નમાઝ પઢૂંગા. યા રોઝા રખ્ખૂંગા યા ઈતને મિસ્કીનોંકો ખાના ખિલાઉંગા યા હજાર રૂપિયા સદકા કરૂંગા. (૨) ઔર જિસ ચીઝકી મન્નત માની હૈ વો ઉસકી

કુદરતસે બાહિર ન હો વરના મન્નત સહીહ ન હોગી. જૈસે કોઈ શખ્સ કહે કે મેરા ફુલાં કામ હો ગયા તો ફુલાં શખ્સકી દુકાનકા માલ ખૈરાત કર દૂંગા. યે મન્નત સહીહ નહીં. ક્યૂંકે કિસી પરાયેકી દુકાનકા માલ ઉસકી મિલ્કિયત નહીં હૈ ઔર ઉસકી કુદરતસે બાહિર હૈ, ઈસકે અલાવા ઔર ભી શર્તેં હૈં જો બડી કિતાબોંમેં તુમ પઢોગે!

સવાલ : કિસી પીર યા વલીકી મન્નત માનની કૈસી હૈ?

જવાબ : ખુદા તઆલાકે સિવા કિસી ઔર કી મન્નત માનની હરામ હૈ ક્યૂંકે મન્નત ભી એક તરહકી ઈબાદત હૈ ઔર ઈબાદતકા ખુદા તઆલાકે સિવા ઔર કોઈ મુસ્તહિક નહીં!

ઈસ્લામી ફરાઈઝમેંસે
ઝકાતકા બયાન

સવાલ : ઝકાત કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : માલકે ઉસ ખાસ હિસ્સેકો ઝકાત કેહતે

હું જિસકો ખુદાકે હુકમકે મુવાફિક ફકીરોં મોહતાજોં વગૈરહકો દેકર ઉનહેં માલિક બના દિયા જાએ, યૂં સમઝો કે નમાઝ રોઝા બદની ઈબાદત હૈ ઔર ઝકાત માલી ઈબાદત હૈ!

સવાલ : ઝકાત ફર્ઝ હૈ યા વાજિબ?

જવાબ : ઝકાત દેના ફર્ઝ હૈ. કુરઆને મજીદકી આયતોં ઔર હુઝૂર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી હદીસોંસે ઉસકી ફરઝિય્યત સાબિત હૈ. જો શખ્સ ઝકાત ફર્ઝ હોનેકા ઈન્કાર કરે વો કાફિર હૈ!

સવાલ : ઝકાત ફર્ઝ હોનેકી કિતની શર્તે હૈં?

જવાબ : (૧) મુસલમાન. (૨) આઝાદ. (૩) આકિલ. (૪) બાલિગ હોના. (૫) માલિકે નિસાબ હોના. (૬) નિસાબકા અપની અસલી હાજતોંસે ઝિયાદા ઔર કર્ઝસે બચા હુવા હોના. (૭) ઔર માલિક હોનેકે બાદ નિસાબ પર એક સાલ ગુઝર જાના, ઝકાત ફર્ઝ હોનેકી શર્તે હૈં. પસ કાફિર ઔર ગુલામ ઔર મજનૂન ઔર નાબાલિગકે માલમેં ઝકાત ફર્ઝ નહીં!

ઈસી તરહ જિસકે પાસ નિસાબસે કમ માલ હો યા માલ તો નિસાબકે બરાબર હૈ લેકિન વો કર્ઝદાર ભી હૈ યા

માલ સાલ ભર તક બાકી નહીં રહા તો ઈન હાલતોંમેં ભી ઝકાત ફર્ઝ નહીં!

માલે ઝકાત ઔર નિસાબકા બયાન

સવાલ : કિસ કિસ માલમેં ઝકાત ફર્ઝ હે?

જવાબ : ચાંદી સોને ઔર હર કિસમકે માલે તિજારતમેં ઝકાત ફર્ઝ હે!

સવાલ : ચાંદી સોનેસે ઉનકે સિક્કે જૈસે અશરફિયાં રૂપિયે મુરાદ હૈં યા ઔર કુછ?

જવાબ : ચાંદી સોનેકી તમામ ચીઝોંમેં ઝકાત ફર્ઝ હે જૈસે અશરફિયાં, રૂપિયે, ઝેવર, બરતન, ગોટા, ઠપ્પા વગૈરહ!

સવાલ : જવાહિરાત પર ઝકાત ફર્ઝ હે યા નહીં?

જવાબ : જવાહિરાત (ઝેવરાત) અગર તિજારતકે લિયે હોં તો ઝકાત ફર્ઝ હે ઔર તિજારતકે લિયે ન હોં તો ઝકાત ફર્ઝ નહીં ચાહે કિતની હી માલિયતકે હોં, ઈસી તરહ અગર કિસી શખ્સકે પાસ તાંબે વગૈરહકે બરતન

નિસાબસે ઝિયાદા કીમતકે હોં યા કોઈ મકાન યા દૂકાન વગૈરહ નિસાબસે ઝિયાદા કીમતકી હો ઔર ઉસકા કિરાયા (ભાડા) ભી આતા હો યા ચાંદી સોનેકે સિવા ઔર કિસી કિસમકા સામાન ઔર અસ્બાબ હૈ લેકિન યે તમામ ચીઝેં તિજારત (વેપાર) કે લિયે નહીં હૈં તો ઉનમેંસે કિસી પર ઝકાત ફર્ઝ નહીં!

સવાલ : સરકારી નોટ અગર કિસીકે પાસ બકદ્રે નિસાબ હોં તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : ઉસ પર ઝકાત ફર્ઝ હૈ!

સવાલ : અગર કિસીકે પાસ થોડીસી ચાંદી ઔર થોડાસા સોના હૈ. દોનોંમેંસે નિસાબ કિસીકા પૂરા નહીં તો ઉસ પર ઝકાત ફર્ઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : ઈસ સૂરતમેં સોનેકી કીમત ચાંદીસે યા ચાંદીકી કીમત સોનેસે લગાકર દેખો કે દોનોંમેંસે કિસીકા નિસાબ પૂરા હોતા હૈ યા નહીં. અગર કિસીકા નિસાબ પૂરા હો જાએ તો ઉસકે હિસાબસે ઝકાત દો, ઔર દોનોંમેંસે કિસીકા નિસાબ પૂરા ન હો તો ઝકાત ફર્ઝ નહીં!

સવાલ : અગર કિસીકે પાસ સિર્ફ તીન ચાર તોલા

સોના હૈ ઔર ઉસકી કીમત ચાંદીકે નિસાબકે બરાબર યા ઝિયાદા હૈ. લેકિન ચાંદીકી ઔર કોઈ ચીઝ ઉસકે પાસ નહીં હૈ ન રૂપિયા ન ઝેવર વગૈરહ તો ઉસ પર ઝકાત ફર્ઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : ઈસ સૂરતમેં ઉસ પર ઝકાત ફર્ઝ નહીં!

સવાલ : માલે તિજારતસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : જો માલ કે બેચને ઔર નફા કમાનેકે લિયે હો વો માલે તિજારત હૈ. ચાહે કિસી કિસમકા માલ હો. જૈસે અનાજ, કપડા, કંદ (સાકર), જૂતિયાં, બિસાતખાનાકા અસ્બાબ (બિસ્તર, ગદ્દે) વગૈરહ!

સવાલ : નિસાબ કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : જિન માલોંમેં ઝકાત ફર્ઝ હૈ. શરીઅતને ઉનકી ખાસ ખાસ મિકદાર મુકર્રર કર દી હૈ. જબ ઈતની મિકદાર કિસીકે પાસ પૂરી હો જાએ તબ ઝકાત ફર્ઝ હોતી હૈ. ઈસ મિકદારકો નિસાબ કેહતે હૈં!

સવાલ : ચાંદીકા નિસાબ ક્યા હૈ?

જવાબ : ચાંદીકા નિસાબ ચવ્વન (૫૪) તોલે ૨ માશે ભર વજનકી ચાંદી હૈ (તોલાસે અંગ્રેજી રૂપિયેકા વજન મુરાદ હૈ)

સવાલ : ચવ્વન (૫૪) તોલે દો (૨) માશે ચાંદીકી ઝકાત કિતની હુઈ?

જવાબ : ઝકાતમેં ચાલીસવાં હિસ્સા (૧/૪૦) દેના ફર્ઝ હોતા હૈ. પસ ચવ્વન તોલે દો માશેકી ઝકાત એક તોલા ચાર માશા દો રત્તી ચાંદી હુઈ!

સવાલ : સોનેકા નિસાબ ક્યા હૈ?

જવાબ : સોનેકા નિસાબ સાત તોલે સાડે આઠ માશે સોના હૈ, ઉસકી ઝકાત દો માશે ઢાઈ રત્તી સોના હુઈ!

સવાલ : તિજારતી માલકા નિસાબ ક્યા હૈ?

જવાબ : તિજારતી માલકી સોને યા ચાંદીસે કીમત લગાઓ. ફિર ચાંદી યા સોનેકા નિસાબ કાઈમ કરકે ઉસકે હિસાબસે ઝકાત અદા કરો.

ઝકાત અદા કરનેકા બયાન

સવાલ : ઝકાત અદા કરનેકા સહીહ તરીકા ક્યા હૈ?

જવાબ : જિસ કદર ઝકાત વાજિબ હુઈ હૈ વો કિસી મુસ્તહિકકો ખાસ ખુદાકે વાસ્તે દે દો ઔર ઉસે

માલિક બના દો. કિસી ખિદમત યા કિસી કામકી ઉજરતમેં ઝકાત[1] દેના જાઈઝ નહીં. હાં અગર ઝકાતકે માલસે ફકીરોંકે લિયે કોઈ ચીઝ ખરીદકર ઉનકો તકસીમ કર દો તો જાઈઝ હૈ!

સવાલ : ઝકાત કબ અદા કરની ચાહિયે?

જવાબ : જબ નિસાબકી મિકદાર માલ પર ચાંદકે હિસાબસે સાલ પૂરા હો જાએ તો ફૌરન ઝકાત અદા કરના ચાહિયે. દેર લગાના અચ્છા નહીં!

સવાલ : સાલ ગુઝરનેસે પેહલે અગર કોઈ શખ્સ ઝકાત દે દે તો જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : અગર નિસાબકી મિકદાર માલકા માલિક સાલ ગુઝરનેસે પેહલે ઝકાત અદા કર દે તો જાઈઝ હૈ!

સવાલ : ઝકાત દેતે વક્ત નિય્યત કરની ભી જરૂરી હૈ યા નહીં?

જવાબ : હાં ઝકાત દેતે વકત યા કમસે કમ ઝકાતકા માલ નિકાલકર અલાહિદા રખનેકે વકત યે

૧. મગર આમિલે ઝકાત યા'ની જો શખ્સ ઝકાત વસૂલ કરને પર મુકર્રર હોતા હૈ ઉસકી તન્ખ્વાહ ઝકાતકે માલમેંસે દેના જાઈઝ હૈ.

નિય્યત કરની જરૂરી હૈ કે યે માલ મૈં ઝકાતમેં દેતા હૂં યા ઝકાતકે લિયે અલાહિદા કરતા હૂં. અગર બગૈર ખયાલે ઝકાત કિસીકો રૂપિયા દે દિયા ઔર દેનેકે બાદ ઉસકો ઝકાતકે હિસાબમેં લગા લિયા તો ઝકાત અદા ન હોગી!

સવાલ : જિસકો ઝકાત દી જાએ ઉસે યે બતા દેના કે યે ઝકાતકા માલ હૈ જરૂરી હૈ યા નહીં?

જવાબ : યે જરૂરી નહીં બલ્કે અગર ઈન્આમકે નામસે યા કિસી ગરીબકે બચ્ચોંકો ઈદીકે નામસે દે દો જબ ભી ઝકાત અદા હો જાએગી!

સવાલ : અગર સાલ ગુઝરનેકે બાદ અભી ઝકાત નહીં દી થી કે સારા માલ બરબાદ હો ગયા તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : ઉસકી ઝકાત ભી ઉસકે ઝિમ્મેસે મઆફ હો ગઈ!

સવાલ : સાલ ગુઝરનેકે બાદ અગર સારા માલ ખુદાકી રાહમેં દે દિયા તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : ઉસકી ઝકાત ભી મઆફ હો ગઈ!

સવાલ : અગર સાલ ગુઝરનેકે બાદ થોડા માલ

બરબાદ હો ગયા યા ખૈરાત કર દિયા તો ક્યા હુકમ હૈ?

જવાબ : જિસ કદર માલ બરબાદ હુવા યા ખૈરાત કિયા ઉસકી ઝકાત ભી સાકિત (મુઆફ) હો ગઈ. બાકી માલકી ઝકાત અદા કરે!

સવાલ : અગર ચાંદીકી ઝકાત ચાંદીસે અદા કરે તો વજનકા એ'તિબાર હૈ યા કીમતકા?

જવાબ : વજનકા એ'તિબાર હૈ. મસલન કિસીકે પાસ સો રૂપિયે હૈં સાલ ગુઝરનેકે બાદ ઉસે ઢાઈ તોલા ચાંદી દેની ચાહિયે. અબ ઉસે ઈખ્તિયાર હૈ કે વો દો રૂપિયે ઔર એક અઠન્ની દે દે યા ચાંદીકા ટુકડા ઢાઈ તોલેકા દે દે તો ઝકાત અદા હો જાએગી, લેકિન અગર ચાંદીકા ટુકડા ઢાઈ તોલાકા કીમતમેં દો રૂપિયેકા હો તો દો રૂપિયે દેનેસે ઝકાત અદા ન હોગી!

સવાલ : ચાંદીકી ઝકાત વાજિબ હુઈ તો કોઈ દૂસરી ચીઝ ભી ઝકાતમેં દી જા સકતી હૈ યા નહીં?

જવાબ : હાં જિતની ચાંદી ઝકાતમેં વાજિબ હોતી હૈ ઉતની હી ચાંદીકી કીમતકી કોઈ દૂસરી ચીઝ મસલન કપડા યા અનાજ ખરીદકર દેના ભી દુરૂસ્ત હૈ!

ઝકાતકે મસારિફ કા બયાન

સવાલ : મસારિફે ઝકાતસે ક્યા મુરાદ હૈ?

જવાબ : જિસ શખ્સકો ઝકાત દેનેકી ઈજાઝત હૈ ઉસે મસ્રફે ઝકાત કેહતે હૈં!

મસારિફ મસ્રફકી જમા (બહુવચન) હૈ. મસારિફે ઝકાતસે વો લોગ મુરાદ હૈં જિનકો ઝકાત દેના જાઈઝ હૈ!

સવાલ : મસારિફે ઝકાત કિતને ઔર કૌન કૌન હૈં?

જવાબ : ઈસ ઝમાનેમેં મસારિફે ઝકાત યે હૈં (૧) ફકીર યાની વો શખ્સ જિસકે પાસ કુછ થોડા માલ વ અસ્બાબ હૈ લેકિન નિસાબકે બરાબર નહીં (૨) મિસ્કીન યાની વો શખ્સ જિસકે પાસ કુછ ભી નહીં (૩) કર્ઝદાર યાની વો શખ્સ જિસકે ઝિમ્મે લોગોંકા કર્ઝ હો ઔર ઉસકે પાસ કર્ઝસે બચા હુવા નિસાબકે બરાબર કોઈ માલ ન હો. (૪) મુસાફિર જો હાલતે સફરમેં તંગદસ્ત હો ગયા હો ઉસે જરૂરતકે બરાબર ઝકાત દે દેના જાઈઝ હૈ.

સવાલ : મદારિસે ઈસ્લામિયામેં ઝકાતકા માલ

દેના જાઈઝ હે યા નહીં?

જવાબ : હાં, તાલિબે ઈલ્મોંકો ઝકાતકા માલ દેના જાઈઝ હે ઔર મદારિસકે મોહતમિમોંકો ઈસકે લિયે કે વો તાલિબે ઈલ્મોં પર ખર્ચ કરેં, દેનેમેં કુછ હરજ નહીં!

સવાલ : કિન લોગોંકો ઝકાત દેના નાજાઈઝ હે?

જવાબ : ઈતને લોગોંકો ઝકાત દેના જાઈઝ નહીં (૧) માલદાર યાની વો શખ્સ જિંસ પર ખૂદ ઝકાત ફર્ઝ હે યા નિસાબકે બરાબર કીમતકા ઔર કોઈ માલ મૌજૂદ હો ઔર ઉસકી હાજતે અસ્લિયાસે ઝાઈદ હો. જૈસે કિસીકે પાસ તાંબેકે બરતન રોઝાનાકી જરૂરતસે ઝાઈદ રખ્ખે હુએ હૈં ઔર ઉનકી કીમત નિસાબકે બરાબર હે ઉસકો ઝકાતકા માલ લેના હલાલ નહીં. અગરચે ખૂદ ઉસ પર ભી ઉન બરતનોંકી ઝકાત દેની વાજિબ નહીં (૨) સૈયદ ઔર બની હાશિમ. બની હાશિમસે હઝરત હારિસ (રદિ.) બિન અબ્દુલ મુત્તાલિબ ઔર હઝરત જઅફર (રદિ.) ઔર હઝરત અકીલ (રદિ.) ઔર હઝરત અબ્બાસ (રદિ.) ઔર હઝરત

અલી (રદિ.) કી ઔલાદ મુરાદ હૈ. (૩) અપને બાપ, માં, દાદા, દાદી, નાના, નાની ચાહે ઔર ઉપરકે હોં. (૪) બેટા, બેટી, પોતા, પોતી, નવાસા, નવાસી ચાહે ઔર નીચેકે હોં. (૫) ખાવિંદ અપની બીવીકો ઔર બીવી અપને ખાવિંદકો ભી ઝકાત નહીં દે સકતી (૬) કાફિર (૭) માલદાર આદમીકી નાબાલિગ ઔલાદ. ઈન તમામ લોગોંકો ઝકાત દેના જાઈઝ નહીં!

સવાલ : કિન કામોંમેં ઝકાતકા માલ ખર્ચ કરના જાઈઝ નહીં હૈ?

જવાબ : જિન ચીઝોંમેં કોઈ મુસ્તાહિક માલિક ન બનાયા જાએ, ઉનમેં ઝકાતકા માલ ખર્ચ કરના જાઈઝ નહીં. જૈસે મય્યિતકે ગોરો કફનમેં લગા દેના યા મય્યિતકા કર્ઝ અદા કરના યા મસ્જિદકી તા'મીર યા ફર્શ યા લોટોં યા પાની વગૈરહમેં ખર્ચ કરના જાઈઝ નહીં!

સવાલ : કિસી શખ્સકે પાસ લાખ દો લાખ રૂપિયેકા મકાન હૈ જિસમેં વો રેહતા હૈ યા ઉસકે કિરાયા (ભાડા) સે અપની ગુઝર કરતા હૈ. ઉસકે અલાવા ઉસકે પાસ કોઈ માલ નહીં બલ્કે તંગદસ્ત હૈ. ઉસે ઝકાત દેના જાઈઝ હૈ યા નહીં?

જવાબ : જાઈઝ હૈ. ક્યૂંકે યે મકાન ઉસકી હાજતે અસ્લિયામેં દાખિલ હૈ. અલબત્તા જબ કિસીકે પાસ ઉસકી હાજતે અસ્લિયાસે કોઈ માલ ઝાઈદ હો ઔર વો બકદ્રે નિસાબ હો તો ઉસે ઝકાત લેના જાઈઝ નહીં!

સવાલ : અગર કિસી શખ્સકો મુસ્તહિક સમઝકર ઝકાત દે દી. બાદમેં માલૂમ હુવા કે વો સૈયદ થા યા માલદાર થા. યા અપના બાપ યા માં યા ઔલાદમેંસે કોઈ થા તો ઝકાત અદા હુઈ યા નહીં?

જવાબ : અદા હો ગઈ. ફિરસે દેના વાજિબ નહીં!

સવાલ : ઝકાત કિન લોગોંકો દેના અફઝલ હૈ?

જવાબ : અવ્વલ અપને રિશ્તેદારોં. જૈસે ભાઈ, બહેન, ભતીજે, ભતીજા, ભાંજે, ભાંજિયાં, ચચા, ફૂફી, ખાલા, મામૂં, સાસ, સુસર, દામાદ વગૈરહમેંસે જો હાજતમંદ ઔર મુસ્તહિક હોં ઉનહેં દેનેમેં બહોત ઝિયાદા સવાબ હૈ, ઉનકે બાદ અપને પડોસિયોં યા અપને શહેરકે લોગોંમેંસે જો ઝિયાદા હાજતમંદ હો ઉસે દેના અફઝલ હૈ, ફિર જિસે દેનેમેં દીનકા નફા ઝિયાદા હો જૈસે ઈલ્મે દીનકે તાલિબે ઈલ્મ!

સદકએ ફિત્રકા બયાન

સવાલ : સદકએ ફિત્ર કિસે કેહતે હૈં?

જવાબ : ફિત્રકે મા'ના રોઝા ખોલને યા રોઝા ન રખનેકે હૈં. ખુદા તઆલાને અપને બંદોં પર એક સદકા મુકર્રર ફરમાયા હૈ કે રમઝાન શરીફકે ખતમ હોને પર રોઝા ખુલ જાનેકી ખૂશી ઔર શુક્રિયાકે તૌર પર અદા કરેં, ઉસે સદકએ ફિત્ર કેહતે હૈં ઔર ઉસી રોઝા ખુલનેકી ખૂશી મનાનેકા દિન હોનેકી વજહસે રમઝાન શરીફકે બાદવાલી ઈદકો ઈદુલ ફિત્ર કેહતે હૈં!

સવાલ : સદકએ ફિત્ર કિસ શખ્સ પર વાજિબ હોતા હૈ?

જવાબ : હર મુસલમાન આઝાદ પર જબકે વો બકદ્રે નિસાબ માલકા માલિક હો સદકએ ફિત્ર વાજિબ હૈ!

સવાલ : સદકએ ફિત્ર વાજિબ હોનેકે લિયે જો નિસાબ શર્ત હૈ વો વોહી નિસાબે ઝકાત હૈ જો બયાન હો ચુકા યા કુછ ફર્ક હૈ?

જવાબ : નિસાબે ઝકાત ઔર નિસાબે સદકએ ફિત્રકી મિકદાર તો એક હી હૈ. મસલન ચવ્વન તોલા દો માશા ચાંદી યા ઉસકી કીમત. લેકિન નિસાબે ઝકાત ઔર નિસાબે સદકએ ફિત્રમેં યે ફર્ક હૈ કે ઝકાત ફર્ઝ હોનેકે લિયે તો ચાંદી યા સોના યા માલે તિજારત હોના જરૂરી' હૈ. ઔર સદકએ ફિત્ર વાજિબ હોનેકે લિયે ઈન તીન ચીઝોંકી ખુસૂસિયત નહીં બલ્કે ઉસકે નિસાબમેં હર કિસમકા માલ હિસાબમેં લે લિયા જાતા હૈ! હાં હાજતે અસ્લિયાસે ઝાઈદ ઔર કર્ઝસે બચા હુવા હોના દોનોં નિસાબોંમેં શર્ત હૈ!

પસ અગર કિસી શખ્સકે પાસ ઉસકે ઈસ્તે'માલકે કપડોંસે ઝાઈદ કપડે રખ્ખે હુએ હોં યા રોઝાનાકી જરૂરતસે ઝાઈદ તાંબે, પીતલ, ચીની વગૈરહકે બરતન રખ્ખે હોં યા કોઈ મકાન ઉસકા ખાલી પડા હૈ ઔર કિસી કિસમકા સામાન ઔર અસ્બાબ હૈ ઔર ઉસકી હાજતે અસ્લિયાસે ઝાઈદ હૈ ઔર ઉન ચીઝોંકી કીમત નિસાબકે બરાબર યા ઝિયાદા હૈ તો ઉસ પર ઝકાત ફર્ઝ નહીં લેકિન સદકએ ફિત્ર વાજિબ હૈ.

સદકએ ફિત્રકે નિસાબ પર સાલ ભર ગુઝરના ભી શર્ત નહીં બલ્કે ઉસી રોઝ નિસાબકા માલિક હુવા હો તો ભી સદકએ ફિત્ર અદા કરના વાજિબ હૈ!

સવાલ : સદકએ ફિત્ર કિસ કિસકી તરફસે દેના વાજિબ હૈ?

જવાબ : હર માલિકે નિસાબ શખ્સ પર અપની તરફસે ઔર અપની નાબાલિગ ઔલાદકી તરફસે સદકએ ફિત્ર દેના વાજિબ હૈ. લેકિન નાબાલિગોંકા અગર અપના માલ હો તો ઉસકે માલમેંસે અદા કરે!

સવાલ : મશ્હૂર હૈ કે જિસને રોઝે નહીં રખ્ખે ઉસ પર સદકએ ફિત્ર વાજિબ નહીં યે સહીહ હૈ યા ગલત?

જવાબ : ગલત હૈ, બલ્કે હર માલિકે નિસાબ પર વાજિબ હૈ ચાહે રોઝે રખ્ખે હોં યા ન રખ્ખે હોં!

સવાલ : સદકએ ફિત્ર વાજિબ હોનેકા વક્ત ક્યા હૈ?

જવાબ : ઈદકે દિન સુબહે સાદિક હોતે હી યે સદકા વાજિબ હોતા હૈ. પસ જો શખ્સ સુબહે સાદિકસે પેહલે મર ગયા. ઉસકે માલમેંસે સદકએ ફિત્ર નહીં દિયા જાએગા. ઔર

જો બચ્ચા સુબહે સાદિકસે પેહલે પૈદા હુવા હો ઉસકી તરફસે અદા કિયા જાએગા!

સવાલ : અગર સદકએ ફિત્ર ઈદકે દિનસે પેહલે રમઝાન શરીફમેં દે દે તો જાઈઝ હે યા નહીં?

જવાબ : જાઈઝ હે!

સવાલ : સદકએ ફિત્ર અદા કરનેકા બેહતર વક્ત કયા હે?

જવાબ : ઈદકે દિન ઈદકી નમાઝકો જાનેસે પેહલે અદા કરના બેહતર હે. ઔર નમાઝકે બાદ અદા કરે તો યે ભી જાઈઝ હે. ઔર જબ તક અદા ન કરે ઉસકે ઝિમ્મે અદા કરના વાજિબ રહેગા ચાહે કિતની હી મુદ્દત ગુઝર જાએ!

સવાલ : સદકએ ફિત્રમેં કયા કયા ચીઝ ઔર કિતની દેના વાજિબ હે?

જવાબ : સદકએ ફિત્રમેં હર કિસમકા અનાજ ઔર કીમત દેના જાઈઝ હે. ઉસકી તફસીલ યે હે કે અગર ગેહૂં યા ઉસકા આટા યા સત્તૂ દેં તો ફી આદમી (માણસ દીઠ) પોને દો સેર દેના ચાહિયે (સેરસે મુરાદ અંગ્રેજી રૂપિયેસે અસ્સી

રૂપિયેકા વજન હૈ).

ઔર જવ યા ઉસકા આટા યા સત્તૂ દેં તો સાડે તીન સેર દેના ચાહિયે. ઔર અગર જવ ઔર ગેહૂંકે અલાવા ઔર કોઈ અનાજ મસલન ચાવલ બાજરા જુવાર વગૈરહ દેં તો પોને દો સેર ગેહૂંકી કીમત યા સાડે તીન સેર જવકી કીમતમેં જિસ કદર વો અનાજ આતા હો ઉતના દેના ચાહિયે. ઔર અગર કીમત દેં તો પોને દો સેર ગેહૂં યા સાડે તીન સેર જવકી કીમત દેની ચાહિયે.

સવાલ : એક આદમીકા સદકએ ફિત્ર એક હી ફકીરકો દે દેના યા થોડા થોડા કઈ ફકીરોંકો દેના ભી જાઈઝ હૈ?

જવાબ : કઈ ફકીરોંકો ભી દેના જાઈઝ હૈ. ઈસી તરહ કઈ આદમિયોંકા સદકએ ફિત્ર એક ફકીરકો ભી દેના જાઈઝ હૈ!

સવાલ : સદકએ ફિત્ર કિન લોગોંકો દેના ચાહિયે?

જવાબ : જિન લોગોંકો ઝકાત દેના જાઈઝ હૈ ઉનહેં સદકએ ફિત્ર દેના ભી જાઈઝ હૈ. ઔર જિન લોગોંકો

ઝકાત દેના નાજાઈઝ હૈ ઉનહેં સદકએ ફિત્ર દેના ભી નાજાઈઝ હૈ!

સવાલ : જિન લોગોં પર સદકએ ફિત્ર વાજિબ હૈ વો ઝકાત યા સદકએ ફિત્ર લે સકતે હૈં યા નહીં?

જવાબ : નહીં લે સકતે. ઔર કોઈ ફર્ઝ યા વાજિબ સદકા ઐસે લોગોંકો લેના જાઈઝ નહીં જિનકે પાસ સદકએ ફિત્રકા નિસાબ મૌજૂદ હો!

તા'લીમુલ ઈસ્લામકા ચોથા હિસ્સા
ખતમ હુવા

